

A V E M A R I A

JAN. 1933.

Koledarska izdaja.

XXV.

"AVE MARIA"

je glasnik katoliškega življenja slovenskim
izseljencem v Ameriki in porok zvestobe
katoliški Cerkvi.

AVE MARIA
published monthly by
The Slovene
Franciscan Fathers,
P. O. B. 608,
Lemont, Illinois

in the interest of the
Slovene Franciscan Com-
missariat of the Holy
Cross.

Subscription Price:-
\$2.50 per annum

Naročnina:
\$2.50 letno.
Izven U. S. A. \$3.00

Manager—Upravnik:
REV. BENEDICT
HOGE,
P. O. B. 608,
Lemont, Illinois

Editor—Urednik:
REV. ALEXANDER
URANKAR,
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Illinois

Entered as second-class
matter August 20, 1925, at
the post office at Lemont,
Illinois, under the Act of
March 3, 1879. Acceptance
of mailing at the special
rate of postage provided
for in Section 1103, Act
of October 3, 1917, author-
ized on August 29, 1925.

Vsak naročnik

našega lista je podpornik velike misli misijonstva
Jezusovega. Zakaj? Dolarji, ki si jih namenil
za naročnino Ave Marije niso vrženi v kot. Ka-
menčki so za zgradbo Kristusovega duhovništva.
Zato je bila Ave Marija ustanovljena, da bi v
gmotnem oziru podpirala dijače, kandidate za
duhovniški stan. Tvoja naročnina je seme, ki
naj nekoč obrodi sad v vinogradu Gospodovem.
Koliko je dijakov, ki bi radi študirali, pa nimajo
gmotnih sredstev. Samostan v Lemontu je bil
ustanovljen, da bi bil tudi šola in vzgojevališče
idejalnim fantom, ki so si zaželeli službe altarja.
Sedaj razumeš, Ave Marija utira pot tem štu-
dentom.

Obenem si apostol

katoliškega tiska. Vsak mora priznati, da Ave
Marija krepko nosi prapor Jezusovega imena. Ta
namen ima, da neti in podžiga in ohranja ogenj
vere v srcih katoliških Slovencev. Najlepši na-
men ima. Kdorkoli je naročen na Ave Marijo,
je tudi propagator verske misli. Dolžnost vsako-
gar je, da Kristusa tudi uči, ne samo prijava.
Z besedo, z zgledom, v dejanju. Ave Marija naj
bo glasilo temu delu, glasnik apostolstva Jezu-
sovega.

Novemu naročniku

bom govoril nekako takole, ko ga bom skušal
pridobiti za naročbo. Naroči si ta list, že zato,
ker je tako poljuden. Ave Marija hoče biti v
vseh svojih vrstah priprosta spremljevalka pri-
prostega ljudstva. Povesti, članki vsi od kraja
hočejo biti tebi le v razvedrilo in pouk. Rabiš
razvedrila, na vsak način. Sezi po Ave Mariji,
beri njene črtice. Rabiš pa tudi pouka, zlasti v
verskih zadevah. Sezi po Ave Mariji. Daje ti
nauka iz katekizma, liturgije, sv. pisma in drugo.
Vem, da se boš naročil. Kaj bi ugovarjal in se
izgovarjal?

Staremu naročniku

bom pihal na srce tako-le: Glej, da ostaneš do-
brotnik naš. Toliko let si bil v naši vrsti. Po-
znaš naše skupne uspehe, poznaš naše skupne boje
in skrb. Nikar ne odstopi sedaj. Pa četudi so
morda časi zate zelo težki. Stanoviten bodi in
ostani z nami.

Naročniki so deležni duhovnih dobrot franč. ko-
misarijata. Za naročnike in dobrotnike se bere
vsak mesec sv. maša.

VERY REV. BERNARD AMBROZIC,
Komisar.
Lemont., Ill., 608 P.O.B.

AVE MARIA

Januarska štev. 1933. — Koledarska izdaja — Jubilejni letnik XXV.

Za odhodnico.

Ob uri, ko greš glasnik Kristusov, dvestodevetinosemdesetič v tisoče slovenskih izseljeniških domov, kaj naj ti povem za odhodnico?

Ob uri, ko pričinjaš, Ave Marija svoj srebrni jubilej, odkar obiskuješ verne slovenske družine po Ameriki, kaj naj ti napišem za častitke?

Napisal bi ti lahko slavospev, ali ti bo moje kadilo krepilo k zdravju in življenju za nadaljnih petindvajset let? Kadilo še nikdar ni bilo krepilo življenski sili.

Napisal bi lahko ob tej priliki besedo žalosti, ker je velika skrb v nas, ali boš še dočakala zlato zarjo. Vse naše življenje tako hitro gine v valove tujine. Pa je preslovesen le-ta trenutek, da bi človek mislil na grob.

Jubileji so prilike pesmi, častitk in tihe molitve, tihih želja.

Tudi v mojem srcu vstaja pesem, častitka, molitev in želja. Vem, da je želja molitev, častitka in pesem slehernega srca, ki je v teh dolgih letih slušalo in prisluškovalo besedi Boga, po glasniku božjem, listu Marijinem — Ave Mariji.

Pesem:

Kakor gre zarja v jutru preko vse zemlje od bližnjega holma tja za deveto goro, kakor gre zarja ter luč oznanja in novemu soncu odpira nebo, naše gre slavlje iz hiše do hiše, z družine v družino, z naselja v naselje; duše prevzema ter židano voljo užiga, užiga nam v srcih veselje. Ave Marija! in Ave Vsevečni! Let petindvajset naš list že bližnjico v večnost utira, let petindvajset na domovino spominja nas, krstno prisego, in križ in v trdne vrste nas zbira.

Častitka in želja:

Še zlato zarjo naj nam razpne lepi dan. Vemo, da bodo to zarjo gledali le še malo. številni. Toda Ave Maria naj nam jo razpne in nihče drugi. Med vsemi listi je ona najlepše kazala na večne ideale. Želimo ji toliko naklonjenosti od strani bravcev in naročnikov, kakor jo je preje imela v prvem četrtoletju.

Molitve:

Vsemogočni Bog, ki vladaš naše misli in naša pravična dela, Ti pa blagoslovi njen trud, da bo rodil mnogo uspehov in mnogo sadov. Ti si gospodar žetve, človek samo seje. Tako je sejala, seje in bo sejala Ave Marija semena dobrih misli, dobrih sklepov in dobrih želja, Ti jih s svojo dobro roko spremeni v dobra dejanja. Prosi Te tega blagoslova v imenu vseh sodelavcev Ave Marije, vseh bravcev njenih v tujini in domovini, njen točasni urednik,

Koledarske zanimivosti.

P. A.

Koledar, ki je danes skoraj po vsem svetu v rabi, se imenuje gregorijanski koledar. Upeljal ga je namreč papež Gregor, sedmi. Za časa njegovega vladanja so imeli najznamenitejši zvezdoslovci svoj svetovni kongres, na katerem so popravili napake in nedostatke takozvanega julijanskega koledarja. Glavni nedostatek je bil namreč v štetju dni. Šteje se letni čas od dneva do dneva, ko zemlja obkroži solnce. Ker zemlja ne napravi svoje poti v 356 dneh, zato je Julij Cezar določil, da se ustavi v koledar poseben dan vsako četrto leto. Ta dan je 29. febr. v vsakem prestopnem letu. Vsceno nedostatek s tem posebnim dnevom ni bil popravljen, ker

je pot zemlje krog solнца napravljena v 356 dneh 5 urah, 48 minutah in 46 sekundah. Vse te ure, minute in sekunde se tekom let pomnože na mnoge dni. Zato je ob času Gregorija, torej v letu, ko je bil koledar reformiran, narasla ta razlika do deset dni (Odtod razlika med pravoslavni mi prazniki in našimi. Pravoslavni še danes ne priznajo gregorijanskega koledarja). Teh deset dni je Gregorij vrgel iz koledarja in je določil, da se v l. 1700, l. 1900 in vsako stoto leto dostavi februarju po en dan samo tedaj, če je to stoto leto deljivo z 4000. Gregorijanski koledar je precej natančen, tako, da bi bila v štetju vsakih 3500 let razlika samo enega dneva.

Ta koledar je bil sprejet v kratkem času po vseh katoliških deželah. Leta 152 v Angliji in po Ameriških Kolonijah. Samo na Vzhodu so bili še trdovratni. V letu 1917 je Turčija sprejela ta koledar, Rusija

v l. 1918; Grška in druge pravoslavne ločine v l. 1923. Samo nekaj majnsih verskih ločin in cerkva rabi še stari način štetja.

Štetje let po Kristusu je upeljal Dionizij, "Exiguus" imenovan. To se je zgodilo v l. 533 p. Kr. Ta način štetja so sprejeli v Franciji in Angliji v 8. stoletju. Začel je z letom ena v letu 753 po ustanovitvi mesta Rima. Pričelo se je štetje s 25. marcem, torej na dan Oznanjenja Marijinega.

Šele leta 1752 je prišlo to štetje v rabo vsepovsod.

Napaka je v tem štetju, ker je po izročilu prvih kristjanov bil Kristus rojen leta 750 po ustanovitvi Rima in ne l. 753. Moral bi pravzaprav imeti sedaj leto 1936 po Kristusu.

Leto 1933 odgovarja mohamedanskemu letu 1352. Mohamedanci štejejo svoja leta od 622 p. Kr. Leto se prične s sončnim zahodom 28. maja. Odgovarja l. 2593 ja-

ponskega štetja; letu 2686, odkar je bil ustanovljen Rim in letu 5694 židovskega štetja, židovsko novo leto se prične s sončnim zahodom 22. septembra.

Zadnji čas se mnogo govori o uvedbi koledarja s trinajsti meseci. Mnogo učenjakov, ki se pečajo s tem, je že predložilo svoje načrte. Govore, da bo o tem razpravljala mednarodna komisija, ki jo bo-

do sklicali v ta namen. Ker se ti učenjaki razlikujejo v svojih predlogih, nima pomena podati tak načrt v našem koledarju. Tudi katoliški učenjaki mnogo ugibajo, kako urediti koledar.

Premakljivi prazniki.

Septuagesima 12. februarja.
Peplnica 1. marca.
Marija 7 žalosti 7. aprila.
Velika noč 16. aprila.
Varstvo sv. Jožefa 3. maja.
Vnebohod 25. maja.

Binkoštna nedelja 4. junija.
Sv. Trojica 11. junija.
Sv. Rešnje Telo 15. junija.
Srce Jezusovo 23. junija.
Ime Marijino 12. septembra.
Prva adv. nedelja 3. decembra.

Kvatrni in drugi posti.

I. postni 8., 10. in 11. marca.
II. binkoštni, 7., 9. in 10. junija.
III. jesenski, 20., 22. in 23. septembra.
IV. adventni, 20., 22. in 23. decembra.

Letni časi.

Pomlad se začne 21. marca.
Poletje se začne 22. junija.
Jesen se začne 24. septembra.
Zima se začne 22. decembra.

1 | Nedelja | Novo leto. — Praznik upeljan leta 567. V.O.P.O.

Obrezovanje G.: Dano mu je bilo ime Jezus. (Lk 2, 21—22.) — Po Jezusovem imenu je naše ime posvečeno.

2	Pondeljek	Ime Jezusovo. — Praznik upeljan v 16. stol.
3	Torek	Osmina sv. Janeza Ev. — P.O.
4	Sreda	Sv. Tit, škof. — Umrl na Kreti, 94. P.O.
5	Četrtek	Sv. Telesfor, muč. — Umrl v Rimu, 139.
6	Petek	Sv. 3 Kralji. — Praznik upeljan v 3. stol. V.O.P.O.
7	Sobota	Sv. Lucijan, muč. — Umrl v Mali Asiji 312.
8	Nedelja	Sv. Družina.

1. po razgl. G.: Dvanajstletni Jezus v templju. (Lk 2, 42—52.) — Spomni se, da posvečuješ Gospodov dan.

9	Pondeljek	Sv. Julijan, muč. — Umrl v Egiptu 313.
10	Torek	Sv. Agaton, papež. — Umrl v Rimu 681.
11	Sreda	Sv. Higin, papež, muč. — Umrl v Afriki 141.
12	Četrtek	Sv. Arkadij, muč. — Umrl v Afriki 260.
13	Petek	Osmina Sv. 3 Kraljev.
14	Sobota	Sv. Hilarij, škof. — Umrl v Franciji 368.
15	Nedelja	Sv. Pavel, pušč. — Umrl v Afriki 343.

2. po razgl. G.: O ženitnini v Kani Galilejski. (Jan 2, 1—11.) — Marija posredovalka med nami in Jezusom.

16	Pondeljek	Sv. Berard in somučenci. — Umrl v Moroko 1220. P.O.
17	Torek	Sv. Anton, pušč. — Umrl v Egiptu 356.
18	Sreda	Sv. Petra stol v Rimu. — Praznik upeljan v 3. stol.
19	Četrtek	Sv. Kanut, Kralj in muč. Umrl na Danskem 1086. P.O.
20	Petek	Sv. Fabijan in Sebastijan, muč. Umrla v Rimu 250-288.
21	Sobota	Sv. Neža, muč. — Umrla v Rimu 304.
22	Nedelja	Sv. Vincencij in Anastazij, muč. Umrla 304 in 628.

3. po razgl. G.: Jezus ozdravi stotnikovega hlapca. (Mt 8, 1—13.) — Gospod, reci le besedo, in ozdravljena bo moja duša.

23	Pondeljek	Sv. Rajmund, spozn. — Umrl v Barceloniji 1265.
24	Torek	Sv. Timotej, škof in muč. — Kamenjan v Efezu 97.
25	Sreda	Spreobrnjenje Sv. Pavla. — Praznik upeljan v 3. stol.
26	Četrtek	Sv. Polikarp, škof in muč. — Zažgan v Smirni 166.
27	Petek	Sv. Janez, K. škof. — Umrl v Pontu 407.
28	Sobota	Osmina Sv. Neže. — P.O.
29	Nedelja	Sv. Frančišek, Sal. škof. — Umrl v Lionu 1622.

4. po razgl. G.: Jezus pomiri morje. (Sv. Matevž 8, 23—28.) — Edino z božjo pomočjo moreš pomiriti viharje v duhovnem življenju.

30	Pondeljek	Sv. Hijacinta, devica. — Umrla v Italiji 1640. P.O.
31	Torek	Sv. Peter, Nol. — Umrl v Barceloniji 1258. P.O.

1	Sreda	Sv. Ignacij, škof in muč. — Ubit v Rimu 107. P.O.
2	Četrtek	Svečnica. — Praznik upeljan v 3. stol. V.O.P.O.
3	Petek	Sv. Blaž, škof in muč. — Obglavljen v Armeniji 316.P.O.
4	Sobota	Sv. Jožef, Leoniški. — Umrl v Italiji 1612. P.O.
5	Nedelja	Sv. Agata, muč. — Ubita v Siciliji 251. P.O.

5. po razgl. G.: Jezus pove priliko o ljuliki. (Sv. Matevž 13, 24—30.) — Sovražnik seje tudi po njivi našega srca plevel. Čuvajmo se ga!

6	Pondeljek	Sv. Doroteja, muč. — Obglavljena v Kapadociji 311.
7	Torek	Sv. Romuald, opat. — Umrl v Italiji 1027.
8	Sreda	Sv. Janez iz Mate. — Umrl v Rimu 1213.
9	Četrtek	Sv. Ciril, Aleks. škof. — Umrl v Aleksandriji 444.
10	Petek	Sv. Školastika, devica. — Umrla v Italiji 543.
11	Sobota	Marija Lurška. — Praznik upeljan 1907.
12	Nedelja	Sv. Benedikt, Anijanski. — Umrl v Franciji 821.

1. predpepelnična: O delavcih v vinogradu....(Mt 20, 1—16.) — Bog, ki nas je ustvaril brez nas, nas ne bo zveličal brez nas.

13	Pondeljek	Sv. Katarina, devica. — Umrla v Toskani 1589.
14	Torek	Sv. Valentin, muč. — Obglavljen v Rimu 270.
15	Sreda	Sv. Favstin in Jovita, muč. — Obglav. v Rimu 121. P.O.
16	Četrtek	Sv. Julijana, muč. — Umrla v Nikomediji v 4. stol.
17	Petek	Sv. Fintan, opat. — Umrl na Irskem 597.
18	Sobota	Sv. Simeon, škof. — Umrl v Jeruzalemu 107.
19	Nedelja	Sv. Konrad, spozn. — Umrl v Siciliji 1351. P.O.

2. predpepel.: Prilika o sejavcu in semenu. (Lk 8, 4—15.) — Božja beseda obrodi v preprostih, ne v prevzetnih srcih.

20	Pondeljek	Sv. Euhelij, škof. — Umrl v Belgiji 743.
21	Torek	Sv. Severijan, škof in muč. — Umrl v Palestini 452.
22	Sreda	Sv. Marjeta Kortonska. — Umrla v Italiji 1297. P.O.
23	Četrtek	Sv. Peter Damijan, škof. — Umrl v Italiji 1072.
24	Petek	Sv. Matija, apostol. — Umrl v Jeruzalemu v 1. stol.
25	Sobota	Sv. Feliks, papež. — Umrl v Rimu 492.
26	Nedelja	Sv. Tarazij, patriarh. — Umrl v Carigradu 806.

3. predpepel.: Jezus ozdravi slepca. (Lk 18, 31—43.) — Vera odpre duši oči, da spozna razodete resnice.

27	Pondeljek	Sv. Aleksander, škof. — Umrl v Aleksandriji 326.
28	Torek — pust.	Sv. Leander, škof. — Umrl v Španiji 596. P.O.

1	Sreda		Pepeln. — Sv. Albin, škof. — Umrl v Franciji 550.
2	Četrtek		Sv. Simplicij, papež. — Umrl v Rimu 483.
3	Petek		Sv. Kunegunda, kralj. — Umrl v Nemčiji 1040. VOPO.
4	Sobota		Sv. Kazimir, kralj. — Umrl na Poljskem 1483.
5	Nedelja		Sv. Janez od križa. — Umrl v Neaplu 1734. P.O.

1. postna: Jezus trikrat skušan. (Mt 4, 1—11.) — Skušnjav ne zmagaš razen z božjim orožjem.

6	Ponedeljek		Sv. Koleta. — Umrla v Belgiji 1447. P.O.
7	Torek		Sv. Tomaž Akvinski. — Umrl v Italiji 1274.
8	Sreda Kvat.		Sv. Janez od Boga. — Umrl v Španiji 1550.
9	Četrtek		Sv. Frančiška iz Rima. — Umrla v Rimu 1440. P.O.
10	Petek		Sv. Makarij, škof. — Umrl v Jeruzalemu 335.
11	Sobota Kvat.		Sv. Konstantin. — Umrl na Škotskem 874.
12	Nedelja		Sv. Gregor, papež. — Umrl v Rimu 604.

2. postna: Jezus se na gori izpremeni. (Mt 17, 1—19.) — Ne v hrupu sveta, v samoti se nam razodeva Bog.

13	Ponedeljek		Sv. Kristina, muč. — Usmrč. v Perziji v 4. stol.
14	Torek		Sv. Matilda, kraljica. — Umrla v Nemčiji 968.
15	Sreda		Sv. Zaharija, papež. — Umrl v Rimu 752.
16	Četrtek		Sv. Abraham, pušč. — Umrl v Grčiji 366.
17	Petek		Sv. Patrik, apost. Irske. — Umrl na Irskem 464.
18	Sobota		Sv. Ciril Jeruzalemski, škof. — Umrl v Jeruzalemu 386.
19	Nedelja		Sv. Jožef. — Praznik upeljan 1725. V.O.P.O.

3. postna: Jezus izžene hudiča iz mutca. (Lk 11, 14—28.) — Kdor ni s Kristusom, je zoper njega.

20	Ponedeljek		Sv. Kutbert, škof. — Umrl v Angliji 687.
21	Torek		Sv. Benedikt, opat. — Umrl v Italiji 543.
22	Sreda		Sv. Katarina, kraljica. — Umr. na Švedskem 1381. P.O.
23	Četrtek		Sv. Viktorijan in somuč. — Umrl v Afriki 484.
24	Petek		Sv. Gabriel Nadangel. — Praznik upel. v 10. stol. P.O.
25	Sobota		Marijino Oznan. — Praznik upeljan v 5. stol. VOPO.
26	Nedelja		Sv. Ludgerij, škof. — Umrl v Nemčiji 809.

4. postna (sredp.): Jezus nasiti pet tisoč mož. (Jan 6, 1—15.) — Brez božjega blagoslova je prazno naše delo.

27	Ponedeljek		Sv. Janez Damaščan, škof. — Umrl v Damasku 756.
28	Torek		Sv. Janez Kapistran. — Umrl na Ogrskem 1456. P.O.
29	Sreda		Sv. Jona in somuč. — Umrl v Perziji 327.
30	Četrtek		Sv. Janez, opat. — Umrl v Palestini 605.
31	Petek		Sv. Benjamin, muč. — Umrl v Perziji 424.

1	Sobota	Sv. Hugo, škof. — Umrl v Franciji 1132.
2	Nedelja	Sv. Frančišek Pavlanski. — Umrl v Franciji 1507.

5. postna (tiha): Judje hočejo Jezusa kamenjati. (Jan 8, 46—59.) — Pot resnice vodi skozi točo psov in laži.

3	Ponedeljek	Sv. Rihard, škof. — Umrl v Angliji 1253.
4	Torek	Sv. Izidor, škof. — Umrl v Španiji 636.
5	Sreda	Sv. Vincencij, spozn. — Umrl v Franciji 1419.
6	Četrtek	Sv. Celestin, papež. — Umrl v Rimu 432.
7	Petek	Sedem Žalosti M. B. — Praznik upeljan 1412.
8	Sobota	Sv. Perpetuus, škof. — Umrl v Franciji 491.
9	Nedelja	Sv. Marija Egipt. — Umr. v Palestini v 5. stol. V.O.

6. postna (cvetna): Jezus jezdi slovesno v Jeruzalem. (Mt 21, 1—9.) — Od slave do križa je samo en korak.

10	Ponedeljek	Sv. Ezekiel, pr. — Umrl v Babilonu v 5. stol. V.O.
11	Torek	Sv. Leon, papež. — Umrl v Rimu 461. V.O.
12	Sreda	Sv. Julij, papež. — Umrl v Rimu 352. V.O.
13	Četrtek	Veliki Četrtek. — V.O.P.O.
14	Petek	Veliki Petek. — V.O.
15	Sobota	Velika Sobota. — (Post do dvanajstih). V.O.P.O.
16	Nedelja	Velikonoč. — V.O.P.O.

Velikonočna: Jezus vstane od mrtvih. (Mk 16, 1—7.) — Do vstajenja vodi bogovdano trpljenje.

17	Ponedeljek	Sv. Anicet, papež. — Umrl v Rimu 166.
18	Torek	Sv. Amadej, spozn. — Umrl v Italiji 1265.
19	Sreda	Sv. Elfigij, muč. — Obglavljen v Angliji 1012.
20	Četrtek	Sv. Teotim, škof. — Umrl v Romuniji v 5. stol.
21	Petek	Sv. Anzelm, škof. — Umrl v Angliji 1109.
22	Sobota	Sv. Soter in Kaj, papeža. — Umrli v Rimu 171 in 296.
23	Nedelja	Sv. Jurij, muč. — Umrl v Palestini 303. P.O.

1. povelik.: Jezus se prikaže ob zaprtih durih. (Jan 20, 19—31.) — Kes je velsila, iz katere kali prenovljenje človeštva.

24	Ponedeljek	Sv. Fidel, muč. — Ubit v Švici 1622. P.O.
25	Torek	Sv. Marko, evangelist. — Umrl v Aleksandriji 68.
26	Sreda	Sv. Klet, papež. — Ubit v Rimu 84.
27	Četrtek	Sv. Peter Kanizij. — Umrl v Švici 1597.
28	Petek	Sv. Pavel od Križa. — Umrl v Rimu 1775. P.O.
29	Sobota	Sv. Peter iz Verone, muč. — Umrl v Italiji 1252.
30	Nedelja	Sv. Katarina Sienska. — Umrli v Rimu 1380. P.O.

2. povelik.: Jezus dobri pastir. (Jan 10, 11—16.) — Javno delo bi bilo uspešnejše, da je več dobrih pastirjev in manj najemnikov.

1	Pondeljek	Sv. Filip in Jakob, apost.—Umrla v Palestini v 1. stol.
2	Torek	Sv. Anastazij, škof. — Umrl v Aleksandriji 373.
3	Sreda	Varstvo Sv. Jožefa. — Praznik upeljan 1870.
4	Četrtek	Sv. Monika, vdova. — Umrla v Italiji 387.
5	Petek	Sv. Pij, papež. — Umrl v Rimu 1572.
6	Sobota	Sv. Janez. — Umrl v Rimu 95.
7	Nedelja	Sv. Stanislav, škof. — Ubil na Poljskem 1097.

3. povelik.: Jezus napoveduje svoj odhod. (Jan 16, 16—22.) — Čim bolj krščansko živiš, tem več boš prestal, a konec bo zmaga in veselje.

8	Pondeljek	Prikazanje Sv. Mihaela. — Praznik upeljan v 5. stol.
9	Torek	Sv. Gregor, Niški. — Umrl v Mali Aziji 389.
10	Sreda	Sv. Antonin, nadškof. — Umrl v Florenciji 1459.
11	Četrtek	Sv. Mamert, škof. — Umrl v Franciji 477.
12	Petek	Sv. Nerej in Ahil, muč. — Umrla v Rimu 97.
13	Sobota	Sv. Robert, kardinal. — Umrl v Rimu 1621.
14	Nedelja	Sv. Bonifacij, muč. — Umrl v Aziji 275.

4. povelik.: Jezus obeta učencem sv. Duha. (Jan 16, 5—14.) — Ni vse, kar se človeku zdi hudo, vedno res tako.

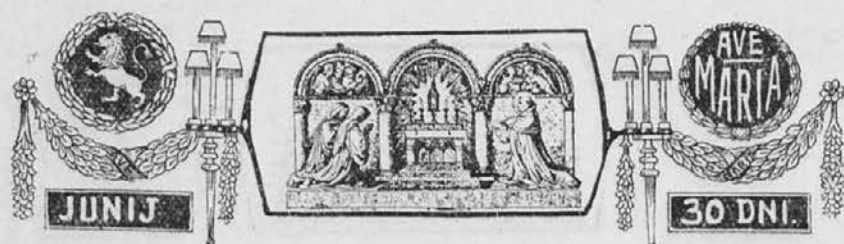
15	Pondeljek	Sv. Janez Lasalški. — Umrl v Franciji 1719.
16	Torek	Sv. Janez Nepomuk. — Utopljen na Češkem 1393.
17	Sreda	Sv. Paškal. — Umrl v Franciji 1592. P.O.
18	Četrtek	Sv. Feliks. — Umrl v Rimu 1587. P.O.
19	Petek	Sv. Peter Celestin. — Umrl v Italiji 1296. P.O.
20	Sobota	Sv. Bernardin Sienski. — Umrl v Italiji 1444.
21	Nedelja	Sv. Hospicij, pušč. — Umrl v Franciji 580. P.O.

5. povelik.: Jezus uči o moči molitve. (Jan 16, 23—30.) — Kdor ne moli, zaupa zgolj sebi; kdor moli, zaupa Bogu.

22	Pondeljek	Sv. Rita. — Umrla v Italiji 1457.
23	Torek	Sv. Julija. — Križana na Korziki v 6. stol.
24	Sreda	Sv. Vincenc. — Umrl v Franciji 445.
25	Četrtek	Vnebohod Gospodov. — V.O.P.O.
26	Petek	Sv. Filip Neri. — Umrl v Rimu 1595.
27	Sobota	Sv. Beda, muč. — Umrl v Angliji 735.
28	Nedelja	Sv. Avguštin, škof. — Umrl v Angliji 604.

6. povelik.: O pričevanju sv. Duha. (Jan 15, 26—27; 16, 1—4.) — Mnogi napadajo vero, ker je ne poznajo.

29	Pondeljek	Sv. Marija M. Paciška. — Umrla v Florenciji 1607.
30	Torek	Sv. Ivana D'Arc. — Zažgana v Franciji 1431. P.O.
31	Sreda	Sv. Angelina. — Umrla v Italiji 1540. P.O.

1	Četrtek	Sv. Juvencij, muč. — Umrl v Rimu. P.O.
2	Petek	Sv. Evgenij, papež. — Umrl v Rimu 657.
3	Sobota	Vigilija Binkošti.
4	Nedelja	Binkoštna Nedelja. — V.O.P.O.

Binkoštna: O sv. Duhu in o ljubezni.....(Jan 14, 23—31.) — Usoda Cerkve je vedno enaka.

5	Pondeljek	Sv. Bonifacij, škof. — Ubit na Holandskem 755.
6	Torek	Sv. Norbert, nadškof. — Umrl v Nemčiji 1134.
7	Sreda, Kvat.	Sv. Robert, opat. — Umrl v Angliji 1159.
8	Četrtek	Sv. Medard, škof. — Umrl v Franciji 545.
9	Petek, Kvat.	Sv. Primož in Felicijan. — Obglavljen v Franciji 303.
10	Sobota, Kvat.	Sv. Marjeta, kraljica. — Umrla na Škotskem 1093.
11	Nedelja	Sv. Barnaba, apostol. — Umrl na Cipru 60.

1. pobink.: Jezusu je dana vsa oblast. (Mt 28, 18—20.) — Zaverovanost vase vodi v krivično sodbo o bližnjem.

12	Pondeljek	Sv. Janez Fakund. — Umrl v Španiji 1479.
13	Torek	Sv. Anton Padovanski. — Umrl v Italiji 1231. P.O.
14	Sreda	Sv. Bazilij, škof. — Umrl v Mali Aziji 379.
15	Četrtek	Sv. Rešnje Telo. — V.O.P.O.
16	Petek	Sv. Janez Frančišek, spozn. — Umrl v Franciji 1640.
17	Sobota	Sv. Teofil iz Korte. — Umrl v Italiji 1740.
18	Nedelja	Sv. Efrem, diakon. — Umrl v Mezopotamiji 373.

2. pobink.: Prilika o veliki večerji. (Lk 14, 16—24.) — Prevelike časne brige so poguba duši.

19	Pondeljek	Sv. Julijana. — Umrla v Florenciji 1341.
20	Torek	Sv. Silverij, papež. — Umrl v Italiji 538. P.O.
21	Sreda	Sv. Alojzij. — Umrl v Rimu 1591.
22	Četrtek	Sv. Pavlin, škof. — Umrl v Italiji 431.
23	Petek	Praznik presv. Srca. — Praznik upeljan 1670. V.O.P.O.
24	Sobota	Sv. Janez Krstnik. — P.O.
25	Nedelja	Sv. Viljem, opat. — Umrl v Italiji 1142.

3. pobink.: Prilika o izgubljeni ovci in o izgubljenem denarju. (Lk 15, 1—10.) — Misel božja o grešniku je redko po sodbi ljudi.

26	Pondeljek	Sv. Janez in Pavel, muč. — Umrla v Rimu 362.
27	Torek	Marija Pomočnica. — Praznik upeljan 1816.
28	Sreda	Sv. Irenej, škof. — Ubit v Franciji 202.
29	Četrtek	Sv. Peter in Pavel, apost.-Umr. v Rimu 67. V.O.P.O.
30	Petek	Spomin Sv. Pavla Apostola.—Praznik upeljan v 3. stol.

1	Sobota	Praznik Presv. Krvi. — Praznik upeljan v 19. stol.
2	Nedelja	Obiskanje Bl. Device.-Praznik upeljan 1263. V.O.P.O.

4. pobink.: Čudežni ribji liv. (Lk 5, 1—11.) — Bog ne tehta po uspehih, ampak po duhu, v katerem ga vršiš.

3	Pondeljek	Sv. Leon, papež. — Umrl v Rimu 683.
4	Torek	Sv. Berta, opatica. — Umrla v Franciji 725.
5	Sreda	Sv. Ciril in Metod. — Umrla v 9. stol.
6	Četrtek	Sv. Izaija, prerok. — Umrl v Palestini 681 pr. K.
7	Petek	Sv. Anton Zaharija. — Umrl v Italiji 1539.
8	Sobota	Sv. Elizabeta, kralj.-Umrla na Portugalskem 1336. PO.
9	Nedelja	Sv. Nikolaj in somuč.-Umrl na Holandskem 1572. PO.

5. pobink.: O grehu v misli in besedi. (Mt 5, 20—24.) — Hudoben jezik je nevarnejši od noža.

10	Pondeljek	Sedem Sv. Bratov. — Mučeni v Rimu 150. P.O.
11	Torek	Sv. Pij I., papež. — Mučen v Rimu 157.
12	Sreda	Sv. Janez Gvalbert. — Umrl v Italiji 1073.
13	Četrtek	Sv. Frančišek Solanski. — Umrl v Peru 1610. P.O.
14	Petek	Sv. Bonaventura, cerk. učenik.-Umrl v Lionu 1274.PO
15	Sobota	Spomin Božjega Groba. — Praznik upeljan v 14. stol.
16	Nedelja	Mati B. Karmelska. — Praznik upeljan 1587.

6. pobink.: Jezus, nasiti štiri tisoč mož. (Mk 8, 1—9.) — Glad po spoznanju resnice je večkrat hujši od telesne lakote.

17	Pondeljek	Sv. Aleksij, spozn. — Umrl v Rimu 417.
18	Torek	Sv. Kamil. — Umrl v Rimu 1614.
19	Sreda	Sv. Vincenc Pavlanski. — Umrl v Parizu 1660.
20	Četrtek	Sv. Jeronim Emilijan. — Umrl v Italiji 1537.
21	Petek	Sv. Prakseda, devica. — Umrla v Rimu v 2. stol.
22	Sobota	Sv. Magdalena. — Umrla v 1. stol. P.O.
23	Nedelja	Sv. Apolinarij, muč. — Umrl v Italiji 79.

7. pobink.: O lažnivih prerokih. (Mt 7, 15—21.) — Nesreča za narod so vodniki, ki delajo ljudskim strastem po godu.

24	Pondeljek	Sv. Kristina, devica. — Ubila v Italiji 250.
25	Torek	Sv. Janez, st. Apostol. — Obglavljen v Jeruzalemu 43.
26	Sreda	Sv. Ana. — Umrla v Palestini v 1. stol. P.O.
27	Četrtek	Sv. Pantaleon, muč. — Umrl v Aziji 303. P.O.
28	Petek	Sv. Nazarij in somuč. — Obglavljeni v Milanu 68.
29	Sobota	Sv. Marta iz Betanije. — Umrla v Franciji 83.
30	Nedelja	Sv. Abdon in Senen, muč. — Umrl v Rimu 250.

8. pobink.: O krivičnem hišniku. (Lk 16 1—9.) — Rabi premoženje tako, da ti rodi večnih vrednot.

31	Pondeljek	Sv. Ignacij Lojola. — Umrl v Rimu 1556.

1	Torek	Sv. Petra Vezi.
2	Sreda	Marija Angelska. — Praznik upeljan 1216.
3	Četrtek	Najdenje Sv. Štefana.
4	Petek	Sv. Dominik. — Umrl v Italiji 1221. P.O.
5	Sobota	Marija Snežna. — Praznik upeljan 1568.
6	Nedelja	Spremenjenje Gospodovo. — Praznik upeljan 1457.

9. pobink.: Jezus joka nad Jeruzalemom. (Lk 19, 4—47.) — Blagor mu, kdor spozna božje obiskanje.

7	Pondeljek	Sv. Kajetan. — Umrl v Neapolu 1547. P.O.
8	Torek	Sv. Cirijak in somuč. — Umrli v Rimu 303.
9	Sreda	Sv. Janez Vianej. — Umrl v Franciji 1859.
10	Četrtek	Sv. Lavrencij, muč. — Umrl v Rimu 258.
11	Petek	Sv. Tiburcij in somuč. — Obglavljeni v Rimu 295.
12	Sobota	Sv. Klara. — Umrla v Italiji 1253. V.O.P.O.
13	Nedelja	Sv. Janez Berkman. — Umrl v Rimu 1621.

10. pobink.: Prilika o farizeju in cestinarju. (Lk 18, 9—14.) — Bog hoče po-božne vere.

14	Pondeljek	Sv. Evzebij. — Obglavljen v Rimu 371.
15	Torek	Veliki Šmaren. — Praznik upeljan v 6. stol. V.O.P.O.
16	Sreda	Sv. Joakim. — Umrl v Palestini v 1. stol. P.O.
17	Četrtek	Sv. Rok. — Umrl v Franciji 1327. P.O.
18	Petek	Sv. Helena, cesarica. — Umrla v Mali Aziji 328. P.O.
19	Sobota	Sv. Ludvig, škof. — Umrl v Franciji 1297. P.O.
20	Nedelja	Sv. Bernard, opat. — Umrl v Franciji 1153.

11. pobink.: Jezus ozdravi gluhtonemega. (Mk 7, 31—37.) — Strast lahko oglušči človeka tako, da ga ozdravi le izredna božja pomoč.

21	Pondeljek	Sv. Ivana Šantalska. — Umrla v Franciji 1641.
22	Torek	Sedem Veselj Marijin. — V.O.P.O.
23	Sreda	Sv. Filip Benicij. — Umrl v Italiji 1285.
24	Četrtek	Sv. Jernej, apostol. — Umrl v Armeniji v 1. stol.
25	Petek	Sv. Ludvig, kralj. — Umrl v Afriki 1270. V.O.P.O.
26	Sobota	Sv. Zeferin, papež. — Umrl v Rimu 217. P.O.
27	Nedelja	Sv. Jožef Kalasanski. — Umrl v Rimu 1647.

12. pobink.: Prilika o usmiljenem Samarijanu. (Lk 10, 23—37.) — Čim več je no-tranjega krščanstva, tem več je samarijanske ljubezni.

28	Pondeljek	Sv. Avguštin, škof. — Umrl v Afriki 430.
29	Torek	Sv. Janez. — Obglavljen v Jeruzalemu v 1. stol.
30	Sreda	Sv. Roza Limanska. — Umrla v Peru 1617.
31	Četrtek	Sv. Rajmund. — Umrl v Španiji 1240.

1	Petek	Sv. Gil, opat. — Umrl v Franciji 750.
2	Sobota	Sv. Štefan, kralj in spozn. — Umrl na Ogrskem 1038.
3	Nedelja	Sv. Serapija. — Obglavljena v Italiji 119.

13. pobink.: Jezus ozdravi deset gobavih. (Lk 17, 11—19.) — Mnogo prosimo, malo se zahvaljujemo, ker smo sebični.

4	Pondeljek	Sv. Roza Viterbska. — Umrla v Italiji 1253. P.O.
5	Torek	Sv. Lovrenc, škof. — Umrl v Benetkah 1455.
6	Sreda	Sv. Eleuterij, opat. — Umrl v Rimu 585.
7	Četrtek	Sv. Regina, dev., muč. — Mučena v Franciji v 3. stol.
8	Petek	Rojstvo Bl. Device. — Praznik upeljan 431. V.O.P.O.
9	Sobota	Sv. Peter Klaver. — Umrl v Južni Ameriki 1654.
10	Nedelja	Sv. Nikolaj. — Umrl v Italiji 1306.

14. pobink.: O božji previdnosti. (Mt 6, 24—33.) — Krščanstvo zahteva zase vsega človeka, doma in zunaj doma.

11	Pondeljek	Sv. Pafnucij, škof. — Umrl v Egiptu 356.
12	Torek	Ime Marijino. — Praznik upeljan 1683.
13	Sreda	Sv. Evlogij. — Umrl v Egiptu 608.
14	Četrtek	Povišanje Sv. Križa. — Praznik upeljan v 7. stol.
15	Petek	Sedem Žalosti B.M.D. — Praznik upeljan v 17. stol.
16	Sobota	Sv. Kornelij in Ciprijan. — Ubity v 3. stol.
17	Nedelja	Rane Sv. Frančiška. — V.O.P.O.

15. pobink.: Jezus obudi mladeniča v Najmu. (Lk 7, 11—16.) — Materinstvu gre spoštljivo usmiljenje.

18	Pondeljek	Sv. Jožef Kupertinski. — Umrl v Italiji 1663. P.O.
19	Torek	Sv. Januvarij in somuč. — Obglavljeni v Italiji 305.
20	Sreda, Kvat.	Sv. Evstahij. — Zažgan v Rimu v 2. stol.
21	Četrtek	Sv. Matevž, apost. evang. — Umrl v 1. stol.
22	Petek, Kvat.	Sv. Tomaž iz Vilonove. — Umrl v Španiji 1555.
23	Sobota, Kvat.	Sv. Tekla, dev., muč. — Ubity v Mali Aziji v 1. stol.
24	Nedelja	Marija Osvoboditeljica. — Praznik upeljan 1696. P.O.

16. pobink.: Jezus ozdravi vodeničnega in govori o ponižnosti. (Lk 14, 1—11.) — Kdor hoče biti povsod prvi, je sam sebi in drugim v napotje.

25	Pondeljek	Sv. Kleofa. — Umrl v Palestini v 1. stol.
26	Torek	Jezuiti muč. Sev. Amer.-Ubity v N.Y. in Kan. 1646-49.
27	Sreda	Sv. Kozma in Damijan, muč.-Obglav. v Aziji 303. P.O.
28	Četrtek	Sv. Venceslav, kralj, muč. — Umrl na Češkem 938.
29	Petek	Sv. Mihael, nadangel. — Praznik upeljan 493. P.O.
30	Sobota	Sv. Jeronim, učenik. — Umrl v Betlehemu 420.

1	Nedelja	Sv. Remigij, škof. — Umrl v Franciji 533.
17. pobink.: O največji zapovedi, Mesija sin Davidov. (Mt 22, 34—46.) — Strast zlorablja tudi najsvetejše stvari.		
2	Pondeljek	Sv. Angeli Varuhi. — Praznik upeljan 1670. P.O.
3	Torek	Sv. Terezija od D. J. — Umrla v Franciji 1897.
4	Sreda	Sv. Francšek Asiški. — Umrl v Italiji 1226. V.O.P.O.
5	Četrtek	Sv. Placid in somuč. — Umrl v Italiji 546.
6	Petek	Sv. Bruno. — Umrl v Italiji 1101. P.O.
7	Sobota	Marija Rožnivenka. — Praznik upeljan 1573.
8	Nedelja	Sv. Brigita. — Umrla v Rimu 1373.
18. pobink.: Jezus ozdravi mrtvoudnega. (Mt 9, 1—8.) — Zaupanje v božjo pomoč dela čudovite stvari.		
9	Pondeljek	Sv. Denis in somuč. — Obglavljeni v Parizu 258.
10	Torek	Sv. Francšek Borgia. — Umrl v Italiji 1572. P.O.
11	Sreda	Praznik Materinstva Marijinega. — Upeljan 1751.
12	Četrtek	Sv. Vilfrid, škof. — Umrl v Angliji 709. P.O.
13	Petek	Sv. Edvard, kralj. — Umrl v Angliji 1066.
14	Sobota	Sv. Kalist, papež. — Utopljen v Rimu 223.
15	Nedelja	Sv. Terezija. — Umrla v Španiji 1582.
19. pobink.: Prilika o kraljevi ženitnini. (Mt 21, 1—14.) — Kdor zameta klic božji mu ni pomoči.		
16	Pondeljek	Sv. Gal, opat. — Umrl v Švici 627.
17	Torek	Sv. Marjeta M. Alakok. — Umrla v Franciji 1690.
18	Sreda	Sv. Luka Evangelist. — Umrl v Mali Aziji 74.
19	Četrtek	Sv. Peter Alkantara. — Umrl na Španskem. P.O.
20	Petek	Sv. Janez Kancij. — Umrl na Poljskem 1473.
21	Sobota	Sv. Uršula in somuč. — Umrl v Nemčiji 363.
22	Nedelja	Sv. Hilarijon, opat. — Umrl na Cipru 371.
20. pobink.: Jezus ozdravi sina kraljevega uradnika. (Jan 4, 46—53.) — Vera zahteva ponižno srce, zato napuh ne veruje.		
23	Pondeljek	Sv. Teodoret, muč. — Mučen v Aziji 363.
24	Torek	Sv. Rafael Nadangel. — Praznik upeljan v 5. stol.
25	Sreda	Sv. Krizant in somuč. — Umrl v Rimu 284.
26	Četrtek	Sv. Evarist, papež. — Mučen v Rimu 112. P.O.
27	Petek	Sv. Frumencij, škof. — Umrl v Abesiniji 383.
28	Sobota	Sv. Simon in Juda, apost. — Umrla v Asiji v 1. stol.
29	Nedelja	Kristus Kralj. — Praznik upeljan 1925.
21. pobink.: Prilika o neusmilj. hlapcu. (Mt 18, 13—35.) — Usmiljenja je vredno samo usmiljeno srce.		
30	Pondeljek	Sv. Marcel, muč. — Umrl v Rimu 298. P.O.
31	Torek	Sv. Kventin, muč. — Umrl v Franciji 287.

1	Sreda	Vsi Svetniki. — V.O.P.O.
2	Četrtek	Verne Duše. — Praznik upeljan 998.
3	Petek	Sv. Hubert, škof. — Umrl v Belgiji 727.
4	Sobota	Sv. Karl Boromejski, škof. — Umrl v Milanu 1584.
5	Nedelja	Sv. Berta, opatica. — Umrla v Franciji 692.

22. pobink.: O davku cesarja. (Mt. 22, 15—31.) — Glej na stvar, ne na ljudi.

6	Pondeljek	Sv. Lenard, opat. — Umrl v Franciji 560.
7	Torek	Sv. Vilibord, nadškof. — Umrl v Luksemburgu 738.
8	Sreda	Sv. Mavrij, škof. — Umrl v Franciji 383.
9	Četrtek	Posvečenje Lateranske bazilike. — V Rimu 1726.
10	Petek	Sv. Andrej Avelinski. — Umrl v Italiji 1608.
11	Sobota	Sv. Martin, škof. — Umrl v Franciji 397.
12	Nedelja	Sv. Martin, papež. — Umrl na Krimu 655.

23. pobink.: Jezus obudi Jajrovo hčer. (Mt 9, 18—36.) — Le napuh zametuje, česar ne ume.

13	Pondeljek	Sv. Didak. — Umrl v Španiji 1463. P.O.
14	Torek	Sv. Jozafat. — Ubit v Rusiji 1623. P.O.
15	Sreda	Sv. Albert Veliki. — Umrl v Kolinu 1280.
16	Četrtek	Sv. Neža Asiška. — Umrla v Italiji 1253. P.O.
17	Petek	Sv. Gregor, škof. — Umrl v Mali Aziji 270.
18	Sobota	Posv. Petrove Bazilike. — Rim 1626.
19	Nedelja	Sv. Elizabeta Og. — Umr. v Nemčiji 1231. V.O. P.O.

24. pobink.: O pšenici in ljuljki. (Mt 13, 24—30.) — Božje potrpljenje z grešnikom je neizmerno.

20	Pondeljek	Sv. Feliks. — Umrl v Franciji 1212.
21	Torek	Darovanje Bl. Marije. — Praznik ust. v 7. stol. V.O.
22	Sreda	Sv. Cecilija. — Obglavljena v Rimu 230.
23	Četrtek	Sv. Klement, papež. — Umrl na Krimu 99.
24	Petek	Sv. Janez od Križa. — Umrl v Španiji 1591.
25	Sobota	Sv. Katarina Aleks. — Obglav. v Egiptu 305. V.O.
26	Nedelja	Sv. Lenard Portomavriški. — Umrl v Rimu 1751. P.O.

25. pobink.: O razdejanju Jeruzalema in poslednji sodbi. (Mt 24, 15—35.) — Tudi grehe narodov doseže božja pravica.

27	Pondeljek	Sv. Maksim, škof. — Umrl v Franciji 460.
28	Torek	Sv. Jakob iz Marke. — Umrl v Neapolu 1476. P.O.
29	Sreda	Sv. Saturnin. — Ubit v Franciji 257. P.O.
30	Četrtek	Sv. Andrej Apostol. — Križan v Mali Aziji 60.

1	Petek	Sv. Eligij, škof. — Umrl v Franciji 659. P.O.
2	Sobota	Sv. Bibijana, muč. — Umrla v Rimu 363.
3	Nedelja	Sv. Frančišek Ksaver. — Umrl na Kitajskem 1552.

1. adventna: O poslednji sodbi. (Lk 21, 25—33.) — Kdor noče Kristusa-Odrešenika, bo moral sprejeti Kristusa-Sodnika.

4	Pondeljek	Sv. Barbara, muč. — Umrla 235.
5	Torek	Sv. Sava, opat. — Umrl v Palestini 532.
6	Sreda	Sv. Nikolaj. — Umrl v Mali Aziji 342.
7	Četrtek	Sv. Ambrož. — Umrl v Milanu 397.
8	Petek	Brezmadežno Sp. Bl. M.-Upeljan v 5. stol. V.O.P.O.
9	Sobota	Sv. Leokadija, muč. — Umrla na Španskem 305.
10	Nedelja	Sv. Evlalija, muč. — Umrla na Španskem 304.

2. adventna: Janez Krstnik pošlje svoja učenca do Jezusa. (Mt 11, 2—10.) — Resničnost krščanstva izpričujejo dejanja.

11	Pondeljek	Sv. Damaz, papež. — Umrl v Rimu 384.
12	Torek	Sv. Finijan, škof. — Umrl na Irskem 550.
13	Sreda	Sv. Lucija, muč. — Umrla v Siciliji 304.
14	Četrtek	Sv. Nikazij, muč. — Umrl v Franciji 407.
15	Petek	Sv. Valerijan, škof. — Umrl v Afriki v 5. stol.
16	Sobota	Sv. Evzebij, škof. — Umrl v Italiji 307.
17	Nedelja	Sv. Lazar. — Umrl v Franciji v 1. stol.

3. adventna: Janez Krstnik pričuje o Kristusu. (Jan 1, 19—28.) — Značaju je resnica nad vse, tudi kadar ni prijetno.

18	Pondeljek	Pričakovanje Bl. M. B. — Praznik ust. 656.
19	Torek	Sv. Nemezij, muč. — Zažgan v Egiptu 250.
20	Sreda	Sv. Liberat, muč. — Ubit v Orientu v 3. stol.
21	Četrtek	Sv. Tomaž, apostol. — Umrl v Indiji v 1. stol.
22	Petek	Sv. Izhiro, muč. — Umrl v Egiptu 253.
23	Sobota	Sv. Servul, muč. — Umrl v Rimu 590.
24	Nedelja	Sv. Delfin, škof. — Umrl v Franciji 403. P.O.

4. adventna: Janez Krstnik poklican v službo predhodnika. (Lk 3, 1—6.) — Vsa, ko poboljšanje izvira iz pokore.

25	Pondeljek	Božič. — V.O.P.O.
26	Torek	Sv. Štefan, muč. — Umrl v Jeruzalemu 34.
27	Sreda	Sv. Janez evangelist. — Umrl v Mali Aziji 101.
28	Četrtek	Nedolžni Otroci. — Umrjeni v Betlehemu.
29	Petek	Sv. Tomaž Kanterburški. — Ubit v Angliji 1170.
30	Sobota	Sv. Sabin in somuč. — Umrl v Italiji 304.
31	Nedelja	Sv. Silvester, papež. — Umrl v Rimu 335.

Nedelja med osmino: Simeon prerokuje. (Sv. Lk 2, 33—40.) — Bog ima našo bodočnost na tehtnici.

Deviški Materi.

Rev. Evstahij, O.F.M.

Gospá višav, v premili slavi,
ki zbor te angelski časti,
naj ljudstvo verno te pozdravi,
naj srčni spev ti zadoni!

O ti Devica, vselej čista,
tvoj beli cvet je večno mlad!
Ti Mati si Gospoda Krista,
ti nudiš ž njim nebeški sad. . .

“Človeštvu draga, boljša Eva,
duhovna Mati in Gospa!” — —
Hvaležno duša ti prepeva,
saj ti naklanjaš nam Boga! —

Nobena mati tak otroka
ne ljubi — kakor ljubiš Ti!
Nad nami čuje tvoja roka
in vernikom pomoč deli. . .

Sladko zveni ime nam tvoje,
Marija, o dobrote vzor! —
Kraljica, tebi slavo poje,
pozdravlja vneto naš te zbor.

Srebrni jubilej.

25. leto svetega dela — 25. leto apostolstva Marijinega in božjega — 25 leto življenja Ave Marije je leto 1933. Blagoslov božji je bil z nami vse te dni — blagoslov božji in dobrota slovenskih src. Tega blagoslova in te dobrote želimo in prosimo Boga še za nadaljnih 25 let.

Letni prerok.

P. A.

Če lep je januar, v jeseni bo denar, naj pod nogami poka, da le nebo ne joka. Naj bo na drevju ivje, poleti bo sočivje, v jeseni sadje, moka, da trudna ti bo roka.

*

Ob Pavlu jasen dan, bo vinček nam šti-man.

*

Če v prosincu ni snega, ga pa mali srpan da. Spreobrnitev Pavla jasno vreme obeta sadov lepo breme.

*

Če se nam svečnica jasno zdani, zima še dolgo, dolgo trpi. Torej premoga še nekaj nabavi, pečko zakuri, kožušček pri-pravi.

*

Sveti Matija ledino razbija, če je pa ni, jo brž naredi. Vse nam doline in gore po-krije, trepalnice nam v ivje zavije.

*

Kar sušca zeleni, se rado posuši. So marca vetri suhi, ne bo zelenja v juhi. Če sušec ti grmi — vsa lakota beži.

*

Če ima Rupert lepe dni, se seno lahko suši. Ima o pustu solnce že moč, mrzla bo velika noč.

*

Marca desetega, pravi nam pratika: 40 blaženih vlada nebo. Je v znamenju soln-ca, bo toplo brez konca. Če jutro se kisa, bo dolgo hudo. Dokler nam Šentjur ne prežene meglo.

*

Snega za pirhe Bog bo dal, nazaj za peč te bo poslal. Če si za pust pomlad imel, bil solnca prvega vesel.

*

Če je v aprilu že farma zelena, vsak je pozimi živahen, vesel. Kruhek bo dober in vino bo dobro. V skritem mošnjičku bo tolarček pel.

*

Aprilov dež zares, je božji dar z nebes. V aprilu huda slana — je farmi strašna rana. April je pregorak, bo majnik ves mehak, od jutra do večera z oči solze otira

Majnik solnčen je navadno, nič ne ma-raj, če deži. Pravijo učene glave, da od nekdaž že drži: Majnik suh, še suh bo bo-žič, moker maj ti vse zredi, v kleti bodo polni sodčki, v hlevcu bodo pridne krave, v kašči bo pšenica klena, v dimniku kloba-se prave.

*

Brez dežja Pankrač, Urban, dolgo bo go-rak še dan, če se pa Urban skremži, mulo dolgo ti drži.

*

Kakor se Medard zdani, vreme tednov pet trpi. Če je kisel, čvček bo, ako ne, bo vse zlato.

*

Če kres deži — orehov ni, in pusti bodo prazniki. Ni praznika, če ni potice, po-tice ni, če ni sredice, sredice sladke sred testa z orehi vsa pomešana. Zato Šent-janž naj se smeji, da bom vesel božične dni.

*

Če obiskovanja ni lepo, dež ves mesec naletal bo. Čisti zrak o sv. Jakobi ti shrambe žita polni.

*

Prvi dan marelja, spal bo parazol še tre-tjega, desetega, da mesec bo okol.

*

Se julij kreše s solncem, bo treskało hu-do, koruza bo visoka, plesnivo bo seno.

*

S solncem daj zapleši Urška, pa bo zi-ma, da bo kaj, če boš z mrazom zaplesala, solnca več ne bo nazaj.

*

V novembru zemlja pod odejo za dobre mesece in dni. Drugače vse prihodnje le-to bo maček gledal iz oči.

*

Sv. Martin ne bo suh, da pozimi raste kruh. Če mokro zemljo sneg pokrije, je malo prida za kmetije.

*

Božič zeleni se za veliko noč zamenj. Sve-ti dan vetrovno, k let' bo sadja polno.

Povest o dobrem človeku.

Zapisal Marin Miha.

O BROTA je sirota. Res je to. Naš dobri gospod glavar vam je priča. Dober človek: to je danes redek naslov; naslov, ki veliko stane, a nič ne nese — vsaj za ta svet ne, in vsaj ponekod ne. Zlasti, ako ima ta naslov tisti, ki je poleg tega še okrajni glavar na deželi. In to je bil naš dobričina Jur Zadnikar. Bog ga živi!

Ako nima dober človek visoke službe — kar se pa bolj poredko zgodi — potem je gotovo, da bo vsakdo hotel izrabljati njegovo dobroto. Dober človek ima namreč srce tako mehko, kakor maslo; zato se vsakdo potruži, da si s tem naslovom namaže svoj lastni kruh, in to čim bolj na debelo... Njegova sprejemnica je bila vedno polna, mošnja vedno prazna. Nič ni bilo njegovega; celo lastnega spanja gospodar ni bil. Vse polne roke dela je imel. Pa tudi nikdar ni miren tak človek, zato ker nima mirne vesti. Saj vemo: vsakomu mora obljubiti pomoč; besede izpolniti vsaj v polovico slučajih ne more. Ubogi človek! Hočem reči: dober človek!

Jur Zadnikar, okrajni glavar našega mesta in okraja, prihaja v svoj urad točno ob osmih. V čakalnici je komaj polovica vseh, ki bi ta dan radi z njim govorili; druga polovica postaja zunaj po hodniku. Vsakovrstni življenski tipi so to. Mladi človek tam ob oknu, elegantno obločen, a začasno brezposeln, bi rad dobil službo in kruh; gospod glavar naj mu preskrbi oboje. — Še mlajši gospod tam v kotu, precej bled in nemirnega pogleda; to je študent, ki je zadnji semester padel, seveda po krivdi profesorjev. Namerava prašati gospoda glavarja, kam naj se sedaj obrne, da mu talent ne otopi; je namreč tudi pesnik in pisatelj poleg svojega dosedanjega poklica. — Dama, že precej v letih in nekoliko ponošenega krila, prodaja srečke za to in to dobrodelno loterijo; gospod glavar, dobričina, bo seveda kupil najmanj eno serijo, zato je pač dober človek! Še en pesnik! Izdal je drobni zveščič domovinskih in z lastnoročnim podpisom namenil en izvod dobremu gospodu glavarju, seveda zato, da mu omeči srce. Vsled nerednega prihajanja v urad so ga bili odslovili; danes namerava gospoda glavarja prepričati, da je od tedaj postal boljši človek: Torej vreden, da ga sprejmo nazaj! In tako dalje. Ne bom opisaval vseh; to bi bilo preddolgo. Le zadnji slučaj naj vzamem, da poda dokaz moji povesti in moji trditvi o dobrem človeku. —

“Klanjam se, gospod glavar.”

“Dobro jutro. Prosim kaj želite mladi mož? S čim naj sem Vam na uslugo?”

Slabo je oblečen ta mladi mož, ampak glavar Jur Zadnikar ga sprejme tako prijazno kot vse druge. To pa zato, ker je dober človek, gospod glavar namreč.

"Dovolite, da povem kdo sem. Jaz sem bivši enoletni prostovoljec. Bil sem v vojski in že 1914 vjet in odpeljan na Rusko. Tisti prvi boji. . . saj veste . . . no —,"

Prosim, prosim! Izvolite cigareto? Sedite prosim," je prigovarjal dobri gospod glavar in ponujal stol ob mizi.

"Hvala lepa, toda —" (stranka, bivši enoletni prostovoljec, je prišel v očitno zadrego. Neprestano zre glavarju v obraz ali pa motri njegovo postavo od vrha do tal, ko da se hoče prepričati, ali ima pravega pred seboj, ali ne). "Ne zamerite. Ali se spominjate mojega imena. Alfred Polaj. Bil sem pri 17. pešpolku —"

"Ne vem. Hm. Pravzaprav —. Vojak jaz nisem bil, v vojski še manj, vendar. . . Vse mogoče. Gospod Alfred Polaj, prosim govorite dalje. Morda se spomnim —"

"Ne, ne! Zmotil sem se. Jur Zadnikar je bil moj tovariš v tistem prvem vojnem spopadu. Poleg mene je padel, zadet od ruske kroglice, a videl sem, da so ga odnesli še živega z bojišča. In tako sem mislil, da ga najdem tukaj. . . Zmotil sem se. Oprostite gospod glavar!"

Tujec Alfred Polaj se je jaderno dvignil, vzel klobuk in hotel skozi vrata.

"Prosim, prosim! Počakajte! Morebiti Vam morem jaz postreči. . . Kaj ste želeli od svojega nekdanjega tovariša? Gospod Alfred Polaj, govorite, prosim, in si mislite, da Vas posluša pravi Jur Zadnikar, Vaš prijatelj."

Alfred Polaj je vidno ginjen. Nekoliko se še obotavlja, a ko je gospod glavar tako dober in uslužen, si ne more kaj in se izpove kakor na izpovedi:

"Gospod glavar, vedite, da sem v grozni stiski. V žepu nimam drugega ko nekaj listkov iz zastavljavnice. . ."

"Ubogi človek. In še trden in ne še v letih!. . . A zakaj ne stopite v kako službo?"

"Službe iščem že dve leti, a je ne dobim."

"Verjetno. Umljivo. Kriza je in brezposelnost na vseh koncih in krajih. . . Toda, dobri moj prijatelj, gospod Alfred Polaj, jaz Vam hočem preskrbeti službo: pri železnici, na magistratu, sploh — v kaki pisarni. Pobrigal se bom za Vas. Še te dni Vam sporočim. . . Kam naj Vam pišem?"

"Poste restante, tu! Toda, ne! Gospod glavar, jaz bom tako prost in bom sam osebno poprašal. . ."

"Ni treba. Ni treba. Jaz Vas bom pismeno obvestil."

"Preveč truda si napravljate zavoljo mene, gospod glavar. In morebiti bi celo pozabili, ker ste tako zaposleni; zato dovolite, da se osebno zglašim. V enem tednu? Dveh?"

Gospod glavar je v zadregi. Naprej vidi, da ne bo nič. A kaj se hoče? No, neumen ni ta Alfred Polaj, da si izgovarja pravico do poprašanja. . .

"Takole napraviva, moj dragi prijatelj. Ako do konca drugega tedna ne dobite od mene pismenega obvestila, potem se zglasite osebno. Medtem bom govoril z odličnimi osebnostmi, morebiti s samim gospodom banom."

Tako je bila ta stvar zaenkrat v kraju. Žal, da res le zaenkrat. Gospod glavar namreč naprej ve, da mu ne bo mogoče preskrbeti službe in da bo stvar prej ali slej zopet prišla na takole mrtvo točko. . . Ampak nekaj upanja vendar mora dobiti stranka, ki se z zaupanjem obrne do njega, to je načelo gospoda glavarja Jurja Zadnikarja že od nekdaj. In tudi danes, ga ne more kar tako brez nič odsloviti, tega bivšega prostovoljca Alfreda Polaja. Zato seže dobri gospod glavar v žep in privleče na dan stotak.

"Takole, gospod Polaj! Tole smatrajte kot predujem na Vašo bodočo službo. Kadar boste zaslužili, boste vrnili. Zdaj pa z Bogom in na svidenje."

"Ah, gospod glavar, tega se nisem nadejal."

"Nič zahvale, nič zahvale. To je le predujem, takorekoč posojilo. Na svidenje torej."

In prijateljsko ga dotreplja do vrat in še skozi vrata, da dobi vstop naslednja stranka. —

Gospod glavar je vedel, da se bo Alfred Polaj še pojavil. In se je.

Popolnoma umljivo je, da je dober človek pogosto tudi pozabljiv človek. Tako se je zgodilo, da je bil gospod glavar Jur Zadnikar popolnoma pozabil na to, da ima gospodu Alfredu Polaju odpisati tekom osmih dni. Saj ni imel le enega Polaja, ampak deset ali več. . . Kratko povedano: neko jutro je kot stranka vstopil neznanec, ki se je gospodu glavarju sicer znan zdel, a se za nič ni mogel spomniti, kje da je tega mladega človeka že videl, in kedaj.

"Pozdravljeni! Kaj želite, mladi prijatelj?"

Neznani znanec se glavarju uslužno prikloni in pove:

"Prišel sem, gospod glavar. Pot me je peljala skozi Vaše mesto in sem se oglasil."

"Prav, prav. . . Me veseli."

Gospod glavar nima poguma, da bi mlademu možu izdal, da ga pravzaprav ne pozna. Zato se zvija in zastavlja vprašanja, ki se vsaki stranki lahko zastavlja. Obenem upa, da bo na kak način pripravil neznanca, da se sam izda.

Kakor rečeno: zelo me veseli. Kedaj ste prišli?"

"Snoči z osmim vlakom."

"Potem ste pa prenočili v našem mestu, seveda. Kako Vam je mesto všeč? Kaj pa na deželi? Letina dobro kaže?"

Tujec je osupnjen. Letina? Kaj se on — brezposelni inteligent — briga za letino?!

"In kaj počne Vaša družina? Žena? In otroci? Koliko imate otrok?"

"Gospod glavar, jaz nimam otrok. In tudi žene ne. . . Zdi se mi, da me zamenjavate z nekom drugim. . . Oprostite: jaz sem Alfred Polaj, ki sem bil pred dobrim tednom tu pri Vas in ste mi, obljubili —"

"Je že res! Je že res!" hiti gospod glavar. V glavi se mu je nekaj posvetilo, da je to tisti mladi mož, ki mu je bil obljubil, da mu piše glede službe. Seveda mu ni pisal, ko je vendar nanj in njegovo zadevo bil pozabil še tisti dan. . .

"Prav da ste prišli, gospod Alfred Polaj; zato da Vam lahko ustmeno povem, kaj sem dosegel za Vas. Žal, da doslej še nič. Bil sem zadržan in ta teden izjemoma nisem obiskal gospoda bana. Sicer pa pravijo, da je gospod ban slučajno odsoten za nekaj dni, če ne za nekaj tednov. . . Torej boste morali še priti. Recimo v treh tednih. Do tedaj bom pa prav gotovo govoril z gospodom banom."

Dober človek preživlja na tem svetu bolj enolične dneve. A tudi enolični dnevi naposled hitro, prehitro minejo. Trije tedni so prešli, in neko jutro sedi med strankami v čakalnici gospod Alfred Polaj. Ko ga gospod glavar vgleда, se prestrašen udari po čelu:

"Pomislite! Bil sem sicer pri gospodu banu, govoril sem ž njim, a Vaša zadeva mi je bila popolnoma ušla iz glave. Še danes popravim zamudo. Popoldne grem itak v avdijenco; prosim gospod Polaj, zglasite se jutri zjutraj." —

Drugo jutro seveda sedi gospod Polaj zopet v čakalnici. Pride na vrsto, vstopi in čaka. Gospod glavar je za prvi hip nekam zbežan, a se hitro zave in reče:

"Govoril sem z gospodom banom —"

Glas mu je nekam osoren in to se zdi stranki slabo znamenje, da se mu oči zalijejo s solzami še predno je izgovorjena usodna beseda: nič. Dobri gospod glavar to zapazi in nesrečni človek se mu v srce zasmili. Ne more z neprijetno besedo na dan. Ne, ker gospod glavar je dober človek.

"Govoril sem o Vaši zadevi, gospod Alfred Polaj. Služba Vam je zagotovljena."

Gospod Alfred Polaj more jecljati samo besedo: "Hvala!"

"Nastavljeni boste v mojem uradu kot zvaničnik. S prvim lahko nastopite službo."

Ko gospod Polaj ves srečen odide, mrmra dobri gospod prihodnji šef: "No, sedaj pa res ne smem pozabiti! Prihodnjič moram govoriti z gospodom banom."

Sicer se pa še ne mudi. Danes je desetega. V teku dvajset dni se lahko zgodi marsikaj. Glavarstvo lahko ukinejo, ali pa eden treh lahko umrje: ali on, ali gospod ban, ali gospod Alfred Polaj sam, kar bi bilo še najbolje!

Pa glej spaka: vseh dvajset dni se ni zgodilo nič drugega, ko da je gospod glavar Jur Zadnikar zopet pozabil, da je na svetu kak brezposelni z imenom Alfred Polaj. Šele ko je ta točno prvega zopet sedel med strankami, se je gospod glavar spomnil njega in njegove zadeve.

"Aha, ste torej prišli, da nastopite službo? Prav."

Kaj je pač hotel gospod glavar drugega. Ali naj mu pokaže jezen obraz, temu oslu, in mu pove, da pravzaprav z banom še ni govoril o njegovi zadevi? Zaenkrat je bilo treba odločiti, kakšno opravilo v pisarni naj dobi ta "novi uradnik"; drugo bo prišlo pozneje. Na vsak način bo pa sedaj zadnji čas, da gospod Jur Zadnikar izpregovori besedo z gospodom banom!

"Torej! Najprej pojdite v pisarno in naš sluga naj Vam postavi v prvo sobo mizo in stol. Mizo in stol naj postavi pač na prostor, kjer bo to mogoče; morda tik za vrati. Stranke, ki bodo hodile v pisarno, bodo z vrati nekoliko zadevale ob Vašo pisalno mizo; pa, kaj se hoče, privaditi se bo treba. Sicer pa pisarije ne boste imeli bogvekoliko; poglavitna Vaša naloga bo, da boste vsaki stranki povedali, ali je glavar doma ali ne; ker vsaka stranka se bo obrnila do Vas ker boste najbližji vratom. Jaz bom pa vsako jutro sproti obvestil, kako odgovarjajte; zato ker jaz bom za stranke doma, ali pa ne bom doma, kakor že bo, in to čeprav bom v pisarni. . . Upam, da ste me razumeli?"

"Popolnoma, gospod glavar! In najlepša hvala."

"Nič hvala! Sedaj pa kar na delo, dragi moj mladi prijatelj."

Gospod glavar je novega uradnika dotrepljal do vrat in ga v čakalnici izročil slugi, da naj vse nadaljno zanj poskrbi.

Novi mladi uradnik v prvi sobi se zlepa ni mogel vživiti v svoj novi položaj in privaditi svojemu poslu. Pravega posla pravzaprav ni imel, vendar je bil stalno zaposlen, ker ga je pač vsakdo izrabljaj v svojo korist. Poleg tega, da je stranke spremljal skozi pisarniške prostore pred glavarjeva vrata, je hodil po koleke v trafiko, po cigarete in žigice, ako jih je slučajno temu in onemu v pisarni zmanjkalo; nosil akte na pošto in opravljal sto drugih stvari, ki jih lahko vsak zna, ne da bi mu bilo treba biti kedaj poprej enoletni prostovoljec. Rad bi bil dobil kako važnejše delo, toda zaenkrat je bilo treba molčati in se hvaležnega izkazati.

Predno je bilo tridesetega, so bili vsi uradniki navezani nanj. Bližje stoječi so izražali gospodu glavarju priznanje, da je z "novim" vpeljal v pisarniške prostore zelo uporabno moč. In gospod glavar Jur Zadnikar je bil nemalo ponosen na svojo iznajdbo na tem polju.

Ko je prišlo prvega v naslednjem mesecu, se je gospod glavar vnovič spomnil, da z gospodom banom pravzaprav še ni govoril in da novi uradnik še nima nakazane plače. Hudirja! Nerodno je to, toda ali naj se osramoti pred navadnim zvaničnikom in mu prizna svojo pozabljivost? Rajši mu za ta mesec izplača iz svojega. . .

"Gospod Alfred Polaj, tu je Vaša prva mesečna plača. Pobotnico sem v Vašem imenu kar jaz podpisal. Zadovoljen sem z Vami. Ako boste vestno vršili svoje dolžnosti, bom v doglednem času govoril z gospodom banom in predlagal zvišanje. Za sedaj bo osemsto dinarjev dovolj. Ali se zadovoljni?"

"Zadovoljen, gospod glavar. In najlepša hvala."

“Nič hvale, nič hvale.”

No, ko bi bil gospod Alfred Polaj vedel, da je teh osemsto dinarjev šlo iz glavarjevega žepa in da jih dobremu gospodu ne bo nihče na svetu nikdar povrnil: potem šele bi se bil Alfred Polaj zahvaljeval. . .

Zopet je minil mesec. Zopet je novi uradnik prejel svojo plačo na isti način.

Gospod glavar pa se je tolkel po svojem pozabljivem čelu in govoril: “Vraga, ta človek me bo spravil na kant. Na! Ampak zdaj moram napraviti vrzel na žepnem robcu, da prav gotovo izpregovorim z gospodom banom o novem mestu zvančnika, ki je potrebno, da se vpelje v moji pisarni.”

Pa je prešlo še par mesecev. Ko je imel gospod Jur Zadnikar napravljena že kar dva vozla na robcu, se je zgodilo, da so prišle počitnice in je bilo treba, da gospod Jur Zadnikar vzame dopust in z bolešno ženo in otroki vsaj za dva meseca odide v toplice. Vodstvo urada in vse oblasti je izročil svojemu komisarju in tako je njegova glava bila zaenkrat razbremenjena. Seveda je ob pripravah na odhod pozabil na svojega Alfreda Polaja in na njegovo zadevo glede mesečnega izplačila.

Pride prvega v mesecu. Vsi uradniki pisarne dobe svojo plačo, k Alfredu Polaju ne pristopi nihče, da bi mu izročil osemsto dinarjev.

Preide nekaj dni, plače od nikoder. Alfreda Polaja se je lotila nevolja. Kako to, da je z odhodom gospoda glavarja vse pozabilo na njegovo plačo, ne pa na njegovo delo in njegove obveznosti? Zato je peti dan ponižno pripomnil gospodu komisarju kot vodji in namestniku, da se je morebiti pri blagajni pripetila kaka pomota ali kaj takega, ko zanj ni nakazila...

Gospod komisar ni vedel kako in kaj, seveda, ker mu gospod šef in glavar pri odhodu ni bil dal tozadevnih navodil. Zato je poslal gospoda Polaja kar na knjigovodstvo v prestolnico, češ da naj tamkaj osebno poizve.

Gospodje pri glavnem knjigovodstvu so bili kaj zadirčni gospodje in je glavni gospod knjigovodja dolgo in jezno listal po vseh knjigah in zapiskih, da bi izsledil ime Alfreda Polaja; toda ni ga bilo.

“Koliko časa ste že nastavljeni?”

“Pet mesecev.”

“In pravite, da ste redno dobivali svojo plačo?”

“Dozdaj redno. Vsak mesec mi je gospod glavar izročil plačo, pobotnico je pa z mojim dovoljenjem sam podpisaval.”

“Hm. Tu ni nikakih pobotnic z Vašim imenom. In tudi plače Vam nismo pošiljali od tod,” je pribijal gospod knjigovodja, ter je skrajno sumljivo gledal stranko skozi naočnike.

“Odkod mi je torej dotekal denar?” je prašal gospod Alfred.

“To sam Bog vedi — in pa dobri gospod gavar Jur Zadnikar!” je zarežal gospod glavni knjigovodja in jezno zaprl knjigo, hoteč naznaniti, da za predmetno zadevo nima več časa na razpolago.

“Tako torej!” se je hudoval Alfred Polaj, ko je šel iz urada. “Za uradnika me nastavijo, nekaj časa mi plačo redno izplačujejo, naposled

plača izostane in glavni knjigovodja ne ve, ne kako in ne zakaj. . . Tak red! In tako vzorno uradovanje!"

Vsa jeza gospoda Polaja se je naposled obrnila na gospoda glavarja Jurja Zadnikarja, ki da je gotovo pozabil naznaniti kako formalnost na pristojno mesto in tam sedaj ne vedo nič o uradniku, ki že peti mesec dela in gara za vrati prve sobe pri glavarstvu tem in tem. . .

Pred komisarjem in namestnikom je Alfred Polaj govoril, prišedši iz mesta, nekam bolj osorno ko prvič, ter skoraj zahteval, naj se gospod komisar obrne na gospoda šefa, ko ve, kje in v katerih toplicah je gospod v tem trenutku. . . Ker da gospod zvaničnik Alfred Polaj, da je v denarnih zadregah in da se mu godi krivica, ker on edini izmed uradnikov je tisti, ki ga pri glavnem knjigovodstvu niti zapisanega nimajo. . .

"O ti dobrota-sirota!" bi bil vzkliknil gospod komisar, ako bi mu bil tajni potek vse te nezgode tako dobro znan, kakor je znan nam. Tako pa je tudi ta dobri gospod lepo in dostojno pisal gospodu šefu in ga prosil pojasnila in navodil v tej nekoliko zamotani zadevi.

Gospod glavar Jur Zadnikar se je ravno pripravljaj s svojo družino na izlet v gore, ko dobi pismo komisarjevo. In — kakor je že bil res dober človek do vseh ljudi, tudi do svojih najnižjih uslužbencev; v tem hipu se je pokazal napram ženi odločnega in neizprosnega.

"Oprostite, jaz ne grem! Idite sami in srečno pot v gore —, jaz moram domov. Nužen posel me kliče v prestolno mesto! Brez ugovora! Pri tem ostane! V par dneh se vidimo!

In se je s prvim vlakom odpeljal naravnost k gospodu banu. Vedel je, da bi tudi trije ali štirje vozli na robcu ne pomagali, in bi prej ali slej zopet prišel v prav takle neprijetni položaj. . . Da se pa to ne zgodi, zato je skrajni čas, da enkrat nastopi z naglico in brez obotavljanja —!

In je še tisti dan v resnici govoril z gospodom banom ter mu na dolgo in široko dokazal, da pomnoženo poslovanje v njegovi pisarni že davno kriči po potrebi še enega mesta zvaničnika, ki bi bil pisar, vratar, sluga in donašalec: vse v eni osebi. Ker je bil gospod ban tudi dober človek, je seveda obljubil dobremu človeku gospodu glavarju, da hoče ukreniti vse potrebno, da se mesto in služba zvaničnika vstanovi, razpiše in čimprej odda. S to veselo novico je hitel gospod Jur Zadnikar nazaj k ženi in otrokom in iz toplic pisal komisarju-namestniku, da je stvar glede Alfreda Polaja pri gospodu banu docela urejena ter da je le neka neljuba pomota prišla vmes, da za ta mesec plača ni bila nakazana. On — gospod komisar — naj izplača na njegovo — šefovo — odgovornost in jamstvo gospodu Alfredu Polaju osemsto dinarjev. Ob prihodu bo on — gospod glavar — poravnal in povrnil njemu — gospodu komisarju — to svoto in se mu obenem zahvalil za uslugo.

Tako je bila zadeva vsestransko ugodno rešena in danes dobiva gospod Alfred Polaj redno svojo mesečno plačo naravnost preko glavnega knjigovodstva s pobotnico, ki jo, prvega vsakega meseca, sam podpisuje.

Veroizpoved katoliškega izseljenca.

P. A.

Verujem v Združene Države Amerike kot vladavino ljudstva, po ljudstvu, za ljudstvo. Njene pravične moči temelje v volji naroda, demokracija je v državi ljudovladne oblike, neodvisne države zedinjene v neodvisno Nacijo, popolna Unija, ena, edina in nedeljiva, ustanovljena na temeljih prostosti, enakosti, pravičnosti in človekoljubnosti, ki so zanje ameriški domoljubi žrtvovali življenje in imetje. In še verujem, da je moja dolžnost kazati ljubezen do te moje domovine, dolžnost je moja, podpirati njeno Ustavo, uklanjati se njenim zakonom, spoštovati moram njen prapor in se zanj postaviti v bran proti vsem nasprotnikom.

Verujem v zedinjeno domovino preko oceanov in ji prisegam ljubezen in spoštovanje. Zemlja, kjer so se rodili starši, kjer je tekla zibelka mojemu materinemu jeziku, mi bo vedno sveta. Molim, da bi ta moja domovina onkraj morja bila vedno edina, vedno močna in silna.

Verujem v domovino večnosti. Ker verujem vanjo, moram verovati:

Da je Bog, čisti duh, Gospod in Stvarnik neba in zemlje. Vedno je eden in isti, nima začetka, ne bo imel konca. Vseposvoda je pričujoč, ve in vidi vse, storiti more vse, kar hoče in je neskončen v svoji popolnosti.

V Bogu so tri osebe, druga drugi enake, a vendar samobitne, isto naravo imajo in isto bistvo: Oče, ki ne izhaja od nobenega; Sin, ki je bil od vekomaj rojen od Očeta in sveti Duh, ki od vekomaj izhaja od Očeta in Sina. Vse tri osebe so enake v modrosti, moči in večnem bistvu.

Verujem, da je Bog ustvaril angeline, ki naj bivajo z njim v večni domovini, mnogo njih je odpadlo od Boga in so bili zavrženi. Bog je pravtako ustvaril Adama in Evo, roditelja človeštva, postavil jih je v raj, kjer pa nista vztrajala. Podlegla sta v božji preizkušnji in jedla od prepovedanega sadu. Po Adamu smo podvrženi grehu vsi in bi bili z Adamom vred vekomaj zavrženi, če bi Bog ne bil poslal Odrešenika.

Verujem v Odrešenika Jezusa Kristusa, Sina božjega, pravega Boga in pravega človeka. Pravi Bog je vekomaj, enak Očetu v vsem, pravi človek je, odkar je

prišel z nebes na zemljo in se učlovečil, to se pravi, privzel nase dušo in telo človeško. Od prerokov dolgo napovedani Zveličar je bil spočet od Svetega Duha v čistem telesu blažene device Marije, ki jo je Bog odmenil za božje materinstvo in jo s svojo milostjo pripravil za ta veliki poklic. Po zasluženju Jezusa Kristusa je bila že v prvem hipu ustvarjenja brez madeža spočeta in ni imela na sebi izvirnega greha. Od nje — Blažene med ženami — je bil rojen Zveličar in Gospod Jezus, ne da bi bilo oskrunjeno njeno devištvo. V treh desetletjih svojega življenja je Jezus ustanovil krščansko vero, žrtvoval se je samega sebe kot žrtev za grehe vsega sveta, dal se je razpeti na križu, da bi zadobil za nas milost, usmiljenje in zveličanje, ki bi ga po Adamovem padcu nikdar ne mogli več dobiti, da ni prišel Jezus in nam jih s svojimi zasluženji pridobil. Jezus je trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in bil v grob položen, tretji dan je vstal od mrtvih, se v dobi štiridesetih dni večkrat prikazal svojim apostolom, da potrdi njihovo vero in je po tem šel vpricho apostolov v nebo, kjer kot Bog in človek posreduje za človeštvo.

Verujem v svetega Duha. Tolažnika, ki ga je Jezus poslal na svet novoustanovljeni Cerkvi v rast, moč in posvečenje. Sveti Duh bo s cerkvijo do konca dni.

Verujem v katoliško Cerkev kot univerzalno cerkev Kristusovo, ki ji je on večni nevidni poglavar, sveti Duh pa večni vodnik. Postavljena je na trdo skalo in bo vedno zmagovala nad silami zemlje in pekla. Ta Kristusova Cerkev je ena ker vsi njeni udje izpričujejo isto vero, so deležni istih zakramentov in imajo papeža, pravega naslednika sv. Petra, pastirja Kristusove čede, za vidnega poglavarja. Cerkev Kristusova je vedno sveta, ker uči svet nauk, stremi za svetim življenjem in ima celo vrsto svetnikov v svoji sredi. Katoliška je ta Cerkev ali univerzalna, ker je ustanovljena za vse čase, uči vse narode in je braniteljica univerzalne Resnice. Apostolska je, ker je v vsem svojem poslanstvu prava naslednica apostolov Kristusovih.

Verujem, da je sveta Cerkev varuhinja božje knjige stare in nove. Zaveze in je prejela te knjige v varstvo od apostolov. Varuje to božjo knjigo, razlaga njeno be-

sedo in sodi v nasprotstvih razlaganj. Sveto pismo in ustno izročilo od apostolskih časih sem mora sprejeti in ohraniti vsak kristjan kot smernico vere in verskega življenja.

Sveti oče, papež, kadarkoli govori "ex cathedra", to je, v službi vrhovnega pastirja in učitelja vseh kristjanov, govori nezmotljivo besedo, ki veže vso Cerkev v vesti, zakaj tedaj govori kot apostolska avtoriteta, ki je bila dana svetemu Petru od samega Kristusa, da more v resnicah, ki so verskega in moralnega značaja izreči sodbo in odločujočo besedo. Zato so resnice, ki jih uči papež kot vrhovni učenik in v imenu Kristusovem, nepremisljive same.

Verujem, da je Kristus ustanovil v svoji cerkvi sedem zakramentov, vidna znamenja in studenice nevidne milosti božje. S svetim krstom se mi odpro vrata v duhovno kraljestvo, dedič postanem božje domovine in otrok nebeskega Očeta, očiščen od izvirnega greha. Pri sveti birmi sprejemem sv. Duha po pokladanju škofovih rok, ki je naslednik apostolov. V Sveti Evharistiji prejmem Jezusa, ki je resnično pričujoč pod podobama kruha in vina. V sveti spovedi se mi odpuste grehi po mašniku, ki ima to oblast v moči besed Jezusa Kristusa. Sv. poslednje olje me očisti grehov in mi pomnoži posvečujočo milost za časa bolezni. Sveti redovi so redovi mašniškega posvečenja, sveti zakon je nerazdružljiva zveza med krščanskim možem in krle zakoncem posebne milosti, ki so potrebščansko ženo; v tem zakramentu se pode ne zakonskemu stanu.

Verujem, da se Kristus dan za dnem žrtvuje na naših altarjih na nekrvavi način. To žrtvovanje imenujemo sveto mašo. Pri

tej nekrvavi daritvi je Jezus duhovnik in žrtev. Sveta maša je daritev novega Zakona, ki nas združuje z Jezusom v molitvi in češčenju Stvarnika Očeta, v zahvali za dobrote, v prošnji za milost in odpuščanje grehov mrtvim in živim.

Verujem v občestvo svetnikov, v zmagujočo cerkev v nebesih, svetnike, ki so naši sredniki in priprošnjiki; verujem v borečo se cerkev na zemlji, občestvo vseh živih kristjanov, ki so ene in iste vere in

imajo ene in iste zakramente; verujem v trpečo Cerkev, občestvo vernih duš, ki po razsodbi božji še trpe in molim zanje. Z zmagujočo cerkev me edini vera v večnost in Boga, z borečo se cerkvijo me družijo vez ljubezni, s trpečo cerkvijo me veže molitev.

Verujem, da ima Cerkev po Kristusu volji in moči oblast odpuščati grehe in deliti odpustke. Z odpustki se nam odpuščajo časne kazni za greh. Odpustke morem nakloniti živim in onim mrtvim, ki so umrli kot prijatelji božji, v miru Kristusovem.

Verujem, da je milost božja k zveličanju potrebna. Jezus je umrl za vse ljudi, po njegovem zasluženju imam pravico do zaklada božjega, zaklada milosti. Toda vse milosti so dar božji. Milost ne uniči moje

proste volje, temveč jo krepi.

In še verujem, da bo prišel Kristus soditi žive in mrtve. Vstal bo vsak človek iz groba in bo moral pred sodbo božjo, da bo dal račun svojega življenja. Dobro bo vzel Bog k sebi, hudobne bo zavrnil.

Verujem, verujem, verujem. Čeprav vse ne razumem, verujem. Saj Bog ne zahteva od mene, da razumem Boga, temveč da verujem vanj. Samo Bog more razumeti Boga — samega sebe. Človek more in mora verovati vanj in v večno domovino.

Križ mi je kašipot v domovino večnosti . . .

Predstavljam ti katoličana!

P. A.

Praktični katoličan posvečuje nedeljo. Komur nedelja ni sveta, naj ne govori, da je kristjan, čeprav je zapisan v krstno knjigo. Bolje je, da piše župniku cerkve, kjer

je bil krščen, da ga izbriše iz krstne knjige, kakor da bi se štel za našega, ko je le Kristusov "kreten", po domače pohabljenec.

Praktični katoličan ima prave pojme o svetosti zakona. Katoličan ne hodi po blagoslov na sodnijo pred civilno oblast, ampak v cerkev. Kdor je bil na sodnji poročen, nima nobenih pravic do slovesnega ponovljenja poroke v cerkvi. Zakon je od Boga ustanovljeni zakrament, ki naj posvečuje družino. Kdorkoli s pomočjo splavov prakticira porodno kontrolo, se samega sebe izobči iz cerkve in nima več pra-

vice hoditi k zakramentu, isto velja o vseh, ki priporočajo in nagovarjajo k takim dejanjem. Kdor se uda za porodno kontrolo na drugi način, ni vreden, da bi bil imenovan krščanski mož ali krščanska žena, za take ima slovar ime, ki ne zasluži, da bi bilo tiskano. Prostovoljna razporka pred sodnijo samo radi nespametnih razlogov ti onemogoči prejem svetih zakramentov.

Praktični katoličan ve kaj je cerkvena postna postava in kaj zahteva.

V glavnem moramo ločiti: a) dni, ob katerih je zapovedano SAMO SE postiti; b) dni, ob katerih je zapovedano SAMO VZDRŽAVATI SE MESA in c) dni, ob katerih je zapovedano POSTITI SE IN SE OBENEM VZDRŽATI MESA.

Post je zdržek, ko ne smeš mesa jesti, niti se dvakrat na dan nasititi, treba ga je držati sledeče dni:

Pepelnično sredo.

Vse srede in petke v postnem času.

Kvaterne dneve.

Na vigilijske binkošti, vnebovzdetja Marije Dev., vseh svetnikov in božiča.

Veliko soboto do 12 dp.

Samo zdržek, ko ne smeš mesa jesti, pač pa se večkrat na dan lahko nasititi, je:

Vse petke izven postnega časa.

Vse druge dneve v postnem času je post, ko lahko meso ješ, a se ne smeš večkrat na dan nasititi.

Pripombe.

Vedno lahko pri istem obedu ješ meso in ribe, seveda kadar je meso dovoljeno.

Vedno, tudi veliki petek, lahko zabeliš z mastjo.

Po novem jenja štiridesetdanski post na veliko soboto opoldan. Pri kosilu je že lahko popolnoma velikonočno obložena miza.

Mesnih jedi — in med te spada tudi juha, ne samo meso — so se po splošni postavi dolžni zdržati vsi, ki so dopolnili sedmo leto.

Samo enkrat na dan se smejo po splošni postavi nasiti oni, ki so dopolnili 21. leto

in še niso začeli šestdesetega. Pred končanim 21. in po pričetem 60. letu jih post ne veže, pač pa zdržek.

Predvsem ne pozabite, da so dnevi, ko se morajo tudi delavci zdržati mesa. In ti dnevi so: Vsi petki celega leta brez izjeme, razen če je na petek zapovedan praznik. Nadalje pepelnična sredo. Potem velika sobota do opoldan. Slednjič vigilijske, ali dan pred božičem. Vse ostale dneve, ko drugi ali sploh ne smejo mesa jesti, ali samo pri glavnem obedu, ga delavec sme kolikorkrat obeduje, njih družina pa samo pri glavnem obedu.

Da prejema praktični katoličan zakramente več kot enkrat na leto, se razume. Pod smrtnim grehom je sicer dolžan prejeti obhajilo samo o velikonočnem času.

toda kdor prejme zakrament samo takrat, ko MORA in ne takrat ko MORE, ni praktični katoličan.

Iz samostanske kronike.

P. A.

EL je v samostan, da bi Bogu služil. Vsemu se je rade volje odpovedal kakor je bilo po samostanskih pravilih zapovedano. Premožanju, da bi ne mogel biti navezan na grdo lakomnost. "Zakaj Bog in tolar ne moreta oba sedeta na prestolu srca" Pankracijeve besede. Odpovedal se je očetu in materi. Lahko je bilo tema dvema dati slovo. Saj sta že davno spala pri sv. Mihaelu na gorici, kjer so vse verne farane pokopavali. Odpovedal se je vsemu ugodju sveta, svojemu telesu, svojim nagnenjem. Hotel je res postati svet med samostanskimi zidovi. Da je imel trden namen, je pokazal prvi teden svojega samostanskega življenja vsako jutro. Odprl je okno in zamahnil z roko proti svetu, ki tukaj zunaj samostanskih zidov ves pregrešen leži in del: Bodi kjer si moj svet, ne maram ne polja, ne travnikov, ne gozdov, ne hiše, ne žene, ne palice, ne denarja. . .

Šel je v samostan, da bi Bogu služil. Pri preobleki so mu dali ime brat Pankracij. Pater gvardijan sam mu je dal to ime, pred altarjem. Malo čudno je zvenelo ušesom, toda treba bo skočiti v kožo novega človeka Pankracija, ne pomaga nič.

"Oblecí novega človeka". Kakor da bi bil Bog govoril. Pri krstu mu je dal ime Jurija, pri drugem Frančiškovem krstu ime Pankracija. Da bi ga vsaj v koledarju našel. Biti je moral ta patron med onimi štiridesetimi mučeniki, ki so na ledu zmrznili. Sicer pa obleka in ime ne delata človeka. Tako je dejal oče gvardijan. Glej, da boš spolnjeval pravila natanko, je bilo rečeno pri altarju. Na hodniku samostanskem, tam pred zakristijo pa mu je še pater Zofron dostavil besede: Dober menih je suh, to se pravi: Jurij treba bo dela, treba bo malo skujšati. Tako je dejal pater Zofron — ljudje so ga klicali kar za Žefrana — Jaz bi mu dejal pater Kujon. Kadarkoli je srečal brata Pankracija, vedno ga je podražil: Menih naj bo suh. Ali je to lepo?

Brat Pankracij si je prizadeval, da bi svojo močno postavo uklenil v suhoto in ascetično podobo, ni šlo. Tako bi bil rad zgledal kakor oni-le pater Gabrijel. Vitek gospod, z bledim obrazom in suhimi prsti kakor sveti Anton. Ni pomagalo. Čim bolj je delal, tem stasitejši je postajal, lastni moči se ni mogel odpovedati. To je bila velika pokora. Da bi ne bilo patra Žefrana, bi nič ne rekel. Pa ga je srečal stokrat na dan in stokrat ga je podražil pater:

"Brat Pankracij dober dan, vitek, zauber in štiman."

Kaj naj bi odgovoril? Bo učenemu gospodu odgovarjal. Lepo nazadnje ni od gospoda, da samemu sebi v skledo pljuje. Zadnjo nedeljo je pridigal, da je Bog telo ustvaril, da je ustvaril vse najlepše. Kako je potem s Pankracijevim telesom. Ali ga je ustvaril peklenšček. Menda ne. Če

ne, bi ne bil v samostanu sedaj. Lepo uro bo treba povedati temu učenemu patru, naj samemu sebi v skledo ne pljuje.

Brat Pankracij je čakal te lepe ure.

Lepa ura ni prišla. Primerilo se je skoro, da bi se bil brat Pankracij izgovoril neko jutro, ko je pater Žefran pripravljaj zajutrek za samostanske delavce na njivi. Pater Žefran je bil namreč ekonom. Vsak ve, kaj je ekonom. Oskrbnik podomače. Človek, ki delo odkazuje, sam pa nič ne dela. Pater Žefran je ono jutro prosil brata Pankracija, da mu prinese sladkorja za kavo. Malo je manjkalo, pa bi bil povedal: Pater Žefran, samo pod pogojem, da ne pljujete več samemu sebi v skledo. Pa se je ustrašil. Pater Žefran je imel namreč tudi vino v kleti na oskrbi. Pa človek ne sme s kletarjem priti navzkriž. Časih je rujna kapljica dobra zdravju, to bi bilo proti peti božji zapovedi, če bi ne skrbel za zdravje. Tako je zopet lepa ura šla po vodi.

Ali je ni sam Bog prinesel kmalu za tem? Da sam Bog. In zgodba o tej lepi uri je vredna, da je našla mesto v kroniki samostanski.

Odločil je razumni pater gvardijan, da spremlja patra Žefrana na njegovem poti po kolekturi tudi brat Pankracij. Brat Pankracij naj bi bil na tej poti blagajnik in nosač. Patru se ne spodobi, da bi brento nosil. Da bo imel Pankracij blagajno, je pa tudi kakor po pravilih. Manjši bratje namreč ne smejo imeti opravka z denarjem, vedno imajo posebnega blagajnika, da se ukvarja z denarjem in skrbi za potrebe bratov. Ali ni to lepo?

Lepo jesensko jutro je kukalo v dolino, oblivalo vso daljno daljavo z lepim rdečim ognjem in pozdravljalo oba popotnika, ki sta šla v sosedni svet, da poprosita dobra srca za merico moke in če bi se dobilo kje še kozarček vinskega mošta. Pater Žefran, ekonom in brat Pankracij, nosač in blagajnik sta merila cesto. Blagoslov božji je bil z njima. Menda zato, ker pater ni brata Pankracija dražil. Malo mu je še laskalo, da se je tako zgodilo. Koncem koncev pride njegova moč še prav. Če bi imel danes postavo patra Gabrijela, kdo bi brento nosil. Dobro če bi jo sam ne moral nositi. Ta pater Žefran. Dobro srce ima, pa tudi dober jeziček.

Jesensko jutro se je razlilo v topel dopoldan, pater Žefran in brat Pankracij sta še vedno trkala po hišah. Hvala Bogu ne zastonj. Trkala sta in povsod so jim vrata prijazno odpirali. Vsaj kazali so se prijazno. Nazadnje ne veš, če ni ta ali oni godrnjal. Bog vidi v srca. Glavno je, da nevolje niso na zunaj pokazali. Pa mislim, da ti ljudje nosijo srca le na jeziku svojem. Grče so, bi že udarile, če bi hoteli.

Ko je že solnce odhajalo za goro, pozno v večer sta sklenila pater in brat, da jo kreneta nazaj proti domu. Pravzaprav je pater Žefran tako sklenil, brat Pankracij je samo prikimal.

"Preko ravnice in skozi gozd, bova preje doma."

"Kakor želite, pater Žefran."

Ali sta bila utrujena, ali sta premišljevala dobroto božjo, ki jima je dala živeti v samostanu, kjer sam Bog zanje skrbi, ali kaj. To so bile

skoraj edine besede, ki sta jih spregovorila prve pol ure. Proti koncu prve ure je prekinil molk brat Pankracij:

"Lep večer".

"Lep. Le pospešiva korake."

To je bilo vse. Tedaj se je zasvetilo bratu Pankraciju v glavi: Tako bo, tako.

Grmičevje ob poti je kakor nalašč skrivališče za pocestne klativiteze. Pater Žefran najbrže meni, da je za vsakim po eden. Zato ne govori, ker se boji. Krasno bi bilo, ko bi mu lahko pokazal, koliko je vredna telesna moč. Zaletel bi se v takega roparja, da bi se zavalil po gorici navzdol na drugo stran doline. Pater Žefran bi se čudil in bi se poklonil: Brat Pankracij, kdo bi bil mislil, da ste tak orjak. Nikoli več ne črhnem nobene, pa glažek vina posebej vsak dan. Krasno bi bilo to.

Ni še domislil, ko se noč razklene in kar nenadoma da iz sebe črno postavo. Postava je orjaška, bradata. Postava drži pravo pravcato puško.

Pater Žefran je oledenel, nič ne reče, samo proti bratu Pankraciju pokaže. Postava je pri bratu Pankraciju:

"Oba na tla, ali pa življenje."

Pater Žefran, si gotovo misli, kaj pomaga sedaj telesna moč bratu Pankraciju, tako mora leči, kakor slabič pater.

"Kdo ima denar? Sem denar."

Prebrskal je ropar patra Žefrana, ga pretipal. Pater Žefran ponovno pokaže proti bratu Pankraciju. Ropar bradati in nemarni ukaže Pankraciju vstati:

"Položi denar na tla in ne gani se mi nobeden."

O ti sramota. Biti močan, pa moraš ubogati bradatega smrkavca. Da bi ga šent. Ali bi mu dal. Brat Pankracij prazni svojo možnjo. Take se končava slava brata blagajnika. Morda ne bo nikoli več imel te časti. Toda kaj denar. Sramota, sramota in pater Žefran s svojim jezikom. Za zajutrek, kosilo in večerjo bo njegov edini pozdrav: No, kako sva roparja zmagala, Pankracij? O sveta Katarina tam na drugem hribu kraljuješ, visoko na gori. Daj no temu roparju po butici. Roka naj mu ohromi, da mu pokažem. Ta šmentana cev, ki jo drži proti meni, me strahuje, mene korenjaka.

Denar je bil ves na tleh. Požrešnež ropar se spravi na brento.

"Brento ne."

Kaj hočeš, spet je puškina cev pomagala roparju.

Tedaj je sveta Katarina priskočila na pomoč. Zasvetila se je v glavi Pankracijevi misel.

"Brat ropar, ali ne bi hotel ustreliti parkrat v brento? Kdo bo v samostanu verjel, da si nas napadel. Pater Žefran in jaz prideva v veliko neprimliko. Pater gvardijan nam na vse večne čase ne bo odpustil. Kaj je tebi na tem, če parkrat ustreliš v brento. Bova imela vsaj dokaz, da je res, kar bova povedala."

“Pod tem pogojem, da ne bota danes klicala žandarjev za menoj.”

“Pod častno besedo se zaveževa in pri vodilu svetega Frančiška.”

Še predno sta dala besedo, je ropar ustrelil v brento trikrat, v srednji prečki so bile tri velike luknje.

Brat Pankracij ni bil zadovoljen s tem. Priliznjeno je pokazal svoj habit in prosil:

“Še v ta habit pošlji nekaj krogelj.”

Ropar je nekam v zadregi.

“Daj no, ustrelj, bodo bolj verjeli v samostanu, v brenti bi bil nazadnje lahko sam luknjo zvrtal, v habit, se bo pa luknja kar užgala. Tobo najboljši dokaz.”

Ropar skomigne z ramo:

“Nimam nobene krogelje več.”

“O ti moj Bog, kaj bova sedaj, pater Žefran, kdo bo nama verjel? Pa tudi samokresa nimaš?”

“Nimam.”

Zgodilo se je. Sv. Katarina je pomagala. Pater Žefran je kar oči odpiral. Kakor bi trenil je brat Pankracij popadel roparja, ga podrl na tla in mu začel rahljati rebra in kosti, da je kar pokalo, kakor bi kdo po suhljadi hodil. Ubogi ropar. Napol mrtvega ga je komaj rešil pater Žefran. Brat Pankracij pa brž vso robo nazaj v brento, denar v malho, pa hajdi urnih nog do prve vasi. Pater ga je komaj dohajal. Se razume, da je moč brata Pankracija zrasla do neba ne samo v prvi vasi, kjer sta vso reč javila žandarjem, temveč tudi v drugi in v tretji, šlo je tja v deseto vas, samostan je zvedel, in mu hvalo pel. Kar pa je bilo glavno pater Zofron — ali kakor mu pravijo ljudje Žefran — ni več dražil brata Pankracija. Ali ni bilo dobro, da se Pankracij ni odpovedal svoji telesni moči, ko se je vsemu drugemu odpovedal?

Opozorjam!

P. A.

Mesec januar je posvečen Detetu božjemu.

1. januar—Novo leto. Zapovedan praznik. — Praznik društva Najsv. Imena. — Izredno skupno obhajilo.

6. januar—Razglašenje Gospodovo. Ni zapovedan praznik. — Dan kat. misijonov.

18. januar—Začetek tridnevne pobožnosti na čast sv. Neži, patroni ženske mladine.

Mesec februar je posvečen Jezusu v samoti in molitvi. Obenem je mesec katoliškega tiska.

2. februar—Blagoslov sveč.

3. februar—Blagoslov grl. Prosi Boga

zdravja in blagoslova.

12. februar—Lincolnovo rojstvo. Državni praznik v Ameriki.

22. februar—Washingtonovo rojstvo. Državni praznik v Ameriki.

Mesec marec je posvečen sv. Jožefu.

1. marec—Pepelenje. Obred, ki nas spominja, da smo iz zemlje, po duši pa rojeni večnosti. Prenehajo zabave. Od pepelnice do velike sobote opoldan vsak dan post.

Ob sredah in petkih se zdrži mesa popolnoma. Dobro preberi postno postavo na str. 26.

10. marec—Pričetek devetdnevne na čast sv. Jožefu, patronu delavcev.

April je posvečen Vstalemu Zveličarju.
Opravi velikonočno dolžnost.

9. aprila—Blagoslov palm.

Maj in vsi dnevi majnika posvečeni Materi božji. Šmarniška pobožnost.

22. maj—Prošnji dan. Litanijs vseh svetnikov.

23. maj—Prošnji dan. Litanijs vseh svetnikov.

4. junij—Pričetek devetdnevne na čast sv. Antonu-pomočniku.

12. junij—Pričetek devetdnevne na čast sv. Alojziju — patronu moške mladeži.

23. junij—in ves mesec posvečen Srcu Je-

1. julij—in ves mesec posvečen Dragoceni Krvi Jezusovi.

4. julij—V Ameriki praznik neodvisnosti.

5. julij—Narodni praznik vseh Slovanov.

2. avgust—Praznik Marije Angelske, im. Porcijunkulske. V frančiškanskih cerkvah in v onih župnih cerkvah, kjer ni frančiškanske v bližini, popolni odpustek, kolikorkrat obiščeš cerkev. Pogoji: spoved, sv. obhajilo, molitev na namen sv.

September je posvečen Kraljici mučencev.

4. september—Delavski dan. Državni praznik v Ameriki.

1. oktober—Pričetek tridnevne pobožnosti na čast sv. Frančišku za tretjerednike.

7. oktober—in ves mesec posvečen rožnivi Materi božji.

November je posvečen vernim dušam.

1. november—Praznik vseh svetnikov. Zapovedan praznik.

2. november—Verne duše. Vsak duhovnik ima tri maše zadušnice. Odpustek za verne duše, kolikorkrat obiščeš cerkev. Pogoji isti kakor za porc. odpustek. Glej

December je posvečen pripravi na prihod Gospodov.

8. december—Zapovedan praznik.

22. december—Pričetek tridnevne na čast Rojstvu G.

24. december—Vigilija pred Božičem. — Zapovedan post.

16. aprila—Velika noč.

25. aprila—Markov dan. — Litanijs vseh svetnikov.

24. maj—Prošnji dan. Litanijs vseh svetnikov.

25. maj—Vnebohod Kristusov. Zapovedan praznik.

30. maj—Decoration Day. Državni praznik.

zusovemu.

28. junij—Narodni praznik jugoslovanski: Vidovdan.

29. junij—Ni zapovedan praznik v Ameriki.

Kresovanje na čast našim apostolom sv. Cirilu in Metodu.

16. julij—Sprejem v bratovščino karmelsko.

17. julij—Pričetek devetdnevne na čast sv. Ani — patroni kat. mater.

Očeta (navadno 6 Očenašev.)

14. avgust—Vigilija — post.

15. avgust—Veliki Šmaren. Zapovedan praznik. Mariji Vnebovzeti je posvečen ta mesec.

8. september—Mali Šmaren. V Ameriki ni zapovedan praznik.

12. september—Pričetek tridnevne na čast Mariji, sedem žalosti, patroni društva katoliških žena in mater.

12. oktober—Kolumbov dan — ameriški državni praznik.

29. oktober—Praznik Kristusa Kralja.

31. oktober—Vigilija vseh Svetih — zapovedan post.

2. avgusta.

3. november—Pričetek devetdnevne na čast sv. Stanislavu, patronu dijakov.

24. november—Zahvalni dan — v Ameriki državni praznik.

30. november—Pričetek devetdnevne na čast Brezmadežni, patroni katol. deklet.

26. december—Blagoslov soli.

27. december—Blagoslov vina.

28. december—Blagoslov dojenčkov in otrok.

31. december—Silvestrova pobožnost v zahvalo za vse dobre prežete tekom leta 1932.

Jožek in njegov jezik.

Janko Poljanšek.

Jožek mali — ta pa zna.
Dobro poslušajte ga.
Jutri štel bo leta tri,
po kitajsko govori. . .

Stavim, da ti bo težko
— le nastavlaj mu uho —
tolar, če razumeš ga
kot ume ga mamica.

Put-ki 'ti-čeng ta 'šu
sle-tu go'l je na dle-vu:
čing, čang, čong ti-čeng
tu je bi-lu plou le-pu . . .

Kar vesel sem Jožek moj,
tolarček bo menda tvoj,
kdo bi mislil, kdo verjel:
da si mami-tole del:

Putki ptiček je ušel,
zletel gor je na drevo,
čing, čang, čong oj ptiček ti,
to je bilo prav lepo.

Jožek mali, ta pa zna
kje nam neki je doma?
Menda ni s Kitajskega?

Mama mu Slovenka je,
mama mu Dolenjka je,
z lepe sončne Ribnice . . .

Zdravje, zdravnik in zdravila.

P. A. U.

Dejstva misli, besede, trditve v raznih knjigah napisane, na premnogih zdravniških shodih izrečene, so redkokedaj dosegle in dosežejo priprostega človeka, ki ga še danes le preveč trapi domneva, da je zdravnik pol Boga, ki more in mora delati čudeže. Sledeči citati bodo osvetlili priprostim ljudem neznano resnico, ki jo pridigujejo zdravniki sami, resnico, da je zdravnik le orodje v službi narave in Boga in da se prevelika vera v čudežno moč zdravil v bistvu ne razlikuje od nespametnega zaupanja sanjavega Indijca, ki je ima do svojega indijskega padarja-fakirja ali pa zamorec v Kongu do svojega čarovnika. Pomilujemo te ubožce, pomilovanja vredni smo mnogokdaj tudi mi.

„Devetindevetdeset odstotkov zdravil, ki jih pozna zdravilstvo, vrzimo v morje, pa bomo storili veliko dobroto človeštvu, toda strašansko krivico ribam.“ — (Oliver Wendell Holmes, eden najznamenitejših ameriških zdravnikov, rojen leta 1808, umrl leta 1894.)

„Zdravilo nikdar samo na sebi ne zdravi in nikdar in nikoli ni nobenega ozdravila. Narava je edina zdravnica. Zdravilo časih morda res otrpne in otopi živce, da ne čuti človek bolečine, to je pa le trenutno. Zdravilo lahko čisti, da pomaga naravi na njeni poti in njenem delu zdravljenja, to je pa vse, nikdar nisem verjel, da bi zdravilo bilo vir zdravja.“ — (Woods Hutchinson, znameniti zdravnik in medicinski pisatelj, ki še živi. Te besede je govoril na zborovanju zdravnikov iz Zdr. držav in Kanade. 700 zdravnikov je slušalo in prihrjevalo.)

„Pred leti med svetovno vojno se je zgodilo, da je bolniška strežnica Rdečega križa s svojo prisotnostjo duha rešila premnoge „bolehanja“ in „bolezní“. Na kak način? Na gališki fronti je bilo. Ljudje tiste vasi nikdar niso marali za zdravnika, ker ga plačati niso mogli. Pride ta strež-

nica v vas. Ljudje zvedo, da je „zdravnica“ in bolničarka. Hajdi k njej. Kar naenkrat so se pojavile stare bolezni, ki jih preje niso nič strašile, toda sedaj so prišle čez noč nazaj, pošastne in grozne kakor nikoli. Trganje v kosteh, v pljučih, srčne „napake“ in podobno. Prišle so na dan, ker je bolničarka zdravila zastoj. Uro za uro so romali. Bolničarka je vsem pomagala. Nazadnje ji zmanjka zdravil. Kaj sedaj? Naval je bil večji in večji. Hitro si pomaga. Pobarva vodo, primeša nekaj kinina in pomagalo je. Čudno, to zdravilo je pomagalo še bolj kakor prejšna zdravila. Ljudje so bili zopet zdravi, pač pa je na drugi strani bolničarka v tistih dneh zgubila vso vero v zdravilstvo.“ — (Dr. Gour navaja to zgodbo v „Pearsons Magazine“, povzel jo je iz znamenitega zdravniškega lista „Atlantic Monthly“, ki ga je ustanovil že omenjeni Dr. Oliver Holmes.)

„Nič ne rečem preveč, — po izkušnjah in študiju sem prišel do trditve, da bi lahko 90% od vseh bolezni, za katere ljudje kličejo zdravnika, kratkomalo hladno izročili v roke narave same, ne da bi bilo treba zdravniku poseči vmes. In narava bi storila svoje brez zdravnika.“ — (Dr. Jos. Byrne, profesor nevrologije na Fordham Univerzi v New Yorku.)

„Bog daruje mango (neke vrste dateljni), kmet sadi rastlino, Bog daje zdravje, zdravnik jemlje zlatino.“ — Star indijski pregovor.

„Kitajec ima pravi pojem o zdravljenju in zdravju, ki plačuje zdravnika, zato da ga obrani bolezní, ne zato, da jo zdravi. In vsi veliki zdravniki so zato postali slavni, ker so človeka znali obraniti pred boleznijo.“ — (Robert Collier.)

Smehljaj, ki pride zdravniku od duše je zanj več vreden kot tisoč dolarjev. — (Oliver Holmes.)

Druga zgodba o Pankraciju.

P. A. U.

GODBA, ki pokaže, kako hitro lahko napreduješ na poti do neba, če se resno prizadevaš.

Brat Pankracij se je resno prizadeval, da bi bil vzoren menih, eni napaki je napovedal smrtni boj. Tej napaki je bilo ime lažnjivost. Ko je bil še Jurij, si je rad pomagal s to ali ono lažjo. Kaj mu je bilo naplahtati gospodarja kjer je služil. Tako mu je natvezel, da je nazadnje lažnjivi zgodbi sam verjel. Ni, da bi pravil o vsem tem, opravljal bi, opravljal je greh in je grdo. Še prve tedne meniškega življenja je bilo težavno brzdati jezik, da bi ne povedal to ali ono laž. Recimo, kako je videl strah pod turnom, strah, ki je imel kapuco na glavi, glave pa nobene. Ali ono, kako je kot vojak celemu mestu komandiral. Komandant mesta ga je pooblastil, da bi ga nadomestoval. Tako ga je nadomestoval, da je bilo vsem žal, ko je moral zopet v vrsto navadnih rekrutov. Saj rečem, povedal bi vam jih, da bi vedeli preveč o njegovi lažnjivosti, pa se bojim da bi ne zašel v armado opravljalcev. Te ženske lastnosti ne bi rad imel. Zato bom govoril raje o njegovi čednostni borbi za resnicoljubnost. Rekel sem, prve tedne je bilo težko. Rad bi se bil temu ali onemu prikupil s svojimi zgodbami in lažmi, toda polagoma je dobil nadvlado nad skušnjavo. Tako je bil trden v svojem sklepu, da se časih še resnice ni upal povedati v bojazni, da bi mu ne ušla med tem ko bi resnico govoril tudi kaka lažnjiva preko jezika.

Samo en sam zgled te borbe njegove. Nimam prostora, da bi vse zglede navajal. Ta edini zgled te uči, kako je treba zmagati skušnjavo lažnjivosti.

Brata Pankracija je zadela sreča, da je lahko spremil patra misijonarja na Westfalsko. Mnogokdaj se je pripetilo, da je moral pater Severin — Zverin so mu dejali ljudje, ni čudno. Kdo bi mogel ta tuja imena prav izgovarjati — Pater Severin je torej moral večkrat na misijonsko pot. Spreobračat grešnike in utrjevati pravične. Vzel je vedno s seboj tudi brata, da je po misijonu napravil majhno zbirko za samostanske študente. Ta sreča je zadela sedaj brata Pankracija. Sreča pravim. Samostanskemu bratu je taka pot oddih. Zapri se sam za samostanske zidove, boš videl, da si boš od časa do časa pozelel počitnic izven zidov. Človek je človek, treba mu dela in samote, pa tudi oddiha in sveta. Nikar brata Pankracija krivo soditi. Kakor da je med onimi, ki jih sveti oče Frančišek kara, ko pravi: "Kdor prijemlje za plug in se nazaj ozira, ni pripraven za nebeško kraljestvo."

Odpravila sta se na pot pater Zverin in brat Pankracij v nedeljo popoldan. Mahnila sta jo peš do sosednega mesta, kjer ju je vlak čakal. Ni

minilo pol ure in železni voz je šel preko dolin in gora proti meji domovine. Ali naj ti pripovedujem, kateri občutki so navdajali brata Pankracija, ko so švigale mimo njega vse te lepe gore in ravnice, travniki in polja. Imel si že tiste občutke sam, ko si se vozil preko naše zemlje. Ne bi bil zadovoljen, vem, če bi se pri tem mudil, mesto da bi hitro pokazal vso čednost velikega srca, ki je bilo pod prsnim košom brata Pankracija.

Da njegova čednost. To je glavna misel iz povesti. Kako se človek zagovori. Mesto, da bi hitro povedal, pa hodi krog kaše. Križ je z vsemi pripovedniki, vsi so taki. Kar bi lahko povedali s tremi stavki, raztegnejo na petdeset časnikarskih podlistkov. Ne zameri tudi meni, da mi je bil uvod tako dolg.

Da, čednost brata Pankracija. Takoj pridem k njej. Zgodilo se je v zadnjem obmejnem mestu, kjer bi ju moral vlak popeljati čez mejo na Avstrijsko in Nemško. Zgodilo se je, da policijski komisar ni hotel podpisati potnega dovoljenja bratu Pankraciju, ker baje ni bilo vse v redu. Kaj sta hotela pater Zverin in brat Pankracij. Slušati sta morala povelju komisarjevemu. Patru Zverinu se je mudilo. Dejal je bratu Pankraciju, naj počaka sam v obmejnem mestu in uredi vso stvar, snideta se drugi dan v glavnem mestu sosedne države v frančiškanskem samostanu. Tam bo pater Zverin preskrbel, da dobi žig in dovoljenje za nadaljno pot. Prvi vlak je odpeljal patra Zverina, šele pozno v noč je brat Pankracij mogel za njim.

Smuknil je v prvi vagon. Krenil na desno v oddelek za nekadivce. Sedel na prvo mesto. Zelo mračno je bilo v kupeju. Ni minilo pol minute, ko so vijolične dišave naznanile njegovemu nosu, da se nahaja v kupeju Evina potomka, kmalu so tudi oči uzrle debelušno postavo, ki je čepela ob oknu in čudo prečudno, Evina potomka — kaj je vedel, kako ji je ime? — je prerezala tišino in mrak s prijaznim pozdravom:

“Dober večer gospod pater.”

V trenutku je bil brat Pankracij v nebesih. Pater je v njenih očeh. Pater. Sanje njegovih noči. Doslej so bile le sanje. Rad je vedno imel to misel, da bi bil mašnik. Toda bila je le misel. Še tedaj, ko si je v celici odel papirnato mašno obleko, si privezal zvonec na nogo, in poskušal maševati in ministrirati obenem, še tedaj je bila ta misel samo prazna sanja. Navaden priprost brat je bil, ki ni imel pravico maševati. Toda sedaj se mu je želja spolnila. Pater Pankracij. Kako lepo doneče ime.

“Odkod in kam?”

Drugo prijazno vprašanje. Toplota besed je razvezala jezik bratu in je na dolgo in široko razložil pot v misijone na Westfalsko. S tem je potrdil prijazni gospe domnevo o patru Pankraciju. Beseda je dala besedo, drug drugemu sta razodela svoje izkušnje. Vse seveda do gotove meje. Brat Pankracij ni izdal, da je samo brat in ni pater. Kako bi mogel podreti te lepe sanje? Gospa pa tudi ni povedala takoj, čemu in zakaj ta odkritosrčna prijaznost. Še misliti si nebi upal, da je imela lišičji namen s to svojo prijaznostjo.

Prva štacija. Še vedno sta bila v živahnem razgovoru. Od krajev sta prišla na vreme, od vremena na težko življenje v sedanjih razmerah, od sedanjih razmer na domovinska vprašanja, od domovinskih vprašanj na vero, od vere zopet nazaj do vremena.

Druga štacija. Pogovor se je sukal krog denarja, mimogrede je oplazil težke finance, v katerih se država nahaja, prekel je nesrečne verižnike, ki na račun ubogih ljudi kupičijo zlato in obstal pri obmejni carini. Gospa pravi:

"Ali ni to grdo, človek ne sme vzeti s seboj to ali ono dobroto iz države v državo. Kakor sužnji smo dandanes."

"Kakor sužnji, da. Grdo je to." Modruje brat. Moral je tako govoriti že radi izredne prijaznosti cenjene gospe.

"Kupiš recimo svile v sosedni državi, ker doma ne moreš take dobre svile dobiti, dobe te carinarji, hajdi sem z dragoceno robo. Ali je to prav?"

"Ni prav, ne."

Tretja štacija. Vstopil je konduktar:

"Potniki naj blagovolijo pripraviti vse svoje reči v pregled carinskemu uslužbencem tuje države."

Kakor hitro je odšel, vstane gospa iz kota pri oknu in tiho kakor pri spovedi prosi:

"Gospod pater, gospod pater, dajte, napravite mi uslugo."

"Zakaj ne, gospa, rade volje."

"Saj sem vedela, da ste tako dobrega srca, gospod pater."

"Brat Pankracij bi samo radi tega "patra" skočil v vodo, če bi bilo treba."

"Carinarji prihajajo. Nekaj svile imam za plesne obleke, ne, precej je imam. Kupila sem jo v sosedni državi. Šivilja sem. Pri nas je mnogo dražja in ni tako fina. Če me carinarji dobe, bo joj. Prevzemite jo vi. Kdo bo vas preiskaval. Še vprašati se vas ne bodo upali. Prosim gospod pater."

Skušnjava brat Pankracij, skušnjava. Sam hudobec jo je obsedel sem te je speljal na vlak. Navdihnil je gvardijana, da te je odločil za misijonsko pot, navdihnil je policijskega komisarja, da ti je ob meji račune in vlake zmešal, navdihnil je to ženo, da bi te speljala. Speljala, da grešiš proti najlepši svoji čednosti. S tako težavo si si jo priboril, sedaj je na tehtnici. Glej da, ne privoliš. Ne, tega ne.

"Oprostite gospa, ne morem."

Huda ura.

"Dobro. Taki ste. Najprej sama prijaznost, potem pa nočete pomagati, kadar je kdo v potrebi. Pomagajte za božjo voljo."

Bitka v duši.

"Ne bo nič."

Skušnjava se norčuje:

"Tak mož, pa se carinarjev boji. Če bi ne imela otrok, zapreti se dam takoj. Rešite me."

Zopet bo treba sv. Katarine. Kje si? Pomagaj iz te zagate svojemu bratu Pankraciju. Bratu, ne patru. Pomagaj.

"Ne vem, kako bi gospa."

"Morate pomagati. Duhovnik ste, morate pomagati, na vsak način."

Ne more lagati brat Pankracij, čeprav gre za bližnjega.

Kako rad bi bil povedal, da nima te obveznosti, ker ni noben pater, prepozno je bilo. Žena je znorela ali kaj, hitro je odvila zavoj in potisnila svilo bratu naravnost v kapuco. Pomislite: v kapuco.

Pri oknu kupeja se je pokazala kapa carinarja. Brat Pankracij je oledenel. Konec je Westfalske, Dunaja in vsega lepega sveta, morda še samostana, morda življenja. V trenutku je videl temno ječo, težke verige, sodnike, biriče, paznike, sramoto, sramoto, sramoto.

Še videl ni, kako so pregledali blago prijazne gospe. V prihodnjem trenutku so se obrnili do brata Pankracija.

Sodni dan.

"In vi gospod pater? Ali imate kaj, kar bi ne bilo v skladu s carinskimi postavami?"

Obsodba. Ne, lagal ne bo brat Pankracij. Pa če se svet podre. Zagrabil je za svoj habit na obeh koncih, se poklonil in dejal:

"Žal mi je gospod, svilo imam za plesne obleke."

Kaj se je zgodilo?

Carinarju se je razlezel obraz v krohot. Bučal je smeh, da je bilo kar grdo, ne samo v kupeju, tudi ven na hodnik je šel smeh, s carinarjem je šel do kondukterja in naprej do drugih carinarjev, ki so revidirali po drugih sosednih kupejih. Vse se je smejalo. In še k oknu so prišli in pogledali skozi okno za hudomušnim gospodom patrom.

Minilo je dobrih pet minut, predno se je zavedel brat Pankracij, da sta rešena oba, on in ljubezniva gospa. Hvala lepa za tako ljubeznivost, ki mi življenje na kocko postavlja.

Čednost Pankracijeve se je pa le izkazala. Kdo ne bo rekel in pri-trdil: na zelo lep način se je pokazala.

Vremenski prerok.

P. A.

Jutranja zarja—slab večer, večerna kaže solnce mir. Če megla zjutraj se vzdiguje, nič dobrega ne prerokuje. Nebo je v pajčolan zavito, zavito v pajčolan rumen, bo kmalu vreme bliskovito in svet strahu bo ves zelen. Če svinec se pod nebom vleče, bo hitro legel na zemljo, Florjan obrnil bo vse škafe, mokro bo vse, da bo grdo. Jutranja rosa je na trati, po strehah, poljih in doleh, ne boj dežja se, boj se solnca, ves dan bo ogenj ti v očeh. Jutranji ve-

ter piha z juga in mesto polno je dišav — bo prav gotovo še dopoldan pohleven dež nam cesto pral.

V nočeh migljajo zvezde svetle, poredno ti mežikajo, veruj če hočeš, drobne zvezde le dežju se dobrikajo. Če mavrica se kaže zjutraj, ne hodi na izlet nikdar, večerna mavrica naznanja jasnino vedro ti vsekar. Naj mesec nosi kolobarje, noči bo tri v lenobi spal, ko solnce z venci se obdaja, pijan vihar bo v svet zdijval. . .

Ime, prosim!

P. A.

KRATICE:

Gr. pomeni: iz starih germanskih narečij.
gr. pomeni: iz grščine.
L. pomeni: iz latinščine.
P. pomeni: iz perzijskega jezika.
S. pomeni: iz sirskega jezika.

K. pomeni: iz keltskega jezika.
Fr. pomeni: iz francoščine.
I. pomeni: iz italščine.
H. pomeni: iz hebrejščine.
A.S. pomeni: iz anglosaškega jezika.

Abraham	H.	Oče mnogih.	Ciril	gr.	Gosposki.
Adam	H.	Iz zemlje.	Celestin	L.	Dar neba.
Adolf	G.	Plemeniti junak.	Cecilija	L.	Kratkovidna.
Alan	G.	Uglašen.	Daniel	H.	Božji sodnik.
Albert	G.	Svetli.	David	H.	Priljubljeni.
Aleš	gr.	Branitelj	Donald	K.	Ponosni glavar.
Alexander	gr.	Branitelj mož.	Deodat	L.	Dar božji.
Alfred	G.	Dobri svetovavec.	Deziderij	L.	Zaželjeni.
Alfonz	G.	Voljni.	Dominik	L.	Gosposki.
Albin	L.	Belko.	Doroteja	gr.	Dar božji.
Alojzij	gr.	Ponosni boritelj.	Edmund	A.S.	Branitelj posesti.
Ambrož	gr.	Nesmrtni.	Edvard	A.S.	Čuvaj.
Amos	H.	Močni.	Edvin	A.S.	Cenjeni prijatelj.
Andrej	gr.	Možati.	Emanuel	H.	Bog z nami.
Anzelm	G.	Varovanec božji.	Evgenij	gr.	Plemenitega rodu.
Anton	L.	Neprecenljivi.	Emil	G.	Mož močne volje.
Artur	K.	Plemeniti.	Erazem	gr.	Ljubki.
Augustin	L.	Vzvišeni.	Erik	A.S.	Bogati.
Adalbert	G.	Vojvoda.	Ernest	G.	Resni.
Avrelij	L.	Zlatko.	Evstahij	gr.	Zdravi.
Ada	G.	Sreča.	Elija	H.	Bog je moje rešenje.
Adelina	G.	Plemenitega rodu.	Edita	G.	Srečna.
Agata	gr.	Dobra.	Edna	H.	Srečna.
Agneza	gr.	Čista.	Eleonora	gr.	Blaženstvo.
Alice	G.	Plemenitega rodu.	Elizabeta	H.	Luč.
Amalia	L.	Ljubica.	Elvira	L.	Častivka božja.
Ana	H.	Milostljiva.	Ema	G.	Bela.
Agripina	L.	Kmetica.	Ester	P.	Žena krepke volje.
Albana	L.	Bela.	Etel	G.	Dobra sreča.
Angela	L.	Poslanka.	Evnis	gr.	Plemkinja.
Anastazija	gr.	Neumrljiva.	Eva	H.	Mati vseh živih.
Avrea	L.	Zlatka.	Erna	H.	Srečna zmaga.
Barnaba	gr.	Sin tolažbe.	Emerika	G.	Žena resnobe.
Bartolomej	H.	Bojeviti sin.	Evalda	G.	Polna bogastva, volje.
Bazilij	gr.	Kraljevi.	Ferdinand	G.	Božji dar.
Benedikt	L.	Blagoslovljeni.	Filip	gr.	Ljubitelj konjev.
Benjamin	H.	Sin desnice.	Friderik	G.	Miroljubni vladar.
Bernard	G.	Medvedje drznosti.	Francišek	Fr.	Neprecenljivi.
Bonifacij	L.	Dobrotljivi.	Florijan	L.	Svobodni.
Brunon	G.	Rujavi.	Florentin	L.	Cvetiči.
Benigen	L.	Skromni.	Feliks	L.	Cvetko.
Benvenut	L.	Dobrodošli.	Fortunat	L.	Srečko.
Bonaventura	L.	Dobrodošli.	Florencija	L.	Srečko.
Barbara	gr.	Tujka.	Fides	L.	Cvetana.
Beatrika	L.	Osrečujoča.	Gabrijel	H.	Vera.
Berta	G.	Krasotica.	Gaj	Fr.	Moč božja.
Blanka	T.	Bela.	Gavdijoz	L.	Vesel.
Brigita	K.	Močna.			

Gerald	Gr.	Z močno sulico.	Lea	L.	Levinja.
Gilbert	Gr.	Slavni.	Lilijana	L.	Lilija.
Gothard	Gr.	Pobožni.	Makarij	gr.	Blaženi.
Gotfrid	Gr.	V miru z Bogom.	Maks	L.	Preveliki.
Gregor	Gr.	Pazljivi.	Malahija	H.	Poslanec božji.
Gustav	Šv.	Bojevniki.	Marko	L.	Kladivo.
Gracijan	L.	Milostljivi.	Martin	L.	Vojščak.
Gvidon	L.	Vodnik.	Matej	H.	Dar božji.
Gertruda	Gr.	Sloka kot sulica.	Mavricij	L.	Temne barve.
Germana	L.	Dvojček.	Mihael	H.	Kdo je kot Bog.
Harold	A.S.	Zmagovavec.	Mojzes	H.	Rešen iz vode.
Henrik	Gr.	Glava hiše.	Modest	L.	Skromni.
Herbert	A.S.	Slava vojske.	Matija	H.	Bogdan.
Herman	Gr.	Vojak.	Melani	gr.	Črnkasti.
Hilarij	L.	Radosten.	Matilda	Gr.	Močna vojščakinja.
Hubert	Gr.	Zdravega razuma.	Mabel	L.	Ljubka.
Hugo	D.	Razumni.	Magdalena	H.	Iz mesta Magdala.
Honorij	L.	Častitljivi.	Margareta	gr.	Biser.
Hariet	Gr.	Glava hiše.	Marija	H.	Grenka.
Helena	gr.	Luč.	Marta	H.	Gospodinja.
Ignacij	L.	Ognjevit.	Mildred	Gr.	Udana.
Izak	H.	Smehljaj.	Mirijam	H.	Grenka.
Jakob	H.	Vrinjenec.	Mira	gr.	Jokajoča.
Jeremija	H.	Povišan od Boga.	Napoleon	gr.	Lev iz gozda.
Jeronim	L.	Sveto ime.	Nikolaj	gr.	Zmaga ljudstva.
Janez	H.	Milostni dar božji.	Nicefor	gr.	Nosivec zmage.
Jonatan	H.	Dar božji.	Norbert	Gr.	Lepi iz severa.
Jožef	H.	Pomnoži naj.	Norman	Gr.	Mož iz severa.
Julijan	L.	Mož mehkih las.	Nora	L.	Častivredna.
Justin	L.	Pravični.	Oliver	L.	Olivno drevo.
Jurij	Gr.	Imejitelj posestva.	Orest	gr.	Z gore doma.
Ida	Gr.	Bogupodobna.	Oskar	K.	Udani vojščak.
Imakulata	L.	Brez madeža.	Oswald	Gr.	Moč božja.
Irena	gr.	Miroljubna.	Patricij	L.	Iz višjih krogov.
Izabela	H.	Častivka božja.	Pavel	L.	Majhni.
Judita	H.	Slavljena.	Peregrin	L.	Tujec.
Julija	L.	Dekle mehkih las.	Peter	L.	Skala.
Jakunda	L.	Prijetna.	Pij	L.	Pobožni.
Kalist	gr.	Prelepi.	Placid	L.	Mili.
Karel	Gr.	Močni.	Priscila	L.	Starikava.
Krištof	gr.	Nosivec Kristusov.	Pudenciana	L.	Sramežljiva.
Klarencij	L.	Presvetli.	Pulherija	L.	Lepotica.
Klavdij	L.	Hromi.	Ralf	Gr.	Junak.
Klemen	L.	Usmiljeni.	Rafaël	H.	Božje zdravilo.
Konrad	Gr.	Ponosni svetovavec.	Rajmund	Gr.	Dobro zavarovani.
Konstantin	L.	Vztrajni.	Reginald	Gr.	Močni vladar.
Krišpin	L.	Mož s kodrast. lasmi.	Ruben	H.	Evo ti sina.
Kamil	L.	Služabnik altarja.	Rikard	Gr.	Dobrega srca.
Katarina	gr.	Čista.	Robert	Gr.	Slavni.
Klara	L.	Jasna.	Roderik	Gr.	Poln slave.
Lambert	Gr.	Prejasni.	Rogerij	Gr.	Slavni suličar.
Lavrencij	L.	Kronan z lavoriko.	Roland	Gr.	Slava dežele.
Leon	L.	Lev.	Rufus	L.	Rdečkasti.
Leander	gr.	Mož z levjo naravo.	Rupert	Gr.	Imenitni.
Lenard	Gr.	Močan kot lev.	Roman	L.	Rimljan.
Leopold	Gr.	Ponos naroda.	Rahela	H.	Ovčarica.
Ludvig	Gr.	Ponosni vojak.	Rebeka	H.	Vzvišena lepota.
Lin	gr.	Lanernih las.	Roksana	P.	Večernica.
Lucijan	L.	Rojen v jutru.	Roza	L.	Roža.
Luka	L.	Luč.	Regina	L.	Kraljica.

Samson	H.	Veličastno solnce.	Teodor	gr	Dar božji.
Samuel	H.	Izvoljenec božji.	Tomaž	H	Dvojček.
Savel	H	Mož, ki po njem spra-	Timotej	gr	Bogaboječi.
		šujejo.	Teofil	gr.	Bogoljubni.
Sebastijan	gr.	Častitljivi.	Terezija	gr	Nosi koruzni uhan.
Sigismund	Gr.	Zmagujoči vojvoda.	Urban	L.	Mešcan.
Silvester	L.	Iz gozda.	Uršula	L.	Medvedka.
Štefan	gr.	Kronani.	Valentin	L.	Zdravi.
Severin	L.	Strogi.	Viktor	L.	Zmagovavec.
Serafin	L.	Ime angelja.	Vincencij	L.	Zmagoslavni.
Salvator	L.	Odrešenik.	Vivijan	L.	Živahni.
Školastika	L.	Šolarka.	Valter	Gr.	Voditelj armade.
Sara	H.	Princezinja.	Viljem	Gr.	Stanovitni.
Stela	L.	Zvezda.	Vinfrid	Gr.	Dela mir.
Suzana	H.	Lilija.	Vital	L.	Živko.
Sekunda	L.	Srečna.	Viola	L.	Vijolica.
Tadej	S.	Modri.	Virginija	L.	Deviška.

Janko Poljanšek.

Pastirska.

Podlessek sredi trat
spominja na pomlad,
pa bukev rumeni,
jesen, jesen šumi . . .

Pastirji kurimo
in hruške pečemo . . .
iz njih se med cedi,
pokusite še vi!

Pastirji kurimo,
koruzo pečemo . . .
To jed domača je,
za nas — pogača je . . .!

Pastirji kurimo
in repo pečemo . . .
Kako sladko diši,
pokusite še vi!

Čez ogenj: križ in kraž!
Naj spava kralj Matjaž! —
Že sanja mrak lesov,
no, zdaj pa brž domov!

Slišal sem predavanje o Rusiji.

P. Bernard.

“LI ste bili tudi na Ruskem?”

“Tako me je vprašal znanec v Franciji, ko sem se vračal s svojega evropskega izleta nazaj v Ameriko.

Začudil sem se takemu vprašanju in z nasmehom odkimal. Kaj naj bi me le gnalo v Rusijo?!

Moj znanec je pa opravičil svoje nepričakovano vprašanje.

“Toliko slišimo in beremo o Rusiji in tako nasprotujoča si poročila prihajajo od tam, da človek ne ve, komu bi verjel. Opazil sem, da Rusijo do neba povzdiguje, kdor je sam komunist, do pekla obsoja, kdor ni komunist. Veselilo bi me, če bi mogel o Rusiji govoriti s človekom, ki je razmere tam sam videl in jih nepristransko presodil. Slišim pa, da Amerikanci na svojih evropskih izletih zelo radi tudi v Rusijo pogledate. Zato sem mislil. . .”

Moral sem mu pojasniti, da jaz nisem Amerikanec, temuč samo “Amerikanec”, naj torej ne pričakuje od mene vseh mogočih ameriških navad. Potem sva govorila o drugih rečeh. —

Pustil sem za seboj tudi Francijo in naslednji dnevi so potekali bolj ali manj hitro na našem “Columbusu”, ki nas je vlekel skozi precej močne valove proti ameriški celini. Kratkega razgovora o boljševikih iz Francije bi se bil težko zopet spomnil v tistih dneh, da se ni nekaj zgodilo na naši ladji.

Zadnji večer pred dohodom v New York me iznenadi oglas na črni deski poleg urada glavnega stewarda: “Predavanje in vsakemu prosta debata o boljševiški Rusiji. Profesor Davis z Yale univerze se ravno vrača iz Rusije in bo podal svoje vtise. Sledi debata. Ob devetih v obednici.”

Takoj sem se spomnil dogodka v Franciji in brž mi je bilo jasno, da bom tudi jaz med poslušavci. —

Še pred deveto uro sem bil na mestu in sem našel obširno obednico nabito polno. Čeprav je bilo v drugih prostorih istočasno več raznih zabav, koncert, ples itd., je vendar predavanje o Rusiji privabilo nepričakovano veliko množico. Dokaz izrednega zanimanja. Spet sem se spomnil na onega znanca v Franciji.

Neznani človek je napravil kratek uvod in nam predstavil prof. Davis. Temu bi prisodil kakih 45 let, njegov nastop je bil skromen in prav umerjeno priprost.

Najprej je poudaril, da noče dogmatizirati. Povedal bo, kar misli in kakor misli, da je prav. Vsak naj po svoji lastni pameti presodi njegovo poročilo in v sledeči debati doda ali popravi ali ovrže po svoji uvidevnosti.

Dodal je: "Saj vas ne manjka tu takih, ki sami dobro poznate Rusijo, pa boste kaj lahko debatirali o tem velezanimivem predmetu."

Začudil sem se in se ozrl po poslušavcih. Res sem videl okoli sebe zelo pisano množico, nemalo judovskih, japonskih, indijskih in celo nigrovskih obrazov je bilo pomešanih med najrazličnejše tipe "belih" — toda da bi precej od teh ljudi poznalo Rusijo iz lastnega opazovanja, se mi ni zdelo posebno verjetno.

Pa prof. Davis je nadaljeval:

"Mnogo, mnogo se da govoriti o boljševiški Rusiji. Marsikaj se da reči v njen zagovor, marsikaj proti njej. Kar se mene tiče, nisem njen absoluten zagovornik, še mnogo manj se pa prištevam med one, ki vedo povedati o boljševiškem režimu same slabe reči. Bil sem v Rusiji doslej štirikrat in se bom gotovo še povrnil tja. Bil sem v Rusiji prav tiste čase, ko se je vršila velika revolucija in sem na licu mesta zasledoval vse njene podrobnosti. Vračal sem se nazaj od časa do časa v poznejših letih in sem študiral uspehe te revolucije in boljševiškega režima. Posebej sem posvetil svojo pozornost znani petletki, mnogo sem potoval in si ogledal vse mogočne naprave, prisostvoval sem zborovanjem in sejам poslancev in vodilnih politikov, prenočeval in jedel sem v preprostih kmetiških hišah, prisluškoval sem pogovorom preprostih Rusov, njihov jezik namreč dosti dobro poznam — — —"

Po takem vsestranskem priporočilu samega sebe se je lotil predmeta. Pripravljen ni bil, saj je sam poudaril, da se je dal šele v zadnjem hipu od prijateljev pregovoriti za nocojšnji javni nastop. Njegovo predavanje torej ni bilo in menda res ni moglo biti kaka lepo zaokrožena sistematično urejena celota, temveč je načel zdaj ta predmet, zdaj oni, pa se je enega ali drugega le bolj mimogrede dotaknil. Zato mi ni mogoče po spominu ponoviti njegovega predavanja v enaki vrsti in v prilično isti obsežnosti kot je bilo podano.

Nekaj sem si vendar zapomnil.

PREDAVATELJ SLIKA RUSIJO.

Boljševiškemu režimu se rado očita, da je absolutističen. Ni si upal trditi, da ni res. Dejal pa je, da je v primeru z bivšim carističnim režimom vendar mnogo, mnogo bolj demokratičen kot se kriči po svetu. Na sejah in zborovanjih politikov se da beseda vsakemu in je dobrodošla tudi najhujša kritika. In kritike tudi res nikoli ne manjka. Opozicija lahko preglasuje vladine predloge in na ta način zmaga. Tudi privatna kritika je dovoljeena in to celo v obliki zabavljanja. Faktično se jako mnogo zabavlja vsepovsod: po železnicah, po prodajalnah, po privatnih hišah. Nobenemu kritikastru se ni treba bati, da bi ga zgrabil kak žandar in ga odgnal v luknjo, kot se to godi po drugih državah, ki nočejo imeti z boljševizmom nič opraviti. Kar pa je res zabranjeno, je "organizirano" kritiziranje in zabavljanje. Neorganiziranega zabavljanja je pa po celi Rusiji

toliko, da bi človek mislil: boljševiški režim ima v Rusiji komaj kaj pristašev — — —

Kritika se tiče v prvi vrsti boljševiškega gospodarstva. Ne da se tajiti, da je v tem pglavitna nevarnost, da se utegne boljševiški režim ponesrečiti. Gotovo je, da vlada na Ruskem marsikje ogromno pomanjkanje živil, da, priznati je treba, da celo prava pravcata lakota. Toda to gre na račun velikanskih načrtov za bodočo prosperiteto. Vlada potrebuje denarja za izvedbo petletnega načrta, čigar glavni namen je, deželi dati velikopotezno industrijo. Denar ne more za enkrat priti od drugod kot od prodaje kmetiških pridelkov. Te vlada rekvirira od kmetov in dostikrat vzame preveč. Kmet je pa v veliki večini vse premalo prežet z boljševiški idejami, zato še ni sposoben, radovoljno potrpeti in svoje osebne zadeve podrediti veliki ideji državne in družabne skupnosti.

Dogaja se, da se kmet dejansko upira, da z orožjem nažene državne kolektorje svojih pridelkov, da hodi ob svojih njivah s puško na plečih in je pripravljen dati življenje za nedotakljivost svoje posesti.

Vlada se dobro zaveda, da kmeta še davno ni pridobila zase. Vendar upa, da se bo tudi upogil in da bo tudi nanj vplival ogromni uspeh boljševikov v področju industrijalizacije. Zakaj v tem pogledu klobuk doli pred uspehi boljševiške petletke!

Dosegli so nekaj velikanskega. Najeli so veliko število nemških in ameriškanskih inženirjev, da vodijo mogočna dela. Pri tem so ravnali posebno modro in pokazali praktično spretnost na ta način, da so k posameznim podjetjem nastavljali nekaj nemških in nekaj ameriškanskih inženirjev. Boljševiki sami namreč niso znali novih del nadzirati. Da bi torej tuji plačanci ne delali površno in nestrokovnjaško, so nalašč tako uredili, da so morali Nemci in Amerikanci drug drugega nadzirati. Razumljivo je, da je nastala med obojimi nekaka tekma za prednost v boljševiških očeh. Ravno to so pa domače oblasti spretno izrabile v svoj prid in se zraven učile. Polagoma prihaja vedno več domačih strokovnjakov na površje in tujce so že začeli odstavljati. Zdi se, da se Nemcem prej odpovedujejo službe nego Amerikancem. So menda Nemci kot bližnji sosedje bolj nevarni za prihodnost.

Praktična izraba raznih novih strojev pa ne dosega pričakovanja boljševikov. Prehitro izročajo stroje v obratovanje, preden imajo dovolj izučenih operatorjev. Tako na primer veliko število traktorjev za racionalno kmetijstvo ni prineslo pravega uspeha. Kmetje ne znajo pravilno rabiti novih naprav in jih kaj hitro polomijo. To bi sicer ne smelo biti, ker ruska mašinerija sama na sebi nikakor ni slaba. Toda znati je treba. Pri tem pa pride še to v poštev, da nova mašinerija ni last posameznikov, zato tudi malokdo resno pazi na stroje. Tovarne so pozabile dejati v svoje račune in načrte take in podobne možnosti, zato niso producirale zadostno število rezervnih delov (parts) za stroje. Če torej kmet polomi stroj, ga niti popraviti ne more dati, ali pa vsaj ne dovolj hitro, saj nadomestnih delov za polomljene ni dobiti. . .

Sicer je upati za bodočnost — — toda sedaj je tako.

Ali ima povprečen ruski človek smisel za skupnost, ali je pripravljen žrtvovati svoje osebne interese idealom komunizma?

To vprašanje je težko brez obotavljanja odgovoriti. Povprečen človek tam bržkone še ni dozorel za komunistično republiko. Zdi se, da se boljševiški režim vzdržuje največ zavoljo nezmožnosti širokih mas. Nekaj tisočev voditeljev je res dobro organiziranih in ti drže maso na vrvi s silo organizacije. Voditelji večinoma vzamejo svojo stvar z idealne plati in z notranjim prepričanjem. Veliko večino uradništva je treba tako presojudati. Res pa je tudi, da boljševiška uradniška mašina kaj dobro pozna podkupovanja, poneverjenja in podobne malverzacije. Marsikak "sijajen" škandal je že prišel na dan.

Za enkrat je pač delavski razred največja opora boljševiškega režima in sistema. Delavec ima precej pravic, glavno pa je, da ima dela in jela. Razne organizacije in sploh vzgoja delavstva storita svoje, da se delavstvo vzdrži pri navduševanju za vladajoči sistem.

Nikakor ni še vse v najboljšem teku v sedanji Rusiji, toda ne pozabimo, da je vse šele v začetkih, čeprav je preteklo od revolucije sem že lepo število let. Saj je Rusija tako ogromna dežela, da bi bil pravi čudež, če bi bilo tam že vse izvedeno po novih načrtih, tako korenito nasprotnih onim, ki so vladali malo prej pod carji. Dajmo Rusiji čas in skoraj gotovo bo uspela. Ne trdim tega absolutno, saj rad priznam, da so v Rusiji tudi na delu sile — morda bolj nezavedno kot zavedno — ki utegnejo privedi boljševiški sistem do nenadnega zrušenja — — —

Tako in podobno je razlagal g. profesor. Zanimivo je bilo to-le: pri vsakem predmetu, ki ga je načel, je sicer našel kako senčno plat, toda vedno je našel tudi poln rokav opravičb in izgovorov. Trudil se je, biti objektivni, vendar so vseskozi gledale odkrite simpatije z boljševiškimimi ideali iz njegovih besed.

Ker se je dosti dolgo zamudil pri razlaganju ruskega gospodarstva, organizacije in politike, je, gledajoč na uro, konstatiral, da mu zmanjkuje časa za druga vprašanja. Zato se je kar mimogrede dotaknil vzgoje, verstva, družinskega življenja. Zapomnil sem si, kaj je rekel glede boljševiškega ravnanja s cerkvijo. Približno takole:

"Mnogo, mnogo predaleč so šli boljševiki v svoji gonji proti veri. Ne moremo tajiti, da je verstvo za premnoge ljudi zelo pomembna vrednota. Naj misli kdo o dogmatični veri kakor hoče, jaz sam imam gotovo toliko verskega čuta, da se v tem oziru ne morem strinjati z boljševiki. Na drugi strani je pa zopet res, da je pravoslavna ruska vera vsebovala skoraj več raznega praznoverja (superstition) nego pozitivnih verskih vrednot. Kljub temu boljševiška protiverska gonja ne dela časti njihovi kulturi."

Opravičeval je boljševike grdega očitka, da so uvedli suženstvo. O tem, je dejal, se še vedno vzdržujejo v ameriški javnosti gorostasne trditve. Da politični in drugačni kaznjenci trpe nečloveške muke, da so v Rusiji cele nasebine sužnjev, ki ž njimi ravnaajo kot z živino, so skušali poklicani

faktorji že večkrat pobiti, toda pomagalo ni mnogo ali nič. On sam da je imel dovolj prilike, osebno se prepričati o teh dejstvih, pa ni našel kaj takega nigjer, čeprav je še tako iskal — — —

H koncu predavanja je šlo in tu si je profesor privoščil Ameriko in zlasti Hooverja. Sam je poudaril, da hoče govoriti "brez rokavic". In res je rabil rezke besede. Amerika da je ena najbolj nazadnjaških držav na svetu, ker še vedno boljševiške Rusije ni — uradno priznala! Vse večje države so to že davno storile, Amerika se obotavlja. Noče dati priznanja resnemu trudu nove države, noče ji priskočiti na pomoč, da čimprej reši svoje težke probleme. Amerika da je že kar smešna v očeh velikega sveta zavoljo svoje otročje ozkosrčnosti — — —

NEKDO PROSI NADALJNIH PODATKOV.

Profesor je nehal in pozval na debato. Mogočen aplavz se je polegel šele po dobri minuti. Pa se je dvignil sredi obednice iz množice star možakar z belimi lasmi in zaprosil:

"Naj bo profesor toliko prijazen, da nam pove nekoliko več o ruskem družinskem življenju, o porokah in razporokah."

Vse se je ozrlo na govornika, ki je skoraj istotako hitro sedel kot vstal. Malo pritajen smeh je šinil skozi množice in nastala je velikanska tihota.

Profesor se je odkašljal in pričel:

"Prepričan sem, da vam stopajo ob tem vprašanju pred oči najstrašnejše slike. Pa nikari ne mislite, da je vsepovsod tako kot skušajo naslikati tendencijozna poročila. Takole po mestih je res vse čudno ohlapno in razdrto. Vsaj tak vtis napravljajo mesta, ker je razporoka in svobodna ljubezen zakonito uveljavljena stvar. Poprečen ruski človek pa živi približno tako kot je živel nekdanj. Rad ima svojo ženo in žena njega, oba skupaj pa otroke. Še na misel jim ne pride, da bi šli narazen. Tako je večinoma na kmetih. *Ne pozabimo, da je na Ruskem kakih stopetdeset milijonov prebivalcev. Od teh je morda deset milijonov organiziranih pri boljševikih in ti, recimo, živijo po boljševiških načelih. Ostali milijoni gledajo vsakdanjega življenja svojo pot, ki vodi preko izhojenih steza. Ti se oprijemljejo novih načel le bolj v toliko, kolikor se jih izogniti ne morejo.*

Na kmetih torej ne najdeš mnogo razdrtih in spet zakrpanih družin. Seveda se najdejo tudi izjeme. Zgodi se, da mlad kmet takole pred glavnim delom na polju hitro poroči kako močno dekle (a husky girl), da mu pridno pomaga pospraviti pridelke s polja, po končanem delu jo pa razporoči in tako je imel zastonj dobro delavko. V času, ko ni poročen, si seveda najde drugačno priliko za zadovoljitev spolnih potreb. Se dogode take reči, pravim, toda jih moramo nazvati izjeme. Vsaj za enkrat. Morda bodo taki družinski nazori polagoma prodrli globlje v ljudske mase, danes pa še niso mnogo.

Tako tudi vzgojo mladine ni tako splošno izven družinska kot utegne morda kdo misliti. Res se najdejo pojavi celih množic zanemarjene mladine, pa tega je vedno manj. Ako starši po svoji krivdi ali zavoljo nezmožnosti ne skrbijo za mladino, jo sprejmejo javni zavodi, kjer se kajpada mlada srca vzgajajo v popolnoma boljševiškem duhu in bodo pozneje najvnetejši nositelji komunističnih teženj. . .”

Tako in podobno je razlagal profesor in spet je hote ali nehote pokazal, da bi rad kolikor mogoče omilil nelepe slike, ki bi utegnile viseti v spominu njegovih poslušavcev.

DRUG PROFESOR SE OGLASI K BESEDI.

Dvignil se je primeroma mlad mož, čedne zunanosti in lepo zaokroženih oblik. Na prvi pogled bi človek nikakor ne mogel presoditi, kateremu narodu bi ga pripisal.

“Dovolite, da sedaj jaz izpregovorim nekaj besed o istem predmetu in zraven dovolite, da se ne bom kaj prida strinjal z izvajanjem profesorja Davisa.”

Ogromna pozornost nastane v dvorani. . .

“Žal, da mi je težje govoriti pred to častito publiko ko mojemu predgovorniku, zakaj govoriti moram v jeziku, ki je zame tuj jezik, dočim je njegov materinski jezik angleščina. Jaz sem namreč rojen Rus in sem se šele pred petimi leti izselil iz domovine v Ameriko. Tudi jaz sem profesor na univerzi — (ime in kraj je poročevavec pozabil) — in vem o Rusiji marsikaj.

Profesor Davis je poudaril, da hoče govoriti brez rokavic. Prosim dovoljenja, da govorim brez rokavic tudi jaz.”

Profesor Davis ploska in nekateri mu pomagajo. . .

“Predem nadaljujem, naj poudarim, da sem rojen Jud, in vi veste, kako se je Judom godilo pod carskim režimom. Vendar vam jaz rečem brez vsakega pomisleka, da je bil nekdanji carski absolutizem v Rusiji otročarija — dodal je v nemščini dobesečno: ein Kinderspiel — proti temu groznemu absolutizmu, ki ga uganja danes na Ruskem boljševiški režim. Prav nobenega vzroka nimam, da bi zagovarjal kjerkoli bivše ruske carje in njihovo početje, toda vest mi pravi, da moram slikanje ruskih razmer po profesorju Davisu javno prav krepko ožigosati.

Po vsem tem, kar sem slišal v tem predavanju, skoraj verjeti ne morem, da je profesor Davis res kedaj videl Rusijo, kaj šele, da bi jo tako natančno preštudiral, kot je skušal naslikati tekom svojih izvajanj. Prav tako javno zavračam njegovo trditev, da zna ruski, zakaj tistih par ruskih besed, ki jih je izrekel v teku predavanja, je čisto napačno izgovoril in naglasil!”

Profesor Davis se v zadregi cinično smeje. . .

“Naj velja profesorjevo poudarjanje, da so boljševiki mnogo dosegli na polju industrijalizacije dežele. To so pač storili s pomočjo tujega

kapitala in tujih strokovnjakov. Vseeno, naj jim bo. Tudi jaz to priznam. Trdim pa, da so jo popolnoma polomili pri delu za komunizacijo kmetijstva. Tako zelo polomili, da mora biti to po mislih vsakega razsodnega človeka začetek konca njihovemu gospodarstvu. Celo profesor Davis, tak zagovornik sedanjega sistema, si ni mogel kaj, da ne bi vsaj teoretično pripustil možnosti, da se lepega dne ta sistem zruši. Jaz pa pravim, da se mora in se tudi bo. Vsaka sila do gotove meje. Prav je povedal predgovornik, da je primeroma majhen odstotek ruskega ljudstva organiziran pri boljševikih. Ali res mislite, da se bo ta ogromna množica dala za vso večnost voditi za nos tistemu primeroma majhnemu številu takozvanih voditeljev? Množica misli in bo ob svojem času svoje misli tudi povedala. To pa v taki obliki, da sedanjim diktatorjem ne bo nič prijetno poslušati.

Profesor Davis pravi, da je neorganizirana kritika dovoljena v boljševiški republiki. Rad bi vedel, kje je našel dokaze za svojo trditev o toliki svobodi na Ruskem. Verjamem, da je zabavljanja na vseh straneh dovolj. Toda prikrito in na varnem. Saj se vendar ječe od dne do dne polnijo s takimi, ki so malo preglasno mislili. Sicer je pa glavni dokaz zoper Davisovo trditev dejstvo, da se ne sme niti ena beseda v Rusiji tiskati, ako ni bila prej odobrena od boljševiških oblasti. Seveda ljudstvo kritizira in zabavlja vse vprek, toda to ni znamenje kake svobode v boljševiški Rusiji, temuč po mojem ravno nasprotno. Svoboda, če v kaki deželi obstoji, se kaže v tem, da lahko javno izraziš svojo misel. Tako dosledne diktature pa menda ne more ustvariti nobena človeška sila, da bi se dala vsakemu človeku za celih 24 ur na dan ključavnica na usta. . .

Profesor Davis je sicer dejal, da bi lahko slikal celo noč samo senčne strani boljševiškega sistema. Toda tekom predavanja se jih je menda namenoma ogibal, kar se je le mogel. Omenil je, da se najde v Rusiji lakota. Zakaj se ni spustil v razglabljanje o tem, kaj ta lakota povzroča in kako boljševiki posledice lakote odpravljajo. No, tudi jaz ne bom govoril o tem, saj je pregrozno. Profesor je istotako samo omenil boljševiško zatiranje verstva. Pa je mimogrede celo poudaril, da je on sam veren človek. *Gospod kolega, jaz vas naravnost zavidam, da ste v stanu — javno podati tako izjavo. Jaz moram glede sebe istotako javno poudariti, da nimam prav nobene vere. Sem pač tako vzgojen. Toda če samo pomislim na to, kaj so delali in delajo boljševiki na Ruskem v svoji slepi gonji zoper verstvo — se zdrznem (I shiver.)* Pa vzamem stvar samo s stališča človečanstva, humanitete. Kako more mož, ki sam pravi, da je kolikortoliko veren, samo s par besedami mimo tako resnega vprašanja, to je zame samo nerazrešljiva uganka. . .

Profesor Davis je slikal na kratko in posebej pozvan družinske razmere v Rusiji. Skušal je pokazati, da je stvar primeroma jako nedolžna. Toda če je, vendar ni po zaslugav boljševikov, ampak k večjemu zato, ker se je boljševikom ponesrečilo, zajeti ves narod v svoje pogubne mreže. To je dokaz zdravja ruskega naroda in istočasno dokaz neprivlačnosti bolj-

ševiških idej. Res je, da mnogi milijoni Rusov niso organizirani v boljševiških združenjih. Boljševiki so nad njimi takorekoč obupali. Pač se skušajo vreči na mladino tudi po deželi in jo zajeti s svoje omrežje. Tu pa moram nekaj poudariti, kar je profesor popolnoma prezrl, ko je dejal, da se imata mož in žena večinoma rada in oba skupaj imata rada otroke. Da, toda boljševiki so z vso silo na delu, da to medsebojno ljubezen zrahljajo. Otroci takih družin, ki se dajo organizirati pri boljševikih, se med drugim tudi zavežejo, svoje neorganizirane starše izdajati (denounce) državnim oblastem, ako se kedaj v besedi ali dejanju pregreše zoper vladajoči sistem. Kako bo pa gospod profesor tako postopanje opravičil?"

Tako in podobno je zavračal ta govornik olepšavanje svojega prednika. Žal, da si nisem mogel vsega zapomniti, ker je mož govoril kljub precej slabi angleščini jako hitro in je v svoji ogorčenosti kar bruhal iz sebe ogenj in žveplo na boljševike in na g. Davisa. Ta je stal v kotu s ciničnim nasmehom na ustnah in se ni ganil.

Končno je poprijel ta drugi profesor za vprašanje, če naj bi Amerika priznala sovjetsko Rusijo.

"Ne bom hvalil pred to zbornico presidenta Hooverja, naj misli o njem vsakdo, kakor sam hoče. To pa rečem, ako je sploh kaj, kar se more šteti Hooverju v posebno zaslugo, je dejstvo, da se je vedno in povsod protivil priznanju sovjetske Rusije. Mož pač predobro ve, da bi s takim priznanjem odprl široko pot boljševiški propagandi, čije nevarnosti si je le preveč svest. . .

Da končam. Boljševiški režim in njega početje je največja sramota novodobne civilizacije. Edina tolažba je v tem, da se bo zrušil v doglednem času, ker se po naravnih zakonih zrušiti mora. In jaz, ki sem sam Rus, in mnogi drugi Rusi doma in v tujini upamo, da se to čimprej zgodi."

Sedel je in dvorana je zopet planila v mogočen aplavz. Taka je — psihologija mas. . .

Profesor Davis je pristopil in oba profesorja sta si prisrčno stisnila roki . . .

AMERIKANSKI TRGOVEC GOVORI.

Dvignil se je mlad, nizek mož, poleg dosti neznatne postave še močno krivogled. Jezik je pa prekašal oba predgovornika.

"Jaz sem tu komaj na mestu, da kaj zinem, zakaj oba moja predgovornika sta slavna profesorja, jaz sem pa samo uboga trgovska para, ki sem šel v Rusijo samo zato, da za par tednov pozabim strašno našo mizerijo, ki jo navadno depresijo imenujemo. . ."

Govoril je precej dolgo in zelo sarkastično, kaj posebno novega ni povedal, strinjal se je pa z drugim profesorjem, Judom. Ko je končal, sem opazil okoli gospoda Juda širok krog ljudi obojega spola, ki so frenetično ploskali. Med kratko pavzo, ki je nastala, sem slišal iz njih vrst — ruske besede. Po obrazih nisem mogel presoditi, če so vsi judje ali ne, boljševi-

ki pa gotovo niso bili. Torej je imel profesor Davis precej številno opozicijo med tistimi, ki so bili pri stvari najbolj prizadeti . . .

ŠE ENKRAT PROFESOR DAVIS.

Prav skromno se je prikazal iz svojega kota, pa se je kmalu bolj razvnel kot bi mu človek prisodil po prvem njegovem nastopu.

Ni se lotil pobijanja drugega in tretjega govornika po vrsti, temuč je prijel samo za zadnjo točko.

“Da bi morala Amerika zavoljo same bojazni pred boljševiško propagando odrekati Rusiji priznanje? To je pa res otročarija. Ali nima boljševiška propaganda tudi sedaj popolnoma prostega vstopa v Ameriko?

Sploh pa, ali ste res tako naivni, da mislite, da propaganda dela boljševike? Ali res mislite, da se komunizem širi iz prepričanja? Še malo ne! Jaz vam povem, kaj dela boljševike po celem svetu, tudi v sami Ameriki! KRIVICA! Ustvarite na svetu pravico in zajezili boste vsako boljševiško povodenj. Na Ruskem samem se je rodil boljševizem kot odpor proti krivičnemu carskemu zistemu. Na Nemškem imate široke vrste boljševiške ali komunistične organizacije. Ali res mislite, da jih je ustvarila propaganda iz Rusije? Ne tajim, da je taka propaganda bila. Toda pot ji je bila utrta od takrat, odkar je mirovna konferenca prisilila Nemčijo k podpisu tako silno krivičnega miru. Tako je povsod. Amerika v marsikaterem oziru podpira krivico napram lastnim podložnikom, kakor tudi napram tujim državam. Jaz trdim, da se godi Rusiji krivica od strani Amerike in taka krivica ji bo prinesla več boljševištvu na lastnih tleh kot bi ji prineslo priznanje Rusije.”

Tudi te besede so bile nagrajene s primernim aplavzom.

Še se je oglasilo nekaj govornikov, ki so še ugovarjali Davisu. Poudarjali so, da boljševizem sam morda res ni tako nevaren za Ameriko, ker je najbrž nekaj specifično ruskega in bo verjetno tudi to ostal. Gre pa pri tem za propagando takozvane Tretje internacionale, ki skuša spraviti v okrilje svoje organizacije celi svet. Tej propagandi bi se s priznanjem Rusije odprla nova pota v Ameriki.

Profesor Davis je molčal in ostal miren. Menda se mu je zdelo, da ti ljudje ne znajo argumentirati. Tako se je debata kmalu sama v sebi ubila in bilo je tudi že pozno. Tisti, ki je otvoril večer, ga je tudi zaključil.

Spomnil sem se zopet svojega znanca iz Francije in mi je bilo žal, da ni bil z mano pri zanimivi razpravi.

Zgodovinar ima besedo.

Zbral P. A.

Beseda januar je povzeta iz latinščine. Rimljani so častili boga Jana, ki je bil počelo vseh stvari, po njem so imenovali prvi mesec v letu.

Jan. 3400 pred Kristusom je bila ustanovljena starodavna egipčanska država. Benjamin Franklin.

Jan. 1707 je bil rojen znameniti Američan. Jan. 1863 so bili osvobojeni sužnji v Zedinjenih Državah Sev. Amerike.

Jan. 1880 je dobil iznajditelj Edison patent na prvo električno žarnico.

Jan. 1918 je predsednik Wilson proglasil "14 točk", kot predpogoj k mirovnim razgovorom z Evropo.

Jan. 1920 začetek Zveze narodov.

Beseda februar je povzeta iz latinščine. 15. t. m. so Rimljani slavili praznik imenovan "Februs", na čast bogu Luperciju, ki je bil zavetnik rodovitnosti.

Febr. 303 začne cesar Dioklecijan preganjati kristjane.

Febr. 1732 je bil rojen največji državnik Amerike George Washington.

Febr. 1807 je bil rojen prvi največji pesnik Amerike Henrik Longfellow.

Febr. 1809 je bil rojen veliki Abraham Lincoln.

Febr. 1725 je umrl ruski car Peter Veliki.

Beseda marec je povzeta iz latinščine. Mart je bil Rimljanom bog vojevanja in vojske. Njemu je bil posvečen ta mesec.

Marca 323 p. Kristusom umrl Aleksander Veliki, kralj Macedoncev, eden največjih osvojevalcev svetovne zgodovine.

Marca 44. pr. Kristusom je bil umorjen Julij Cezar.

Marca 1789 je bilo prvo zasedanje ameriškega kongresa.

Marca 1876 so prvič rabili telefon kot občevarno sredstvo.

Marca 1861 je bil Viktor Emanuel I., oklican za kralja novoustanovljene "Italije", potem ko so ukradli zemljo svetemu Očetu.

Beseda april je povzeta iz latinščine. Najbrže ima korenino v besedi apere, kar pomeni — odpreti —; spomladi se odpira popje, narava se odpre novemu življenju.

Aprila 146 pr. Kr. so Rimljani premagali Kartagince in jim razrušili Kartagino.

Aprila 1564 je bil rojen veliki angleški dramatik Shakespeare.

Aprila 1825 je Jurij Stephenson otvoril prvo parno železnico.

Aprila 1865 je bil zavratno umorjen Abraham Lincoln.

Aprila 1909 je Peary odkril severni tečaj zemlje.

Aprila 1829 je bila proglašena enakopravnost katoličanov v Angliji.

Beseda maj je povzeta iz latinščine. Prvi dan t. m. so Rimljani slavili dan boginje Maje.

Majnika 313 p. K. je cesar Konstantin dal svobodo krščanstvu.

Majnika 1789 se je pričela francoska revolucija.

Majnika 1821 je umrl Napoleon I. na otoku sv. Helene.

Majnika 1453 Turki zavzamejo Carigrad. Majnika 1498 Vasco da Gama dospe okoli Afrike v Indijo.

Majnika 1607 pridejo prvi angleški priseljenci v Ameriko.

Majnika 1927 je prvič preletel atlantik v monoplanu pilot Lindbergh.

Majnika 1915 so Nemci potopili parnik Luzitanijski, kar je dalo povod ameriški vojni napovedi.

Majnika 1506 umrl Kr. Kolumb.

Beseda junij je povzeta iz latinščine. Juno je bila rimska boginja, ki so jo Rimljani častili kot gospodarico nebes.

Junija 1508 je bil rojen Primož Trubar, prvi slovenski slovstvenik.

Junija 1815 je bil Napoleon premagan v znani bitki pri Waterloo.

Junija 1752 je Benjamin Franklin prvič ujel strelo na svoj strelovod.

Junija 1857 je Samuel Morse poslal prvo telegrafično vest.

Junija 1919 je bil podpisan mir med Nemci in Združenjo Alijanso.

V juliju je bil rojen Julij Cezar, rimski vojvoda in vladar. Po njem se imenuje ta mesec.

Julija 1776 so Zedinjene Države proglasile neodvisnost. V spomin na ta dogodek praznujemo "Fourth of July".

Julija 1099 so križarji osvojili Jeruzalem.

Julija 1775 je bil upeljan poštni zistem v Severni Ameriki.

Julija 1846 je iznašel Elias Howe šivalni stroj.

Julija 1929 je bil podpisan mirovni pakt Brianda in Kellogga.

Mesec se menuje po cesarju Augustu, ki je v tem mesecu izvojeval mnogo zmag, zato je ta mesec imenoval po sebi.

Avgusta 476 konec zapadno-rimskega cesarstva.

Avgusta 1450 je Nemec Gutenberg iznašel tisk.

Avgusta 1492 se je Kolumb prvič napravil na pot v novi svet.

Avgusta 1807 so prvič spustili na morje Fultonov parnik.

Avgusta 1829 je stekla prva lokomotiva v Ameriki. Početek železnic.

Avgusta 1858 so upostavili prvo atlantiško podmorsko zvezo potom kabla.

Avgusta 1876 je A. Graham Bell prvič pokazal uporabo telefona.

Avgusta 1914 so otvorili Panamski prekop.

Avgusta 1914 se je pričela svetovna vojna.

Avgusta 1929 je napravil Zeppelin svoj prvi svetovni polet.

Beseda september je povzeta iz latinščine. September je bil sedmi mesec v starem rimskem koledarju. (Septem-sedem)

Septembra 70 je cesar Tit razrušil Jeruzalem.

Septembra 1825 prva železniška vožnja. Septembra 1519 Španci prvič objadrajajo zemljo.

Septembra 1916 so prvič uporabili strahovito orožje — tank.

Septembra 1513 je našel Balboa pacifiški ocean.

Beseda oktober je povzeta iz latinščine. Octo pomeni osem. Ta mesec je bil osmi v starem rimskem koledarju.

Oktober 1517 je začel Martin Luter svojo protestantsko reformacijo.

Oktober 1492 odkrije Krištof Kolumb Ameriko.

Oktober 1813 je bil Napoleon premagan v bitki narodov pri Lipskem.

Oktober 1893 je Karel Duryea sestavil prvo praktično, motorno vozilo.

Beseda november je povzeta iz latinščine. Novem pomeni devet. Ta mesec je bil v starem rimskem koledarju deveti.

Novembra 1865 je bil rojen naš veliki Janez E. Krek.

Novembra 1869 je bil otvorjen sueški prekop.

Novembra 1903 so bratje Wright prvič napravili srečen polet z aeroplanom.

Novembra 1927 je bila podpisana prijateljska pogodba med Francijo in Jugoslavijo.

Beseda december je povzeta iz latinščine. Decem pomeni deset. V starem rimskem koledarju je bil ta mesec deseti.

Decembra 497 se da frankovski kralj Klodvig krstiti.

Decembra 1804 je bil Napoleon kronan za francoskega cesarja.

Decembra 1823 proglasi Monroe geslo: "Ameriko Amerikancem".

Decembra 1856 je bil rojen znameniti Woodrow Wilson.

Decembra 1901 je Marconi prvič signaliziral z brezžičnim brzojavom.

Decembra 1911 je bil odkrit južni tečaj zemlje.

16 skrivnosti dolgega življenja.

P. A. U.

Gibaj se in delaj v svežem zraku. Najbolj nespameten je človek, ki se svežega zraka boji.

Nosi lahko obleko. In naj ne bo pretesna. Čim več obleke imaš na sebi brez potrebe, tembolj boš podvržen prehladu.

Glej, da vsaj dobro uro na dan preživiš na prostem. Nikdar so solnca ne boj, ker je eden največjih dobrotnikov zemlje in življenja.

Prostor, kjer spiš, naj bo vedno dobro prezračen. Nikdar se ne boš prehladil, če imaš ponoči okno odprto, samo, da si dobro odet.

Dihaj globoko in počasi, ne skozi usta, temveč skozi nos.

Nikoli preveč ne jej in ne prenapolni želodca. Nezmernost v jedi je grda pregreha in napaka, ki zdravju zelo škodi.

Nikdar ne jej preveč mesa in jedi, ki vsebujejo mnogo beljakovine kakor jajca. Napačno je mnenje ljudi, da so jajca dobrota vseh dobrot na mizi.

Jedi spreminjaj. Ne otepaj vedno istih jedi. Čeprav ti finančni minister hiše ne dovoljuje prevelike izbire v tem, si lahko pomagaš. Pravijo, da lahko krompir na 99 načinov pripraviš.

Hrano uživaj počasi. Samo jedi, ki jih s slino dobro zmešaš, ti bodo v dobro.

Kdor hitro je, je ponavadi podvržen zapeki čev in želodčnim težavam.

Glej, da čeva opravijo svoje delo vsaj enkrat na dan. Kakor je vnanja čistost zdravju potrebna, tako in še bolj je potrebna notranja čistoča.

Hodi, stoj in sedi pokonci. Da si ne skriviš prsnega koša in daš dihanju prostoto pot in prosto delo.

Ne uporabljaj zdravila, ki ti jih priporočajo mazači in padarji. Skoraj vsa ta zdravila bodo bolj škodila, ko koristila. Rabi zdravila samo na zdravnikovo priporočilo.

Skrbi za snago telesa. Umivati si je treba vse telo, ne le obraz in roke. Umivam se radi zdravja, ne zato, da bi me ljudje ne imeli za umazanca.

Ne izpostavljaj se nevarnosti okuženja v slučaju nalezljivih bolezni. Ravnaj se v takem slučaju po navodilih zdravstvenih oblasti.

Delaj, delaj trdo. Trdo delo ne ubija, če si od časa do časa tudi oddahneš. Delo naj vedno pozna tudi počitek. Lenoba je grdob grdoba, delo brez počitka je nesmisel.

Bodi vesel in židane volje, tudi če te ta ali ona skrb tare in te udarja po petah. Skrb je morivka življenja.

Zadnje besede ameriških prezidentov.

J. Washington: "Dobro je tako." — J. Adams: "Svoboda vekomaj." — J. Quincy Adams: "To je zadnje na svetu, zadovoljen sem." — T. Jefferson: "Svojo dušo izročam Bogu, svojo hčero domovini." — J. Madison: "Bolje lahko govorim leže." — A. Jackson: "Upam, da bom slehernega izmed vas srečal v večnosti. Dobri bodite otroci moji, in glejte, da bote pripravljeni, ko pride sprememba." — W. H. Harrison: "Želel bi, da bi vsak prav razumel načela dobrega vladanja. Te principe izvajajte, ničesar drugega nečem." — Z. Taylor: "Umiram. Vsak čas pričakujem poziv. Spolnil sem svoje dolžnosti po vesti, ničesar mi ni treba biti žal. Žal mi je samo, da moram zapustiti svoje prijatelje." —

M. Fillmore: "Hrana je dobro prebavljiva." — J. Buchanan: "O Gospod Vsemogočni, naj se zgodi tvoja volja." — U. Grant: "Vode." — R. B. Hayes: "Vem, da grem tja, kjer je moja žena Lucija." — J. Garfield: "Ljudstvo je moje zaupanje." — G. Cleveland: "Tako zelo sem se trudil storiti vselej prav, kar mi je bilo naloženo." — B. Harrison: "Ali so zdravniki tukaj?" — W. McKinley: "Tako hoče Bog. Njegova volja naj se zgodi, ne naša." — T. Roosevelt: "Ugasnite luč, prosim." — W. Wilson: "Kakor polomljen stroj sem — vseeno sem pripravljen." — W. Harding: "Dobro je to, še mi kaj drugega beri, žena."

Obisk pri Slovencih na Francoskem.

P. Bernard, O.F.M.

IČ novega ne povem, če zapišem za uvod, da živi danes na Francoskem precej tisočev Slovencev, ki si tam v potu svojega obraza služijo vsakdanji kruh. Izselili so se v Francijo po svetovni vojski, ko je tam za obnovitna in druga dela zmanjkovalo domačih moči. Takrat je Francija odprla svoje meje precej na široko tujemu delavstvu iz srednje in vzhodne Evrope in med drugimi narodi so tudi Slovenci sprejeli vabilo Francije, češ, pridite k nam, delajte za nas in imejte svoj kos kruha, ki si ga lahko prislužite na naši zemlji.

Slovenci bi bili morda rajši sprejeli podoben klic iz Amerike, toda ni ga bilo. Nasprotno, Amerika je začela vsako priseljevanje bolj in bolj omejevati. Zato jim je bilo dobrodošlo vabilo tudi od drugod in mnogo se jih je izselilo v Južno Ameriko, v Francijo, Belgijo, Nemčijo in drugam.

Kar tu pišem o Slovencih na Francoskem, ni nikaka študija ali razprava o tem predmetu, temuč samo nekaki popotni spomini, ki se nanašajo le na Slovence v Alzaciji ali v Moselle, zakaj samo tja me je zanesla pot. Ozemlje, ki ga imam v mislih, obsega severni del Alzacije na gorenji strani Metza tja do luksemburške meje in še nekoliko preko nje.

ISKANJE.

Preden sem se odpravil na Francosko, sem vedel samo to, da moram obiskati nekega Miho, čigar naslov se je glasil: Colonie 17, Hettange Grande, Moselle, France. Ta naslov sem začel študirati, pa sem kmalu spoznal, da samo z lastno pametjo na podlagi tega kažipota ne bom nikoli videl tistega Mihca. Da "France" pomeni Francijo, sem vedel, pri besedi "Moselle" sem pa že obtičal. Še manj mi je bilo jasno, kje je kraj Hettange Grande, kaj naj pomeni "Colonie 17", bi pa sploh čisto zastonj ugibal.

Zatekel sem se torej po pojasnilo k slovenskemu izseljeniškem duhovniku na Francoskem, monsignorju Zupančiču, ki je bil ravno tiste dni v domovini na kratkem oddihu. Njemu je bil oni naslov na prvi pogled skoraj čisto jasen.

"Ta kraj je dosti daleč od mojega delokroga. Spada pod misijonsko okrožje g. Kastelca, ki stanuje v Aumetzu. Moselle je francoska provinca v tistem delu dežele, ki je pred svetovno vojsko pripadal Nemčiji. Saj vam je znano, da sta deželi Alzacija in Lotringija prešli zpet v francoske roke. Poiščite na zemljevidu znano mesto Metz, iščite še malo proti severu in kmalu boste v provinciji Moselle. Ime ima po reki istega imena,

ki teče skozi mesto Thionville. To je največje mesto v tistem kraju. Meni je znano. Za Hettange Grande ne vem, biti pa mora nekje blizu Thionvilla. Najbrže je imelo pred vojsko pod Nemčijo drugačno ime, zato ga na starejših zemljevidih sploh ne boste našli pod tem imenom. Francozi seveda skušajo novopridobljenemu ozemlju kar le mogoče vzeti nemški značaj, zato tudi imena krajev izpreminjajo. Lahko pa tudi, da so Nemci nekdanja francoska imena ponemčili in Francozi sedaj le vračajo, kar je bilo pod nemškim gospodstvom s silo ugrabljeno. — Končno še o tem, kaj pomeni označba: Colonie 17. To mora biti številka hiše v delavski koloniji v mestu ali ob mestu Hettange Grande. Ko pridete na Francosko, boste videli cela mesta takih delavskih naselbin ali kolonij, pa boste takoj razumeli to označbo. Po tem pojasnilu vam ne bo nič več težko, najti tistega Mihca. Seveda bo treba od Thionvilla dalje malo povprašati. Če ne znate francosko, bo tudi nemščina dobro služila. Tam sta oba jezika enako domača, čeprav je bolj priporočljivo, da tujec rabi francoščino.”

Za prejšnje pojasnilo sem se primerno zahvalil in se odpravil kupovat zemljevid. Prinesli so mi karto cele Francije, toda nemške izdaje. Poiskal sem Metz in Thionville, blizu tam sem pa našel namesto Hettange Grande — Gross Hettingen!

Gospod Zupančič je imel prav! Nič nisem dvomil, da imam pred seboj bivališče iskanega Mihca.

Kmalu po tem odkritju sem se odpravil na pot in sicer v prijetni družbi g. Zupančiča, ki se je že vračal nazaj med svoje ovčice prav v severo-zapadnem kotu Francije. V Ljubljani sva kupila vozne listke za direktni vlak preko Jesenic do Basla na švicarsko-francoski meji. Zvečer ob pol devetih sva sedla na vlak v Ljubljani in sva dospela v Basel drugi dan ob pol treh.

Tam sva zvedela, da bo čez dve uri pripravljen za naju vlak preko Mühlhausena, Strassburga in Metza na Thionville, kamor imava dospeti ponoči ob desetih in nekaj minut. Kupila sva si nove vozne listke in se predstavila carinskemu uradu.

Jaz sem jim povedal, da potujem v Ameriko, zato sem dobil kar brž križ na svojo prtljago, ne da bi bilo treba kaj odpirati. G. Zupančiču je pa neka prav točna uradnica pretaknila vse koticke v kovčegu in celo vsak žepni robec posebej pretipala. Šlo je menda v prvi vrsti za tobak. Že poprej sem slišal in pozneje sam videl, da ima Francija prav zanikern tobak, zato ni čudno, da marsikdo skuša utihotapiti čez mejo kaj boljšega od drugod. Jaz sem imel k sreči s seboj nekaj jugoslovanskih “Zet”, drugače bi se bil na Francoskem najbrž odvalil kaditi. . . Dobro, da me je babnica pri miru pustila!

Prav do Strassburga in še precej čez smo se vozili pri belem dnevu. Vlak je brzel po čedni planoti s prav zgledno naglico. Lepo obdelana polja z bogato zemljo so drvela mimo oken. Na desni je ginila ravan v nedogled, na levi jo je tam daleč na obzorju zaključevala nepretrgana veriga pogorja. Zemljevid mi je povedal, da so to Vogezi. Ob vznožju teh

hribov so bile posejane vasi, ki so napravljale vsaj od daleč prav čeden vtis. Mogočni stolpi cerkva so se dvigali iz srede vasi in so prišli posebno do veljave, če je bila vas na vrhu ali na pobočju širokega griča.

Na prostranih njivah sem videl poleg drugih pridelkov obširne nasa-de tobaka, ki je bil videti prav lep. Baje ima vlada šesteto in v zapisnikih vknjiženo vsako rastlino tobaka, da ni mogoča kaka prevara. Precej dela!

Prej omenjena gorska veriga se nam je proti severu vedno bolj približevala. Tja proti Strassburgu sem imel tu pa tam tako domač vtis, kot da se peljem po zelenem Štajerju in zrem skozi okno na pohorske bregove. Ob kaki gorski preseki na primernem grebenu se je pokazala razvalina starega krađu ali utrdbe, ki bi gotova vedela marsikaj zanimivega povedati iz svoje preteklosti.

Strassburg se nam ni skoraj nič pokazal, tako daleč zunaj mesta je železniška postaja. Od tam dalje smo se pa polagoma čisto približali hribovju in končno zavozili v ozko sotesko. Morali smo tudi skozi več železniških predorov, tako da se ni dalo nič več kaj prida videti. Nazadnje nas je objela še noč in ni kazalo nič drugega ko zatisniti oči in čakati, kedaj nam bodo povedali, da smo dospeli v Thionville.

NA CILJU.

Dospeli smo in drugega ni kazalo ko poiskati si prenočišče. Sva šla v hotel blizu kolodvora in si privoščila počitek, ki se je po tako dolgi vožnji prav dobro prilegel.

Zjutraj so nama povedali, da je za izlet v Hettange Grand najboljše vzeti avtotaks. Vozi sicer tudi vlak in cestna železnica, toda najhitreje bova našla iskani naslov z avtomobilom.

Taksi ni bil drag. Po čedno tlakovani cesti smo zdrčali iz Thionvilla, ki je kar čedno mesto, in v dobri pol uri smo bili v Hettange Grande. Tega kraja ne morem imenovati mesto. Je precej velika vas, prav nič lepa. Brez reda razmetane hiše, tudi same zase brez ličnosti. Nekje sredi vasi smo zavili v stran in zdrčali v — "kolonijo".

Ob dolgi cesti dolga vrsta hiš. Za dve družini, tri, morda štiri. Iskali smo številko in se ustavili pred sedemnajsto. Ni bilo treba dolgo popraševati, takoj se je prikazal slovenski obraz in za prvim še več, oglašila se je slovenska beseda in že sem segel v roke iskanemu Mihcu.

Povedal je, da bo še tisto dopoldne prišel v Thionville gospod Kastelec iz Aumetza. Lahko ga bova našla ob enajstih na kolodvoru. Vrnila sva se torej z g. Zupančičem v Thionville in res dočakala napovedanega gospoda. Pripeljal se je z avtomobilom, ki je sicer njegova last, toda prvi pogled je povedal, da ne njegov — luksuz — — —

Naš sestanek v Thionville se je končal tako, da je g. Zupančič s prvim primernim vlakom nadaljeval pot preko Lilla v svoj vinograd, mene je pa g. Kastelec povabil s seboj v Aumetz. Nekako 30 km dolga pot. S pri-

merno skrbjo sem se zbasal v njegovo pritlikavo karo, ki je imela prostora le za dva koščena Adamovca in je na vseh plateh razodevala prav častitljivo starost. Z obilnim ropotom je ubirala pot pod kolesa in proti pričakovanju sem moral konstatirati, da za svojo neznatnost čudno dobro teče. Ker je bila poleg drugih dobrih lastnosti tudi od "Fresh Air Co.", seveda ni bila zaprta in sem moral z obema rokama držati klobuk, da mi ni sfrčal z butice. Menda si je mislila kara: le čakaj, ti privandranec, ti obm že dala vetra! In res ga mi je dala, da mi je sapa pohajala.

O svojem šoferju sem si pa mislil na tihem: ravno postaviš se ne s takim avtomobilom, vidi se pa, da si šel na Francosko iskat vse kaj drugega, bogastva že menda ne . . .

Cesta vse skozi lepo tlakovana kot v Ameriki. Svet deloma dokaj pust, drugod pa zopet kaj njiv. Ob cesti mnogo samote, posameznih hiš nikjer. Kjer so, so na kupu, strnjene v vas. Lepote ni v teh vaseh, napravljajo prav starinski vtis, smisla za snago in ličnost ne kažejo mnogo. So pa že vse nekaj drugega naše slovenske vasi in tudi ameriška mesteca, čeprav kažejo zopet drugačen značaj. Ob vaseh večkrat delavske kolonije, hiša hiši podobna. Iz vsake vasi se dviga večinoma prav mogočen cerkveni zvonik! Največkrat je na vrhu petelin, včasih nad petelinom še križ. Franciji se pravi v latinskem jeziku Galia, gallus pomeni petelin. Potemtakem bi se reklo po naše: Petelinova dežela.

PRI SLOVENCIH V AUMETZU.

Aumetz je majhno mesto ali velika vas, nič drugačno od prej omenjenih. Napravi vtis raztrganosti in neurejenosti. Pred nekaterimi hišami ob čedno tlakovani avtomobilski cesti leže kupi gnoja, nametanega tja iz hlevov. Na to dejstvo so me naši Slovenci z zasmehom opozarjali. Velika in lepa je pa tudi tu cerkev sredi mesta.

Kje se bom sešel s Slovenci?

G. Kastelc mi je pokazal na klanec ob mestu in mi dejal, da greva v "Schloss" ali grad. Res sem opazil vrhu klanca precej visoko, vili ali gradiču podobno poslopje, obdano s parkom, polnim drevja in drugega zelenja. Poslopje je last rudniške uprave, ki prepušča prostore v prosto uporabo slovenskim delavcem. Na razpolago imajo nekaj stanovanj, v spodnjih prostorih je pa čitalnica, knjižnica in celo nekaka gostilna. Tu se vrše pevske vaje, skušnje za igre, društvene seje in podobno. Oskrbnik, g. Bišček, je tudi organist in pevovodja.

Na večer so pričeli prihajati in bili smo si precej domačini in prijatelji. Sedli so skupaj in zapeli. Segali so po časnikih in jih prelistovali. Opazil sem, dačitajo tudi naše liste: Ave Maria, Amerikanski Slovenec, Glasilo, Ameriška Domovina itd. Istotako imajo vse polno publikacij iz domovine. Njihovo lastno glasilo je pa izseljeniški list "Rafael", ki izhaja v sosednji Belgiji.

Ker sem bil na povratku iz domovine v Ameriko, sem moral seveda odgovarjati na mnoga vprašanja o razmerah tu in tam. Posebno so se

zanimali za ameriške Slovence. Mnogi so me popraševali, če poznam tega ali onega. Saj imajo tu svoje sorodnike, sosede, znanke. Naročali so mi pozdrave, če bi naletel kje nanje.

Slikali so mi tudi svoj položaj. Gospodarska kriza jim napravlja skrbi kot povsod. Rudniki — kopljejo železno rudo — sicer operirajo, toda v zmanjšanem obsegu. Po dvakrat, trikrat, morda štirikrat na teden greš na delo. Plače dosti nizke. Poleg tega tuje delavstvo ni več dobrodošlo na Francoskem. Novih priseljencev sploh ne puščajo več v deželo, starih se skušajo polagoma iznebiti. Vendar pri težkem rudniškem delu že še računajo s tujci. Pri drugih poslih, tako na primer pri gradnji vojaških utrd, jih odrivajo z raznimi predpisi bolj in bolj.

Nekateri naši ljudje so mi pravili, da si skušajo drugače pomagati. Ker je živež dosti drag, si jemlje v najem njive in jih obdelujejo. Drugod jim dovoljuje kompanija, da na neobdelanem rudniškem svetu sami ustvarijo njivice. Marsikakšna družina si na ta način redi celo kake živali, kokoši, svinje, za domačo porabo in za prodaj.

V verskem pogledu so dobro preskrbljeni in se večinoma dobro drže. Ostal sem med njimi tudi v nedeljo in bil pri njihovi službi božji. Cerkev je velika in bila videti prazna, čeprav je prišlo k slovenski maši kakih 200 ljudi. Pevski zbor je bil prav dober.

Slovinci imajo svojo službo božjo ob osmih, Nemci ob devetih, Francozi ob pol enajstih. Zgodnjih maš tam ne poznajo. Že menda radi spijo ob nedeljah. Sveto obhajilo se pa deli že ob sedmih, pa brez sv. maše. Prišlo jih je prav lepo število, ostali so v cerkvi za zahvalo, potem so šli domov, pozneje pa nazaj k maši. Seveda nima nihče posebno daleč, ker spada samo mesto pod faro. Pa tudi v soboto je bilo precej nad sto svetih obhajil, tisti dan pa med mašo.

Po osmi maši me je povabil g. Kastelec s seboj na eno svojih podružnic, kjer je imel službo božjo ob desetih. Dobre pol ure je tekla njegova kara in sicer prav pošteno tekla. Kraj, kamor sva šla, ima čudno francosko ime, ki ga zapisati ne znam. V izgovoru se sliši kot "Tikne". To je zgolj delavska naselbina okoli velikega rudnika. Vsa naselbina je v rudniški upravi. Starejši del "mesta" je baje obsojen na smrt in ga bodo kmalu podrli. Saj drugega tudi ne zasluži. Dolga, dolga vrsta tesnih, enonadstropnih hišic, ki se drže druga druge in je za vse samo ena streha. Družine so natrpane v njih kot arniki. Golobnjaki!

Novejši del pa je nasprotno prav čeden. Dvodružinske hiše so podobne vilam in imajo precej dvorišča z vrtem. V njih si zlasti manj številne družine lahko uredijo čisto udobno bivališče. Najemnina je v primeri z ameriško zelo nizka. Prizidani so tudi prostori za kokošnjake in svinjake.

Ta naselbina nima svoje fare, ima pa svojo cerkev. Ni velika in le-sena je. Postavil jo je rudnik. Spada pod župnijo neke bližnje vasi, služba božja je pa v njej različne nedelje v različnih jezikih. Če se ne motim, imajo Slovenci svojo mašo enkrat na mesec. Bilo jih je nekaj čez sto, pa večinoma moški. Ženske so opravile bolj zgodaj, bile so pri fran-

coski službi božji, da so pozneje nemoteno pripravljale obed. Tako tudi otroci. Odrasle mladine pa ni, ker so družine večinoma mlade, precej je pa med moškimi samcev.

Pevski zbor vodi in igra na preprost harmonij učitelj Janko Jankovič. Zaposljen je tudi pri rudniški upravi. Otroke poučuje v slovenščini, da se ne bodo odtujili materinemu jeziku. Tudi v tem kraju daje rudniška uprava na razpolaganje prostore za šolo, za čitalnico in podobna shajališča.

Nekateri župniki nimajo radi, da rudniki tudi cerkve postavljajo. Če ni predaleč od farne cerkve, se temu naravnost upirajo. Kar je rudniška last, pri tem hoče seveda rudnik tudi obdržati besedo. Tako utegne s cerkvijo vred tudi duhovnik priti preveč pod komando kompanij. Istotako je nevarnost, da delavstvo v posebnih slučajih utegne smatrati duhovnika za eksponenta kapitalistične kompanije. . .

Vsaka stvar ima pač svojo sončno in senčno plat. V Ameriki imamo tujerodni priseljenci svoje lastne cerkve, fare, šole, dvorane. Naša last so, toda treba je šteti lepe denarce, da se vs to vzdrži. Na Francoskm našim ljudem za vse to ni treba skrbeti, toda zato tudi gospodarji niso. Deliti morajo vse to z drugimi narodnostmi in imeti marsikake ozire.

Isto glede zasebnih stanvanj. Na prvi pogled bi dejal človek: Kako ugodno, da kompanija postavlja hiše za delavstvo! Praktično pa pride do mnogih težav in konfliktov, da bi gotovo marsikatera družina rada menjala z ameriško delavsko družino, ki s počasnim, pa stalnim mesečnim plačevanjem postaja gospodarica in lastnica hiše, v kateri živi.

NEKAJ DRUGIH ZANIMIVOSTI.

G. Kastelc je bil tudi tako prijazen, da mi je razkazal še nekatere druge naselbine. Tu pa tam sva obiskala kako slovensko družino, ki žive večinoma precej raztresene med drugimi narodi: Poljaki, Slovaki, Italijani itd. Povsod je imel gospod kak opravke, tu je kaj naročil, tam kaj poizvedoval, drugod zopet pustil kako tiskovino. Večjih ali manjših slovenskih naselbin ima celo vrsto, če se prav ne motim, jih je več ko petdeset. Njegov delokrog sega prav tja doli v okolico Metza in na severu še na luksenburško ozemlje. Število njegovih ovčic se pa v poedinah naselbinah zelo menjava. Mnogo se preseljujejo s kraja v kraj, kot pač kaže delo in zaslužek, neredki so se pa tudi vrnili v domovino.

Kot sem že omenil, postavljajo rudniške uprave delavcem tudi poslopja, ki bi jim mi dejali Društveni Domovi. Krasno poslopje te vrste sva si ogledala v kraju Mancieulles. Že na zunaj kaže značaj precejšnjega razkošja. Obširen park okoli poslopja je jako lepo urejen in marljivo oskrbovan. Bela pota se vijejo med drevesnimi nasadi in pisanimi gredicami cvetic. Umetni potok se pretaka iz ribnika v ribnik. Obširna igrišča vabijo otroke in odraščajočo mladino na razvedrilo. Za prav majhno deco so pripravljene kupi drobnega peska, da si gradi iz njega hiše in cerkve, ceste in pota, hribe in doline.

Vse pripravljeno, vse vablivo in mikavno, toda vse prazno in zapuščeno. Bilo je v soboto popoldne, ko bi človek sodil, da je prosta starina

in mladina — rudnik ne dela, šola je zaprta — pa ni bilo ne ene žive duše v parku, da bi se posluževala pripravljenih udobnosti. . .

Zavila sva iz parka v notranjost poslopja. Ogledala sva si veliko dvorano z odrom, ki je prav bogato opremljen. Na takem odru se da uprizoriti najbrž brez izjeme vsaka igra. Nastopajo včasih tudi Slovenci s krajšim programom obenem z drugimi narodi, ker za samostojni slovenski program ne bi bilo dovolj obiskovalcev. Saj ima dvorana gotovo do 700 sedežev. Tudi drugače je vse v njej jako lepo urejeno.

Iz dvorane v prtljičju sva šla mimo velikega buffeta v prvo nadstropje. Ogledala sva si čitalniške prostore in knjižnico, dalje kuhinjo s pritklinami, kjer se vrše kuharski tečaji itd. Drugod so prostori za šivalne šole in sploh za razne stroke gospodinjstva. Vse je videti prvovrstno in človek bi mislil, da si delavci v teh krajih ne morejo želeči večjih ugodnosti. Toda ob času najinega obiska so bili vsi ti prostori popolnoma prazni.

V vestibulu spodaj sem dobil serijo razglednic, ki kažejo razne prostore v poslopju, seveda ne praznih, temveč ob času uporabe. V gospodinjiski šoli je številna skupina deklet pri šivanju, v kuhinju se jih mnogo suče okoli štedilnika, v čitalnici sede pri mizah in berejo in tako dalje. Pravili so mi pa, da ni vse tako lepo kot kažejo slike.

Ravnatelj rudniške uprave, ki je zamislil vse te naprave in dal "Dom" postaviti, se sam čudi, da ne deluje vse tako, kot si je bil predstavljal. Mislil je, da bo to res nekako središče vsega družabnega in kulturnega življenja delavcev, toda zmotil se je bil. Delavstvo se ne meni preveč za te naprave. Tudi ob nedeljah in praznikih ni posebno živahnega življenja na igriščih in zabaviščih ob poslopju in v njem. Najbolje so menda obiskane kake igre ali kino predstave v dvorani.

Kaj je temu vzrok? Po moji sodbi ni težko najti prave razlage. Delavstvo, ki je jezikovno in narodnostno jako mešano, ne zahaja rado v tak kraj, kjer se ne počuti doma. Čeprav živijo skupaj v eni naselbini, si ostanejo med seboj dokaj tuji. Francoščina je pretežka, da bi mogla v kratkem postati občevalni jezik vseh teh raznih priseljencev. Hitreje bi menda šlo z nemščino, to pa spet francoskim oblastem gotovo ne bi bilo posebno po volji.

Dalje je za preprosto delavstvo, ki z doma ni vajeno sukati se v taki okolici, uredba "Doma" gotovo tudi "prenobel". Ne počutijo se domače. Zato se pač rajši shajajo ob prostem času po zasebnih stanovanjih ali po gostilnah. Tako brez propagande izvajajo znano geslo "svoji k svojim", da se lahko prav po domače pozabavajo in jim ni treba, učiti se "gospodskih" manir.

Morda bo mladi rod drugačen in bodo ti krasni prostori vsaj takrat prišli do svojage namena?

Verjetno je, da bodo med mlajšo generacijo bolj in bolj ginile narodnostne in kulture razlike priseljencev. Saj je povsod tako. Mladina, ki gre skozi enotne šole, se nabere kolikortoliko tudi enotnega duha.

Toda zelo zelo dvomim, da bo drugi rod tudi ostal pri težkem rudniškem delu svojih očetov. Najbrž si bo skušal poiskati lažje zaposlenosti in se bo razkropil na vse strani. Takrat bo morala Francija najbrž zopet odpreti meje novim priseljencem za svoje rudokope in igra se bo začela od kraja.

Tako si Francija gradi gospodarsko in nacionalno bodočnost, v precejšnji meri ob svežem dotoku sveže, tuje krvi — — —

Naj omenim, da leži kraj, ki sem ga tu opisoval, onkraj meje novopridobljene Alzacije v stari Franciji. Na povratku v Aumetz naju je vodila pot skozi starokopitno pristno francosko vas.

Čudna je ta vas. Ob obeh straneh ne preširoke ceste v ravni vrsti hiša pri hiši. Nič mikavnega nimajo te hiše. Težke so, masivne. Glavni vhodi ne vodijo na cesto, temuč so nekje ob strani ali zadaj. Okna pusta in prazna. Pred hišami tik ob cesti kupi gnoja!

Baje je ta slog iz onih časov, ko je bila vsaka vas zavoljo premnogih vojsk trdnjava zase. —

Prijazni moj spremljevalec me je opozoril tudi na gradnje mogočnih utrjevalnih del, ki jih gradi Francija ob svojih mejah. Predobro se zaveda, da med njo in sosednjo Nemčijo še ni bila izpregovorjena zadnja beseda. Po mnogoletnem presledku je bila sicer ob koncu svetovne vojske Alzacija z Lotringijo prisojena Franciji. Toda Nemci se tema dvema deželama niso prostovoljno odrekli in čakajo samo primerne časa, da ju z orožjem v rokah zahtevajo nazaj. Nobenega dvoma ni — še bodo grmeli kanoni!

V zemljepisnem pogledu je pa svet tam daleč naokoli sama nepregledna ravan. Vojaška obramba nove meje se nima nasloniti na nikake naravne utrdbe. Treba jih je torej umetno sezidati. In take utrdbe si gradi Francija v največjem slogu. Obiskovavec seveda ne vidi drugega ko ozek pas ozemlja tik za mestom Aumetz, na katerem se razkopava, betonira, gradi. Blizu ne moreš, ker ti straža ne dovoli. Pripovedujejo, da so glavne utrdbe globoko pod zemljo. Ob celi nemški meji in še ob luksenburški je speljan ogromen podzemeljski rov, v katerem bo skrita vsa francoska vojska. Prevažala se bo s podzemeljskimi vlaki, da sovražnik ne bo nikakor mogel opazovati gibanja. Primerno vsaksebi bodo montirani kanoni, strojne puške in tako dalje. Majhen pritisk na električni gumb bo zadostoval, da se bo cel betonski grič dvignil dovolj visoko iz zemlje za strel, takoj nato se bo spustil nazaj v globočino.

Sploh vedo mnogo zanimivega povedati o teh utrdbah, pa bi presegalo nalogo tega spisa, če bi se predolgo s temi rečmi zamudili. —

V nedeljo popoldne smo se zopet sešli z mnogimi Slovenci v "gradu" v Aumetzu. Tam se lahko kar domače počutijo in tudi meni je bilo prijetno med njimi.

Toda bilo se je treba posloviti, da moj "Columbus", ki me je imel drugi dan počakati v Cherbourgu, ne odide brez mene preko velike luže.

Ob slovesu so mi naši francoski Slovenci naročali mnogo lepih pozdravov za rojake v Ameriki.

Ruski princ - ameriški misijonar.

P. Hugo.

ROŠLEGA 25. sept. je bila loretska višava v zapadnem Aleghany gorovju priča veličastne slovesnosti, kakršne morda še ni doživela. Ogromna množica ljudstva od blizu in daleč — berem, da jih je bilo okrog 10.000 — se je zgrnila skupaj. Med njimi je bilo 800 Kolumbovih vitezov in stotine drugega odličnega občinstva. Vsa ta množica je v dopoldanskih urah valovala ob skromni hišici, z enako skromno kapelico ob strani. Kajti ravno ti dve ste bili magnet dneva. Sto let je minilo, kar ste bili zgrajeni. To končno še ni kaj posebnega. Spomina vredno je to, da je tu bival, molil, delal in v sluhu svetosti umrl misijonar-pijonir in apostol celega zapadnega Aleghany-ja — ruski princ Dimitrij Auguštin Galicin.

Ko sem lani v nekem časniku bral kratko zgodovino tega izrednega misijonarja in njegove častitljive ostaline na loretski višavi, me je kot Slovana stvar seveda zanimala. Sklenil sem, da ob prvi ugodni priliki obiščem ta kraj in se natančneje seznanim z življenjem in delom tega slovanskega ameriškega misijonarja-princa. In ko sem proti koncu letošnjih počitnic začel misliti, kam bi se za par dni potegnil na oddih, mi je nekaj reklo: V Johnstown pojdi! Tam na griču sv. Male Terezike, ki ga še tudi nisi videl, boš med svojmi! In ker od ondod ni daleč na Loreto, ti bodo gotovo radi omogočili videti še to.

Tako sem storil! In krasnega prvojesenskega popoldne nas je tamkajšnji ugledni rojak Mr. Pristavec, naložil na svojega brezglavega konja, kolikor nas je mogel. Že pot sama je zanimiva. Vije se med gorami in po njih hrbtih, kot bi se vozil po Gorenjskem. Je pa seveda ameriška, široka in asfaltirana oz. cementirana. V kaki poldrugi uri smo bili tam in se ustavili pred mogočno, iz kamna zidano cerkvijo sv. Mihaela. Ob njej smo zapazili na kamenitem podstavku bronast spomenik misijonarja-princa, predstavljajoč ga v duhovski obleki, talarju. Je obenem njegov nagrobni spomenik. V kripti pod njim so shranjeni njegovi telesni ostanki. Za streljaj nižje dolí stoji njegov nekdanji dom s kapelo, zdaj v oskrbi sester usmiljenk. Potrkamo. S. prednica nas prijazno sprejme in takoj popelje v kapelico. Je sicer prenovljena, drugače pa še prav taka, kot je služila misijonarju-princu. Altar, leseni svečniki, zvon v stolpiču nad kapelico so še isti, kot so njemu služili. Iz kapelice vodi vhod v malo nižje ležečo sobico. V njej je zdaj muzej, nekda pa njegovo stanovanje. Sestra nam je razkazala in razložila razne predmete, ki so bili v njegovi rabi, ter končno dostavila, zakaj se že ne začne akcija za njegovo beatifikacijo.

Pred odhodom jo vprašam, so li na razpolago kake knjižice, ki bi ve-dele kaj obširnejšega povedati o njegovem življenju in delu. A postreči nam je mogla le s skromnimi letaki, ki vsebujejo le najnujnejše podatke njegovega življenja. Vrnivši se domov, sem se obrnil k drugim virom, ki so mi na razpolago. Iz teh se mi je posrečilo zbrati snov za pričujočo življensko črtico. Upam, da bo zanimala, zlasti nas ameriške Slované. Pokazala nam bo, čeprav le v skromni luči, novega pionirja ameriške kul-ture, pionirja slovanske krvi, na katerega bomo mi, njegovi krvni bratje, raznim preobjestnim "stoprocentnim" Amerikancem lahko s ponosom kazali.

V RODBINSKEM KROGU.

Rev. Dimitrij Auguštin princ Galicin je bil potomec stare in slavne ruske plemiške rodbine Galicinov, katere člani so od časa do časa v ruski zgodovini igrali veliko vlogo. Ena izmed žena te rodbine se je pa tudi svetovno proslavila, zlasti v znanstvenih krogih. Ta je bila Adela Ama-lija princeza Galicin, mati našega misijonarja-princa. Njej se imamo za Bogom v prvi vrsti zahvaliti zanj. Po krvi na ni bila Rusinja, temveč Nemka, hči pruskega feldmaršala grofa Schmetau-a, protestanta in baro-nice Russert, katoličanke. Krščena je bila kot katoličanka, ne pa tudi vzgojena, vsaj doma ne. V družini je vladal brezverski duh, kot pač v večini višjih vojaških družin. Očeta je zgubila, ko je imela komaj tri leta. A nekaj vojaškega značaja je pustil v njej. Lahkoživi, svobodo-miselni mladi materi je bil po moževi oz. očetovi smrti otrok bolj v breme, kot v tolažbo. Gledala je, kako bi se ga čimprej znebila. Petletno Malči je potisnila v neki sesterski vzgojni zavod v Breslau. Koliko ji je bilo zanj, se vidi iz tega, ker ji je šele čez eno leto prišlo na misel, da bi jo bilo dobro enkrat obiskati. Kakih globljih katoliških sledi samostanska vzgo-ja tudi v deklici ni pustila. Pa še tiste je družba, v katero jo je pozneje mati uvedla, kmalu zabrisala. Znatiželjna kot je bila, je požirala le plehko. prosvitljeno francosko slovstvo in se v sorodni družbi tudi večinoma kre-tala.

Sedemnajstletna bi se morala poročiti z nekim dozdevnim baronom Gersdorffom, ki ga ji je proti njenemu srčnemu nagnenju izbrala mati. Vse je bilo že pripravljeno za kar najslavesnejšo poroko, ko pride na dan, da je ženin le neki globoko zadolžen pustolovec. Seveda je takoj razdrla zvezo z njim. Nato je postala dvorna dama princeze Ferdinande Pruske. Toliko ji je od samostanske vzgoje le ostalo, da se v dvornih krogih ni ču-tila domačo. Ko je že mislila, kako bi zapustila dvor, se je seznanila z ruskim princem Dimitrijem Galicinom, ki je zaprosil za njeno roko. Se-veda je mati vsa srečna in ponosna rada privolila v to zvezo, čeravno je bila mešana. On je bil po krstu pravoslavne vere, po prepričanju pa nobene. Bil je učenec in oboževavec francoskih prosviljencev: Didero-ja, Volterja in D'Alemberta. S tem ženinom je bila tudi Adela Amalija

nekam bolj zadovoljna. Poroka se je izvršila avgusta 1768, v neki kapeli v Achenu.

Ženin je popeljal svojo nevesto v Petrograd, kjer jo je carinja Katarina prav ljubeznjivo sprejela. Toda le kratek čas sta ostala na Ruskem. Princ, ki je bil že prej v diplomatski službi v Parizu in Turinu, je bil imenovan za carskega poslanika v Haagu. Tu je 22. dec. 1770. zagledal luč sveta naš princ Dimitrij Auguštin.

Mati, ki bi mu kot katoličanka mogla in morala dati katoliško vzgojo, je bila takrat še preveč posvetna, da bi se za kaj takega brigala. Po možu je bila uvedena v najvišjo družbo. In ker so jo dičile izredne vrline, telesne in duševne, se ji je vse klanjalo in jo oboževalo. Znani francoski filozof-prosvitljenec, Diderot, ki je bil nekaj časa gost v njeni družini, ji je napisal zelo laskavo spričevalo. Pravi, da je jako prikupljiva, živahna, vesela in duhovita, ki včasih debatira kot kak mali lev.

A njena malčka Mitri in Mimica sta med tem, ko se je ona gibala v takih krogih, rasla kot divjačka v gozdu. Mitri je začel zgodaj kazati, da bo oče njegov vzornik. Ko se je ona končno spomnila, da bi morala biti v prvi vrsti mati in vzgojiteljica svojih otrok, se je začela polagoma trgati iz hrupne družbe in vračati k svojemu materinskemu poklicu. To jo je pa z možem razdvojilo. Hotela je, da bi ji tudi on podal roko in bi tako z združenimi močmi lažje popravila, kar sta pri vzgoji otrok zagrešila. A on za kaj takega ni imel nikakega smisla. Njegov vzor je bil vesela in še malo duhovita družba. Zato sta poslej hodila večinoma vsak svojo pot. Z njegovim dovoljenjem je šla z otrokoma ven na deželo, v okolico Haaga, da se tam nemotena posveti njuni vzgoji. Da bi ji nekdani oboževalci ne sledili, je dala napisati na vrata najete kmetiške hiše: Ni doma!

Toda kako naj svoja otroka vspešno vzgaja za življenje, ko si niti sama ni bila na jasnem glede njegovega smisla in cilja. Je morala najprej v sebi izvojevati boj za življenja cilj. Neprestano je razmišljala in študirala o tem. A je kmalu prišla do prepričanja, da ji je za to treba vodnika. Med tem je zvedela za neke vzgojne reforme generalnega vikarja muensterske škofije, Franca pl. Fuerstenberg. Nekaj ji je reklo, da ji bo on pomagal iz teme k luči. Takoj je vzela otročička in se odpravila proti Muenstru. Ni mislila tam ostati, a je. Znova se je vrgla v knjige, da najde resnico. Često sta Mitri in Mimica že spala, ter včasih začudeno odprla oči, če je že dan, mamica pa je še vedno študirala. Prigodilo se je tudi, da se je šele zvečer spomnila, da ni cel dan nič jedla. Toda šele ko se je obrnila k sv. pismu, se ji je jelo svitati.

Notranji boji za resnico in zunanji napor zanj, so jo tako izčrpali, da je smrtno nevarno zbolela. Komaj je ostala pri življenju in le polagoma je okrevala. Poslej je bilo sv. pismo njena edina duševna hrana. Ob njegovem branju in premišljevanju ji je sonce resnice vedno jasneje svelilo skozi meglo, v katero jo je zagnilo v višjih krogih vladajoče svobodomiselstvo tiste dobe. Na njen rojstni dan 28. avg. 1786. ji je s polnimi žarki posvetilo. Ta dan je opravila življensko sv. spoved in prejela sv.

obhajilo. To jo je ne samo dušno, ampak tudi telesno docela pomladilo, kot je zabeležila v svoj dnevnik.

Toda še preden si je bila sama popolnoma na jasnem glede namena in cilja življenja, je hotela biti svojima otrokoma kažipot k Bogu. Njen ljubljene Mitri, je takega kažipota prav potreboval. To se vidi iz njegovih poznejših zapiskov. "Petnajst let," tako je zapisal, "sem živel v katoliški deželi in pod katoliško vlado. ... Večino tega časa nisem bil član katoliške cerkve. Ozki stiki, ki jih je imela naša družina z gotovimi francoskimi filozofi, so mi vero zamrzili. Vzgojen v predsodkih glede razodetja, sem bil vedno razpoložen za smešenje tistih načel in njih praktičnega udejstvovanja, ki sem se jih pozneje oklenil. V teh nesrečnih letih svojega brezverstva sem si vse prizadel, da bi mi je kak duhovnik ne prišel pred oči."

Bilo je dve leti pred njenim spreobrnjenjem in tri leta pred sinovim. Mitri je bil takrat v vojaški šoli. Ta poklic si je bil izbral. Skrbeča mati, ki je dobivala o njem le bolj jobovska poročila, mu je za štirinajsti rojstni dan 22. dec. 1784, pisala: "Zadnji mesec so bili trenutki, ko so mi vstajali lepši upi, ki se mi, rada priznam, še niso docela razblinili. Pač pa vsled žalostnejših vesti zadnjih časov ginevajo in se zgublajo v meglo. In to radi množecih se znamenj, da si se znova začel suženjsko prepuščati svoji strašni lenobnosti in brezdelju. O, preljubi moj Mitri! Dal Bog, da bi danes, na svoj rojstni dan, ob branju tega pisma, zavedajoč se svoje sramotne mehkužnosti in lenobe, ki bo grobokop Tvoje sreče, znova prav živo vglobil v svojo preteklost, padel na kolena in prosil Boga za lepšo bodočnost. Če drugega ne, zavest boš imel, da si vsaj sklenil v bodoče s celim srcem živeti kot svobodno bitje, ki ve, da čeravno ga noben človek ne vidi, ga vidi Bog in kliče k njegovemu večnemu cilju. O moj Mitri, moj najdražji otrok! V tem upanju se vržem s Teboj vred pred našega Očeta — kleče Ti to pišem — in iz globine srca kličem: Imej usmiljenje z njim in z menoj!"

Ko se je sama dve leti potem s celim srcem oklenila matere Cerkve in začela srkati iz njenih božjih prsi novo življenje, vse srečno in blaženo, ga je začela še bolj oblegati s takimi prošnjami in moliti zanj, da bi ji sledil. Ni bilo zastoj! Mitri je začel resnejše razmišljati o življenju in njegga cilju v luči vere, dokler ji ni čez eno leto sledil. O svojem spreobrnjenju je pozneje zapisal: "Hvala neskončno usmiljenemu Bogu, da se je razblinila megla in je naša družina sprejela razodetje. Kmalu sem tudi jaz začutil potrebo študirati razne vere in cerkve, da najdem pravo. Čeravno sem bil po rojstvu ud grške (pravoslavne) cerkve in so bili vsi moji sorodniki brez izjeme, ali pravoslavni, ali protestanti, sem sklenil se okleniti le one vere, ki se mi bo po nepristranskem raziskavanju izkazala kot čista vera Jezusa Kristusa. Izvolil sem katoliško in približno 17 letni postal katoličan."

Mitri je radi tega v svoji materi gledal in častil svojo Moniko. Iz hvaležnosti do nje, ki mu je izmolila in izmoledovala luč prave vere, ter z

njo novo življenje, je pri sv. birmi prosil za ime Augustin, ki ga je poslej poleg krstnega vedno rabil, kadar se je s pravim imenom podpisoval. Razmerje med njim in materjo je bilo poslej vse tja do njene smrti 27. apr. 1806. najpristrčnejše. Ona je bila vsa srečna, ko se je njen Mitri pozneje odločil za duhovski stan ter postal celo misijonar. V njej je vedno našel najvelikodušnejšo podpornico za svoja misijonska prizadevanja. Njegove izdatke za razvoj misijona ceni zgodovina na okrog \$150.000, za tiste čase gotovo velika vsota. Večino mu je zbrala mati.

A tudi Mitri je bil lahko ponosen na svojo mater. Kar je bila prej v svobodomiselnih družbi, to je po svoji spreobrnitvi postala v katoliški. Njen duhovni voditelj, pobožni Rev. Bernard Overberg, ki si ga je izbrala za hišnega kaplana, občudujoč vrline njenega duha in srca, je to luč iznova postavil izpod mernika na mernik. Najizbranejša katoliška inteligenca se je začela zbirati okrog nje. Osnovani so takozvani "klub dobrih", katerega duša je bila ona. Generalni vikarij pl. Fuerstenberg, Oberberg, grof Leopold Stolberg in druge katoliške veličine, so tvorile njegov ožji krog. Drug drugega so vnemali za vzvišene krščanske vzore. Kot člane ene družine so se čutili. Javnost jim je nadela ime "sv. družina". Če je kdo izmed njih obolel, so skupaj molili zanj, da bi ga prej zopet čilega pozdravili med seboj. Kadar je imel generalni vikarij kake težke zadeve, se je vedno tej "sv. družini" priporočil v molitev. Pa tudi znameniti tuji gosti, ki jih je pot vodila skozi Muenster, so radi posetili ta izbrani krožek, kot n. pr. veliki Goethe. Da je sloviti konvertit grof Leopold Stolberg s svojo soprogo pospešil prestop v katoliško cerkev, je bila v veliki meri zasluga princeze Galicin. V njeni hišni kapeli sta izpovedala katoliško vero. Vse to Mitriju ni ostalo neznano, saj je bil v živahnem dopisovanju s svojo materjo.

PREKO MORJA V AMERIKO.

A kako je vendar prišlo do tega, da se je Mitri, ki je postal častnik in bil kot pribočnik pridružen avstrijskemu generalu pl. Lillien, nameril v Ameriko, ter tam postal duhovnik in misijonar. To je pripisovati slučaju, ki ni bil slučaj. Zgodilo se je tako-le: Evropa je bila takrat, kot danes, vsa vulkanična. Njene države druga drugi niso zaupale. V vseh tujcih, zlasti v častnikih svojih armad, so videle elemente, ki vohunijo za sovražno državo. To je Avstrijo in Prusko pripravilo do sklepa odpustiti vse tuje-roodne častnike. S tem je bil tudi naš Mitri princ Galicin postavljen na cesto. Kam zdaj? Po nasvetu matere se je odločil iti za dve leti v inozemstvo, v Ameriko in Indijo, da izpopolni svoje znanje in skušnje. Na pot so mu dali poleg priporočilnih pisem na razne ameriške odličnjake še dobrega angela variha, v osebi Rev. Brosia, poznejšega vnetega ameriškega misijonarja.

Da bi kot princ ne vzbujal preveč pozornosti in radovednosti, je potaval pod navadnim plebejskim imenom Mr. Augustin Schmid. Pod tem

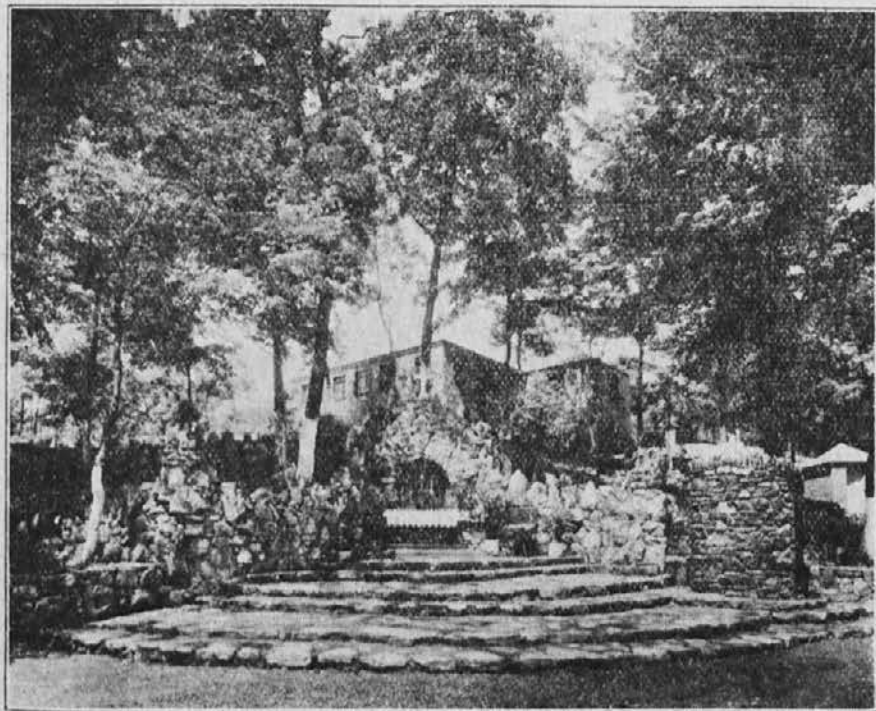
imenom, a angliziranim v Smith, je postal tudi ameriški državljani. Težko mu je bilo pri srcu, ko se je sredi avgusta 1792. poslavljaj od dobre matere. Za slovo mu je priredila družinski večer s plesom. Takrat, kot je pozneje šaljivo pripovedoval, se je za celo življenje naplesal. Pozneje se ni več udeležil nobenega plesa. S svojim spremljevalcem se je 18. avg. 1792. v Rotterdamu podal na morje. Pred ukrcanjem se mu je pripetila mala nesreča, ki bi za kakega drugega lahko postala usodna. Na robu pira stoječemu je naenkrat zmanjkalo tal in pred materinimi očmi je telebnil v umazano vodo. A kot dober plavač se je vzdržal na površju, dokler mu ni prišel čoln na pomoč in ga potegnil iz neprijetne kopeli. Dne 28. okt. je v Baltimoru stopil na ameriška tla.

Rev. Brosius ga je najprej peljal k škofu Carollu, na katerega je tudi imel priporočilno pismo. Gotovo je bilo v njem povedano, s kom ima prav za prav opravka. Silno ljubeznjivo ga je sprejel. On ga je potem opremil s priporočilnimi pismi še na druge znamenite osebnosti Baltimora in drugod. Povsod je našel prijazen sprejem, tako, da je bil kmalu ves navdušen za Ameriko in Amerikance. Zaenkrat ni imel še nobenega drugega cilja pred seboj, kot hoditi od kraja do kraja, opazovati in motriti ljudi in običaje. A ko se je vrnil s svojega potovanja, na katerem je obiskal celo Washingtona, ker je imel tudi nanj priporočilo, je stopil pred škofa Carolla s ponudbo, da mu je na razpolago, če misli, da bi mu znal kedaj v Gospodovem vinogradu kaj koristiti.

Škof, ki je imel veliko pomankanje duhovščine, je bil te ponudbe zelo vesel. Takoj ga je sprejel in poslal v leto prej ustanovljeno bogoslovno semenišče sv. Sulpicija v mestu. Približno tri leta se je vneto bavil z bogoslovnim študijem in vzorno držal predpisanega hišnega reda. Dne 18. marca 1795. ga je škof posvetil v mašnika. Baj je bil on prvi ameriški novomašnik čisto domačega pridelka. Strogi semeniški red in njegova blagodejna tihota sta se mu v teh letih tako priljubila, da ga ni kar nič veselilo, se še enkrat spustiti v morje burnega sveta. Poprosil je za sprejem v redovno družbo sulpicijancev. Kajpada bi ga bili ti zelo radi sprejeli in mu odmenili profesorsko službo v semenišču. A škof, ki je komaj čakal, da je dobil zopet enega novega duhovnika, nikakor ni bil voljan mu dati potrebno dovoljenje. Pa tudi on ni dalje silil v samostan, ko je videl, kako je v škofiji potreben.

Z vso gorečnostjo novomašnika se je vrgel v dušno pastirstvo, kamor ga je njegov višji pastir poslal. Deloval je večinoma po deželi v Marylandu in v Pennsylvaniji. Nekoč mu je bila poverjena jako kočljiva misija v Virginijo, ki jo je v vso zadovoljnost škofa izvršil. A kako različni so bili njegovi jasni krščanski vzori od dejanskega stanja, ki ga je srečaval vsepovsod. Verska nevednost, zanikarnost, a kljub temu velika domišljavost in surovost ljudstva, s katerim je imel opraviti, so ga zelo bolele. Večkrat ga je morilo domotožje po tistem lepem redu in blaženi tihoti v semenišču. A ker so bili to le sladki spomini na nekaj, kar je bilo in se ne vrne več, je začel v svojem srcu snovati vsaj nadomestek temu vzoru.

Ven iz tega babilona, kam v odročno gorsko samoto, tam ustanoviti izrazito katoliško naselbino, brez garjevih ovac, jih lepo voditi k Bogu in se sam posvečevati, to je bil njegov nadomestni vzor za bodočnost. In ni ostalo samo pri sladkih sanjah. Seznanil se je z nekim Ircem, McGuirom, ki je bil, dasi bivši častnik iz bojov za osvobojenje, pravi Irec stare korenine, globoko veren. Lov je bil njegov najljubši šport. Ta strast ga je često potegnila v takrat še neprodorne gozdove aleghenskega pogorja. Tam je bil zanj bogat plen. Da bi mu bil bližje, je kupil ondi velik kompleks zemlje in si zgradil svoj dom, kamor se je preselil s svojo družino. Kot veren mož je pogrešal samo cerkve in duhovnika. Da bi se mu tudi ta

Griček sv. Terezije, Johnstown, Pa.

želja prej izpolnila, je škofu daroval nad 400 akrov zemlje, kot nekaj osnovni kapital za bodoči misijon. Ko ga je nekoč Rev. Smith na svojih misijonskih potih obiskal v njegovi gorski samoti, mu je na dolgo in široko razložil svoj načrt za prihodnjost. Misijonar si je na tihem mislil, prav to je, kar jaz želim. In ko se je poslavljaj od njega, je imel v žepu prošnjo na škofa, naj vendar skuša najti kakega duhovnika, ki bi začel s tem misijonom, kajti procvit mu je zagotovljen. Najbolje bi bilo, ko bi njega organiziranje izročil Rev. Smithu. Škof je McGuirovi želji ustregel in Rev. Smithu poveril ustanovitev novega misijona. V ta namen mu je prepustil darovano zemljo.

MISIJONAR-PIJONIR ALEGHANY-JA.

Naš misijonar-princ, a takrat še vedno Rev. Smith, je takoj z navdušenjem šel na delo. Nekaj ubogih, a dobrih katoliških družin, katerim je razodel svojo nalogo, se je takoj prijavilo, da hočejo iti z njim. Poleti 1799. se je z njimi dvignil na dolgo in težavno pot. Kot Izraelci skozi puščavo v obljubljeni deželo, ki so jo imeli vedno pred očmi, so potovali. Vse svoje premoženje so nosili s seboj. Vedno jasneje so se videli obrisi aleghenskega gorovja, njih nove obljubljene dežele. A ko so dospeli do njegovega podnožja in se jeli vspenjati navzgor, so videli, da se po njegovih grapah ne cedita med in mleko. Sami temni, skoraj neprodorni gozdovi, skozi katere si je bilo treba še pešpot utirati. A niso obupavali. Zemlja se jim je zdela dokaj plodna.

Ko so dospeli na mesto, kjer naj bi bilo duhovno središče nove naselbine, to je na sedanjo loretsko višavo, ki jo je voditelj iz ljubezni do Marije tako krstil, so se najprej spravili na gradnjo misijonskega doma in cerkvice, da bi v nji iskali moči za nadalnje pionirsko delo. Pred božičem je bilo oboje pod streho. Kajpada misijonski stan ni bil umerjen po misijonarju-princu, če je razen njega samega sploh kdo vedel za to. Še manj je bila cerkva umerjena po božjem princu. Iz komaj za silo obdelanih hloedov sta bila in s škodljami krita. A so ju bili otroško veseli.

Misijonar je izbral sv. noč za njeno blagoslovitev. Ko je zadonela prva Gloria v tiho, sveto noč, sredi pragozdne tišine še bolj skrivnostno, je mala čreda s svojim Mojzesom-voditeljem na glas ihtela ginjenja. Celo nekaj Indijancev, ki kaj takega še niso bili priča, se ni moglo zdržati solz. Vse stroške za misijonski dom in cerkvico je poravnal misijonar sam.

Cerkvica in misijonar ob njej, sta postala magnet za nove naseljence. Spomladi sledečega leta 1800., je naselbina štela že 40 družin. Vedno nove so se priglašale. Z vsako je prišla nova skrb za misijonarja, kam naj jo spravi, da začne graditi svojo bodočnost. Moral je biti ne samo misijonar, ampak tudi kolonizator. Spočetka, ko še ni nič imela, je bila marsikatera pač na njegovi skrbi, kar se tiče najpotrebnejšega za življenje. Zaposlil jo je na svoji farmi, od katere so vsi skupaj živeli. Da bi naseljenci ne prišli v roke kakim špekulantom, ki bi jih izžemali, je on sam pokupil velike komplekse zemlje in jo novim priseljencem pod kar moč ugodnimi pogoji prodajal, mnogim ubogim jo pa kar daroval. Velik del misijonske zemlje je brezplačno odstopil za čim hitrejši porast mesteca Loreto.

Sekire so pele in žage so brnele vse naokrog. Naseljenci so se kosali, kdo si bo prej postavil skromni dom in izčistil zemljo okrog njega, ki mu bo dajala kruha. Misijonar pa je na konju dirjal od enega do drugega, jih bodril, tolažil, dajal nasvete in podpiral, kar je mogel. In takrat je še mogel. Plače sicer ni imel nič, vsa dolga leta svojega misijonarjenja ne. A iz Evrope, zlasti od matere, pa tudi drugih petičnih znancev je dobival izdatno podporo, ki se je vsakokrat kmalu raztočila v podvig in procvit naselbine. Človek bi mislil, da so mu bili naseljenci vsaj hvaležni za to. Saj

brez njega in njegove pomoči, bi morali mnogi oditi nazaj, odkoder so prišli, še ubožnejši. Večina mu je bila res hvaležna kot svojemu dobremu očetu. A so se našli tudi taki, ki so mu dobroto skrajno nehvaležno plačevali.

Med leti 1804-7 je hrul nad njim vihar težkih preizkušenj. Zasejali so se v naselbino elementi, ki so vse njegovo nesebično delo začeli sumničiti, kot bi bil kak brezvestni izkoriščevavec ubogega ljudstva in polnil le svoje žepe. Vsepovsod so stikali za kamni in blatom, da bi ju lučali vanj in ga uničili. Celo njegovo preteklo življenje so preiskali in prereševali, da bi kaj našli, kar bi podprlo njih natolcevanje. Njegov značaj, njegovo čast, vse so mu hoteli oblatiti. Da, celo dejansko so ga napadli. Vse to njegove lastne ovčice, katerim je toliko dobrega storil. Se razume, da ga je to silno bolelo. A svest si svoje nedolžnosti, ni klonil. Tudi škof, pri katerem so protivniki iskali zaslombe, ni nasedel njih klevetam. Predobro ga je poznal, da bi jim bil verjel. Na njegovo pobudo je bil končno prisiljen jih potom sodišča prijeti za jezike in jih zavezati. Javno, vpričo vseh zvestih in dobrih so morali v cerkvi vse preklicati, kar so klevetali o njem. Poslej je imel mir in njegov ugled je rasel od leta do leta, do svetniškega slovesa.

A nesreča se navadno dvovprežno okrog vozi. Tudi nadenj je za eno prišla druga in še tretja, preden mu je po prvi zopet posijalo sonce. L. 1806., kakor vemo, mu je umrla mati. Z njo mu je usahnil močan vir misijonske podpore. Kot zadnjo misijonsko podporo mu je zapustila svoje dragocenosti. Imel je še eno upanje. Po očetu, ki je tri leta prej umrl v Brunsviku, bi moral dobiti precejšnjo dediščino od njegovih posestev na Ruskem. Dregal je in dregal, da bi se mu ta priznala in nakazala. A po dolgem zavlačevanju se mu je upanje nanjo l. 1808. domala razblinilo.

Na svojo tozadevno ponovno vlogo je po nekem evropskem prijatelju končno dobil sledeče žalostno obvestilo: "Vprašanje Tvoje pravice, kakor tudi pravice Tvoje sestre do očetovega premoženja v Rusiji, je bilo razmotrivano v petrograjskem senatu. Z ozirom na to, da si postal ne samo katoličan, ampak celo katoliški duhovnik, je bilo sklenjeno, da Ti ne pristojna nikaka pravica do dediščine po rajnem očetu. Tvoja sestra je tedaj edina postavna dedinja vsega očetovega premoženja, ki se ji bo v kratkem nakazalo. Državni zbor je senatno odločbo potrdil in car jo je podpisal ter s tem uzakonil."

Edino motno upanje mu je po vsem tem še ostalo, da mu bo sestra iz lastnega nagiba izplačala, kar mu je po pravici šlo. Res mu je pisala: "Le nič se ne boj! Po sestrinsko bom s Teboj delila, kot bi gotovo tudi Ti z menoj po bratovsko. To je bila poslednja volja rajnega ata in najdražje mamice, to je tudi želja Tvoje pristrčno Te ljubeče in udane sestrice." Žal, da je ostalo samo pri želji. Ne dvomimo, da je Mimi takrat resno mislila, kar je pisala. Toda pozneje so se njene razmere spremenile in z njimi tudi volja z bratom deliti dediščino. Vse je nesla kot doto svojemu ženinu knezu Salm-Krautheim-Reifferscheidtu.

Našemu misijonarju-princu, ki se je 16. dec. 1809. iz važnih vzrokov dal kot tak uradno registrirati v Pennsylvaniji, osebno ni bilo nič na tem, če kaj dobi po očetu ali ne. Njegov vzor je bil že zdavnaj apostolsko uboštvo. Kar je imel in kar je dobil, je šlo med uboge. Nekdo, ki ga je dobro poznal, kako malo mu je za denar, je dejal: "Če bi Father Galicin imel srce iz zlata, bi je gotovo ubogim dal!" Zato se je potegoval za dediščino in mu je bilo žal zanjo, ker bi bil z njo lahko mnogim pomagal. Kajti vedno večji naval je bil v njegovo naselbino. Večinoma samih takih, ki so bili v duhovnem oziru kapitalisti, dobri, verni, v časnem pa berači. In taki edini so mu bili dobrodošli. Raznih brezverskih zgagarjev se je po tako bridkih skušnjah otresal kot kač, ki mu ogrožajo njegov verni planski raj.

Tako je bil poslej navezan samo na podporo blagih src, za katero je na vseh straneh trkal. Kot princu-misijonarju se je marsikaka roka odprla, ki bi se drugemu ne. Med njegovimi podporniki najdemo tudi kardinala Cappellarija, poznejšega papeža Gregorija XVI. in še mnogo drugih odličnih. Tako je njegov misijon kljub temu procvital in se vedno bolj širil. Že l. 1808. je postala prvotna cerkva premajhna. Podaljšal jo je skoraj še zaenkrat toliko. Devet let pozneje 1817., jo je nadomestil s še prostornejšo in tudi lepšo, dasi zopet leseno, ki je držala tja do l. 1853.

A njegovo načelo ni bilo samo: Na široko, v vsakem oziru, temveč pred vsem: Na globoko! Saj to je bil njegov vzor, ko je otresel prah babilona nižin in se potegnil v planine. Sam mož močne, globoke, žive vere, ki je prešinjala vse njegovo življenje in snovanje, je hotel imeti tudi tako čredo. Ohraniti naselbini strogo katoliški značaj, kakršnega je imela v svojem početku, je bila njegova glavna skrb. Na to ni gledal, kake narodnosti je kdo. Samo na to, da je bil izrazit, praktični katoličan. Prvotno je bila naselbina nemška. Pozneje je radi irskega navala, ki je nadkrilil nemškega, postala pretežno irska. Ob nedeljah je pridigal v obeh jezikih. V angleščini je bil mojster, tako v besedi, kot v pisavi. Nemščina mu ni tekla tako dobro. Pač pa francoščina, ki je bila pri Galicinovih občejavni jezik. V angleščini se je tudi s peresom pomeril s sovražniki cerkve. Izval ga je neki pennsylvanski protestantski minister, ki je v svojem govoru za Zahvalni dan l. 1817. javno napadel "papiste". Razborito mu je naš misijonar odgovoril z "Obrambo katoliških načel", ki je doživela par izdaj, ter povzročila več spreobrnjenj. Pozneje je napisal še "Pismo o sv. pismu" ter "Proglas na protestantsko javnost".

Doma med svojimi je uveljavil strog, vojaški red. Hiša, cerkev in okoliš so morali biti vedno skrajno snažni in čisti. Sam je bil najlepši zgled reda in snage. Vzhajajoče sonce ga je našlo že vedno pokonci. Po jutranji pobožnosti se je vspel na svojega vranca, za kratek jutranji pohod naokrog, če je vse v redu. Ko se je vrnil, je začel svoj običajni delovni dan. Spovedovanje, maševanje, krsti, poroke, pouk, pisarna, to je bilo njegovo dopoldansko delo. Drugo polovico dneva je porabil za daljše misijonske in prijateljske pohode okrog svojih raztresenih ovčic. Zvečer je skupno s posli, ki so mu obdelovali farmo, molil sv. rožni venec.

Zlasti strogo je pazil na lep nedeljski red v cerkvi in primerno obnašanje v njej. Nekoč je zašla vanjo tudi neka protestantinja. Bilo je izven sv. maše. Veliko ljudi je pobožno molilo v cerkvi. Misijonar jih je od zadaj opazoval, kako se obnašajo. Vsi so lepo klečali pred Najsvetejšim, v molitev zatopljeni. Le ona protestantinja je stala in radovedno zijala okrog. Naenkrat začuti lahen potrep po rami. Ozre se nazaj in nekdo ji zašepeče na uho: "Tukaj vsak poklekne!" Bil je misijonar-princ Galicin.

Ob drugi priliki se je nekaj podobnega zgodilo, a med sv. mašo. Eden njegovih župljanov je poročil neko protestantinja. V nedeljo jo je pri-

Prvoobhajanci l. 1932—Johnstown, Pa.

peljal s seboj v cerkev. On je pokleknil kot drugi, ona pa, velika ženska, je stala in druge opazovala. Ljudje so nervozni čakali, kaj bo misijonar naredil, ko se obrne in jo zapazi. Poznali so ga. Kajpada mu je ta dolga ranta takoj v oči padla, ko se je prvič obrnil za Dominus vobiscum. A je zaenkrat molčal. Ko se pa s sv. hostijo pri sv. obhajilu obrne po cerkvi, pravi sicer mirno, a vendar od gorečnosti za čast hiše in do Najsvetejšega malo vznemirjen: "Pokleknite žena, pokleknite!" Toda ona se za opomin ni zmenila. Tedaj so se mu sanjave ruske oči zablistale in zagorele. Kot grom mu je udarilo iz ust: "Baba poklekni!" Takoj je bila na kolenih.

Minilo je od tega pol leta. Nekega dne prav ta ženska potrka na njegova vrata. Zelo prijazno jo sprejme, dasi mu trenutno ni prišlo na misel, kdo bi bila. Ko mu pove, kako jo je pred pol leta v cerkvi nahrulil, se ji prijazno nasmehne. Po kratkem, kavalirskem razgovoru o drugih stvareh, pravi ona: "Prišla sem, da bi me sprejeli v katoliško cerkev. Nikomur nisem doslej o tem nič povedala. A od tistega trenutka, ko ste me prisilili na kolena, se mi je začelo jasni, da more biti le katoliška cerkev prava." Postala je prav zgledna, katoličanka.

Dasi je bil naš misijonar-princ daleč od ostalega sveta, njegove vrline in dela le niso ostala skrita. Ponovno so ga hoteli izvabiti iz njegovega planinskega raja na škofijski tron. Ponujen mu je bil škofijski sedež v Cincinnati in v Detroitu, kjer je bila ustanovljena nova škofija. Tu bi bil naš Baraga v njem dobil dobrega očeta. A oba škofijska sedeža je v svoji skromnosti in ponižnosti odločno zavrnil. Sprejel je le čast generalnega vikarja philadelphske škofije, ki mu je bila podeljena l. 1827. A tudi pri tem je imel svoje plemenite postranske namene. Kot tak je upal, in ni zastoj upal, dobiti okrog dobrih src več podpore za svoj misijon.

Toda polagoma ga je jela opominjati starost. Moči so mu pešale, delokrog se je pa vedno bolj širil. Saj je nazadnje obsegal okrožje, na katerem so danes tri škofije. Sam si je privoščil dve udobnosti, eno v svojo osebno dušno korist, drugo pa v korist svojih ovčic. L. 1832. si je postavil skromen, zidan dom, s kapelico ob njem, da bi imel evharističnega Jezusa pod lastno streho, mogel vsak dan maševati in ga večkrat obiskati. To je tista njegova častitljiva ostalina, katere stoletnico so 25. sept. tako slovesno proslavili. Da bi pa mogel svojim ovčicam še nadalje biti skrbni pastir, si je omislil vozilo, v katerem jih je obiskoval. Kajti na konja radi nekega pripetljaja ni mogel več.

Njegov škof je uvidel, da mu je treba pomočnika in mu ga je tudi poslal, v osebi benediktinca Rev. Lemke-ja. Tudi ta se seveda še ni s kakim avto pripeljal k njemu. Z vodnikom, nekim Tomažem, sta v Philadelphiji l. 1834. zasedla vsak svojega konja in nastopila pot v zapadni Aleghany. Vzelo je več dni, preden sta dosegla podnožje loretske višave. Tam naletita na malo čudnega voznika. Star možiček, izrazitih potez, dokaj neobičajno oblečen, s ponošenim klobukom na glavi, ki bi ga noben vandrovec ne pobral, je v napol ležečem stanju sedel na saneh, ki sta jih vlekla dva orjaška, težaška konja. Med tem ko Rev. Lemke razmišlja, kdo bi neki bil ta potnik, mu šepne njegov spremljevalec, ki je pred njim jahal: "To je loretski misijonar!"

Rev. Lemke sunkoma zaokrene svojega konjička proti sanem in vpraša: "Ste li res Vi loretski misijonar?" — "Da, gospod!" — "Princ Galicin?" — "Nihče drugi!" smehlja je odvrne starček. Ko mu je Rev. Lemke izročil škofovo pismo, nadaljuje: "Kajne, moja kočija se Vam zdi malo čudna. No, pa na tem svojem potu ste gotovo že spoznali, da tod pač ni drugače mogoče. S konjem še. A na njega po mali nesreči jaz ne morem več. Peš mi radi starosti ni mogoče. Pa sem si omislil tole vozilo. Je radi tega še bolj prikladno, ker imam vso pripravo za sv. mašo s seboj.

Na nekem misijonu sem za danes oznanil sv. mašo. Vi le kar lepo nadaljujte svojo pot na Loreto. Zvečer se vidiva. Razen, če Vam je ljubše iti z menoj . . .”

Tak je bil naš misijonar-princ Galicin. Skromen, ponižen, pobožen in original obenem. Malone šest let sta z novim pomočnikom še skupaj delala. Dosti prilike je imel ga pobližje spoznati in ga nam kot takega orisati. Ko je pa videl, da vidno peša, mu je z drugimi, ki so ga ljubili in spoštovali, prigovarjal, naj se nikar ne žene, da si malo podaljša življenje. Toda takih prigovarjanj se je imel navado otresati s odgovorom: “Ker so časi, ko je bilo za nas možno z mučeništvom izpričavati slovo božjo na zemlji, že za nami, je naša dolžnost, biti kot vedno vprežen vol na polju našega Gošpoda.”

Na veliko nedeljo 1840. je šel, takrat 70 letni, navsezgodaj v spovednico. Ko je očistil duše za sprejem velikonočnega Jagnjeta, se je pripravil za sv. mašo. Nenavadno trudnega, docela izmučenega se je čutil. Vendar je še odmaševal. Takoj nato je pa šel v posteljo, iz katere ni več vstal. Dne 6. maja je njegova apostolska duša odšla po plačilo k Njemu, ki je dejal: “Kako lepe so stopinje oznanjujočih mir, oznanjujočih dobro!” Sredi svojih udanih mu ovčic, ki jih je toliko let zvesto pasel, vodil k Bogu in blagoslavljal njih zadnje postelje, je tudi sam našel svoj poslednji počitek, dokler ga niso l. 1847. prenesli v sedanji grob, ki so mu ga l. 1891. dostojnejše opremili.

Zdi se, da njegov duh še živi na loretski višavi. Le nekaj let nazaj je pisatelj “Zgodovine katoliške cerkve v Ameriki” (Mahon-Hayes) zapisal, da je Loreto najizrazitejša katoliška naselbina v Ameriki. Da to bolj ali manj še danes velja, je razvidno iz odredb glede obnašanja, ki so nabite pri notranjem vhodu v sedanjo župno cerkev. Tako strogih tozadevnih odredb nisem še nikjer drugod bral.

* * *

Leta za tem je prišel na loretske višave drug princ, ne krvni kot Rev. Dimitrij A. Galicin, ampak dolarski, Mr. Karel Schwab, znani jeklarski kralj. Zgradil si ondi kraljevsko razkošni dom, s krasnimi nasadi obdan. Njemu se ima sedanji Loreto zahvaliti za to, kar je. Kot katoličan, vsaj po darežljivosti, je na svoje stroške pozidal sedanjo veličastno cerkev sv. Mihaela, ki kraljuje na višavi, nad princ Galicinovo skromno kapelo. Malo naprej, na drugem hribu, je krasna akademija sv. Frančiška. In zopet nekoliko dalje samostan sester karmeličank, v katerem njegova sestra samo Bogu živi. Vse je spomenik njegove darežljivosti. A tudi na pionirja naselbine, misijonarja-princa Galicina ni pozabil. Njemu gre hvala, da ima ta apostol zapadnega Aleghany primeren grob in spomenik. Njegova zasluga je tudi, da sta se ohranila misijonarjev dom in kapelica in prišla v skrbne roke. Naj bi mu bilo še dano sebi in njemu postaviti najlepši spomenik s tem, da bi zgibal pristojne kroge k otvoritvi procesa za njegovo beatifikacijo. Gotovo bi sedanjemu sv. Očetu ne bilo nič dražjega kot to, če bi mogel dati kakemu ruskemu služabniku božjemu svetniško krono na glavo.

Nesrečna številka.

Kaznilniški kurat mora biti vedno tudi dobrega srca. Med krščanskimi deli usmiljenja našteva katekizem tudi dobro delo obiskanja kaznjencev. Če zapoveduje katekizem to dobro delo vsakemu kristjanu, koliko bolj velja ta točka kaznilniškemu kuratu. Razumeš, zakaj je naš kurat obiskaval kaznjence po njihovih sobah. Zadnji pondeljek jo je zopet mahal po temnih hodnikih do celic. Tisti dan se je napravil k najbolj zakrknjenim. Kaj veš, če tak obisk vendar ne otaja

temu ali onemu led krog srca. In kaj se mu je pripetilo? Takoj ob vstopu k celicam mu je eden razbojnikov dejal: naj se kar umakne, odkoder je prišel. Kurat se ni dal odstrašiti. Vseeno je stopil k vratom in nagovoril prvega: "No, zakaj se pa nahajaš tukaj?" "Radi nesrečne številke trinajst". Kurat je skomignil z ramo: "Radi nesrečne številke trinajst?" Kaznjenec je razložil: "Dvanajst porotnikov, pa en sodnik." Kurat se je smejal s kaznjenci vred.

Vlakovodja Jože.

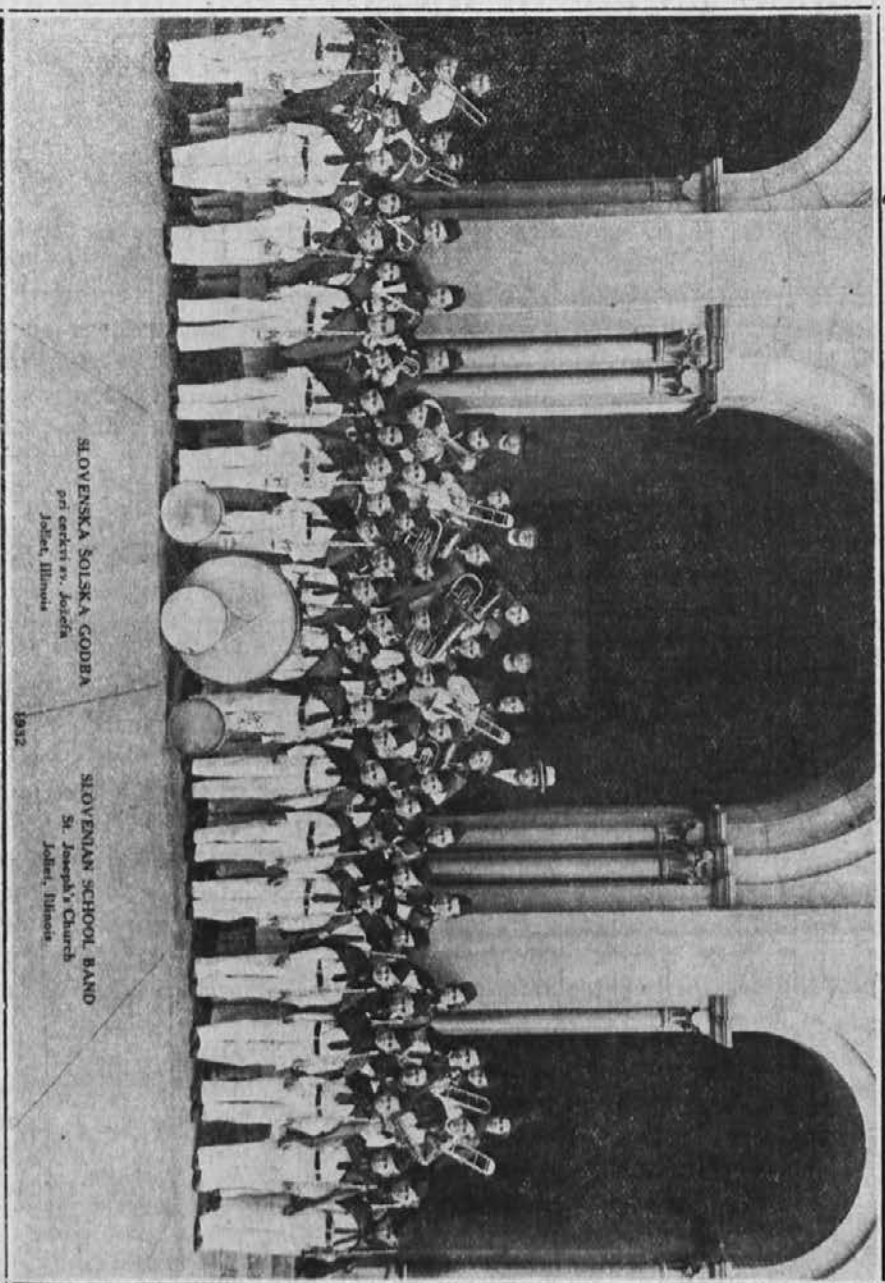
Biti vlakovodja, je hudo. Vedno v službi, naj bo zima, naj bo vročina. Najbo opolnoči, naj bo opoldan. Delati tako kakor železniška postava velewa. Ni čudno, da je tudi naš Jože bil vedno trudnih oči. Saj ni imel nobenega počitka. Kaj ne bo truden? Ali mu boš zameril, če je — dober mesec je tega, celo v cerkvi zaspal? Med mašo je bilo. V svojem snu je pa menda mislil, da sloni kje na oknu svojega vlaka, pošteno se je naslonil in polagoma zšel na stran, kjer je drug pobožni

sosed molil Boga. Vedno bolj je silil na tuje ozemlje s svojim laktom in ravno je bilo povzdigovanje, ko je bilo temu sosеду preveč, pa pošteno porine Jožeta nazaj čez mejo. V trenutni zmedenosti je bil Jože. Menil je, da se je ustavil vlak, pa še zvonilo je obenem, pa je na ves glas zavpil: "Maribor — zadnja postaja." Vsa cerkev se je obrnila. Smeh in šum. Jožeta pa sram. Da bi se vsaj ne bilo zgodilo med povzdigovanjem. —

Župnik je pozabil dežnik.

Ob koncu drugih oznanil je župnik še pridejal oznanilo: "Pozabil sem svoj dežnik v veži pri cerkvenih vratih, sinoči, ko sem spovedoval. Toda dežnik je zginil. Kdor ga je vzel, naj bo tako dober in ga naj

prinese nazaj. Pa ga ni treba pri našati v cerkev, da se dotični ne izda. Prinese ga naj in postavi za oglom župnišča, tja proti vrtu. Tam ga nihče videl ne bo. Drugo jutro je našel župnik 46 dežnikov.

SLOVENSKA ŠOLSKA GODBA
pri cerkvi sv. Jožefa
Joliet, Illinois

SLOVENIAN SCHOOL BAND
St. Joseph's Church
Joliet, Illinois

1912

Gospod župan in njegovo osramočenje.

P. A.

ITI župan je velika stvar. Pomisli na odgovornost, ki jo ima in na visoko spoštovanje, ki mu gre. Zopet in zopet moram reči: biti župan je velika stvar. Kaj moram reči šele o županski časti velikomestnega župana, ki ima pod svojo politično oblastjo tisoče in tisoče. Ali je kateri krojač v mestu tako imeniten, da bi mogel najti dovolj imenitno blago za županovo suknjo? Ali je kje kateri čevljar, ki bi mogel najti dovolj žlahtno usnje za županove čevlje? Pomislite na častite županove kosti. Že ti dve neznatni vprašanji ti morata pognati kri v glavo od same spoštljivosti. Ne morem si misliti človeka, ki bi mogel oblatiti to županovo čast. Ga tudi ni zakonika, ki bi predvideval ostrejšo kazni za smrtnika, ki bi se drznil grešiti s te pregreho.

Sedaj boš razumel, kako zelo zelo je vrelo gospodu županu Alekseju velikega mesta Danzig, ko se je pretečeno nedeljo drznil eden teh smrkavih smrtnikov šaliti se z gospodom velikomestnim županom. Pa še med samo službo božjo. Čakaj, da ti povem, kako je bilo.

Mnogo ljudi je obiskalo tisto nedeljo župno cerkev. Med njimi je bil tudi gospod župan. Vprašanje njegove vere tukaj ni na mestu. Saj veš, kako je. Vera je za priproste ljudi, da jih obdržiš na vajetih. Visoki gospodje pa zato hodijo v cerkev, da dajo dober zgled in da pokažejo, kdo je gospod in kdo je berač. To je bilo županovo prepričanje.

Sedel je gospod župan prav v prvo klopo. Župan menda ne bo sedel v zadnjo. Nepremično je gledal v duhovnika. Župan se menda ne bo oziral in tako pokazal, kakor da je navaden človek in ne župan. Imel je pa to veliko željo v srcu, da bi že kaj kmalu cerkovnik s puščico prišel okoli in bi vsej cerkveni občini pokazal, kdo je župan velikega mesta Danzig.

Bože mili, kako so ti cerkovniki neokretni in počasni. Bog jih je dal. Ali mu je bilo treba priti šele med drugo polovico službe božje? In zakaj ti je danes začel pri zadnji klopi? Mesto, da bi prišel spredaj. Koncem koncev je pa še bolje. Če bi padel županov cekin v mehko košaro, ne bi meščani slišali čvenka, tako bodo pa slišali, ko bo na kup črnih zamazanih grošev in rupejk zazvonil njegov cekin.

To bo zazvonilo. In sleherni bo vedel, to je bil županov cekin. Dobrega župana imamo. Bog ga ohrani, še prihodnji trienij naj bo gospodar našega mesta.

Cerkovnik prihaja. Župan čaka. Cerkovnik je pri njegovi klopi, župan čaka. Nalašč čaka. Cerkovnik se mu mora prikloniti, da ga zbudi iz globoke pobožnosti. Nazadnje se pobožni župan zdrzne: glej cerkvena

občina svojo glavo. Taki možje morajo biti na merniku, kdo jih bo skri-val pod merniki? Župan s veliko dostojnostjo izvleče veliko listnico — me-rila je decimeter po širokosti, tri po dolgosti. — Cekin bo padel v skrinjico cerkovnikovo. Odprite ušesa ljudi, da bote doumeli in prav slišali odjek županovega cekina. Župan je našel cekin. Toda mesto v skrinjo ga po-loži pred seboj na naslon klopi. Cerkovnik se prikloni in hoče sam spravi-ti cekin. Se razume, da bi se bilo vse to zgodilo z veliko spoštljivostjo in po želji županovi. Dvignil bi bil cekin nekoliko višje v zrak, da bi z večjim cvenkom padel v košarico. Vse bi se bilo izvršilo po želji cerkov-nikovi in županovi, če bi ne bil nesremnež v sosedni klopi posegel vmes. Ali spak ni imel prilike, da bi dal svoj ničvredni vinar v košaro preje, ko je pobiral cerkovnik na levi strani. Da župana v njegovem svetem opravi-lu tako moti. Ni se mogel premagati, da ne bi ošvrknil soseda v levi ladji z mogočnim županskim pogledom. Toda o joj, kaj je to?

Sosed v levi ladji je dal cekin na naslon klopi. Pravtako kakor žu-pan. Bogve, kaj bi se bilo zgodilo, če bi bil ta sosod kje zunaj na cesti storil tako nesramnost. Gotovo bi se v trenutku znašel v redarjevi družbi. Takoj bi ga dal zapreti. Višek nespoštljivosti. Toda, če si v cerkvi, si v cerkvi. Ne moreš dejansko pokazati svoje moči, pa magari si župan veli-kega mesta Danzig. Kaj storiti? Prašaš. Pomagal si je župan takoj. Položil je še drugi cekin na klop. Ali ni nesramnež na levi storil isto? Cerkovnik je kar gledal. Seveda je tudi vsa občina postala pozorna. Žu-pan je vzel tretji cekin iz mošnje, sosod na levi enako. Župan četrtega,, petega, šestega, sosod na levi enako. Ne boš ne, je dejal župan pri sebi. Sosed je pa enako mislil, tako bi sodil. Ker se je že cela procesija cekinov nagromadila na klopi. Kako se bo neki to končalo? Zmanjkali so cekini. božjem kraju se norčevati iz visoke časti županske. Zmanjkali so cekini. Zdaj pa bo konec. Srečna cerkev, da se je lahko obogatila tako poceni radi nadutosti in nesramnosti tega soseda. Župan si bo že kako pomagal. Nove davke lahko navije, pa bo denar nazaj dobil. Toda ta sosod, ta bo revež. Kaj če nazadnje ni goljuf, baraba, ki denar ponareja. Treba bo policaja. Prav lahko se bo preiskalo. Nazadnje cerkev ne bo tako bogata od njegovih cekinov. Ponarejeni so. Vsa družina v cerkvi je grešila s takimi obrekljivimi mislimi.

Cekinov je zmanjkalo. Ali misliš, da je sosod v levi ladji odnehal. Kaj še. Prišli so na vrsto bankovci. Župan se pa tudi ni udal. Vsega bi bilo konec. Avtoritete in županske službe, če sedaj odneha in pokaže pred vso kongregacijo, da ni več zmožen krotiti nesramneže, torej tudi ne bi bil več zmožen biti župan. Sosed je prišel z bankovci na dan, župan pa tudi. In je šlo naprej. Kako rad bi bil cerkovnik poklical proto, da bi mu skočil na pomoč. Na vsak način bo treba še ene košare. Da bi bila vsaj žena v cerkvi. Namignil bi ji, takoj bi razumela, toda ta babura ne gre nič rada k službi božji. Res je: čim bliže cerkvi, tim bliže tudi peklu. Kako se bo vse to nehalo. Še je čakal dobro minuto, in še dve in tri. Nato se je pa okorajžil in zagrabil županove bankovce in cekine in jih vrgel v

košaro. Župan se je oddahnil. Še dva bankovca sta bila v listnici. Kdo bo kupil klobuk županji, ko bo cesar prišel na obisk prihodnji teden? Tako je bilo uradno povedano in naznanjeno. Hvala Bogu za dobro misel cerkovnikovo. Cerkovnik se okrene na levo, da pospravi tudi sosedovo setev za bogato cerkveno žetev, toda v istem trenutku pograbi sosed vse svoje cekine in bankovce in jih mahoma spravi v žep, v košarico pa vrže navaden groš.

Ali je bilo čudno, da se je župan spozabil? Ali je bilo čudno, da je cerkovnik zamahnil z roko po sosedu? Ali je bilo čudno, da se je vsa cerkvena občina vzdignila in je moral duhovnik od altarja mirit razdraženo ljudstvo, ki je bilo zelo nevoljno. . . ?

Nič ni bilo čudno? Tako osramočenje v božjem hramu.

Čudno pa je bilo to. Ko so privlekli soseda iz leve ladje pred cerkev, da ga tam izroče redarjem in pravici, ki naj sodi najstrožje, je sosed odgrnil svojo sukno, zasvetila se je na prsih cesarska zvezda. V grozni slutnji je padel narod na kolena: kaj če ni ta sosed z leve ladje sam cesar.

Da bil je. Bil je cesar Peter Veliki.

Župan je bil strtl, narod se je tresel. Toda velikodušni cesar jim je odpustil, samo županu je naložil globo, da mora cerkvi plačati še dvakrat toliko, kolikor je dal v košaro in sicer tako, da bo vzel iz svojega žepa, ne iz žepa naroda.

Ubogi župan. Ubogi narod, dvakrat ubogi. Ne verjamem, da bi bil župan plačal iz svojega, pa čeprav je cesar rekel. Je že kje staknil oni denar. V prvem letu ne, pa v drugem. V drugem letu je namreč tudi gospa županja dobila svoj klobuk.

Stara legenda za nove čase.

Po Dr. Klugu: O. N.

IVEL je moder in bogaboječ paganski vladar. Njegovo ljudstvo mu je bilo radi njegove bogaboječnosti iz srca udano. Tudi učeni med njim so ga visoko spoštovali. A ne radi njegove bogovboječnosti. Ta se jim je zdela nazadnjaška. Pač pa radi velike modrosti in prevdarnosti, ki jo je ob mnogih prilikah pokazal. "Ko bi naš kralj," so se večkrat pomenkovali, "le ne bil tako navezan na bogove, te prazne strahove, bi res ne bilo vzornejšega kralja!" In ob takih prilikah so snovali načrte, kako bi mu mogli bogove, to preživelo ostalino neukega ljudstva iz davnih dni, iz glave zbiti.

Pa stopi nekega dne pred njega eden teh učenih in modrih z veliko novostjo in še večjo zahtevo. Njegova novost je bila: "Veličanstvo, veliko odkritje vam imam razodeti. V sto in sto dneh in nočeh sem se zaglabljal v skrivnosti vesoljstva. Vse sem proučil, zemljo in sonce, luno

in zvezde, ter iskal Njega, ki je ves ta velikanski ustroj sestavil in ga giblje. A žal, nisem ga našel. Nasprotno, prišel sem do popolno jasnega prepričanja, da ga ni. Vse to, kar vidimo okrog sebe in nad seboj, so mrtvi svetovi. Kakega duha ni ne v njih in ne za njimi. Vse je, kroži in se giblje po nekih večnih, nespremenljivih zakonih, ki sem jih natanko proučil in preračunal." — To je bila njegova novost.

Njegova še večja zahteva pa: "Veličanstvo! Če hočete biti res vsestransko modri, ukažite zapreti vse templje, v katerih se neuko ljudstvo klanja bogovom, ki jih ni. Če hočete biti še modrejši, zapovejte, naj se ti templji do tal podro, da vaše ljudstvo ne bo imelo več skušnjav tam uganjati svojega praznoverja. Ako pa hočete biti najmodrejši, dajte svojemu narodu učiteljev, ki bodo z lučjo znanosti razgnali temo njegovega praznoverja. Da, potem bote najmodrejši vladar najprosvitljenejšega ljudstva!"

Dostojanstveno je vladar poslušal starega modrijana. Niti najmanj ni pokazal, da se ne strinja z njim. Že je starcu v njegovi domišljiji vstajala zarja velike časti in slave, ker je kralju in ljudstvu prižgal novo žarko luč in jima pokazal nova pota kulture in napredka. A ko je končal, mu pravi kralj: "Hvala ti za tvojo veliko novost, ki si jo odkril in mi jo razkril. Kar se pa tiče tvoje zahteve, je toliko časa ne morem izvršiti, dokler je ne preizkusim, jeli res velika novost na polju doslej nepoznane resnice, ali le velika zmota v krogu tolikih drugih, manj usodnih. Zaenkrat pojdi, dokler te ne pokličem na preizkušnjo tvoje novosti!"

Kralj je pustil vse svoje udano ljudstvo skupaj sklicati, da mu razodene to veliko novost in bo priča njene preizkušnje. Vse je drlo v kraljevo mesto, radovedno, kako veliko novost ima vladar zanje. Zbralo se je v mestni areni, za to priliko z nekim sinjim peskom posuti. V sredini se je blestel zlat steber.

"Ljudstvo moje," je slovesno začel kralj, "tu na častnem sedežu vidite moža, učenega in modrega, ki ga vsi poznate. Le ta mi je pred par dnevi razodel veliko novost, o kateri se doslej ne meni, še manj pa vam, niti sanjalo ni. Če je resnična, bodite pripravljeni na temeljite spremembe in čisto nove čase. Glejte, mi vsi smo bili doslej prepričani, da svet okrog nas in nad nami vladajo božanski duhovi, katerim se moramo klanjati in smo se jim tudi. Priča temu so naši templji. A ta modri mož pravi, da smo se v tem temeljito motili. On je po dolgem dnevnem in nočnem razglabljanju o veselstvu prišel do jasnega spoznanja in trdnega prepričanja, da se vse, kar se vrši okrog nas in nad nami, vrši po nekih večnih nespremenljivih zakonih, za katerimi ne smemo iskati nikakega božanskega duha kot povzročitelja. Vsi naši bogovi bivajo le v naši domišljiji. Ona je njih mati. Sami na sebi niso nič, sam prazen nič. In zdaj ta modri mož od mene zahteva, da če hočem rešiti svojo čast modrega vladarja, ki sem jo doslej užival, moram dati podreti vse templje ter vas v duhu tega novega dognanja vzgajati in vladati.

Vem in celo vidim, da se vam ta novost nič manj čudna ne zdi kot meni. A zaupajte, da je vaš kralj ne bo začel kar na slepo izvajati, kot bi naš častiti, modri mož rad. Naročili smo mu, da ga hočemo, kadar se nam bo primerno zdelo, poklicati, da resničnost te svoje novosti tudi dokaže. Šele potem bomo z njo računali. In po resnem prevdarku smo sklenili, naj to stori tu vpričo vseh nas, ker nas vse zadene."

Po teh besedah pomigne kralj dvema strežajema, naj prineseta na sredo dve pripravljeni zlati skrinjici. V eni je bilo sto demantov, v debelosti drobnega oreha. V drugi pa sto rubinov, v debelosti golobjega jajca. Nato veli modremu možu, ki mu je zaupal to novost in predlagal njeno takojšnjo izvrševanje, naj se približa, da njeno resničnost preizkusi. Vsak beli demant in vsak rdeči rubin mu da posebej v roke in pravi: "Vsacega posebej moraš zatorkljati po le tem pesku in sicer tako, da ko pride do zlatega stebra, ga bo lepo obkrožil. Storit moraš pa to tako, da bo vseh sto demantov in vseh sto rubinov hkrati krožilo okrog zlatega stebra, ne da bi se drug ob drugega zadeli. Če praviš, da se vse, kar je nad nami, vse zvezde, ki jih je mnogo več kot teh diamantov in rubinov, brez božanskega duha, same od sebe in same posebi premikajo in krožijo, ne da bi druga ob drugo zadele, boš ti, ki si razumen in moder, to malenkost, ki ti jo naročam, gotovo z največjo lahkoto izvršil. In če to izvršiš, bo tvoja novost prestala skušnjo. Takoj jo bom začel uveljavljati. Templje bom pustil podreti in ti boš kot prvak mojih modrih, tudi prvi učitelj nove modrosti. Za slučaj pa, da bi tega ne mogel izvršiti, vedi, da si se nad bogovi pregrešil, kar te bo stalo glavo."

Smrtna tišina je zavladala. Vseh oči so bulile v modrega moža, očeta velike novosti, bo li mogel naročeno izvršiti in skušnjo prestati. Le on, ki je prej tako ponosno gledal po neukem, praznovrnem ljudstvu, je postal silno majhen in se ves tresel. Vladar ga je priganjal in opogumljal, on je pa nekaj časa mencial in jecal, potem pa zdrknil na kolena in z dvignjenima rokama prosil vladarja milosti in življenja. . .

Modrijanov, ki so po dolgem študiranju prišli do zaključka, da za kompliciranim in vendar tako lepim redom v vesoljstvu ni nikakega božanskega, duhovnega reditelja, ampak se vse to vrši po nekakih večnih, nespremenljivih zakonih narave, brez zakonodavca. Modrijanov, ki zahtevajo, da je spričo tega dejstva zadnji čas, začeti rušiti templje posvečene Bogu Stvarniku, ki je samo plod človeške domišljije in da je treba ljudstvo zanaprej vzgajati na tej novi znanstveni ugotovitvi. O da, takih modrijanov je danes vse polno. Žal, da tudi takih modrih vladarjev ne, kot je bil ta paganski kralj. Ko bi jih imeli in bi te širokoustne modrijane in bi njih nauk postavili na tako preizkušnjo, bi se jim usta kmalu zožila. Prav tako bi na kolenih prosili milosti in življenja, kot modrijan v naši legendi. V resnici so pa moderni "modrijani" te vrste na raznih vseučiliških stolicah in njih izvršujoči organi v raznih državnih parlamentih bogato plačani in še odlikovani. Kaj že pravi najmodrejši kralj: "Boljši je ubog, a moder mladenič, kot star pa neumen kralj, ki ne ve prevideti v prihodnje." Prid. 4, 18.

Zakoni in pravičnost.

Napisal Frank Rožnik, LL. B.

Zakon in pravičnost sta si sorodna kakor brat in sestra, na splošno podrejena drug drugemu; kljub temu pa sta si v mnogih slučajih nasprotna. Pravi zakon bi ne smel biti nasproten pravičnosti. Vsak zakon se logično smatra pravičnim; na podlagi ustave in morale se nepravičen zakon ne bi smel uveljaviti. Kadar čujemo, da je bil uveljavljen zakon, v katerem se krši ustavna pravica, rečemo, da je tak zakon protustaven. V takem slučaju pravičnost zahteva, da se poravnajo krivične posledice, in vendar pravičnost sama še nima svojega dostopa, ker je pred njo druga zakonita

pot, vrhovno sodišče, ki ima pravico razglasiti zakone protiustavnim. Kadar vrhovno sodišče določi, da je zakon kršil ustavno pravico, potem se zakon razveljavi; in če je bil kdo prizadet vsled tega zakona, potem je treba civilno škodo poravnati in priznati ustavne pravice.

Zakon se razlikuje od pravičnosti v tem: pravičnost štiti pravico, zakon pa odločuje po predpisanih načelih, bodisi z moralnega stališča pravična ali nepravična načela. Pravičnost odločuje le tam, kjer ni nobene zakonite poti v zaščito pravice.

Pridemo do vprašanja, kaj je zakon?

Zakon je zistem izvirnih pravil, zbranih po takih zapovedih in načelih, ki so predpisana ali pripoznana od vladajoče oblasti organizirane človeške družbe. Zakon je

javen izraz zakonodajnega ukaza, ki ukazuje, dovoljuje ali prepoveduje storiti te ali one čine. To so zakoni, ki nam nalagajo pozitivne in negativne dolžnosti.

Razdelba zakonov.

Imamo zakone, katerim se mora pokoriti vsak človek. Ti zakoni prepovedujejo delati drugim krivico, bodisi njihovi osebnosti ali na premoženju. Po naravnem pravu ima vsak človek pravico živeti in uživati svobodo; nato pa pride **pozitivni zakon**, uveljavljen po organizirani pravni družbi, ki opravičuje odvzeti drugim prostost, premoženje in tudi življenje. Jeli to pravično? Splošna moralna bi bila temu nasprotna, a narejen zakon se naslanja na pravičnost in odločuje po načelih **pozitivne morale**. Zato je v mnogih slučajih pozitivna moralna nasprotna splošni morali.

Nadalje imamo zakone, katerim se morajo pokoriti le gotove osebe ali skupine oseb. V tem slučaju nalagajo dolžnosti eni stranki in druge so popolnoma izvzete. Davke plačujejo le one osebe, ki imajo premoženje, ali, če se davki tičejo direktno njihove osebnosti in izrednih predpravil. Samske osebe so proste dolžnosti, katere zakon nalaga zakoncem. Celo mož in žena se morata v nekaterih slučajih pokoriti vsak drugim zakonom. Mladotne osebe so izvzete obveznosti nekaterih zakonov, katerim je pa obvezna vsaka polnoletna oseba.

Beseda **polnoletnost** pomeni: da ima oseba ob starosti dovršenih let, katerih število določuje zakon, polno moč ali pravno sposobnost izvrševati osebno in po svoji lastni volji pravne zadeve, katerih pa mladoletna oseba ne more opravljati osebno, ampak mora imeti za to pooblaščen polnoletno osebo. Polnoletnost se tudi razlikuje po smislu različnih pravnih zadev. Kakor n. pr. nekatere države dovoljujejo, da se mladina lahko poroči po svoji lastni volji in brez dovoljenja staršev ali varuha že med dvanajstim in edenindvajsetim letom; ne more pa še upravljati zakonitim potom pravnih poslov na svojem premoženju. In zopet so nekatere države, ki dovoljujejo ravno nasprotno; da je polnoletnost za opravljanje premoženja preje zrela nego polnoletost za svojevoljno zakonsko zvezo. Ta zadnji slučaj je veljaven v Franciji in še nekaterih drugih državah.

Zakone delimo splošno v dva dela: pozitivni in adjektivni zakoni. **Pozitivni zakoni** so taki, ki so faktično in definitivno uveljavljeni ali sprejeti pri pristojnem oblastvu za vlado organizirane pravne družbe. Sodišča imajo nalogo izvrševati sodbe po navodilu pozitivnih zakonov. Po-

zitivni zakon določuje, kje je meja med pravim in nepravim činom. "Ustava, ki se izvršuje vsaj v svojih bistvenih določilih, vsebuje torej zares temelje pozitivnega prava". *)

Adjektivni zakoni so zbirke pravil, ki so upeljana za praktično postopanje v sodi-

Pravičnost v sodnijskih postopanjih.

V angleški in ameriški jurisprudenci tolmačimo besedo **pravičnost** na dva načina. Prvič ima to splošen pomen moralnega naziranja, po katerem imamo neko odločilno smer, ki določuje, kje je meja med pravimi ali nepravimi čini. Pravičnost je zanesljiva in neprestana uredba, ki vsake-

ših in po njihovem navodilu se upravlja pozitivno pravo. Taki zakoni se bistveno razlikujejo od pozitivnega prava v tem, da dejansko ne posegajo v določevanje pravic, ampak predstavljajo le neko "metodo" v proceduri, po kateri se uveljavi pravica, ali daje zadoščenje za kršenje pravic.

dikcijo in to le takrat, kadar zakoni niso bili zadostni, da bi odgovarjali zagonetnim slučajem. Judicature Act od leta 1873 je v Angliji upeljal velike spremembe, tako da so vsa sodišča dobila jurisdikcijo v svojih posebnih oddelkih za upravljanje **pravičnosti**.

Ker je bilo angleško pravo na splošno prineseno in upeljano tudi v Zedinjenih državah, zato sledimo popolnoma angleškemu zistemu. Vse države so sprejele pravila za "Equity Court", čeravno se v nekaterih državah procedura razlikuje od drugih držav. Federalna ustava jasno določuje, da imajo federalna sodišča pravico razsojevati slučaje pravičnosti, kjer zakoni ne morejo dati zadoščenja. (Art. III, sec. 2). Procedura v državnih sodiščih je odvisna od državne postavodaje. Imamo tri skupine držav, ki sledijo različnim pravilom za upravljanje pravičnosti.

Prva skupina direktno razlikuje med **sodiščem pravičnosti** in **pravnim sodiščem**, da je eno sodišče popolnoma ločeno od drugega. To so države: Alabama, Arkansas, Delaware, Mississippi, New Jersey, Tennessee in Vermont.

Druga skupina priznava vsa pravila sodnijske procedure (postopanje - slov.) v pravičnosti, toda upravlja vse skupaj eden in isti sodnik v pravem sodišču. V to skupino spadajo države: Florida, Illinois, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, New Hampshire, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, Virginia in West Virginia.

Tretja skupina obstoja iz vseh ostalih držav ki so odpravile razlikovanje med sodiščem pravičnosti in pravnih sodišč, ampak so obdržale proceduro, po kateri pravna sodišča upravlja pravila pravičnosti.

To je ena najvažnejših točk, po kateri se angleško in ameriško pravo razlikuje od ostalega svetovnega prava, namreč, da imamo dvoje vrste sodišč: **pravna sodišča** in **sodišča pravičnosti**. Ta zistem je upeljan samo v Angliji in Zedinjenih državah in njih kolonijah.

mu človeku priznava njegove pravice. To se v angleškem jeziku imenuje **justice**. Pravičnost je človeštvu naravno prirojena in je bila spoštovana vsak čas in pri vseh narodih; celo nekultvirani narodi in divjaki so se držali pravila, ki jim je bilo sveto; po moralnem naziranju priznavati drugim njihove pravice. Drugi pomen pravičnosti, kar v angleškem pravu imenujemo "Equity", se nanaša na enega izmed treh originalnih oddelkov angleških sodišč, ki je razsojevalo samo take slučaje, katerih druga dva oddelka radi pomanjkljivosti v zakonih nista mogla razrešiti. To sodišče (Equity Court) je imelo izvanredno juris-

*) Dr. Leonid Pitamic; Država, str. 12; Družba sv. Mohorja.

Sodišča pravičnosti imajo važn a pravila.

Vsa procedura v sodiščih pravičnosti se naslanja na skupino pravil, po katerih se mora strogo ravnati. Najvažnejša od teh so sledeča:

Kjer ima zakon prednost, pravičnost nima jurisdikcije; ali, pravičnost odločuje le tam, kjer zakoni ne morejo štiti pravice. Recimo neki trgovec zgubi menico, izkaz posojila za tisoč dolarjev. Menica

mu je bila edini dokaz, da je posodil denar; nima nobene druge priče. Torej nima zadostnih dokazov, da bi mogel iztirjati posojeni denar potom pravnega sodišča. Zato pa, če ne najde izgubljene menice, se mora trgovec pritožiti na sodišče pravičnosti, ki bo izdalo novo menico, a to le v slučaju, kadar je izgubljena menica prekupna.

Pravičnost stoji v obrambo vsake pravice.

Ni je krivice, za katero pravičnost ne bi dala zadoščenja. Važno pa je, da tukaj razločujemo civilne slučaje od kriminalnih, ker pravičnost štiti samo civilne in ne kriminalnih slučaje. Če je oseba obsojena na pet let težke ječe radi obdolženega zločina, in se po prestani kazni dokáže, da je bila ta oseba popolnoma nedolžna, za izgubljeni čas in prestano sramoto ne more dobiti od države nobene odškodnine. V nobeni državi nimamo za-

kona, ki bi to dovoljeval; in ker je slučaj kriminalen, zato tudi pravičnost ne more dati zadoščenja za storjeno krivico. Nasprotno pa, kjer bo kdo podpisal pogodbo v svojo veliko škodo, in sicer povodom goljufivih pretvez druge stranke, tu pravno sodišče ne da zadoščenja, zakaj zakon daje prednost temu, kar je pisano. Zato predložimo ta slučaj sodišču pravičnosti, ki zaukaže, da se pogodba črta.

Pravičnost se ravna po navodilu zakonov.

Čeravno ima pravičnost drugačno smer kot zakoni, pa vendar ne izvršuje kaj takega, kar bi bilo nasprotno zakonom. Pravičnost ne bo nikoli izdala ukaza, da se

povrne denar revnim ljudem, ki so ga morali plačati kot globo za kršenje prohibicijskih zakonov. Prohibicija je zakonska postava.

Pravičnost štiti one, ki se zavedajo svojih pravic.

Kdor nima odprtih oči ali zanemarja svoje pravice, naj škodo trpi. Zato pa pazite, da se za svoje pravice potegnete, takrat, ko je čas. Kar je zamujeno, je izgubljeno. Janez posodi Jožetu sto dolarjev, nič menice, kar na ustmeno pogodbo, da Jože vrne denar tekom enega meseca; Janez ima pričo. Jože nima denarja in dolg zastane. Zakonitim potom je imel

Janez pravico tožiti Jožeta za posojilo do preteka treh let, od časa, ko bi Jože moral vrniti denar. Ker pa Janez ni vložil tožbe tekom treh let, je tožba zastarela in je izgubil vso pravico do posojenega denarja, če mu ga Jože ni hotel prostovoljno vrniti. V takem slučaju tudi pravičnost ne bo posredovala.

Zakon odločuje med enakimi pravicami.

Kjer imata dve osebi enake pravice do predmeta, bo pravičnost določila, kdo naj dobi, ali pa naj se razdeli med obe osebi enako. Kadar ima ena izmed dveh oseb

poleg enake pravice še pravno predpravo, potem zakon njej priznava vse, in druga oseba ne dobi ničesar.

Pravičnost sloni na enakopravnosti.

Vsak naj dobi to, kar po pravici pripada njemu. N. pr. oče ima dva otroka in enega veliko bolj ljubi nego drugega, in obljubi prvemu, da mu zapusti tri četrtine premoženja; nato pa vse skupaj izroči oskrbniku z naročilom, naj po njegovi smrti razdeli premoženje po svoji previdnosti med oba otroka, ampak tako, da prvi otrok dobi večji del. — Oče je umrl brez oporoke; potem še oskrbnik nenadoma

umrje in nikdar ni razdelil premoženja. Potem prvi otrok zahteva tri četrtine, kot mu je oče obljubil; drugi pa trdi, da je ravno tako upravičen do polovice premoženja kakor prvi. Tukaj pravičnost odločuje. Oba otroka sta v enakem sorodstvu po očetu in oba dobita enaki del, ker nobeden izmed njih nima pravne predprave do večjega dela.

Kdor zahteva pravičnosti, mora sam imeti čiste roke.

Kadar kdo zahteva, da mu drugi ne delajo krivice, tudi sam ne sme delati drugim krivice. Če stranka skuša oslepariti drugo, in pri tem druga stranka od svoje strani prav tako upleta sleparije v isto transakcijo, potem ne more ne ena ne dru-

ga stranka zahtevati zaščite v pravičnosti. Posebno zaščito pa imajo v takem slučaju mladoletne osebe, ker mladoletnik ni odgovoren za svojo pogodbo. Pravičnost ga ščiti in tudi zakon mu je naklonjen.

Pravičnost smatra za storjeno, kar bi moralo biti storjeno.

Če kdo prostovoljno sprejme na svojo odgovornost gotove dolžnosti, kar pa sicer ni zakonito dolžan storiti, pravičnost ga lahko prisili, da mora to storiti. Ako mati obljubi svojemu sinku, da mu kupi lesenega konjička za božično darilo, bo sinko, ki še nima pravega razuma, kljub temu smatral, da mu mati dolguje, kar je obljubila. Oče je svojemu starejšemu sinu obljubil, da prepiše nanj veliko posestvo, če odstopi neko manjše posestvo svojemu bratu. Starejši sin je bil s tem zadovoljen in je takoj odstopil lastno pose-

stvo svojemu bratu ter se sam naselil na očetovem posestvu, kjer je tudi postavil novo hišo in druga poslopja na svoje lastne stroške. Oče je nenadoma umrl, brez vsake oporoke, tudi ni izpolnil prepisnih dokumentov. Mlajši sin je potem zahteval, da se vse premoženje deli enako med oba sina. Starejši sin je protestiral in pravičnost mu je dala prav, ker je zasedel očetovo posestvo, dokler je bil še oče živ in posestvo na svoje stroške veliko izboljšal, zato posestvo pripada njemu, kakor je bilo nameravano.

Pravičnost daje prednost onim, ki prvi iščejo pravice.

Kdor se sam ne zanima za svoje pravice, drugi niso njemu dolžni, da bi ga opominjali na njegovo korist. Ako dva trgovca posodita nekemu posestniku vsak po dva tisoč dolarjev, in tisti, ki je dal zad-

nje posojilo prvi vknjiži svoje posojilo na posestnikovo zemljišče, on bo imel prvi pravico do zadolženega posestva, čeravno je zadnji posodil denar; zakaj on se je prvi zavaroval za svojo pravico.

Pravičnost zahteva, da se izpolnjujejo dolžnosti.

Vsak človek je dolžan izpolnjevati svoje dolžnosti. Vsak stan ima svoje pozitivne in negativne dolžnosti. Te dolžnosti nam nalagajo zakoni ali pa morala. Važno je, da razločujemo pravico od dolžnosti. Pravice podeljujemo, dolžnosti nalagamo; pravice branimo, dolžnosti primoramo. Pravica nam podeli gotove privilegije, da

se prosto gibljemo in živimo, uporabljamo vse dobrote narave in javnih naprav, da si prosto volimo svoj poklic po lastni volji in uživamo sad svojega truda, kakor smo zaslužili. Ako nam te pravice brez zadostnega vzroka kršijo, rečemo, da se nam naše pravice kršijo in smo opravičeni zahtevati odškodnino; kajti do pravice

ima vsak dolžnost, da ne krši pravice drugim. Torej nasproti pravici odgovarjajo dolžnosti, da moramo spoštovati druge osebe in njihovo lastnino in jim ne delamo krivice. To so **negativne dolžnosti**, navadno upeljane zakonitim potom, in ako se po njih ne ravnamo, smo krivi **prestopka** ali pa **zločina**. Ravno tako važne so **pozitivne dolžnosti**, za katere pa smo pravno odgovorni le tedaj, kadar je z njimi vezana zakonita odgovornost, ali da jih direktno nalagajo zakoni. Za pozitivne dolžnosti, ki nam jih nalaga morala, nismo vselej odgovorni.

Ako se sprehajate po trotoarju in vidite, da je v bližnji hiši prišlo goreti, niste

dolžni, da bi to naznanili ognjegascem, vendar pa sami smatrate, da vam vest to veleva. Ravno tako, ako greste po samotni cesti in vidite tam ležati onemoglega ali ranjenega človeka, niste zakonito obvezni pomagati mu; četudi greste mirno mimo njega, ne meneč se za njegove nevarnen položaj, nimate zato nobene odgovornosti; toda kakor hitro pa skušate zanj nekaj storiti in to storite malomarno ali neprevidno, bote postali odgovorni. Recimo, da človeka naložite na voz, in mu je na vozu po vaši neprevidnosti padel zaboju na glavo ter mu zadal novo poškodbo, bote vi za to odgovorni, čeravno ste hoteli storiti le dobro samarijsko delo.

Zistem federalnih sodišč.

Ob koncu hočem podati na kratko pregled sistema naših federalnih sodišč, ki so v logičnem vzporedju kakor sledi:

V vseh Zedinjenih državah, izjemši teritorijev, imamo 84 okrajnih federalnih sodišč prve instance, ki so sorazmerno razdeljena po velikosti držav. Texas je največja država in ima štiri okrajna federalna sodišča. Druge države imajo po eno, dve ali tri; in manjše države, kot n. pr. Vermont in New Hampshire imajo skupno samo eno okrajno federalno sodišče. Vsa ta sodišča so imela v letu 1931 skupno 148 sodnikov, in sicer vsako sodišče po enega sodnika ali več, odvisno koliko jurisdikcijo ima vsako sodišče.

Druga sodišča višje instance so okrožna prizivna sodišča, katerih imamo 10, in vsako ima od dva do šest sodnikov. Poleg tega imajo pravico sodniki od najvišje federalne sodnije, da od časa do časa zasedejo okrožna prizivna sodišča, da morejo kontrolirati druge podrejene sodnike.

Najvišje federalno sodišče Zedinjenih držav je bilo organizirano leta 1789, s svojim sedežem v Washingtonu, D. C. Takrat je sodišče imelo pet sodnikov in enega glavnega sodnika, John Jay, ki je pa

resigniral leta 1795. Pozneje je bilo število sodnikov zvišano, najvišje do deset, zadnja leta pa zopet reducirano na devet. Sedanji sodniki najvišje sodnije so sledeči: CHARLES EVANS HUGHES, rojen v državi New York leta 1862, imenovan za glavnega sodnika leta 1930; WILLIS VAN DEVANTER, rojen v državi Indiana leta 1859, imenovan za sodnika najvišje sodnije leta 1910; JAMES CLARK McREYNOLDS, rojen v državi Kentucky leta 1862, imenovan za sodnika najvišje sodnije leta 1914; LOUIS DEMBITZ BRANDEIS, rojen v državi Kentucky leta 1856, imenovan za sodnika najvišje sodnije leta 1916; GEORGE SOUTHERLAND, rojen v Angliji leta 1862, imenovan za sodnika najvišje sodnije leta 1922; PIERCE BUTLER, rojen v državi Minnesota leta 1866, imenovan za sodnika najvišje sodnije leta 1922; HARLAN F. STONE, rojen v državi New Hampshire leta 1872, imenovan za sodnika najvišje sodnije leta 1925; OWEN J. ROBERTS, rojen v državi Pennsylvania leta 1875, imenovan za sodnika najvišje sodnije leta 1930; B. M. CARDOZO, rojen v državi New York leta 1871, imenovan za sodnika najvišje sodnije v januarju, 1932.

Blagor mu, ki more...

P. Bernard.

ISOKO nad griči prav blizu oblakov je brnel aeroplan in nesel izletnike z neznansko naglico na prireditve v znano mesto ob deželni meji. Gladko je drsel svojo pot in nobena ovira ni zadrževala njegovega brzega poleta. Komaj nekaj minut bo trajala pot.

Daleč spodaj po ozki dolini je držala vijugasta cesta v isto smer in na njej se je pojavil avtomobil z družbo izletnikov, ki so potovali na isto prireditve. Vožnja je bila hrapava in polna prahu, ki se je dvigal izpod koles avtomobila kot nepretrgani oblak umazanega dima.

Izletniki v avtomobilu so zapazili nad seboj aeroplan in prišlo jim je na misel, kako lepa, prijetna in kratka je pot one družbe visoko v čistem zraku. Eden je vzdihnil in drugi so mu tiho ali polglasno pritrdili:

“Oh, kako krasno imajo oni tamle gori, mi se pa moramo prekopicovati po tej nesrečni drči in se kopati v oblakih prahu. Oh, zakaj nismo vsi bogati, da bi se mogli voziti v aeroplanu! Zakaj je svet tako urejen, da morajo biti nekateri bogati, drugi pa siromaki. . .”

“Da, da. Blagor mu, kdor more. . .”

Družba v avtomobilu je obmoknila v notranji zagrenjenosti in premišljevala vprašanje, zakaj je na svetu toliko neenakosti. —

Na ovinku pod zelenim gozdom je avtomobil došel lepo kočijo in jo sunkoma pustil za seboj. V kočiji je bila družba čedno oblečene gospode, ki se je peljala na znano prireditve. Udobno so sedeli gospodje in gospodične in bili so polni židane volje, dokler jih ni dohitel avtomobil. V hipu je bila kočija zagrnjena v oblak prahu, da so si izletniki zastrli oči in si pritiskali robce na usta. Šele po nekaj minutah so se spet oživili in si iztepali prah z obleke.

“Oh, zakaj se moramo mi siromaki voziti takole na proletarski način in se mučiti po tej grozni cesti s tole staroveško vprego? Sam Bog ve, zakaj mi nismo rojeni pod srečno zvezdo, da bi si lahko nabavili avtomobil in se zapodili v svet s tako naglico kot ti-le srečni ljudje. Le pomislite, kako prijetna mora biti takale vožnja. Morje svežega in izčiščenega zraka pred njimi, ne, kaj se oni brigajo za to, kaj je za njimi. Hm, jaz bi se tudi ne, če bi mi bilo dano, voziti se v avtomobilu.”

“Res, nekaj groznega je to. Jaz včasih kar spati ne morem od samega premišljevanja, zakaj je toliko neenakosti na svetu. Zakaj se nekaterim venomer smeje življenje nasproti, drugim pa. . . Jaz mislim, da bi bilo zame vsaj pol nebes, če bi imel svoj lastni avtomobil.”

“Da, da. Blagor mu, kdor more. . .”

Vsa židana volja jih je minila in vso nadaljnjo pot so mrko gledali v zeleno in cvetočo pomlad okrog sebe. —

Došli so velik kmetiški voz, ki je peljal družbo kakih dvanajstih ali celo petnajstih izletnikov po dolini navzgor. Ves v zelenje zavrt in v cvetje povit je bil voz, skozi vrzeli med zelenjem in cvetjem so bleščale pestre barve narodnih noš. Polna židane volje, je bila družba, polna razigranega petja in prešernih vriskov. Nenadoma so zapazili za seboj lepo gosposko kočijo, ki je iskala prostora med vozom in robom ceste, da se čimprej stisne v ospredje in vrže kmetiški voz s njegovimi težkimi konji daleč nazaj.

Utihnili so pesem, onemeli so vriski.

“Pa zakaj nam ni dano, da bi se takole imenitno vozili. Naj le človek pogleda, kako drsijo kolesa preko jam in jamic na raskavi cesti, da se vozilo prijetno ziblje gori in doli. Mi pa tukajle pretresamo kosti svojega ubogega rojstva kot bi bili privezani na natezavnico. Kako je vendar čudno na svetu, da ti ne moreš, kakor bi rad, drugemu se pa kar samo od sebe vse ustreže do zadnje njegove muhavosti. . .”

“Oh, res! Jaz mislim, da bi si ne mogla ničesar več želeči, če bi mi bilo dano, takole z lepo kočijo drčati po svetu.”

“Da, da. Blagor mu, kdor more. . o. —

Tam pod cesto so zapazili kolesarja. Sklanjal se je globoko nad svoje kolo in krpal preluknjano pnevmatiko. Samo videli so ga in nobene posebne misli jim ni vzbudil pogled na zaostalega biciklista. Nekaj hipov nato so bili daleč na ovinku in še so jim bile misli pri lepi kočiji.

Biciklist si je pa truden otrl pot s čela in obstal sredi dela s pogledom za bežeči voz.

“Oh, kako prijetno se vozi ta izvoljena družba. Zame pa ni bilo prostora na nobenem takem vozu, ker siromak nisem mogel položiti zadosti denarja. Tako mi je ostalo edino tole polomljeno in izrabljeno kolo, ki ga je menda že moj praded zapustil mojemu očetu. Res se vozim zastonj po tem puklastem svetu, toda na vsaka dva kilometra moram na tla, in v potu svojega obraza krpam pnevmatiko, ki že itak sestoji iz samih krp.”

Sklonil se je zopet k delu in si misli:

“Da, da. Blagor mu, kdor more drugače. . .”

Dokrpal je in se spet pognal na kolo. Prijetno je steklo po cesti, ki je bila slučajno skoraj cel kilometer lepo ravna in gladka. Prav sredi kilometra je došel pešca in ga prehitel. Nič se mu ni zasmilil, saj je imel še vedno polno srce grenkobe zavoljo svoje lastne siromaščine.

Počasni pešec je pa gledal za kolesarjem in se porival polagoma, korak za korakom, po prašni cesti.

“Da da, če bi človek premogel takole kolesce! Res ni ravno novo in ne preveč lepo za oko, vendar te tako prijetno nese skozi zrak, da popolnoma pozabiš na težave potovanja. Nekdaj sem bil tako srečen, da sem imel na razpolaganje bratovo kolo. Ej, to so bili časi! Pa je prišla depresija in brat je moral prodati kolo. Sedaj se pa pravi, pot pod noge, prijatelj, če hočeš priti kam z mesta.”

Korakal je dalje in si v mislih predstavljal, koliko kilometrov pred njim mora že biti kolesar. Ves zagrenjen si je potegnil z roko preko čela in bridko zdihnil:

“Da, da. Blagor mu, kdor more. . .”

Ob cesti je stal zapuščen križ, malo nagnjen od starosti, streha mu je kazala nekaj preperelih reber. Ob vznožju križa je sedel siromak in kazal mimoidočim hrome noge. Roka mu je stegovala proti cesti prevrnjen klobuk, v katerega naj bi kdo vrgel kak mali vbogajme.

Pešec je dospel in salutiral siromaku. Šel je svojo pot in si mislil:

“Res si potreben, pa ti bo že kdo pomagal. Saj jih gotovo danes še mnogo pride tod mimo.”

Odšel je pešec svojo pot in pustil pod križem prosečega siromaka. Siromak je poveznil klobuk na glavo in se oziral na obe strani, če se bo kmalu prikazal nov prihajalec. Nikogar ni bilo, pa so mu oči obvisle na odhajajočem pešču.

“Oh, kako prijetno je temu človeku, ki takole umerjeno stopa po dobro izhojeni in izvoženi cesti. Zdrave ude ima, oh, kaj se mu mara! Kamor hoče, tja gre. Nas eden pa mora noč in dan prečepeti na svojem mestu in se ganiti ne more, če ga kdo ne premakne. Le s težavo sem si izprosil zjutraj pomoč, da so me zapeljali semkajle in me položili pod ta križ. Sam Bog ve, če bodo zvečer prišli pome, da ne bom celo noč prebil tu ob cesti.”

Globoka skrb se mu je zarezala v zgrbančeno čelo in ni mogel razrešiti krute uganke, zakaj on ni zdrav kot drugi ljudje, na primer oni-le pešec, ki je ravno zginil za ostrim ovinkom.

“Da, da. Blagor mu, kdor more. . .”

Za dobra dva streljaja nad križem gori v bregu je stala zastarela kmečka bajta. V kotu nizke sobice je ležala stara ženica in se pogrezala v razmišljanje svojih križev in težav.

“Brali so mi, kaj se pripravlja danes tam gori v tistem mestu, kamor sem včasih tako rada zahajala. Velikanska slavnost! Oh, pa moram ležati tako-le na posteljo prikovana. Pa naj bi že bilo. Stara sem in to vem, da udeležba na slavnosti ni več zame. Toda, da bi vsaj mogla doli k cesti kot oni berač iz sosednje vasi. Kaj se mu mara! Je res ves nadložen in hrom, vendar mu ni treba neprestano ležati v postelji. Zjutraj ga nalože na voz in zapeljejo pod križ. Tako so mi pravili. Tam presedi ves dan na toplem soncu in na svežem zraku. Ozira se po cesti navzgor in navzdol, opazuje zeleni gozd in cvetoči travnik ob vodi. Pride mimo prijazen človek in se pomeni ž njim. Vrže mu kaj malega v klobuk, zdaj eden, zdaj drugi. Ampak iz malega raste veliko. Jaz sirota moram pa tu presamotariti dan za dnem, teden za tednom, mesec za mesecem. . . Kaj, če za tem pridejo leta. . .”

Bridko je zajokala sama vase in si v mislih slikala, kako zadovoljno bi čepela pod križem in molila za vsakega, ki bi prišel mimo in ji privoščil lepo besedo.

“Da, da. Blagor mu, kdor more. . .”

Pozno zvečer, ne, zgodaj ponoči, so se začeli razhajati s slavnostnega prostora. Odfrčal je sredi vrvenja in drvenja tudi aeroplan ter preračunal, da bo v dvajsetih minutah imel svoje ljudi tam, kamor so namenjeni, namreč vsak na svoj dom.

Sam Bog ve, kako se je zgodilo. Sredi poleta je moralo nekaj odpo-vedati in aeroplan je med strašnim hruščem padel na gorsko pobočje. Vsi so se strašno pobili, razen enega so vsi umrli še tisto noč. Eden je ostal in še pred jutrom je v bolnici ležal.

"Oh, zakaj se je moralo ravno meni kaj takega primeriti! Tisoč in tisoč ljudi se vozi vsak dan z aeroplanom, pa pridejo zdravi in živi na svoje mesto. Jaz pa moram imeti tako nesrečo. In te grozne bolečine! Saj jih ne morem prenašati. Joj, joj, joj! To je neznosno! Naj mi dajo strupa, naj me ustrele, naj me ubijejo. Tako ne morem živeti. Zakaj ni še mene ubilo kot je moje sopotnike. Konec je ž njimi, kaj se jim mara. Jaz siromak se pa še ubiti ne morem, saj mi ne dajo samokresa, saj ne morem z rokami izpod odeje, da bi si zvil zanjko iz teh obvez in si jo zadrgnil okoli vratu. . . Grozno, grozno!"

In je kričal in vpil, da je odmevalo po sobah in hodnikih in pretresalo mozeg in živce. . .

"Da, da. Blagor mu, kdor more. . ."

* * *

"Družba iz avtomobila, družba iz kočije, družba s kmetiškega voza, biciklist in pešec, siromak pod križem in stara ženica v kmetiški bajti — vsi so slišali, kaj se je zgodilo z aeroplanom.

Slišali so in vzeli na znanje veliko senzacijo.

Drugače je ostalo vse pri starem na svetu.

Meseci se predstavljajo . . .

P. A.

Januar — kolednik lačni kruha in lju-bezni prosi, Februar prižiga sveče, goste nam snežinke troši. Marec-brivec brije z burjo in suši nam polja brade. Tratine april pogrinja, zadnje pisanke nam kra-de. Majnik mastno travo češe in nad kosci se ujeta. Junij kres šentjanžev kuri, rožam v lepe čaše gleda. Julij žene pse na pašo, prvo žetev preizkusi, da avgust ne bo brez dela, srpe vse lepo nabrusi. Sadje vozi

nam september, z brado zadovoljno kima, vino toči nam oktober, to prijazna bo še zima. Listje grabi, da postelje mehko po-steljo november, truden se bo zgrudil na-njo leni — zmruženi december. Vsak po svoje se ukvarja s trdim delom, trudnim poslom, le december na zapeček leže in smeji se oslom, ki so delali hudo, pa se-daj lenobi — njemu — kapitali v žakelj vro. . .

Razdelba premoženja.

P. Odilo O. F. M.

ZLO važno vprašanje v sedanjih težkih časih! Neenaka razdelitev premoženja je postala danes za milijone resna verska težava. Proletariat povdarja, da je katoliški Bog na eni strani "zlati stric", na drugi strani pa "kruti očuh". Bog se pač ne razume na deljenje. Zato je nujno potrebno, da se človeštvo posluži socializma in komunizma.

Kako je bilo že enkrat? Zdi se mi, da je povedal to zgodbo Jezus iz Nazareta, kateremu pravijo današnji socialisti in komunisti, da je bil prvi socialist in komunist — kar priznavam tudi jaz — samo v malo drugačnem pomenu, pa še nekaj drugega zraven oz. pred socialistom je bil in je Jezus: Bog! In kako se glasi zgodba? Približno takole:

"Bil je gospodar, ki je šel delavcev najemat v svoj vinograd. . . Eni so delali 12 ur, drugi 9, tretji 6, četrti 3 ure, nekateri celo samo eno uro. Pa vsi so dobili enako plačilo."

Pozno zvečer so priredili delavci protestno zborovanje proti enakemu plačilu. Na — tukaj imate! Govorimo o enakosti, pa ne vemo, kaj hočemo. Nekateri delavci imajo 40c na uro, drugi imajo petdeset, pa si ne upajo povedati, da ne bo nevoščljivosti! Prav nič ne poznamo svetovnega načrta dela, ne poznamo posameznih delovnih moči, pa hočemo vedno nekaj popravljati, koregirati na pravičnosti božji.

KRITIKA NAD BOŽJO RAZDELITVIJO DOBROT JE GRDA PREDRZNOST.

Vedno pozabimo na pribito resnico in stališče: Bog je Bog! Neomejeni in edini gospod in gospodar vseh stvari. S popolnoma prosto voljo lahko razpolaga nad vsem. Nikomur ni nič dolžan. Ne kerubinu ob svojem tronu, ne črvičku v prahu. Ne kralju, ne beraču. Kje naj vzame stvar pravico in oblast nad svojim Stvarnikom? Na katero knjigo postave se lahko sklicuje? Kdo lahko stopi pred Boga ter mu pomoli v obraz dolžno pismo rekoč: Plačaj! Kdo je upnik božji? Kdo lahko govori: Gospod Bog! Moraš mi dati zdravje, moraš mi pustiti otroka! Ne! Bogu se ne govori tako: Moraš! Bog ni ne moj ne tvoj dolžnik. Ni ti dolžan niti enega grižljajava kruha, niti enega sončnega žarka, niti ene najmanjše milosti. Vse njegove dobrote so čisti darovi. Zato Bog pri razdelitvi svojih darov ni nikomur dolžan odgovornosti. Sam pravi namreč: Ali mi morda ni dovoljeno narediti, karkoli hočem? Gorje tistemu, ki se s svojim Bogom prepira! Ali govori morda delo, posoda svojemu mojstru. Zakaj si me naredil? Ali nima lončar oblasti nad ilovico, da

lahko naredi iz nje manj ali bolj lepo posodo? (Rom. 9.) Ali nima Stvarnik oblasti delati, kar hoče? Zdravja, telesne moči, lepote, talentov, milosti razdeliti po svoji mili volji? On, samo On pozna vsakega posameznika nalogo v svetovnem načrtu. Samo On preskrbi posameznika za njegovo ulogo. Razdelitev premoženja ni zadeva zemeljskih mogočnjakov, tudi ne zadeva socializma ali komunizma, temveč zadeva božja. Gotovo! Bog se pri tem poslužuje oskrbnikov! Včasih tudi nepravičnih oskrbnikov. Toda nobena stvar se ne zgodi brez njegovega pripuščenja.

ČLOVEŠKA KRITIKA NAD BOŽJO RAZDELITVIJO DOBROT JE KRIVICA.

To je že nekaj v naših omejenih možganih, da imamo vse, kar je majhnega, za malo vredno. Samo kar je velikega, močnega, zdravega, bogatega, to občudujemo. Kar je majhnega, slabotnega, bolanega, uboženega, to je v naših očesih pomilovanja vredno, to so odpadki, smeti iz delavnice velikega Mojstra. Nobena stvar nam ni dovolj velika. Če bi bili mi mojstri, bi naredili človeka velikega kot gore. Če bi bili mi bogovi, bi vstvarili same Salamone, same milijonarje, kralje, velikane. Pri Bogu nimajo izrazi; majhen, velik, ubog, bogat, nobenega pomena. Ali peščeno ali žitno zrno, ali vodna kapljica ali celo morje, ena sekunda ali milijon let. Vse je napravil On. In kar je napravil Bog, tega človek nima pravice imenovati majhnega. Stvarnik vesoljstva je izdelal z enako natančnostjo in ljubeznijo peruti metulja, — ki so pravi čudež tkalske in slikarske umetnosti — kakor morska obrežja vseh delov sveta. Z isto skrbjo uravnava življensko smer "ubovega ciganskega otroka", kot neskončne ceste milijonskih sonc. Živimo v dobi mikroskopa, povečevalnega stekla: V kaplji krvi najdemo pet milijonov rdečih krvnih teles, neskončno bogati, veliki svet dela in življenja. Zato je rekel neki novejši naravoslovec: "Kadar vidim na majhnem plevelu pod mikroskopom isti čudoviti stroj kot pri najlepši cvetlici, potem mi je jasno, da je v božjih očeh duša norca in nespametnika, v svojem notranjem ustroju prav tako lepa in čudovita in smotrena, kot genijalna duša v svetu in v Cerkvi po pravici občudovanega moža." Ah, nespametna beseda "neenaka razdelitev dobrot in premoženja"! Kako krivico delamo s tem svojemu Stvarniku! Ali ne plapola v vsakem še tako neznatnem človeku božja, življenje deleča, večna ljubezen! Dobrota nad vse dobrote! Nismo še našli mikroskopa, da bi te majhne stvari pregledali v njih notranji vrednosti. Samo malo potrpljenja! Nekoč bomo na široko odprli oči, ko se bodo majhni, zaničevani, ubogi, razdedinjeni svetili kot sonce v hiši Očetovi!

ČLOVEŠKA KRITIKA NAD BOŽJO RAZDELITVIJO DOBROT JE OMEJENOST DUHA.

Torej vse enako veliko, enako zdravo, enako bogato, enako pametno! To bi bila takozvana pravična razdelitev zemeljskih dobrot. To bi bilo

znamenje, da Bog ni neskončen, da je njegove modrosti bilo že takoj v začetku konec. Povsod ni vedno enako, to bi šlo pri stroju, ki nima duše, ali pa k večjemu pri dolgočasnem, zelo omejenem človeku. Bog pa je zmožen narediti vedno kaj novega, različnega. V celem stvarstvu ni nikdar nobenega ponavljanja. Še nikdar nista bila dva človeka na svetu popolnoma enaka. Iz nekaterih potez na čelu, na očeh, na licih, na nosu, ustih in bradi je vstvaril veliki kipar Bog ne samo 1500 milijonov različnih človeških obrazov, ki zdaj prebivajo na zemlji, temveč tudi nešteti milijonov, ki so že živeli. Tako je Bog tudi z istim priprostim, govorilnim organom napravil tisoče in milijone različnih glasov. In od teh organov niti dva glasov ne izgovarjata enako. In isto v dušnem življenju. Stotisoče milijonov duš, toda vsaka je nova osebnost, novi svet, novo združenje talentov in močij — nova kombinacija, bi rekli. Vsak je v svoji vrsti nekaj takega, kar še nikoli ni bilo, in kar se ne bo nikdar več ponovilo — original svoje vrste. Ali govori neenaka razdelitev dobrot proti božji modrosti. Ne proti njej, temveč za njo!

ČLOVEŠKA KRITIKA NAD BOŽJO RAZDELITVIJO DOBROT JE POPOLNOMA ODVEČ.

Vprašaj, zakaj je ta ubog, oni pa bogat. To se pravi po besedah sv. Janeza Krizostoma, kakor bi kdo vprašal, zakaj je ta bel, oni pa črn, zakaj ima ta zavihan, oni pa pobešen nos. Take stvari nas nič ne brigajo in ravno toliko naj nas briga, ali je kdo ubog ali bogat. Koliko duhovnih, telesnih dobro ima kdo, to je popolnoma stranska stvar. Vse je na tem, kako te dobrote rabimo. Kdo je na boljšem, bogatin ali siromak, izobraženi ali neuki, zdravi ali bolani, predstojnik ali podložen? Vsak po svoje! Kdor ima 100.000 dolarjev, ima stotisočkrat večjo odgovornost in stotisočkrat večjo dolžnost, kot oni, ki ima samo en dolar. Kdor mnogo zna, ima mnogo nalog. Komur je bilo dano visoko posojilo ali v talentih, ali v službi ali časti, ta mora plačati tudi visoke obresti in temu primerne davke. Tukaj ni mogoče pri davkih nobene goljufije. Tukaj je popolno izenačenje davkov. Bog bo iztirjal davek do zadnjega centa. Blagor ubogim, blagor malim, blagor bolanim! Oni bodo z lahkoto spravili skupaj tistih par krajcarjev. Hvaležni bodo Bogu, da na njihovem dolžnem pismu ni nobene številke. Ti bodo slavili na veke modrost božjo pri razdelitvi dobrot. Kapital je pri vsakem različen, mera obresti pa je pri vsakem enaka. Prvo zahteva božja modrost, drugo pa božja pravičnost.

Osel - učitelj modrosti.

S. Gorski.

DO ve kje in kdaj je bilo, kar vam mislim pripovedovati. A pravijo, da je bilo res. Neki hribovski možakar se je nameril v mesto na semenj. S seboj je vzel svojega Jožka, ki so mu doma navadno dejali Pepček. To je bila zanj prva pot v mesto. Tretji v družbi pa je bil osliček, ki je to pot že nešteto-krat premeril. Povdariti pa moram, da so šli, vsi trije so šli, kar se morda komu čudno zdi. Možakar je stopal ob eni strani, Jožko ob drugi, v sredi pa osliček. Vsi trije so bili precej molčeči. Moža so tlačile razne skrbi, ki jih je po poti, ko je imel čas, prežvekoval. Jožek si je v svoji bujni domišljiji slikal, kaj bo vse lepega videl na sejmu. Osliček je pa menda tuhtal, če bo imel tudi danes kaj boljšega za kosilo, kot navadno ob takih prilikah.

Že precej časa so hodili, ko jim pride naproti popotni človek, dokaj čedno opravljen, ki ga tedaj ne kaže imeti za navadnega vandrovc. Pred potujočo trojico se ustavi, pogleda vse tri in pravi očetu: "Mož božji, čemu vam je neki osliček? Ali ne vidite, da malemu že nožice odpovedujejo, Vsak čas se bo spustil v jok. Posadite ga vendar na osliča, saj je njegov hrbet za to ustvarjen!"

"Hvala vam gospod za opozorilo," pravi možak. "Veste, sem bil nekaj zamišljen in mi zato ni prišlo na pamet, da bi fanta posadil na osliča. Pa hočem to takoj storiti. Še enkrat hvala vam, ker imate z mojim Jožkom tako sočutje!" Ko je Jožek sedel na osličku, se mu je takoj zjasnil obraz, ki je kazal že močno na dež. Tudi bolj zgovoren je postal, dasi je komaj na vsako peto vprašanje dobil od očeta kratek odgovor. Ta se je bil namreč zopet zaglobil v svoje skrbi.

Pa pridejo do nekega mlina. Mlinar je ležal zleknjen na trati in jih zapazil šele, ko so šli mimo. Ko vidi, kako stari truden prestavlja noge, kot bi obupal, da bi se mogel z osličem kosati, med tem ko fantiček osliča brez ozira na trudnega očeta še spodbuja in spodbada, naj vendar malo hitreje stopa, zakliče za njimi: "Hej, ti mali, te li ni sram, da pustiš svojega ata peš hoditi, sam pa, ki imaš mlade urne noge, pa možko jezds?" V tistem trenutku je bil sinko na tleh in očetu prepustil svoj sedež.

Že blizu mesta jim pride naproti mestni gospod, ki so ga vsi kmetje poznali in se ga bali. Redno vsako jutro, ko so prihajali v mesto, so ga srečavali. Marsikaterega je že pošteno nahrulil, če je videl, da s svojo živino neusmiljeno ravna. Bil je namreč član "Društva za varstvo živali". Kot tak je šel vsako jutro ven iz mesta na oglede. Ko pride do naše popotne trojice, se zadere nad možem, ki je sedel na osliču: "Kaj se vam uboga žival nič ne smili? Kaj bi neki vi rekli, ko bi on tako vas jahal,

kot vi njega? Prav privoščil bi vam to, da bi se naučili, kako je treba z živaljo ravnati. Ona sicer nima pameti, čuti pa tudi osel, čeravno ima debelo kožo. Je pa tembolj pomilovanja vredna, ker se ne more potegniti za svoje pravice kot človek!" Še preden je hudi gospod končal svojo pridigo, je bil kmetič že na tleh.

Tako so zopet vsi trije, vsak s svojimi nogami, merili pot v mesto in jo končno tudi premerili. Se razume, da niso bili prvi. Vse je že mrgolelo ljudstva, in živine in vedno novi so prihajali. To je bilo teatra za mestno dečad, ki se je podila in kričala po ulicah. Marsikatera je padla na račun zarobljenih kmetov. Tudi naša trojica ji ni ušla. Še posebno si jo je privoščila.

"Glej, glej," se oglasi eden izmed porednežev, "ti le trije morajo biti pa vsi bratje, sicer bi stari in mali ne stopala poleg dolgoušca!"

"So bratje, so," pravi drugi, "a najpametnejši med njimi je srednji. Zdi se, da se je zato obeh otresel s svojega hrbta, da bi jo v častnem spremstvu primahal v mesto."

"Tako je, prav tako," nadaljuje tretji, "saj osliček sam pritrjuje: I — a! I — a!"

"Zdaj pa vidim," zamrmra kmetič že vzrojen, "kar nam gospod tolikokrat pridigajo, da ni moč vsem ljudem ustreči. Tega ne more niti Bog vsemogočni. Tem, manj mi. Nazadnje imajo ti le paglavci prav, da je srednji med nami še najbolj pameten. In ne samo med nami, tudi med drugimi, ki imajo osla za najbolj neumno žival. Kaj se je on briga za vse, kar sva med potom slišala! Sicer ima najdaljša ušesa, a je šlo vse mimo njih. Niti najmanj se ni vznemirjal, ampak mirno stopal svojo pot."

"I — a! I — a!" je osliček pritrdil, kot bi razumel in še nekam za-tegnil je, kot bi se porogljivo zasmel svojim dvonožnim bratcem, ki se vznemirjajo nad tem, kaj ljudje govorijo.

I — a! I — a! dolgoušec ima v tem oziru tudi daljšo pamet kot mnogi kratkih ušes in kratkih las, a še krajše pameti. Naj se le lepo vpišejo v šolo njegove modrosti.

Vsi takozvani čredniki so je potrebni. Kateri pa so ti? I no, oni, ki so podobni čredi ovac, zlasti ko poletna vročina pritiska nanje. Kot klopčič se drže skupaj, da jim bo ja bolj hladno. Druga pod drugo vtakne glavo in slepo sledi tisti, ki gre pred njo. Ako jih kaj splaši se skupaj spuste v divji tek in drve naprej, kot bi bile zvezane. Če skoči prva v prepad, bodo šle vse za njo.

Li menite, da med ljudmi ni takih črednikov? Pa še koliko! Lahko rečemo, da danes večina. Človeško čredo te vrste imenujemo maso. Posamezniki niso nič, samo masa. Odpovedali so se svojemu razumu, svoji pameti, svoji vesti, svoji veri. O vsem tem le masa odločuje. Če masa pravi, da je belo črno, bodo oni, čeprav se jim ta trditev neumna zdi, dejali: Res je! Ako masa pravi, da je dvakrat dve pet, bodo, dasi se jim pamet upira, rekli: Tako je in nič drugače! Magari, da so do duše prepričani o nasprotnem, če je masa drugačnega prepričanja, gredo za njo.

Ne pravim, da nimajo razuma, pameti, vesti, vere. Le zaslužnili so jih masi. Bolj njej verjamejo kot sebi. Boje se je, kaj bo ona rekla, ako bi kaj po svoji pameti, vesti in veri presodili ali celo ukrenili. Takrat jim takoj zastavi pot pošast: Kaj bodo pa drugi, kaj bodo ljudje rekli? Takoj stisnejo rep in jo ubero za čredo, za maso. A oglejmo si take črednike malo v podrobnost.

Ženski, sicer pošteno verni, pravi vest in vera, da ta in ta moda, ki jo je diktirala pariška Sodoma, ni dostojna, morda naravnost pohujšljiva. Jezi se, da si je mogla kaj tacega izmisliti. Toda, kako se naj ji ona sama vpre? Če jo bodo druge sprejele, jo bo morala tudi ona. In res, ko vidi, da so vse druge postale pustne maškare, se jim še ona pridruži. Vest jo peče, vera ji dela očitke, a obema zabrusi: Kaj bodo pa druge rekly, če bora vaju poslušala! Ta ni črednik, ampak črednica.

Učitelj osel z učencem svojim.

Mož ali fant se je po nesreči, ali po kakih drugih okoliščinah nastanil v rdečem gnezdu, ki ga kontrolirajo socialisti. Nedelja je, praznik. Vest in vera mu pravita: V cerkev pojdi, tvoja krščanska dolžnost je, ki te pod smrtnim grehom veže! V drugih okoliščinah bi jo rad izpolnil. A od starejšega naseljenca je zvedel, kako socialisti oblegajo pot v cerkev in se iz vsacega norčujejo, ki se je namenil tja. Sploh, kjer ga dobe, ga zbadajo in zaničljivo izprašujejo, kaj ima od tega. Srce mu v hlače zleze in ne gre. Pošast: Kaj bodo drugi rekli mu je zastavila pot. Ta je črednik.

Zakonski par, dobro znan in spoštovan v vseh krogih naselbine, priredi družinski praznik. Lep krog prijateljev in znancev povabi. Pisano družbo vernih in nevernih. Odgovori že prihajajo: Pridemo! A glej

spaka! Ko ona sestavlja jedilni list, se ji naenkrat posveti, da je določeni dan kvaterna sobota. Vsa razburjena hiti k možu po svet, kaj storiti. V tem sta si kmalu oba edina, da odpovedati ali preložiti ne kaže. Toda ali mesno ali postno, to jima dela nemalo preglavice. Dotlej so se v družini postni dnevi sveto držali, posebno še kvaterni. Ona, ki je posebno ponosna na to, je za postno. Že radi tega, ker se mnogi dobri in verni ne bodo upali jesti in se bodo celo pohujševali. On je pa za mesno. Češ kaj pa oni, katerim je petek in svetek vseeno? Za malo se jim bo zdelo, da jih na postno vabimo. In ona je razorožena. Kajpada se iz istega vzroka, kaj bodo ti rekli, tudi molilo ni, kot drugekrati vedno. Oprostite tudi v tem slučaju imamo s čredniki opraviti.

Kratko, vse spada v vrsto črednikov, kar iz strahu, kaj bodo drugi, kaj bodo ljudje rekli, zataji svoje lastno prepričanje, ki jo narekujejo lastna pamet, vest in vera, ter sledi temu, kar je po volji masi ljudstva, ki vseh teh vezi ne pozna, ampak si je ustvarila svoje lastno javno mnenje, po katerem se ravna brez ozira na to, je li v skladu z nraavnimi in verskimi načeli ali ne. Vse to ne vpraša, kaj pravijo omenjeni božji klicarji, ampak se drži čredniškega načela: Z volkovi je treba tuliti!

Ko bi človeška družba, da se postavimo na najširšo podlago, obstojala iz samih takih črednikov, bi se še do danes ne bila povspela dosti nad kulturno stopnjo prvotnega človeka, ki se je kot žival v tropah podil in pobijal po pragozdih. Hvala Bogu, da pijonirji naše kulture niso bili čredniki, ki bi se bili na to ozirali kaj masa, kaj ljudje pravijo. Pa tudi njim ni bilo lahko proti toku plavati. Po vrsti jih vprašajte, kaj so radi tega prestali. In po vrsti vam bodo odgovarjali: Vi, ki se brezskrbno okoriščate z našimi, v teku stoletij seveda bistveno izpopolnjenimi iznajdbami na vseh poljih, pač ne veste, kaj smo od črednikov radi njih prestali. Rogali so se nam, norce brili iz nas. Marsikateri je bil v nevarnosti, da izgine za omreženim oknom norišnice, če ne, še kaj hujšega. A ker se nismo brigali, kaj nevedna ljudska masa o nas in naših poizkusih govori, ker smo se tolažili, kdor se nazadnje smeje, se najbolje smeje in v tem upanju tuhtali in vrtali dalje, smo vspeli.

Kdor hoče kaj doprinesti k človeški kulturi, naj bo na tehničnem, moralnem, verskem ali kateremkoli drugem polju, se ne sme brigati, kaj bodo razni čredniki rekli. Tako mirno, hladnokrvno in brezbržno mora mimo njih kot naš osliček.

Tja ah, tja bi...

M. Griša.

Ob rebri gozda je stala borna koč. Dva stara kostanja sta stala ob ozki stezi, vrt zraven koč pa je cvetel z lepimi, belimi krizantemami.

Vse je bilo prazno, a bele rože so cvetele kljub temu ponosno in zmagoslavno.

Na ta vrt, na krizanteme, na koč in na mater je pomislil Janez v tujini. Težka bolest je stisnila bolno srce in vzbudilo se je mogočno, silno hrepenenje. "Lepa je-

to tiho, revno koč s cvetjem na vrtu. In želel je nazaj.

"Kaj če bi poromal?" se je izpraševal vsak večer, ko je odmolil večerno molitev. Naveličal se je mesta, naveličal se je tišega "bogatega življenja" in glasna ljubezen njegovega srca je romala v koč k ljubljeni materi. "Da, šel bom," je sklenil in se napotil.

* * *

Tja ah, tja bi...

sen je sedaj v moji domovini. Med rumenim kostanjevim listjem, ki pada na naš vrt, živijo svoje tiho življenje bele krizanteme. In mati je v koči in ljubljena sestra. Kaj če bi poromal..."

Janez je bil že sedmo leto v Ameriki. Bogata teta ga je peljala tja, toda njegova nežna mlada duša je že prej z vso močjo mlade ljubezni vzljubila to dolinico.

Snežilo je gosto in počasi. Janez, sedaj seveda že John imenovan, pa je korakal z dolgimi koraki proti domači vasi. Dolga je bila pot, zmučeno je bilo njegovo telo, a mlado srce je s svetlo ljubeznijo, z radostjo in smehljanjem pozdravilo prve hribe v domovini. Čez dobro uro in zagledal bo najlepšo palačo — svojo rodno koč. Trdi so njegovi udi in prezeblji, a on ne

čuti mraza — ne, Janez gre v svojo vaš, v svojo lepo, lepo dolinico.

Noč je že, a njegova noga je sigurna kot nikoli. Zasnežena je pot, toda zdi se mu, da še vidi v bleščeči beli poljani stopinje svoje presrečne mladosti. Začuti, da mu srce bije hitreje. — Da, da tam bo zdaj hišica lepa, mala s težko sneženo streho. Luna sije, zvezde žarijo in bela dolinica žari v prečudni lepoti. —

Da, tam je koča. Brezmejna vez svet objemajoča ljubezen je v njegovem srcu. Ko stopi, se mu zahoče, da poljubi kljuko vežnih vrat, katere se je morda malo prej doteknila sveta roka ljubljene matere. — Potem stopi k oknu. Bleda leščerba blešči z medlo svetlobo. . . Napenja oči. — Oh, joj, da, seveda moja mati. —

Božična noč je. Janez ve, da mati to noč moli neprestano. Taka je bila navada v tej hiši, ki je bila revna, a bogata, prebogata ljubezni božje. In vedel je Janez, da bo mati kljub temu, da so njena kolena že trda in tresoča šla v cerkev k polnočnici. In on je šel z njo. —

Počasi drsijo koraki po temni veži. Staraka odpre vrata. Pozni potnik pozdravi in prosi prenočišča. Mati ga odpelje v sobo, odpre svoje blage mladostno lepe oči in se čudi; tak gospod — pa zabloudi v tako revščino. "Ubogí smo, a da ne boste v tej mrzli noči iskali prenočišča drugod, segrejte se ob topli peči. Zinka prinesi odejo."

Kako lepe, kako blage so bile te tople, ozko odprte oči. Hotel jo je objeti, a raje počakam; videl bom, kakšen je pač spomin na mene. Težko je krotit viharo radost in bilo mu je, kot da mora od sreče umreti. V rojstni hiši je. Za toplo pečjo mu postelje ljubljena sestra in mater gleda iz oči v oči. Sestra je še ista, kot jo je ostavil, le njene svetlo modre oči zrejo bolj

tesno v svet.

Pripravita mu malo okrepčila, potem pa sedejo za mizo in se pogovarjajo. Pripoveduje jima, da je prišel od daleč, daleč preko morja.

"Iz Amerike?" Materi zažare oči.

"Da, iz Amerike." —

Starka pobožno vzdihne; njene blage oči se obrnejo na križ, ki je visel nad javorjevo mizo.

"Tudi jaz imam Janeza v Ameriki. Kdaj, oh kdaj se pač vrne. Vsak večer, predno zaspim, mislim če ga bodo te trudne, upehane oči pač še kedaj ugledale."

Janezu drhti roka. Komaj se premaguje, a je ne iztegne proti materi. —

Potem se pogovarjanje dolgo časa suče okrog "ljubljenega sina" in okrog Amerike.

Mati vzame raz steno rožni venec z debelimi jagodami. Pred polnočnico morata zmoliti še sv. rožni venec. "Gospodu" predlaga, naj se kar uleže, ker je gotovo utrujen.

Toda mladi Američan vzame materi rožni venec iz roke, napravi lep, pravilni križ in moli sam naprej. Mati in sestra se zelo začudita. Ko končajo molitev pogleda mati "gospoda" in reče: "Čudno, v vas je ostala globoka molitev, pa ste tako velik gospod. Videla sem ljudi vaše vrste, prihajajoče od tamkaj, pa so bili skoraj vsi brez vere. In vi molite tako lepo." — — —

Ah, če je moj Janez še moj ljubi dobri Janez? — — —

Takrat pa se ni mogel več vzdržati. Objel je mater in vzkliknil: "Da, jaz sem vaš Janez in vaša molitev živi v mojem srcu in na mojih ustih." —

Vsi srečni gredo k polnočnici. Njih veliko radost je blagoslavljal "Novorojeni" in je iz jaslic izlil prgišče svete ljubezni.

Bog je ustvaril zemljico.

P. A.

Ali bi mislil, da je toliko veselja in tihe radosti pri pouku krščanskega nauka. Skoraj bi zapel in zaukal. Bog je ustvaril zemljico. . . Pesem pivcev. V meni ni pivskega veselja, skoraj sem pa pijan od užitka, ki ga imam pri teh svojih Janezih. Miheev, Anček in Lizik.

V ponedeljek sem razlagal nauk o stvarjenju sveta. Bog je ustvaril zemljico to

božjo zemljico, lepo in svetlo, kakor je. Vse oči so bile vame uprte. Dobro pol ure. Nazadnje sem bil radoveden, koliko neki znajo otroci, kako so pazili in tako dalje. Saj morda veš, kako je v šoli. Katetnet mora od časa do časa vprašati, čeprav učencem ni ljubo in bi najraje, da bi kar naprej govoril. Že zato mora vprašati, da otroke na vajetih drži.

Bog je ustvaril zemljico. Prvi dan je ustvaril luč, drugi dan je ustvaril to, tretji dan pa to. Mihec, kaj je ustvaril šesti dan?

Jecljanje: Š-š-š-esti dan... To je vse.

Dober katehet hočem biti, pa mu pomagam: Šesti dan je Gospod ustvaril najimenitnejšo stvar na svetu. Kdo je to?

Molk. Tak molk, kakor da bi nobenega ne bilo v razredu. Nazadnje se dvigne roka.

"Lizika."

"Gospod katehet."

Hvala za poklon, mala Lizika.

Časih se pa zgodi, da postanejo učenci nemirni. Kdo bo celo uro pri miru sedel? Posebno, če je ta ura popoldanska, kakor je moja. Ne vem, zakaj tako radi krščanski nauk potisnejo na popoldan. Imajo že svoje namene. Učenci postanejo nemirni, ni jim zameriti. Seveda mora biti katehet nervozen. Že zato, da ohrani ted. Ob takih prilikah je treba s tem ali onem vprašanjem na dan.

Te taktike sem se poslužil oni dan.

"Kdo je ustvaril zemljo?" Vsemu razredu sem zastavil vprašanje.

Tonček v zadnji klopi vedno ropoče z nogami. Pogledal sem z ostrim pogledom, da bi ga pomiril. Drugič vprašam:

"Kdo je bil to?"

Tonček vstane in jeclja reče: "Jaz sem bil, pa tega ne bom več storil."

Tonček je torej ustvaril zemljico in je ne bo več ustvaril.

Oj ta Tonček-kujonček.

Pokora je, ko pride velika ura ponavljanja. Takrat si velik pred njihovimi očmi, kakor je velik Bog. Tako so vsi iz sebe, da je groza. Se razume, da so tudi odgovori vsi brez glave in repa.

N. pr. Vprašaš: Iz česa je Bog vse ustvaril? Pričakuješ hitri odgovor. Nobena roka se ne vzdigne. Pa tako lahko vprašanje. Ni čuda, da tretjič vprašaš v trdem tonu:

"Za božjo voljo. Iz česa je Bog ustvaril vse na tej zemlji. To vendar ni nobena copernija."

Kaj mi je vendar-le odgovoril dečko v šesti klopi. Odgovoril mi je:

"Iz nič je Bog ustvaril vse na zemlji. To vendar ni nobena copernija."

Pa se jezi, če se moreš. Saj dobro mislijo. Samo počasni so in nerodni.

Bog mi daj potrpežljivosti. Pa bo z njo vedno prišla tudi židana volja. Reči moram odkrito: ne žamenjal bi svojega poklica z drugim. Ko bi le imel časa, da bi vse svoje izkušnje lahko napisal. Škoda. Rad bi, da bi še drugi uživali z nami.

Ej, ta Abraham, ta jih je znal.

P. A.

Abraham od svete Klare mislim. Berek njegove zgodbe in si ne morem kaj, da ne bi tega smeha in židane volje, ki je v meni povzročil, ne privoščil tudi našim bralcem. Danes, ko je polno žalosti vsepovsod, bo ta smeh z židano voljo dvakrat dobrodošel. Obenem spolnujem zahtevo tistih brancev, ki pravijo, da bi morala Ave Maria prinašati še kaj židane poleg pobožne volje.

Zgodba o cesarju Leopoldu in našem Abrahamu. Zgodilo se je v prvih letih njegovega samostanskega življenja. Lepega dne počil glas v samostanu, kjer je bil brater Abraham novinec, da pride sam cesar na obisk. Cesar! To je bilo v tistih dneh od sile važna beseda. In več spoštovanja in navdušenja je užgala v srcih podanikov, kakor užiga daues, se razume. Cesar je danes samo še za muzej. Počil je glas in predno je odjeknil od zadnjega

samostanskega zidu v samostanski kleti, je že tudi prišel milostljivi vladar. Nerodno je, če pride nenadoma tak obisk. To zato, ker je gost tako izredno visok in milostljiv. Pride navaden gost, kuhar mu nareže nekaj salame, kletar prinese kozarček vina, pa je zadeva z gostom opravljena. Drugače je, če pride cesar v hišo. To vemo, da so bili vsi nervozni od prvega do zadnjega, od predstojnika do zadnjega novinca, našega Abrahama. Kaj pravim? Abraham nervozen? Kaj še. Poslušajte. Reči bi moral, da je bil predizen. Pa ker cesar njegove besede ni štel v greh, mu je tudi jaz ne štejem v greh. Ko je cesar spil svoj kozarček vina in pojedel svojo salamo, menda ni bil post oni dan; ne vem. Za slučaj, če je bil post, recimo, da je pojedel košček sira. Ko je torej potolažil svoj milostljivi cesarski želodec, so ga vedli v samostansko galerijo. Stari samostani so imeli posebne umetni-

ške galerije, kjer so domači umetniki-redovniki izstavljali svoje umotvore. Slika pri sliki: cesar je pri vsaki obstal in pohvalil umetnino. Pri predzadnji sliki obstane. Slika je predstavljala spečega Jakoba pod nebeško lestvico. Slikar je naslikal na platno polno angelov, ki so plezali po lestvi gor in dol. Ustavi se cesar in motri sliko z veliko pazljivostjo in pravi: "Zakaj neki angeli plazijo po lestvi gor in dol, ko imajo peruti in bi lahko leteli z neba na zemljo in nazaj. Kaj pravite gospod predstojnik?" Gospod predstojnik je v vidni zadregi in ne ve odgovora. Cesar se obrne do menihov-spremljevalcev z istim vprašanjem. Vsi molče. Najbrže odgovora res niso vedeli, ne verjamem, da bi jim golo spoštovanje do cesarja pamet in sapo zaprlo. Dobro minuto je bilo vse tiho. Cesar švigne s pogledom od prvega do zadnjega. Tišino kar naenkrat prereže droban glas:

"Najbrže so se angeli takrat mavsali, zato niso letali, temveč plezali."

Vsi se obrnejo. Predrzní novinec Abraham je kukal iz sosednje celice in dal odgovor. Predstojnik je že delal sklepe, kako ga bo ukoril in morda še izbacnil iz reda, drugi so bili jezni in so čakali cesarjeve besede, ki bo gotovo stroga in karojoča. Nasprotno se je zgodilo. Cesar se je na ves glas smejal in se čudil, da se drugi niso smejali. In na mestu je dejal: "Ta novinec bo še nekoč moj dvorni pridigar." Besedo je držal. Ali je vedel tedaj, koliko pokoro si bo nakopal s tem pridigarjem?

Res je bil pokora ta Abraham. Cesarju in še marsikomu drugemu. Predvsem je imel častite dame na piki. Tiste dame, ki

so kakor pobeljeni grobovi. Zunaj lepi in beli, znotraj na duši umazani. Ali jih je učil kozjih molitvic.

Zgodilo se je, da je lepega dne žigosal nramnost dunajskih žena, ki so v prvi vrsti krive, da toliko mož pade. Bičal je to napako, da je po cerkvi kar grmelo. In je tudi udarilo. Dame, visokorodne in visokocenjene kar niso mogle prenesti, da bi jih navaden črni kutar tako javno in nemarno žigosal. Pritožile so se pri cesarju. Cesar Leopold je bil zelo dobrodušen. Vprašal je dame: Kaj pa je bilo tako hudega? "Rekel je, da bi lahko dunajske dame na šajtergi peljal iz mesta. Toliko smo baje vredne v njegovih očeh." Tudi cesar je bil vsaj na videz ogorčen. Zahteval je od pridigarja, da svojo izjavo prekličče. Abraham se je moral pokoriti cesarjevi želji in zahtevi; preklical je svojo izjavo s stavkom:

"Preklicujem izjavo v svoji zadnji pridigi, toda konstatiram, da nisem dejal, kolikokrat bi peljal to šajtergo."

Ta Abraham, da mu je Bog tak jezik dal!

Še tretjo.

Sedel je za cesarsko mizo naš Abraham in dunajski advokat; najboljši advokat, kar je ga mesto imelo. Advokat stavlja razna vprašanja ponižnemu redovniku. Med drugim vpraša: "Kaj pravite duhovni oče, kdo bi zmagal, če bi duhovnik in hudič stopila pred sodišče in bi se začela pravdati."

"Nedvomno hudič," je dejal pridigar, "ker ima vse advokate na svoji strani."

Čudno, da se ga je sploh kdo upal ogovoriti.

Zakaj se neki boje?

P. A.

V Belgiji je bila liberalna frakcija sedaj na vladi, toda po odstopu dveh liberalnih veljakov so bile razpisane volitve že za 27. novembra, mesto, da bi se vršile v maju prihodnjega leta. Framazoni se navdušujejo za blok med liberalci in socialisti, ki bi naj prišel na vlado in se zlasti potegoval za to, da se okrnejo pravice katoliške Cerkve. Kar jih najbolj bode v oči, je katoliška vzgoja in svobodna katoliška šola. Ko pridejo na vlado, bodo z različnimi zakoni skušali omejiti njeno ras. Ni

čudno, da so vsi škofje z resnimi besedami svarili katoličane, naj opuste razne osebnosti in osebne razpore in skupaj kot ena fronta zaježijo poplavo, ki grozi podreti zid katoliške obrambe. V vesti so dolžni voliti dobre kandidate s tem, da se združujejo volivne pravice, škodijo le sebi. Dejstvo, da so to pismo vsi katoličani z zadovoljstvom sprejeli, daje upanje, da se bodo zavzeli za stvar in 27. novembra šli na volivno fronto kot en mož. Zakaj se neki framazoni tako boje katoliške vzgoje?

Vrag diplomat.

S. Gorski.

VSAKEM diplomatu so prav za prav dve osebi, ena vidna, druga nevidna, vsaj navadnemu zemljanu. Čudno se mi zdi, da duhoviti Abraham S. Clara, ki je vsem stanovom po vrsti temeljito vest izprašal, tega ni storil diplomatu, ki ima največ na vesti. Morda niti njemu ni bilo dano prodreti do njegove skrivnostne diplomatske osebnosti, dasi je živel na cesarskem Dunaju in bil z dvorom v najtesnejših stikih. On pozna le uradnike, kar je diplomat seveda tudi. S fotografiranjem uradništva nam je pa nehote in nevede le podal tudi prav dober opis diplomata. Pravi, da so uradniki kot piščalke v orgljah. Vladar je seveda organist. Piščalka, ki predstavlja diplomata le takrat prav zapoje, kadar pritisne na tipko organist-vladar. Če pa pritisne nanjo kdo drugi, čeravno mojster, bo vedno drugače zapela kot bi morala. To je diplomat.

Če pa je že vsak navadni diplomat s sedmimi pečati zapečaten knjižica, polna tajinstvenih skrivnosti, kaj šele najstarejši in najprefriganjši diplomat satan. V njegove tajne karte ima popolni vpogled le Bog in tisti, kateremu jih je na božje povelje prisiljen odprte vreči na mizo. Tudi to se včasih zgodi, kajpada v veliko satanovo jezo, ki mu pa seve nič ne pomaga. Enega teh redkih slučajev vam hočem v naslednjem opisati. Pristavimo pa takoj, da kar bomo povedali, ni verska resnica, ali kaj podobnega, kar bi kdo moral verovati. A zopet ni kaka pobožna legenda, ki bi imela kvečjemu zgodovinsko jedro, ostalo bi bilo pa plod domišljije. Gre za slučaj, ki je, dasi sam na sebi posegajoč v tajno kraljestvo čeznarave oz. nadnarave, vendar tako zgodovinsko podprt, ko so mnogi drugi, ki jih priznavamo za zgodovinska dejstva.

Dne 18. sept. 1832. je v kantonu Luzern v Švici umrl skromen, a zelo pobožen kmet Nikolaj Wolf, ki je bil daleč naokoli znan kot čudodelnik. Mnogo jih je ozdravil. A ne s kakimi tajnimi naravnimi zdravili, še manj s kakimi "Kolomonovimi žegni", temveč s svojo pobožno molitvijo in v Jezusovem imenu. Ko je opozorjena cerkvena oblast zvedela o njegovih čudih, zvedela pa tudi, da je res svet mož, si ni upala proti njemu nastopiti. Bili so, ki bi bili to radi videli, ker so se bali, da bi radi tega znala Cerkev kaj trpeti. Le ti so vprašali za svet slovečega profesorja, poznejšega slovitega ratisbonskega škofa Sailerja. Ta jim je pa odgovoril: "Bratje, če je stvar taka, kot pripovedujete, nikar se ne zoperstavljajte. Kajti Duh veje, kjer hoče. Kdo se mu more, kdo se drzne mu zoperstavljati." Tako je mož nemoteno dalje delal čuda.

Nekoč je priromala k njemu iz daljnega Črnega lesa na Badenskem neka žena, ki je bila obsedena in ga prosila, da bi jo rešil hudega duha.

Pobožni Miklavž se je hotel najprej prepričati, je li gre res za pravo obsedenje, ali za kaj drugega. Poslal je po priče in z njimi molil za razsvitljenje. Od Boga razsvitljen, da gre za pravo obsedenje in zgoraj navdihnjen je hotel od hudobnega duha najprej izvedeti, kako on ljudi zapeljuje. "Povej mi glede tega," mu je ponovno dejal, "kar ti je Bog zapovedal razodeti? Kar ti on ni zapovedal razodeti, o tem molči!" Nato mu je hudobec obširno opisal vso svojo diplomacijo pri zapeljevanju duš. To se je zgodilo dvakrat, popoldan in zvečer istega dne in sicer pred 17 pričami. Vse, kar mu je o tem razodel, je pobožni mož sam napisal, duhovnik iz Neukircha in več očitidcev pa je to podpisalo.

Poslušajmo v podrobnosti, kaj vse je bil satan prisiljen povedati!

Mreža nevere!

"Povedati tedaj moram, kako mi zdaj ljudi ob vero pripravljamo. Prigovarjamo jim, da to, kar so stari verovali in tudi mladi še mislijo ter verjejo, da je res, ne odgovarja resnici. To je vse v megli. Prava vera ni taka. Treba poslušati razum. Kar ni moč zapopasti, ni treba verovati. Na tako prigovarjanje se ljudje odpovedo razodeti veri in si napravijo svojo. In lahko jim je potem reči: Boga ni, posmrtnega življenja ni, vse je gola prevara. Znanprej si hočem kopičiti bogastvo, brez ozira kako, zadovoljevati strasti, uživati nasladnosti sveta, ki zadovoljujejo srce in se ravnati po dragi volji."

Velika žena.

"Kar tiče češčenje in priprošnje Velike žene šepčemo ljudstvu: Čemu to? Saj ne spada k bistvu vere. Držite se tega kar je bistvenega. Oni se niti ne zavedajo, da na ta način tudi bistveno zapravijo. Resnica je, če Velika žena Najvišjemu spregovori le eno besedo, je nedvomno uslišana. — Sv. Rožni venec je ena najvzvišenejših molitev. Ena sama "Zdrava Marija" prodre v vice, kraj trpljenja. Če kdo pravi: Zdrava Marija, milosti polna. . . se Velika žena raduje, mi pa se tresemo. Prigovarjamo jim: Rožni venec nič ne koristi. Moli se iz navade. Prazno brbljanje je starih bab. To ni bistvo molitve. Je treba drugače moliti. — Kar tiče škapulir, so mnogi prejeli že razne milosti samo zato ker ga nosijo. Mi jim pravimo: Kaj vam ti koščki blaga? — Isto delamo glede bratovščin. Nešteto milosti so udje raznih bratovščin že prejeli, že samo ker so v njih. Vse to uničiti je naše delo."

Hu — ti prazniki.

"Prav tako je naše prizadevanje spodriniti praznike. Čemu jih posvečevati? pravimo. Saj niso drugega kot dnevi veseljačenja in zapravljanja denarja. Ali ni bolje, da se opuste? Žal, da se te dni veliko ljudi

udeležuje raznih pobožnosti, hodijo k maši in kličejo usmiljenje Najvišjega nase. Vse to skušamo preprečiti. Najprej se spravimo na odličnejše, vplivnejše, drugi jim bodo kmalu sledili. Prepričujemo jih tedaj: Vse je naravno, hudič nima tu zraven nič opraviti. Duhovnikom posebej šušljamo: Hudič nima do stvarnih stvari nikake moči. Oni se sami ne zavedajo popolnoma, kako moč so pri posvečenju prejeli, kako moč dajejo predmetom, ki jih blagoslavlja. To je treba presojudati po učinkih teh predmetov, če jih ponižnega in skrušenega srca rabiš. Dalje pravimo: Saj hudobni duh ne more nič škoditi, je privezan. Li veste, kako smo mi privezani? V toliko, da zaenkrat ne moremo naskočiti človeka z vso besnostjo, kot bi radi. Toda po onem velikem dnevu nam bo to mogoče. Glede skušnjav dušnih in telesnih nismo zvezani. Ali veste zakaj je On, ki je zgoraj, to dopustil? Kako bi bilo njegovo Ime slavljen, če ne bi bilo zmag pridobljenih v njegovem Imenu.

Pridiga — zanjka.

“Pri pridiganju skušamo najprej duhovnika zavesti, da bi najmodernejše pridigal. Kar pa zadene poslušavce izobraženim prigovarjamo: Kaj neki hodite k pridigam? Vi sami dobro veste, kake so vaše dolžnosti. Pa vam tudi ni treba vse verjeti, kar tu slišite. To je le za priproste, nevedne ljudi, ki se jih na ta način za nos vleče in hoče imeti pod kontrolo. Navadne ljudi pa skušamo zvesti, da tja v en dan poslušajo in jim gre pri drugem ušesu ven, kar so s prvim ujeli. Ko bi ljudje pridige primerno pripravljene in ponižno poslušali, bi bile njim v veliko korist, naša škoda bi bila pa nepreračunljiva.”

Naše konvencije.

“Nam je navzočnost v raju zabranjena. Na naših sestankih proti Cerkvi, smo mi v sredi, angeli nimajo dostopa. — Morate vedeti, da ima vsak svojega angela ob desnici, ki si prizadeva ga voditi po poti čednosti, med tem, ko ga hočemo mi zapeljati. Če je dostopen našim navdihovanjem, ga dobri angel zapusti. A se zopet kmalu vrne, da ga znova naravna na pravo pot. Ako sledi njegovemu nasvetu, nas zapodi proč. Mi se ga bojimo. Toda svojega načrta ne opustimo. Takemu vstrajno sledimo in si prizadevamo ga uspavati. Žal, da nam Velika žena dela toliko preglavic in se je bojimo. Kadar se veliki in vplivni tega sveta zbirajo k važnim sejam, imamo tudi mi veliko zborovanje in posvetovanje. Ker tudi mi razmišljamo kot vi in glasujemo za najboljši predlog. Če nas oni ne preženo z molitvijo in vero v Najvišjega, žanjemo mi. Ako pa začno z Onim, ki je zgoraj, je njih delo Njegovo delo.”

Studenca neuspéhov.

“Krst in spoved sta naša najstrašnejša sovražnika. Pred krstom je duša naša. Krst nam jo odje. Še strašnejša je spoved. Kajti duša, ki je še bila v naši oblasti, se nam potem nje zopet izmuzne iz naših krempljev.

Grešniku šepetemo na uho: Kaj hodiš k spovedi? Kaj pripoveduješ svoje grehe človeku, ki je prav tak ubogi smrtnik, kot ti sam. Ali mu pa skušamo sramežljivost tako razpihniti, da si greha ne upa povedati. Ako se pa le premaga in odkritosrčno spove, smo mi strašno udarjeni."

Zadnja ura — dober lov.

"Pri vsakem umirajočem nas je več pričujočih. Eden ga skuša k oholosti, drugi si prizadeva omajati njegovo vero, tretji mu vzbuja poželjivost, četrti bi ga rad pahnili v obup. Kažejo mu število in velikost njegovih grehov, zapravljen čas in strogost pravice Najvišjega. Eden mu to stavi pred oči, drugi ono. Ni moč razumeti, kako ga skušamo zmešati in ustrašiti. Toda ko pride Velika žena, jo moramo kar pobrati. Ona ga čuva kot ljubeča mati svojega otroka. V tem slučaju je rešen. Ko mi privedemo kako dušo v pekel, je tam veliko veselje. Izročimo jo luciferju in gremo znova na lov, za drugimi. V tistem trenutku, ko se duša loči od telesa, je sojena. Ne morete razumeti, kako je to hitro storjeno. Celo človekovo življenje je razgrnjeno pred Njim. V enem samem trenutku so vsi sojeni, ki so v istem trenutku umrli."

Skušnjave — zlate nastave.

"Mi vsakega zapeljujemo v greh, vsakega lahko napadamo, razen Velike žene. Najvišji nam je ukazal njo v miru pustiti. Njenega Sina smo lahko skušali. Ali veste zakaj? Da vas s svojim zgledom lahko uči. Niso bili Judje, ki so ga umorili, mi smo bili. Mi smo obsedli Jude in zlili vse svoje sovraštvo nadenj. Sramotno smo ravnali z njim. (Ko je hudi duh to izgovoril, je izrazil tako zadoščenje nad tem, da si nihče ne more predstavljati, kdor ni sam videl. — Tako priča.) Mladino zapeljujemo na sledeči način: Ljubezen vnamemo drug do drugega. V tem ne vidita nič slabega. Niti ne mislita ne, da se s tem zapletata v naše zanjke. Splošno skušamo ljudi zazibati v mlačnost in zamrzo do dobrega. Potem začno kmalu govoriti: Nimam nikakega veselja do molitve, do cerkve, sem pretruden, prezaspan. Se ne bom postil, sem preslaboten za kaj takega. Vse to je naše delo."

Molitev — bojimo se je!

"Ko kdo zjutraj vstane in ne začne dneva z molitvijo, je ta dan naš. Če dobro začne dan, je naša zguba. Naj vam povem, kaj je glede blagoslovljenih predmetov. Mi trapimo ljudi: Kaj vam hoče to? Blagoslovljena voda je kot vsaka druga voda, blagoslovljen kruh kot vsak drugi kruh in blagoslovljena sol ni boljša, kot neblagoslovljena. Toda vse to, če se pravilno rabi, nas prepodi in uniči naše delo. Blagoslovljena voda izbriše male grehe. O, ko bi je imel jaz eno samo kapljico! Žarek upa-

nja na kesanje bi mi posijal. A zame se je vse upanje za vedno razblinilo. Joj meni!"

Sv. maša — božja paša.

"Ko bi vi smrtniki vedeli kaka daritev je to, ki se daruje Najvišjemu po njegovem zastopniku duhovniku, bi ji vse drugače prisostvovali, kakor ji v resnici. Ona je najvzvišenejša in najlepša daritev. O, ko bi mi imeli tako daritev! Toda gorje nam! In ko bi se vi tega zavedali, koliko koristni bi lahko imeli od nje, premišljuječ trpljenje njega, ki je umrl za vas. Kdorkoli resno razmišlja o njej in se skrije v njegove rane, ta je varen pred našimi napadi, ker mi mu ne moremo slediti v te rane. Glejte in premišlujte neizmerno dobroto Najvišjega napram vam! Milijone grehov naredite, kot vodo jih pijete. Pa če se spokorite, vas zopet milostno sprejme za svoje. Tak je vaš Bog. Mi smo storili samo en greh in smo bili zavrženi."

Nebesa — čudesa.

"Pripovedovati vam moram o nebeškem veselju. O gorje meni, gorje! Največje nebeško veselje obstoji v gledanju Najvišjega od obličja do obličja. Ko bi mi bilo dano ga le za časek gledati, bi rad pretrpel vse muke meča, noža, natezavnice. Milijone let bi rad vsak trenutek najstrašnejše smrti umrl. Toda gorje meni, nikako upanje mi več ne preostaja. (Ni moč izraziti, s kako pretresljivo obupnim glasom je to izrazil. Mozeg in kosti je pretresalo. Nihče ne more zapopasti, kako je bilo grozno. — Izjava priče, pristavljaja Nik. Wolf).

In zadnji Amen.

"Ko bi vi mogli videti nebrojne vragove, ki vas trenutno obkrožajo, to bi vi debelo gledali. Mnogo bi vam topot še povedal, a čakajte, zaenkrat treba končati in završiti. Neprestano se trudimo vas odvrniti od dobrega in zaplesti v greh. Veliko zanj vam bomo še nastavili. A če bote klicali na pomoč Veliko ženo, bo prosila za vas. . . Čujte in premišlujte, kaj Najvišji za vas stori. Satan vam mora pridigati in vi nočete verjeti. Satan vam mora pridigati resnico. Kako čudo!"

* * *

V resnici je ta njegova pridiga še daljša. Nekaj smo izpustili mi, še več menda vir, iz katerega smo to zajeli. A kar smo povedali, smo povedali z lastnimi besedami peklenskega pridigarja — diplomata. In to zadostuje v potrdilo njegove res peklenske zamišljene diplomacije pri zapeljevanju duš. Če kdo verjame ali ne, da je on res to govoril, je njegova stvar. Ako je veren, mora vsaj to priznati, da hudobni duhovi res bivajo in si vse prizadenejo, da bi čim več duš izneverili Bogu, do katerega imajo

in bodo imeli vekotrajno sovraštvo. In tudi to mora kot veren priznati, da Bog more satana prisiliti, da javno pokaže svoje karte in razodene svojo diplomacijo. Ako je v opisanem slučaju to na višje povelje tudi res storil, oz. če je to zgodovinsko, to, kot rečeno, je njegova stvar, verovati ali ne. Ako ne, se gotovo vsaj proti božji veri ne pregreši. Pa recimo, da je to samo legenda. Njeno jedro je v bistvu resnično. Kot lažnik od začetka in oče laži satan dejansko tako postopa. Kdor seveda sploh ne veruje vanj, dosledno tudi v njegovo pretkano diplomacijo ne veruje. Takemu seveda ne vemo drugega reči kot: Počakaj, da se ti odpro vrata večnosti, boš takrat govoril. Samo to vedi, če boš takrat žrtev njegove diplomacije, ti bo spoznanje prišlo prepozno.

Dobro bo, če veš.

P. A.

Kabinet ameriškega perdsednika se sestoji iz tajništva države, tajništva zakladnice, tajništva cojne, tajništva mornarice, nice, tajništva vojne, tajništva mornarice, tajništva za notranje zadeve, tajništva za poljedelstvo, tajništva trgovine, tajništva dela in tajništva pošte.

Na 280.675 prebivavcev pride po en državni poslanec. Alabama (9), Arizona (1), Arkansas (7), California (20), Colorado (4), Connecticut (6), Delaware (1), Florida (5), Georgia (10), Idaho (2), Illinois (27), Indiana (12), Iowa (9), Kansas (7), Kentucky (9), Louisiana (8) Maine (3), Maryland (6), Massachusetts (15), Michigan (17), Minnesota (9), Mississippi (7), Missouri (15), Montana (2), Nebraska (5), Nevada (1), New Hampshire (2), New Jersey (14), New Mexico (1), New York (45), North Carolina (11), North

Dakota (2), Ohio (24), Oklahoma (9), Oregon (3), Pennsylvania (34), Rhode Island (2), South Carolina (6), South Dakota (2), Tennessee (9), Texas (21), Utah (2), Vermont (1), Virginia (9), Washington (6), West Virginia (6), Wisconsin (10), Wyoming (1). Skupaj 435.

Konstitucija Zedinjenih Držav ima sedem glavnih oddelkov in 19 takozvanih amendentov.

Od vseh 32 predsednikov je pripadalo 16 republikanski stranki, 10 demokratski stranki, 3 takozvani "Whig" stranki, 2 federalni stranki, 1 koalicijski stranki.

Po narodnosti je pripadalo 19 predsednikov angleškemu pokoljenju, 9 škotskemu in irskemu, 3 "Dutch" pokoljenju, eden je bil Švicar.

Pozabi in ne nozabi.

G. Z.

Pozabi vsako prijaznost, ki si jo ti pokazal drugemu; nikdar ne pozabi prijaznosti, ki so ti jo drugi storili.

Pozabi na čast, ki so ti jo drugi izkazali, nikdar ne pozabi na čast, ki drugemu pristojajo.

Pozabi besede natolcevanja, predno bi jo mogel ponoviti, nikdar ne pozabi pomagati vsakemu, ki je žrtev krive sodbe.

Pozabi krivico, ki ti jo drugi store, nik-

dar ne pozabi braniti vse, ki so preganjani in radi pravice trpe.

Pozabi na obljube, ki ti niso bile izpolnjene, nikdar ne pozabi izpolniti obljub, ki si jih ti drugim dal.

Pozabi, če ti je bil kdo nehvaležen, nikdar ne pozabi biti hvaležen vsem svojim dobrotnikom.

Pozabi na vse svoje skrbi, morivke sreče in veselja, nikdar ne pozabi vedriti čela vsem žalostnim, ponižanim in razžaljenim.

Mala Cvetka sv. Terezija.*)

Priredil P. B. A.

Prvo poglavje.

NJENO ROJSTVO.

SVETA Terezija Deteta Jezusa je bila rojena v mestu Alencon v Normandiji 2. januarja 1873.

Normandija je krasna pokrajina v severno zapadnem delu Francije. Pokrivajo jo gozdovi in zeleni pašniki in bistri potočki se vijejo po njih. Tisto noč, ko se je Terezika rodila, je bila vsa pokrajina s snegom pokrita. Kakor da je bila slika Terezikine duše, ki ji je bilo določeno, da ne bo nikoli izgubila krstne nedolžnosti.

Starši Terezikini, gospod in gospa Martin, so bili goreči katoličani. Čeprav je bila Terezika že deveto dete v družini, sta jo vendar oče in mati sprejela kot dragoceno darilo iz božjih rok. Bile so že štiri deklice v družini, štirje so pa umrli v zgodnji detinski dobi.

Otroci so bili vsi v postelji, ko je prišla na svet Terezika. Oče sam je zbudil starejši dve hčeri in jima naznanil veselo novico. Marija, trinajst let stara, se je vzpela v postelji, Pavlina, ki je imela le enajst let, je brž planila na tla in hotela steči pogledat malo sestrico. Toda oče jima je ukazal, naj lepo zaspita, zraven pa obljubil, da bosta zjutraj na vse zgodaj lahko videli malo. Ni pa zbudil Leonine, ki je imela devet let, in tudi ne Celine, komaj tri leta stare. Bal se je, da bi bili preveč vznemirjeni.

Ko se je g. Martin vrnil k svoji ženi, jo je našel zatopljeno v gorečo molitev. Rekla mu je:

“Molila sem in prosila za to novo dete iste milosti, kot za vse druge. Da bi jo Bog izbral zase in posebno še to, da bi njena duša ne bila nikoli omadeževana s smrtnim grehom. Naj jo rajši vzame poprej k sebi kot je vzel druge otroke.”

Prav zgodaj drugo jutro so vse štiri male deklice obkrožile svojo najmlajšo sestrico. Samo šepetaje so se upale govoriti, da je ne bi zbudile.

*) Dne 2. januarja 1933 mine 60 let, odkar je bila rojena Sv. Terezija, Mala Cvetka. Kako lahko bi še danes živela med nami na svetu, če gledamo samo na starost, ki bi jo utegnila dočakati! Saj še vedno žive njene štiri rodne sestre, ki so vse starejše od nje.

Sveta mala Terezija je res nekaj posebnega. Velik je bil njen poklic v življenju, še večji je njen poklic po smrti. Nedopovedljivo čudno nas dirne zavest, da se je ta velika svetnica rodila šele pred 60 leti.

Za njeno šestdesetletnico se nam zdi primerno, da v našem listu priobčujemo njen življenjepis. Upamo, da ga bodo naši naročniki z veseljem prebirali. Prijetno se bere in je poln dvigajočih navodil, prav tako kot življenje Terezike same.

Prvo poglavje priobčujemo v koledarski številki, ostalih 11 poglavij bo sledilo v rednih mesečnih publikacijah našega lista.

Le Čelina se ni mogla dolgo zdržati. Splezala je na stol in je ploskala od veselja. Končno se je sklonila in pritisnila Tereziki na lice poljubček, da je odmevalo po sobi. To jo je seveda prebudilo.

Ves pričujoči zbor jo je pozdravil z glasnimi vzkliki.

“O, mama,” je dejala ena, “kako fletkana je! Njene očke so kakor košček neba!”

“O, smejčka se!” je dodala druga. “Poglej, mama, smejčka se!”

In tretja je bila vsa zamaknjena nad čudom njenih majčkenih rokic.

Terezikini starši so jo želeli poslati h krstu takoj prvi dan. Vsi njeni bratci in sestrice so bili krščeni takoj. Toda ni kazalo drugače ko čakati, da je mogel priti boter. Že samo en dan odlašanja se je zdelo predolgo pobožni materi in nad vse skrbno je čuvala nad detetom.

Končno je prišel 4. januarij in Terezika je prejela sveti krst v cerkvi Naše ljube Gospe. Najstarejša sestra Marija ji je bila za botro in dobila je ime: Marija Frančiška Terezija.

PRI “MALI ROŽI” NA KMETIH.

Prva radost se je kmalu izprevrgla v žalost. Po nekaj tednih je Terezika tako hudo zbolela, da se je zdelo, da jo hoče Bog nazaj k sebi takoj. Vse so poizkusili, da bi ji vrnilo zdravje, toda človeška pomoč je bila brez uspeha. Celo goreča molitev prežalostne matere je dolgo obetala, da ne bo dosegla uslišanja. Zdravnik je popolnoma obupal. Toda, kakor da se je zgodil čudež — Terezika se je naenkrat zboljšala in si je kmalu tako opomogla, da so jo mogli vzeti v majhno kmetiško vas nekaj milj od Alencona.

Dobra kmetiška družina, ki je dobila Tereziko v oskrbo, je štela šest članov. Bil je oče, “atek Moses”, mati in štirje otroci. Materi je bilo ime Rozalija, pa so ji vobče rekli “Mala Roza”, ker je bila majhne postave.

Dete se je naglo krepilo. Očividno ji je sveži zrak na kmetih prav dobro prijal. Cele dneve je preživela na prostem. Kadar je imela “Mala Roza” delo na polju, je napravila Tereziki mehko ležišče iz sena v majhni samokolnici in jo vzela s seboj. Kadar je bilo čas, da pomolze kravo, si je dejala deklico v predpasnik in odhitela domov. Med molžo jo je pritrdila kravi na hrbet.

Tista krava je bila prekrasna žival. Bela barva je bila mešana z rdečkastimi lisami, kar je kravi prineslo ime “Korenjka”. Ena rdečkasta lisa ji je zlezla prav gori na konico desnega ušesa in Korenjka je napravljala vtis prave navihanke, kadar je nesla glavo lepo po konci. In tako se je držala vselej, kadar je šla z Tereziko na hrbtu na kratek sprehod.

Zdi se, da so taki sprehodi s Tereziko prinesli Korenjki posebno srečo. Pozneje je namreč izbruhnila huda bolezen med živino tistega kraja. Toliko govedi je padlo, da je bila vsa vas kar obubožana. Korenjka je pa ostala zdrava in živa, na veliko veselje “ateka Mozesa” in njegove družine.

Terezika se je pa razvijala in postajala bolj in bolj mična. Venomer se je smehljala in obrazek ji je obdajal okvirček iz prekrasnih zlatih ko-

derčkov. Vsi vaški otroci so bili neumni nanjo in so rajali okoli nje ter jo izmenjaje se poljubljali.

Neki enajstletni deček ni bil zadovoljen samo s tem. Jemal jo je v naročje in jo dvigal visoko kvišku, druga deca so ji pa izkazovali svoje spoštovanje kot vdane dvorjanke ljubljeni kraljici. Tisti deček je postal pozneje duhovnik.

Nekoč med tako igro je prišel mimo stari vaški župnik. Dolgo in resno je zrl v Terezikino obličje in jo je blagoslovil. Prosil je zanj, da bi bila nekoč podobna svoji patroni, veliki sveti Tereziji.

Potem je pripovedoval otrokom o Terezikini družini. Omenil je nje-nega deda, ki je bil častnik francoske vojske in je dobil od kralja Karla X. odlikovanje za izredne zasluge.

Govoril jim je tudi o sorodnikih Terezikine matere, ki so se pisali Guerin in so bili v veliko pomoč duhovnikom v času preganjanja po znani strašni revoluciji. Terezikin dedek je bil takrat šele kake štiri leta star, pa že imel svoj delež pri težavah onih žalostnih časov. Nekoč je mali dečko sedel na zaboji, v katerem se je skrival njegov stric, duhovnik, pred revolucionarnimi vojaki. Dečko je s tako slovestnostjo razpostavljaj igrače in se poglobljal v svoje opravilo, da se iskavcem še sanjati ni moglo o duhovniku v tistem zaboji. Večkrat je tudi spremljal strica na njegovih skrivnih obiskih od hiše do hiše. Stric je bil preoblečen v kmeta in dečko je korakal ž njim, držeč ga za roko. In spet ni prišlo vojakom na misel, da bi "kmet" z dečkom ob strani utegnil biti preoblečen duhovnik.

Toda vrnimo se k naši Tereziki.

Gospod in gospa Martin sta šla večkrat obiskat svojo hčerko na kmete. Njene sestre, od katerih so tri hodile v šolo k sestram, niso bile tako srečne. Samo kak dan počitnic so mogle izrabiti za to, da so napravile izlet na obisk k "Mali Roži" in njenim svojcem.

Vesel dan pa je bil 11. marca 1874. Takrat se je Terezika vrnila domov. Bila je že 14 mesecev stara. Začenjala je sama stopicati in čeb-ljati svojo otroško govorico. Vsa hiša se je radovala njenega povratka. Saj se je takoj videlo, da bo ljubko dete ožarjalo vse in vsakogar s čarom svojega sončnega temperamenta in privržnega srca.

(Nadaljevanje v prihodnji številki A. M.)

Kako sv. cerkev svetnike proglašča.

P. Hugo.

Zdaj, ko se borimo za altarsko čast naših dveh služabnikov božjih Slomška in Barage, bo gotovo na mestu, če malo opišemo, kako se vrši svetniški proces. Celo potrebno se nam zdi to kolikor moč poljudno obrazložiti. In to iz dveh ozirov. Prvič zato, da ne izgubimo upanja in poguma, če se nam ta želja ne bo tako hitro izpolnila, kot bi radi. Kajti kdor svetniški proces samo na papirju proučuje, mora nehote vzdihniti: Lažje si je priboriti tron v nebesih kot na altarju. Drugič pa zato, da se kako ne zaletimo in stvari bolj škodujemo, kot koristimo. Bi znal kdo že zdaj navduševati verne k njunem čiščenju in isto prirejati. S tem bi jima pa storil slabo uslugo. Ko bi se v teku procesa dognalo, da se jima je že prej, preden sta bila za blažene proglašena, izkazovalo kako javno čiščenje, bi bil proces takoj ustavljen. In to za toliko časa, dokler bi se ne ugotovilo, da je to čiščenje popolnoma prenehalo.

Svetniški proces ima svojo zgodovino. Iz svoje početne enostavnosti se je polagoma razvil do sedanjih kompliciranih. A ta njegov zgodovinski razvoj nas zaenkrat ne zanima. Slediti hočemo le njegovemu zdaj predpisanemu poteku. In še to bi pripomnil, da hočemo imeti pred očmi le redni proces za proglašanje spoznavavcev.

ki pride pri obeh naših kandidatih v poštev. Izredni proces za služabnike božje kateri se že od pamtiveka časte, ne da bi bili kedaj prej za blažene oz. svetnike proglašeni, je mnogo enostavnejši. Sv. stolica njih čiščenje po tozadevnih ugotovitvah kar na kratko potrdi. Malo krajši je tudi proces za proglašanje mučencev. Nas zanima samo redni proces za proglašanje spoznavavcev.

Je pa ta proces dvojen, tako z ozirom na novega altarskega kandidata samega, kot tudi z ozirom na takozvano inštanco, ki ga vodi. Z ozirom na svetniškega kandidata se najprej vrši proces za njegovo beatifikacijo ali proglašanje blaženim, potem pa za kanonizacijo ali proglašanje svetnikom. Z ozirom na inštanco se pa najprej otvori škofijski proces v oni škofiji, kjer je služabnik božji umrl in počivalo njegovi telesni ostanki, ali pa tudi v oni, v kateri ga je Bog s čudeži poveljčal. V škofiji oz. škofijah kjer se je rodil ter več ali manj časa živel in delal, se vodi le dodatni ali dopolnilni proces. Škofijsko sodišče je tedaj prva inštanca. Druga pa je rimska Kongregacija za sv. obreče. Ona vodi v imenu sv. očeta apostolski proces. S tem je podana razdelitev te naše razprave.

PROCES ZA PROGLASITEV BLAŽENIM.

Najprej se otvori proces za proglasitev služabnika božjega blaženim. Po obstoječih postavah nihče ne more biti proglašen za svetnika, če ni bil prej proglašen za blaženega. Naše ljudstvo v navadnem govorjenju med blaženim in svetnikom ne pozna razločka. Ono govori le o proglašenju za svetnika. Temu ljudskemu pojmovanju oz. izražanju smo se tudi mi v naslovu te razprave prilagodili. Po cerkvenem pojmovanju pa blaženi in svetnik nista isto. Kadar Cerkev koga proglasi za blaženega, njegovo javno čiščenje samo dovoli in še to le v omejenem obsegu, za to ali ono škofijo, za ta ali oni red, za to al-

ono deželo. Blaženemu na čast se brez posebnega dovoljenja sv. stolice ne sme posvečevati ne cerkva ne altarjev. Kadar pa ona koga proglasi za svetnika, njegovo javno čiščenje zaukaže in sicer za vesoljne Cerkev. Njemu v čast se lahko posvečujejo altarji in cerkve.

Bogoznanci poznajo še drugo razliko med blaženim in svetnikom. Pri proglašenju za svetnika, tako splošno uče, je Cerkev nezmotljiva, ne pa pri proglašenju za blaženega. No, pa ta razlika ni toliko praktičnega pomena. Kajti nihče ne more upravičeno reči, kaj bom blaženega častil, če ni gotovo, da je v nebesih. Je gotovo.

Bog vendar ne more svojega pečata pritiskati na laži-svetnika. Saj se tudi za proglasitev blaženim zahtevata najmanj dva resnična čudeža, kot bomo pozneje videli. In Bog, kateremu edinemu se pravi čudeži pripisujejo, ne more z njimi laži potrjevati. Sicer je pa že proces za proglasitev bla-

ženim tako strog, da ga nihče, katerega svetost ni nad vsak upravičen dvom vzvišena, ne prestande. Praktično tedaj ni nikakega dvoma, da bi se kdo znal zmotiti, če blaženega časti, zlasti če je ta šel skozi redni beatifikacijski proces skozi katerega ga hočemo v naslednjem spremljati.

ŠKOFIJSKI PROCES.

Kakor že povedano, otvori škofijski proces oni škof, kjer je služabnik božji umrl in počiva, ali pa oni, v katerega škofiji ga je Bog s čudeži proslavil. To pa lahko stori po lastnem nagibu ali pa na pobudo koga drugega. Zависи od tega, kje in od koga je bila zadeva sprožena. Tisti, ki zadevo sproži, da pride v tek, se imenuje v cerkvenem pravu actor, pobudnik bi morda lahko rekli. Je lahko vsak, bodi moški, bodi ženska, duhovnik ali lajik, posamna oseba ali organizacija. Podregra lahko v Rimu, ali pri enem ali drugem pristojnem škofu. Če najde njegova pobuda odmev, poklicane cerkvene oblasti uredijo kako in kje je treba začeti.

Oni škof tedaj, ki je prvi v to poklican, imenuje posebno komisijo, ki v njegovem imenu dejansko vodi vse delo. Komisija mora sestojati iz sledečih članov: Predsednika, ki je škof sam ali njegov namestnik, postulatorja ali pobornika, zagovornika vere, sodnika oz. sodnikov in notarja če treba z več pomožnimi silami. Vsi ti morajo pred prevzetjem službe priseči, da bo vsak svojo službo vestno in nepristransko vršil, kot jo važnost stvari zahteva.

Najpomembnejšo vlogo v tej komisiji igra postulator ali pobornik. Njegova naloga je gledati, da proces kje ne zastane. In če je zastal, mora skrbeti, da ga čimprej zopet premakne čez mrtvo točko. Prvo, kar njemu pripada, je, da sestavi kratak življenjepis služabnika božjega, s posebnim ozirom na njegovo reš svetniško življenje, ki jo je morda Bog že s čudeži potrdil. To naj služi kot nekaka podlaga za nadaljnje delo. Nato mora pa skrbeti, da tisto, kar je o njem napisal glede svetniškega življenja, tudi izpriča.

Vse žive in mrtve priče morajo isto potrditi. Žive priče so oni, ki so bili s svetniškim kandidatom v kakoršnemkoli neposrednem ali posrednem stiku. Mrtve priče so njegova pisana dela, če jih je kaj zapustil. A postulator ni edini sodnik glede vsega tega. To je že delo drugih članov komisije, zlasti zagovornika vere in sodnikov. Ti vzamejo od pobornika izse-

dene priče v zaslišanje in pretres. Žive priče pod prisego natančno izprašajo, njih izjave napišejo in podpišejo. Mrtve priče po učenih izvedencah strogo preiščejo, je li vse v skladu s katoliškim naukom ali ne. Se li tudi iz spisov zrcali moralna veličina altarskega kandidata, ali očitujejo kaj nasprotnega. Zagovornik vere ima pri vsem tem glavno besedo.

Vse to ni mali, ni lahko delo. Često zahteva več let. Kdo ve kod so vse te priče raztresene. Živih prič, ki bi bile v kakoršnemkoli osebnem stiku s svetniškim kandidatom, morda ni več. Proces je bil prepozno sprožen. Prav za prav bi se moral škofijski proces izvršiti takoj po smrti dotičnega, v sluhu svetosti umrlega služabnika božjega, ali vsaj v prvih tridesetih letih, ko so taki, ki so ga poznali, še živeli. Tako želi sv. cerkev. Ako se to ni zgodilo, se mora dotična škofijska oblast, ko je zaprosila za apostolski proces, sv. stolici opravičiti, zakaj se ni zgodilo. V tem slučaju je treba zaslišati one priče na katerih sloni nepretržani sluh svetosti. Zlasti one je treba poklicati na pričevanje ki so bili priča kakega čudeža na priprošnje služabnika božjega. Pri tem se pa zagovornik vere ne sme zadovoljiti z golo ustno izjavo dotičnega, še manj pa s kako zahvalo, ki jo je objavil. Pod prisego mora izpovedati, kaj in kako se je zgodilo. Pa tudi s tem se zagovornik vere še ne zadovolji. Ako gre za kako čudo, ki ni očitno nadnaravnega izvora, ampak je lahko tudi naravnega, pritegne še druge izvedence zdravnike specialiste, da izreko svoje mnenje.

Še več dela da preiskava o mrtvih pričah, pisani ostalin svetniškega kandidata. In to zlasti v slučaju, če se prej nihče ni brigal, da bi zbral njegove spise. Tiskana dela ni tako težko zbrati. Dobe se, če ne v eni, pa v drugi, tretji knjižnici. Veliko težje je zbrati rokopisna dela, o katerih se ne ve, kod jih je treba vse iskati. Pridejo pa v poštev tudi najneznatnejše pismo, zapisek, poročilo. Naloga postulatorja je vse to izslediti. V ta namen se mora obr-

niti na škofa, da potom javnega oglasa pozove vse, ki bi imeli v posesti kaj tacega, to v gotovem roku dostavijo komisiji. Ta poziv ima redko popolni uspeh. Kajti takih dragocenosti nihče ne daje rad iz rok. V tem slučaju mora komisija skrbeti, da dobi v roke natančno overovljen prepis. No, to je danes v toliko lažje, ker je mo goče napraviti najbolj natančni fotografski posnetek.

Ko je vsa rokopisna ostalina skupaj, je pod vodstvom zagovornika vere določen bogoslovni strokovnjaki pregledajo, je li zrcalo čiste vere in odsev moralno vzvi šenega značaja pisatelja. To delo je zlasti težavno, če je pisatelj pisal v neobičajnem jeziku, kot n. pr. Baraga v indijanščini. V tem slučaju je treba poiskati izvedenca v dotičnem jeziku.

Od časa do časa, kot se pač proces bolj ali manj razveseljivo razvija, se celotna komisija zbere k skupni seji, da ugotovi kako daleč je zadeva že napredovala in se dogovori, kaj je treba še storiti. Doteda nje vsebe vse natančno po predpisih za beležene shrani v arhivu. Ko je nadaljna preiskava izčrpana in je potrdila, kar je postulator o svojem altarskem kandidatu napisal glede svetosti življenja in čudežev, sledi posebni dodatni proces glede njegovega čiščenja.

Po odloku papeža Urbana VIII. z dne 15. marca 1625., ki je bil dne 5. jul. 1634. znova potrjen, je bilo prepovedano javno čiščenje vseh služabnikov božjih, ki še niso bili od sv. cerkve kot blaženi oz. sveti proglašeni. Izvzeti so bili le oni, katerim se je že od pamtiveka izkazovalo javno čiščenje. Posebej je bilo s tem odlokom zabranjeno, jih slikati s svetniškim sijem in te podobe javnemu čiščenju izpostavljati, bodi po cerkvah, bodi ob njih grobeh. Istotako je bilo prepovedano prižigati lučke na njih grobeh in obešati zaobljubljene tablice, v zahvalo za uslišane

prošnje. Hkrati je isti papež zabranil otvoriti odnosno nadaljevati kak svetniški proces, dokler se ne dožene, da se dotičnemu služabniku božjemu ni izkazovalo nikako javno čiščenje. Preiskovalna komisija mora to z vso možno natančnostjo ugotoviti, tako potom priči, kot potom lastnega opazovanja. Osebnost si mora ogledati kraj, kjer je dotični umrl in grob, kjer počivajo njegovi telesni ostanki, če se morda ne nahaja tam kaj tacega, kar ni v skladu z omenjenim odlokom. Vsako sumujo je treba prej razčistiti. V slučaju, da se je dotlej kaj nepostavnega v tem oziru godilo, mora takoj prenehati. Dokler ne prestane, proces ne more naprej.

Ko je vse to delo dovršeno in je preiskava o svetniškem kandidatu ugodno izpadla, se škofijski proces zaključí. V plenarni seji komisija naprej uredi vse listine, na kar jih izroči posebnemu tajniku, da jih prepiše. Kajti izvirnik procesa ohrani dotična škofija, le prepis se pošlje v Rim, v svrhu apostolskega procesa. Ko je tajnik izgotovil prepis, ga pooblaščenec primerja z izvirnikom. Ko se je komisija prepričala, da mu docela odgovarja, to s podpisom in pečatom potrdi. Nato izvirnik zapečati in v škofijskem arhivu shrani. Le z dovoljenjem apostolskega sedeža ga škofijska oblast sme odpreti. Istotako prepis zapečati s škofovim pečatom in ga izroči postulatorju, da ga pošlje kongregaciji za sv. obrede, obenem s pismenim potrdilom vseh članov škofijske komisije, da se je vse izvršilo v popolnem soglasju z vsemi tozadevnimi predpisi cerkvenega prava. Škof mora poslati tja celo odtisek pečata, s katerim je prepis zapečatil. To pa radi tega, da ima omenjena kongregacija vso možno gotovost, da je dobila pravi in nedotaknjen prepis. Obenem s prepisom procesa je treba kongregaciji doposlati tudi vse spise altarskega kandidata, ako ni Rim glede tega v posebnem slučaju kako drugače ukrenil.

APOSTOLSKI PROCES.

Apostolski proces spada, kot omenjeno, v področje Kongregacije za sv. obrede. Ona je v tej zadevi najvišja cerkvena eksekutivna oblast. Zadnje odločilne besede ali naj se komu prizna čast altarja ali ne, seveda tudi ona nima. Ta je pridržana izključno sv. očetu.

Ko je bil škofijski proces dostavljen Kongregaciji za sv. obrede, ga ona zaenkrat zapečatenega, kot ga je prejela, shrani

ni v svojem arhivu. V njenem arhivu je točasno nagromadenih nad 500 takih procesov. Ako je akcija za beatifikacijo kakkega služabnika božjega živahna in so ti isti, ki jo imajo v rokah agilni, škofijski proces ne leži dolgo zapečaten v arhivu Kongregacije. Če se pa odgovorni činitelji premalo gibljejo, lahko desetletja tam leži, ali celo obleži, ne da bi prišlo do apostolskega procesa. V sučaju močne in

vztrajne pobude Kongregacija zaprosi sv. očeta, da imenuje enega izmed kardinalov za predlagatelja in poročevalca beatifikacije dotičnega služabnika božjega. Njegova naloga je slučaj nasplošno proučiti in vse potrebno urediti za otvoritev apostolskega procesa. Na njegov predlog se sestavi posebna komisija, slična oni pri škofijskem procesu in katere delovni voditelj je on sam. Glavno vlogo pa igrata generalni postulator in generalni zagovornik vere. Prva naloga te komisije je, da natančno prouči spise služabnika božjega in škofijski proces, je li bil formalno, to je v soglasju s tozadevnimi pravnimi predpisi pravilno izveden, ter če tudi stvarno nudi zadostna podlaga za otvoritev apostolskega procesa.

Pred vsem kardinal predlagatelj odredi pregled spisov služabnika božjega. V ta ne smejo vedeti drug za drugega, da ne namen jih izroči učenim možem, kateri pa morejo med seboj izmenjati svojih mnenj, ampak je vsak sam prisiljen jih proučiti in izreči svoje lastno mnenje. Ko so ti dovršili svoje delo in je vsak predložil svoj pismeno sodbo, se kardinali člani Kongregacije za sv. obrede sestajejo k seji, da pregledajo, kaj sodijo posamezni revizorji. Ako je sodba ugodna in tudi zagovornik vere nima ničesar oporekati, srečen izid te preiskave sporoče sv. očetu. Na podlagi tega on odloči, naj se nadaljuje s pripravami za pravi apostolski proces.

Kongregacija za sv. obrede nato istotako po pismenem dovoljenju sv. očeta preide k reviziji glavnega škofijskega procesa, ki ga ima v arhivu, še vedno zapečatenega. Protonotar iste Kongregacije najprej ugotovi, če je škofijski pečat še nedotaknjen. Nato proces vpričo kardinala prefekta Kongregacije proces odpre in ga izroči kancelarju Kongregacije, da oskrbi njegov prepis in če treba tudi prestavo raznih aktov v latinski jezik. Ko je ta izgotovljen in overovljen, škofijski izvod shranijo nazaj v arhivu Kongregacije, njegov prepis pa dobi v roke generalni zagovornik vere. On na podlagi njega in še drugih virov, če so mu na razpolago, sestavi kratenem pa skrbno, namenoma stiče, kje bo tek življenjepisa služabnika božjega. Obnašel kako potezo, ki ali govori proti njegovi svetosti, ali pa proti postavnosti škofijskega procesa. Vse te pomisleke proti nadaljevanju procesa predloži kardinalskemu zboru kongregacije za sv. obrede. Naloga zagovornikov služabnika božjega je jih zavrniti in razbliniti.

Ako je služabnik božji tudi to preizkušnjo srečno prestal, kardinal predlagatelj stavi na člane Kongregacije zaključno vprašanje, naj se li sv. očetu predlaga otvoritev pravega apostolskega procesa ali ne. Če je zbor za to, se sklep predloži sv. očetu v odobrenje. Papež predložen sklep podpiše: Placet, to je: Dovolimo, da se otvori apostolski proces. Žraven po prastari navadi dostavi samo začetno črko svojega krstnega, ne papeškega imena. S tem je apostolski proces pravno otvorjen. Pred uveljavljenjem novega cerkvenega prava, to je pred binkoštni l. 1918., je bil s tem papeževim Placet in podpisom dotičnemu služabniku božjemu uradno priznan naslov: Častitljivi. Kar pa je stopilo v veljavo novo cerkveno pravo, od binkošti l. 1918, dotičnemu služabniku božjemu naslov Častitljivi še ne pristojata. Ko bi ga začeli javno tako nazivati in slikati s svetniškim sijem, bi to zavrlo nadaljni proces. Mora prej še skozi težke preizkušnje.

Sledi revizija dodatnega škofijskega procesa, ki je ugotovil, da se dotlej služabniku božjemu ni izkazovalo nikako javno čestitje in če se je, je bilo že odpravljeno. Vsak dvom glede tega zadevo lahko zavleče v nedogledni čas. Kongregacija zahteva izvestno gotovost, ker je zanjo odgovorna sv. očetu. Ako je nima, uvede novo natančno preiskavo. Šele, ko je to nad vsak dvom izpričano in uradno ugotovljeno, zaprosi sv. očeta dovoljenja, da sme otvoriti glavni apostolski proces c sluhu svetosti sploh, ter čednostih in čudežih posebej.

Na pobudo generalnega postulatorja naslovi sv. oče na kardinala prefekta Kongregacije za sv. obrede takozvano remisorijsko pismo, s katerim Kongregacijo pooblašča za otvoritev apostolskega procesa o sluhu svetosti, čednostih in čudežih altarskega kandidata. To pismo kardinal prefekt dostavi vsem članom komisije, ki ima ta proces izvesti. Med drugimi člani, o katerih je bil že ponovno govor, je v tej komisiji najmanj pet sodnikov.

Delo, ki jo ima ta komisija zivrsiti, je ogromno. Kajti ta proces je zelo kompliciran, odnosno sestoji iz več procesov, ki jih je treba posamič izvesti. Najprej mora potom posebnega procesa na splošno ugotoviti sluh svetosti, jeli res obstoja, kedaj se je začel, kako stvarno podlago ima in kako razširjen je. Če o sluhu svetosti ni nikakega dvoma, ker je preveč očiten in jasno dokazan, o čemer sodita kardinal prefekt in generalni zagovornik vere, ta

proces lahko izostane. Ako pa sluh svetosti ni tako očiten in dokazan, ga mora komisija šele dognati. Ko ga je po raznih preiskavah ugotovila, sestavi protokol, ali takozvano Positio, ki jo tiskano predloži Kongregaciji za sv. obrede. Njej priloži tudi tiskane dokaze, da je bil proces pravilno izvršen. Je li to res in ali je sluh svetosti zadostno izpričan, o tem sodi zbor Kongregacije za sv. obrede. Na seji, v ta namen sklicani, kardinal predlagatelj poroča o izidu tega procesa. Svoje poročilo zaključi z vprašanjem: Je li veljavnost splošnega procesa o sluhu svetosti pravno neoporečna? To je prvo vprašanje. Drugo pa: Ali je sluh svetosti zadosti dokazan? Ako člani Kongregacije na oboje vprašanje pritrdilno odgovore, se ta proces zaključi. Ako ne mora komisija, zlasti zagovornik svetniškega kandidata vprašati za pomisleke, ki obstojajo proti njemu, tedaj jih na prihodnji seji objasni in razprši. To gre toliko časa, dokler ni vse jasno in v redu, tako da morejo člani Kongregacije na obe stavljeni vprašanji dati pritrdilni odgovor. A končna beseda o tem je spregovorjena šele, ko sv. oče veljavnost procesa in ugotovitev sluha svetosti potrdi.

Sledita podrobna procesa o čednostih in čudežih služabnika božjega. Ker je to jedro celotnega škofijskega in apostolskega procesa, se ta dva procesa posebno strogo vršita. Po obstoječih predpisih bi o tem pred 50 leti od smrti služabnika božjega sploh ne smela biti izrečena zadnja beseda. A če je velik pritisk, od katerekoli strani, naj bi se zadeva pospešila, sv. oče od te postave dispencira, kar se je v zadnjem času ponovno zgodilo, kot n. pr. pri sv. Tereziji Deteta Jezusa. Vršita se pa ta dva procesa zopet vsak posebej. Najprej oni o čednostih, potem ta o čudežih.

Pri procesu o čednostih komisija novemu altarskemu kandidatu temeljito izpraša vest, kako se je v njih odlikoval. V ta namen zagovornik vere sestavi dolgo vrsto vprašanj. Vse čednosti pridejo na vrsto, najprej božje, potem takozvane moralne. V vseh se je moral služabnik božji odlikovati. Odlikovati pravim, to je: dičiti so ga morale ne v navadni, ampak v junaški meri. Ta preiskava je kajpada mnogo enostavnejša, če je bilo vse to že pri škofijskem procesu ugotovljeno. V tem slučaju sv. oče na prošnjo pismeno potrdi, da ima škofijski proces glede tega isto dokazano moč, kot apostolski. A če je med enim in drugim preteklo več časa in se je med tem kaj novega izsledilo, se v

apostolskem procesu še enkrat vse pretrse in dopolni.

Posebna točka tega procesa, ako kaže ugodni izid, je, da pred njegovim zaključkom odpro grob služabnika božjega, ter vse natančno pregledajo in popišejo, kar so našli. To delo izvrši posebna zapri-sežena komisija. Pod cerkveno kaznijo izobčenja je prepovedano ob tej priliki vzeti ali komu dati kako relikvijo služabnika božjega. Vse, kar so našli, preiskali in popisali, morajo položiti nazaj v grob. Ako bi iz kateregakoli važnega vzroka kazalo, da je treba ostanke prenesti v kak drug grob, mora komisija imeti za to posebno dovoljenje apostolskega sedeža.

Zaključi se ta proces podobno kot oni o sluhu svetosti. Komisija izdelata protokol vsega, ali Positio o čednostih, ki jo predloži Kongregaciji za sv. obrede z vprašanjem: Je li dokazano, da se je služabnik božji v junaški meri odlikoval v vseh božjih in moralnih čednostih, da se mu lahko prizna čast altarja?

Na treh sejah zbor Kongregacije za sv. obrede razpravlja o tem vprašanju oz. dvomu. Te seje imajo posebna imena. Prva se imenuje predpripravljalna, druga pripravljalna, tretja pa generalna ali splošna. Prva pa se vrši na domu kardinala predlagatelja in poročevalca. O vsem kar se na njej razpravlja, zagovornik vere sestavi nov protokol ali novo Positio o čednostih. Druga ali pripravljajna seja se vrši v apostolski palači. Na njej se razmotriva sestavljena nova Positio. Iz te in iz tega, kar se je še najnovejšega ugotovilo, zagovornik svetniškega kandidata sestavi takozvani konkordat ali kratek posnetek vsega, kar se je v celotnem procesu glede tega dognalo, ter ga tiskanega predloži generalni seji. To se imenuje najnovejša Positio.

Na generalni ali splošni seji je navzoč sv. oče sam. Po poročilu o vsem, o čemer se je pri prejšnjih dveh sejah razpravljalo in ugotovilo, sv. oče potem, ko se je zboru Kongregacije priporočil v molitev, da bi v tako važni zadevi prav odločil, izreče končno besedo glede omenjenega vprašanja oz. dvoma, če je gotovo, da se je služabnik božji junaško odlikoval v vseh čednostih. Ako tudi on pravi, da je dvom končno veljavno rešen, sledi pisan papeški odlok, ki to javno potrdi.

Ker se mora na omenjenih treh sejah praviti in izreči končna odločilna beseda v tej zadevi, generalni postulator pred vsako obvesti škofa oz. škofe, kjer je služabnik božji živel, delal, umrl in počiva, da odre-

dijo javno čiščenje Najsvetejšega od 9—12 ure dopoldne, ter povabijo verne k molitvi, da bi se vse ugodno izteklo.

Ko je bil objavljen odlok, da se je služabnik božji junaško odlikoval v krščanskih čednostih, mu po novem cerkvenem pravu šele uradno pristojna naslov. Častitljivi služabnik božji. V teku nadaljnjega procesa se vedno tako naziva. A kako javno čiščenje mu s tem še nikakor ni priznано. Zato je tudi poslej še treba paziti, da se kdo v svoji gorečnosti ne zaleti. Kajti novi kandidat altara ima pred seboj še en proces o čudežih, s katerimi je Bog potrdil njegovo svetost.

Na splošno se za beatifikacijo zahtevata dva čudeža. Pripomniti pa treba, da se morata ta dva čudeža ugotoviti na podlagi prič, ki so jih videli. Ako takih čudežev, oz. takih prič ni, ampak samo priče, ki so o čudežih slišale, se pri rednem procesu, o katerem govorimo, zahtevajo trije čudeži. Proces o njih ugotovitvi se pa podobno vrši, kot oni glede čednosti. Najprej jih vsakega posameznega preiskuje eksekutivna komisija. Odločilno besedo v njej imajo posebni strokovnjaki, zdravniki, kirurgi, psihijatri, v katerega področje pač to ali ono "čudežno" ozdravljenje, ali kar že je, spada. Danes, v dobi globljega prodiranja v tajne naravnih sil, katerim nihče ne ve mej, je sv. cerkev glede tega posebno previdna.

Ko je preiskava izvršilne komisije dognala zadostno število pravih čudežev, vsaj kolikor je mogla ona ugotoviti, stopi

s svojim vspehom zopet pred Kongregacijo za sv. obrede. Ta v treh sejah, prav kot je bilo zgoraj glede čednosti opisano, razpravlja, ali gre za prave čudeže ali ne. Pri glavni sklepni seji zopet sv. oče izreče zadnjo odločilno sodbo. Ako je ta ugodna, je apostolski proces v prilog novega svetniškega kandidata prav za prav završen. Če pa ni ugodna, to je, ako čuda niso bila kot pravi čudeži spoznani, ali vsaj ne v zadostnem številu, se proces odgodi, dokler Bog ne pritisne jasnejšega pečata. Zgodi se, da se je komisija izrekla za pristnost čudežev, sv. oče pa je bil nasprotnega mnenja. Kajpada v takem slučaju njegova velja. Nedolgo tega smo o takem slučaju brali.

Če sta bila čudeža uradno kot taka potrjena, se sestavi protokol, vsebujoč oba odloga, onega, ki potrjuje čednostno življenje in tega, ki izpričuje prave čudeže. Ta tiskan protokol nosi naslov: Positio o dvomu, če se lahko s sigurnostjo preide k beatifikaciji. Generalni seji, na kateri se o tem razpravlja, prisostvuje zopet sv. oče, ki izreče končni dan. Proces za beatifikacijo je srečno dovršen. Določi se čas, kdaj se bo proglašenje slovesno izvršilo. Ker je s tem častitljivemu služabniku božjemu priznано javno čiščenje, četudi v omejenem obsegu, njegov grob zopet odpro, da telesne ostanke izpostavijo čiščenju. Papež v to pooblasti zagovornika vere, ki po danih navodilih ali sam oskrbi dvignije telesnih ostankov, ali pa to stori po škofu dotičnega kraja, kjer počiva.

PROCES ZA SVETNIKA.

Ta je bistveno krajši in manj zapleten, kot oni za blaženega. Prvi predpogoj, da se more koga za svetnika proglasiti, je, kot že vemo, da je bil prej proglašen za blaženega, bodi potom rednega ali izrednega procesa. Drugi pogoj pa je, da je Bog blaženega prostavil z dvema novima čudežema. Ako sta ta dva pogoja dana, postulator sv. očeta lahko zaprosi, za obnovenje oz. nadaljevanje procesa v svrhu proglašenja blaženega svetnikom. Ker je drugo že vse dokazano in izpričano, gre le še za dodatni proces o novih čudežih. Ta se pa vrši z istim pravnim postopkom, kot smo zgoraj opisali in tedaj ni treba še enkrat ponavljati. Ko sta nova čudeža izpričana, sv. oče izda odlok, da se lahko varno preide k proglašenju blaženega za svetnika. Zunanja slovesnost proglašenja za svetnika je kajpada še mnogo veličast-

nejša, kot ona za blaženega. Vršiti se mora tako kot ustaljeni rimski običaj predpisuje.

* * *

To bi bil tedaj kratek posnetek svetniškega procesa. Že ta se morda komu zdi kakaj kompliciran. Kaj šele, ko bi ga razvili v vseh njegovih podrobnostih. Za to bi bil cel koledar premajhen. Knjigo, v kateri je potanjko razvit, imamo pred seboj. Šteje nič manj kot 357 strani večje oblike. Dokazuje nam, kako skrajno previdno in temeljito sv. cerkev v tej zadevi postopa. Zato le nikar ne mislimo, da bomo našega Barago ali Slomška kar čez noč na altaru zagledali. Na drugi strani pa zopet ne smemo radi tega kar naprej obupati. Če se ljudje za malenkostno stvar cela leta, od inštanice do inštanice

pravdajo in v svoji nesveti trmi kar ne odjenjajo dokler ni zadnja inštanca razsodila, zakaj bi ne imeli tudi malo svete trme in

ne rekli: Naj traja proces dokler hoče, mi ne odjenjamo, dokler Baragi in Slomšku ne priborimo svetniške krone.

On Baraga's Historic Trail.

By Joseph Gregorich.

In gathering material on the life of our illustrious Baraga, under the auspices of the Bishop Baraga Association, one cannot help but be deeply impressed by the great part that this saintly missionary has played in the history of the "Old Northwest," as the territory now occupied by the states of Michigan, Wisconsin and Minnesota was then called. Little by little his wide and beneficent influence comes to light; deeper and deeper his name is engraved on the memory of man as his life becomes better known. His saintly life is revealed in greater profundity; his labors assume a greater magnitude.

A search through the secondary sources, the printed works, has disclosed an amazing number of times that his name has been preserved in printer's ink. For instance, in the Chicago Public Library, a large institution, though by no means the largest of its kind, hundreds of books will be found on the shelves that respectfully refer to this great missionary. Historians have scrutinized carefully his diaries and have extracted therefrom valuable and reliable historical data; they have freely quoted from his letters and their acknowledged reference to Baraga is an authoritative confirmation to their assertions. There are books on travel through the Lake Superior country, then considered remote from civilization, in which the authors take delight in describing his pleasing personality and depicting his adventures and his self-sacrificing labors among the Indians. Science pays frequent tribute to his genius and we find such respected authority as the Smithsonian Institute of Washington liberally using his name in a number of its publications. In the government reports, those of the Commissioner of Indian Affairs, few, if any, missionaries have received the commendation given to Father Baraga. Often his chapels became the nucleus of budding settlements, and local historians of scores of towns and cities vie with each other in claiming

share of his labors among those of their pioneers. It is then of little surprise to learn that Bishop Baraga had been honored as a pioneer during his lifetime and had been made a member of the Michigan Pioneer Historical Society, an honor which he undoubtedly well deserved.

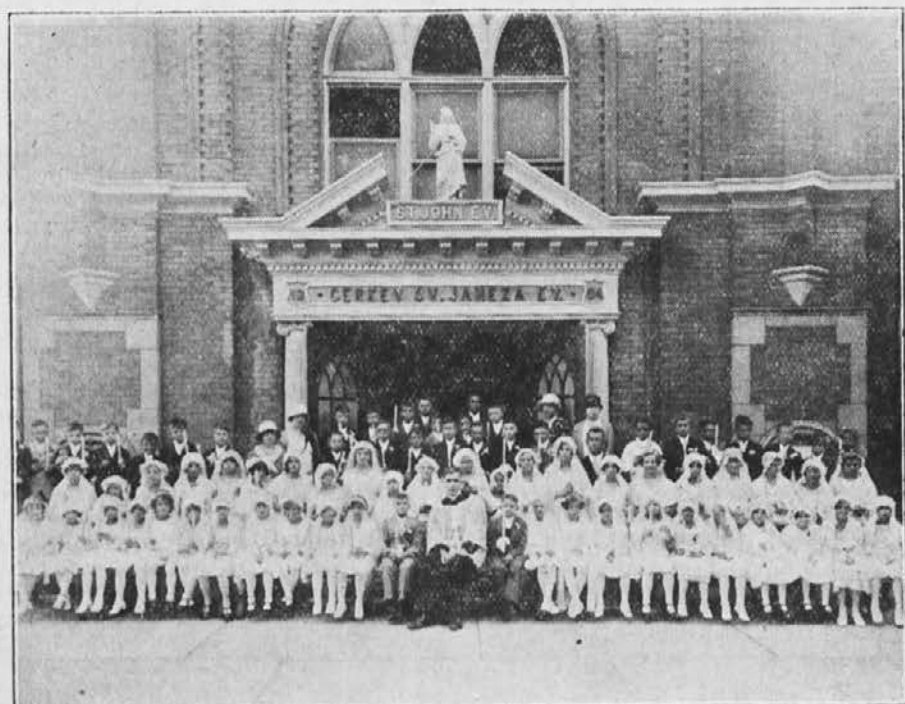
It is interesting to note that to the Americans of his time his early life was more or less an enigma. Because of his gentle bearing, maintained in spite of living in a rough and uncivil country, and his generosity, he appeared to them like a fairy prince. Baraga seldom talked about himself, and, perhaps, never of his early life. The later was left mainly to their imagination and as a result, a number of legends were invented to explain his singular personality. The most far-fetched of these was the following which appeared in one of the historical collections: "He (Baraga) was a Hapsburg, a cousin of the reigning emperor of Austria. He served as an officer with great distinction all through the Napoleonic Wars, including the field of Waterloo. The trusting aside his honors, which were many, and his titles and the favor of his royal cousin, and giving away a large fortune, he took orders in the Catholic Church. . . ." We know that Mala Vas, near Dobrnica, never produced any such person.

Baraga's name has been also preserved geographically. The city of Marquette has a school and one its principal streets named after him; a town and a county in Michigan proudly bear his name; a state park has been named Baraga and there is also Baraga Point on the beautiful and historic Isle of Mackinac.

The results of an extensive research into the Indian literary labors of Father Baraga by R. R. Elliot were published in the American Quarterly Review in 1897. These results were translated for the most part by Father I. L. Burgar and incorporated in an article that was published two years later in the "Dom in Svet." Recent investigations, however, have shown that

this research was far from being complete for a number of unrecorded Baraga books have come to light. As far as we know Baraga only wrote in the Chippewa and Ottawa, but recently a book, credited to him, was found in the Cree dialect, which like the Chippewa and Ottawa, is part of the Algonquin Indian language. It is possible that it was translated by some one else. This book may account for the heretofore unexplained roundabout journey to Cincinnati by way of Toronto in the winter of 1858 as the book was printed and issued in Canada shortly after. That Bar-

the largest Baraga collection to be found anywhere, it is far from complete. Through correspondence we learn that the principal historical and educational institutions in this country treasure some of those books. The New York Library has fourteen, the second largest collection found up to this time; the United States Congressional Library has eleven; the Minnesota Historical Society has eight and among them is his first prayer-book, printed in 1832, and, incidentally, the first book ever printed in the Ottawa Indian language exclusively; the St. Francis Seminary, near Milwaukee,

Rev. L. Gladek in njegovi letošnji prvoobhajanci.
Milwaukee, Wis.

aga had, at least, a fair knowledge of most of the Algonquin dialects, besides being a master of the Ottawa and Chippewa, is indicated by the fact that his Chippewa Grammar and Dictionary is to this day a standard for nearly all these dialects. This we learn from Mrs. Ruth Butler, librarian of the Ayer Collection, the greatest Indian collection in the world.

The Ayer Collection also includes the original Pilling Collection which numbers among its most prized possessions twenty-two Baraga Indian books. While this is

has several samples, gifts of Father Baraga to Bishop Henni; Yale University has five besides a copy of "Zlata Jabelka" edition of 1844; Boston Atheneum has five and Harvard University has four. Other like institutions have reported as having his books but in lesser numbers.

Last summer the writer had the pleasure of visiting the country in the vicinity of the ancient Arbre Croche, Father Baraga's first Indian mission. At the time the Beaver Islanders were celebrating the one hundredth anniversary since the first white

man stepped ashore on their island. That man was Father Baraga. The Knights of Columbus and the American Legion took an active part in this week long celebration. The event was a church as well as a civic affair, and it was graced by the presence of the Bishop of Grand Rapids.

It was pointed out that Baraga's trail hereabouts becomes dim in places and sometimes even obscured for history as revealed to this day is rather incomplete and inconclusive. Some of these old mission sites have been engulfed by the incoming white civilization, leaving behind but little of their record. One such case is an old and abandoned Indian cemetery near where are the remnants of an old stone foundation, mute evidence that this was once a center of a Christian Indian settlement. Yet history records this spot but vaguely. Written records of Cross Village, Middle Village and Seven-Mile-Point do not agree with each other and neither do they agree with Indian tradition, so seldom found to be in error. Tradition also, contrary to history, says that Father Baraga had built a church on Beaver Island. At Petoskey, the Bear River of old, there is a quaint frame chapel near the shore of the bay and facing Harbor Springs, as old Arbore Croche is known today. Local historians claim that it is the "oldest public building in northern Michigan south of the Straits of Mackinac." It is believed to have been built by Father Baraga in 1833, but the writer does not believe that this has been definitely established. The chapel has been recently rehabilitated and the American Legion had a flag pole erected in one corner of the plot. A centennial celebration is planned here for this year. The interest shown in these old missions by the people of Michigan, regardless of creed, race or color, stresses the need of definitely locating them and recording their histories. This should be one of our lofty aims, for

not only Father Baraga, but Fathers Pirc, Mrak and Lautizar hallowed this ground with their immortal labors.

Baraga's great role in history has created an obligation which the Bishop Baraga Association had to take upon itself, namely, that of maintaining a centralized bureau of historical information. That such a bureau is a necessity testify the many requests of that nature that have been received during the short time of the association's existence. For example, we have been requested to give information that was to be cast in a bronze historical marker, to submit articles for Catholic publications and to supply material for church histories. We have been also called upon to furnish pictures and cuts for various worthy purposes. Only recently a mission society, newly organized by some prominent women of New York, has asked for a large picture of Baraga as they were considering naming their organization after this great missionary. It is to be noted that all except one of these requests came from outside sources as it gives some idea of the universal esteem for this saintly man.

Baraga's wide scope of activity and his varied talents have made the task of recording his life an extremely difficult one. The trail of these records leads not only through the doors of almost every library and archive worthy of the name in the east and the middle west of the United States, but to several in Canada and Europe as well. The musty records yield their treasures only after much tedious labor. But in Baraga's case time and labor should be negligible when one considers that the gems so far uncovered have been of the rarest beauty. It is a long trail — this Baraga trail; may God grant us perseverance to follow it to the end, and let us pray that it ends, as we sincerely hope it does — at the altar.

Ena popotniška iz devete dežele Slovenije.

P. Nikodem O. F. M.

Mariborski vlak je obstal na Zidanem mostu in jaz sem izstopil. Ni me bila volja, nadaljevati poti proti Zagrebu, kamor je bil namenjen vlak. Moral sem torej čakati, dokler ne pride tam gori ob Savi drugi hlapec, ki bi me brez ugovora potegnil proti Ljubljani.

Čakam. Kar zagledam pred seboj mladega duhovnika, ki mi steguje roko v pozdrav in se mi smeje kot star znanec. Vesel sem bil snidenja, saj sem večkrat mislil nanj in ga želel kje srečati.

Bil je gospod Slavko, dober prijatelj še iz tistih časov, ko je hodil na gimnazijo in tuhtal, če bi po maturi potrkal na lemenatska vrata ali ne.

Preden sem zinil besedo, sem si ga prav natanko ogledal. Najprej sem preštudiral njegovo lice, potem sem pretehtal njegov smeh, nazadnje premeril vso njegovo postavbo in celo potipal mišice nad komolci.

Vse sem našel v najlepšem redu. Lici sta mu bili pravšni, ne preveč okrogli, ne preveč upadli. Smeh poln sočnosti in zdravja. Postava krepka, bolj koščena kot polna. Mišice napete kot nekda v dobi telovadnih vaj in nastopov.

"Glej ga no, saj imaš še čisto človeško podobo. Nič napačnega ne najdem na tebi. Pa so mi pravili, da se razvijaš rakovo pot in da si že precej podoben — opici!"

Smejale se je kot kos lepega vremena.

"Veš, nekaterim ljudem se pamet razvija rakovo pot, zato so te tako informirali. Le dobro si oglej to bitje pred seboj in se sam prepričaj, kako je z mano. Boš kmalu spoznal, da ni treba nikake bojazni."

"Ali se še vedno držiš samih orehov, lešnikov in jabolk?"

"Pa grozdja, medu, rožičev in trzaških fig!"

Tudi moj smeh ni mogel biti spričo njegovega tako kislega kot po navadi. Prišlo mi je na misel, kako je Slavko slavil pred leti svojo novo mašo — — —

Bilo je svatov in gostov na stotine. Tri dni in tri noči so se gostili. Po treh farah je dišalo po cvrtju in pečenju. Mize so se šibile pod bremenom prečudnih želodčnih dobrot. Gospod Slavko je seveda sedel na najodličnejšem mestu, pred njim na mizi je bila na enem krožniku gora svežega grozdja, na drugem pa obilna mera zlatega medu. Orehe je jemal kar iz žepov in jih trl za nameček.

Tako je živel novomašnik vse tri dni med svojimi ješčimi svati. Ni se brigal, kdo ga pomiluje in kdo ga občuduje. Bilo pa je več pomilovanja kot občudovanja. Čudak, vlovečena trma, novotar!

Največ pomilovanja je pa vžila njegova mati. Videla je, kako so vsi zmajevali nad čudaškim novo-

mašnikom. Ni si mogla razložiti prečudnega nasprotja med njenim sinom in med "pametnimi" ljudmi. Verjela je kot so verjeli drugi: človek ne more dolgo tako živeti. Danes veselje in radost nove maše, čez leto in dan pogreb — sam se bo počasi končal novomašnik. . .

In je prejkotala sama zase in pred ljudmi marsikatero urico v tistih novomašnih dneh!

Teh reči sem se spomnil in sem dejal:

"Pa živiš in umreti še ne misliš?"

"Živim in umreti bo treba nekoč kot drugim ljudem."

"In delaš in se zraven dobro počutiš?"

"Kar dobro, hvala Bogu!"

"In bo tega že kakih deset let?"

"Tako nekako bo."

"Pa kaj si prav za prav? Fajmošter ali kaplan?"

"Ne fajmošter, ne kaplan. Kar sem, je neki čisto poseben stan. Pri-di in poglej!"

Bila je že trda noč, pa me je pregovoril, da se tisti večer nisem peljal v Ljubljano. Izstopila sva eno postajo nad Zidanim mostom in se z avtobusom potegnili do njegovega doma.

"Ali imaš, kamor me boš položil spat."

"Imam, če nisi prehudro razvajen. O Amerikancih smo vajeni misliti, da niso z malim zadovoljni. Pa ti morda še nisi tako pokvarjen."

Sklenil sem, da bom kar mogoče priprost.

Avtobus je drvel po ozki soteski preko mnogih ostrih ovinkov, po klancu navzgor, mimo slabo razsvetljenih tovaren in delavnic. Nikoli nisem bil v tem kraju poprej.

Gospod Slavko se je presedel k neki gospe in iz njunega pogovora sem spoznal, da barantata za mojo večerjo.

Ko smo izstopili, je vodila pot še bolj v klanec.

"Odkod pa prav za prav prihajaš?" sem vprašal.

"Z obiska pri otrocih. Veš, tu je ljudstvo silno ubogo, ko ni dela in seveda tudi ne jela. Do malega vse delo počiva. Inudstrijski kraj je, to itak veš. Razume se, da otroci v teh razmerah jako trpe. Pa smo jih zbrali nekaj stotin in odpeljali na kmete preko počitnic. En tak izlet je odšel na Mursko polje, drugi nekam blizu Krškega. Še bi bilo treba. Bomo videli."

"In se vse lepo obnaša?"

"Še dosti dobro, v splošnem. Seveda in brez sitnosti in skrbi. Moram včasih na pot, da pomirim razne spore in potolažim razburjene duhove."

Smejal se je kot bi bila to prijetna zabava.

"Tu smo pa doma."

Smejal se je kot bi bila to prijetna zabava.

"Tu smo pa doma."

Visoko v klancu je stala hiša. Oster špitalski vonj mi je vdaril v nos ob vstopu. Ena soba ali več v pritličju je bilo določenih za zdravniški urad.

Pokazal mi je po stopnicah navzgor. Prišla sva v podstrešje. Nič drugega nisem videl kot gola rebra strehe iz opeke. Pač! Tam je zidana stena in vrata v njej napovedujejo vhod v nov "apartment".

Vstopiva in končno sva bila na cilju. Precej obširna soba, pa malo prostora. Polno reči je bilo v

njej, ki bi spadale drugam, ne v spalnico. Toda če imaš za vse le eno sobo —?

V enem kotu postelja, tam ob steni nekako "dnevno ležišče". Razumel sem, kako bova prenočevala.

"Pokaži mi obednico, stopiva v kuhinjo in kuharico mi predstavi," sem ga podražil.

"Sedi in priden bodi. Od lakote mi ne boš poginil!"

Sedel sem in nadaljeval z raznimi pikrimi opazkami. Toda samotarski gospod Slavko ni ostal nobene dolžan. Mora imeti že mnogo prakse v boju z raznimi zasmehljivci, saj mu jih ne manjka nikjer.

Potrkalo je na vrata in prijazno dekle je prineslo večerjo zame. Šunko, kruh in kavo.

"Ali si ti gospodova kuharica?"

"O ne! Naš gospod ne potrebujejo ne kuharice in ne kuhinje. Še sklede in žlice ne. Boste že videli, kako večerjajo. Mene je mama poslala sem s tem prigrizkom, ker so gospod Slavko v avtobusu naročili."

Gospod Slavko je dejal, da klepetava z dekletom nepotrebne reči. Naj molčim in jem, je ukazal. Sam se je zavihtel proti postelji, zvlekel izpod nje košaro jabolka, jo postavil na mizo in sedel poleg. Pobrskal je med jabolki, si izbral eno, uprl komolec ob mizo in ugriznil v dehteči sadež.

"Bog žegnaj!" sem se mu muzal.

"Bog lonaj! Imenitna jabolka!"

"Pač morajo biti imenitna! Če so lanska, so že gotovo čez polovico strohnela v tvoji žlahtni shrambi pod posteljo. Good appetite! Če so letošnja, si jih pa najmanj en mesec prezgodaj obral. Tudi v tem slučaju: Good appetite!"

"Thanks! I speak a little English. Čez moja jabolka pa ne boš zabavljaj. Pokusi!"

Ubogal sem in res! Kar tri sem pospravil.

"Povej mi no, kaj pravijo ljudje, ko tako-le živiš? Ali se jim ne zdi, da si napol pogan, če že drugače nimaš nečloveške podobe. Radoveden sem, če jih učiš moliti: Daj nam danes naš vsakdanji kruh, ali: Daj nam danes naša vsakdanja jabolka..."

"O, nič takega. Čisto dobro se razumemo. Slišal sem pa, da so nekod našli posebno razlogo k načinu mojega življenja. Govore, da sem bil velik gavnar v bogoslovju, pa mi je škof naložil to pokoro za vse življenje."

Govorila sva dolgo v noč. Še v temi, v postelji. Jaz sem imel seveda boljše ležišče, on — po moji sodbi — nič prida. Pa je le zaspal, ko je zmanjkalo besed, in vlekel dreto do jutra. Jaz siromak sem pa trpel vso noč silne muke — en milijon bolh me je napadlo...

Nisem stokal po noči, nisem se pritožil zjutraj, držal sem se sklepa, da ne bom kazal ameriške razvajenosti. Ampak na bolhe pa res nisem mislil takrat, ko sem obujal tisti trdni sklep. Škoda! Zato sem moral po noči svojemu prvotnemu sklepu dodati poseben "amendement": tudi bolhe bom vdano prenesel...

Ves nespočit sem vstal, ko se je napravil dan. Slavko je smrčal do minute, ki mu je bila določena za "gor vstajenje".

Vprašal sem, kako daleč je do cerkve.

"Pet minut."

“Ne več? Potem bi se morala videti s tega klanca. Pa ne vidim nič cerkvi podobnega.”

“Saj tudi ne boš, dokler ne boš stal pred altarjem. Za vse te delavske tisoče ni v našem kraju niti podružnične cerkve. Do fare je tri četrte ure daleč, če ne celo uro. Službo božjo opravljam v dvorani, ki je bila poprej kino gledališče. Boš videl.”

“No, ti si jo pa prav po ameriškansko pogruntal.”

Spet smo šli v klanec. Omenjena dvorana je imela kolikor toliko cerkvi podobno lice. Nekaj svetih podob, stoli mesto klopi, altar na nekdanjem odru za predstave.

Ljudi prav presenetljivo lepo število. Ne vem, če je kaj manjkalo do sto. Tuhtal sem, kakšen praznik bi utegnil biti, pa nisem našel drugega kot čisto vsakdanji torek.

Gospod Slavko je pristopil, jaz sem ostal v ozadju med njegovo mašo. Začudil sem se, ko je pripognil koleno ob vznožju altarja in pričel križ: In nomine Patris. . .

Vsi prisotni so istočasno ž njim naredili križ in počasi glasno molili: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

Tedaj so nekje intonirale ženske kitico mašne pesmi brez orgelj in vsa cerkev je poprijela za njimi. Blizu mene je klečal na tleh star mož in pel, da je bilo veselje. Enako vsi drugi.

Po odpeti kitici je nekdo pričel glasno rožni venec in vsi so zopet enakomerno, glasno in počasi odgovarjali. Pri nas v Ameriki molijo tako samo šolski otroci, odrasli pa k večjemu morda v Detroitu pri sv. Janezu in v Clevelandu pri sv. Lovrencu. Pač, tudi pri sv. Štefanu v

Chicagi in pri sv. Roku v La Sallu je približno tako. Če je še kje, me prav veseli, slišal pa nisem.

Pri evangeliju so spet zapeli. Peli so res do zadnjega vsi, krepko in korajžno. V Ameriki poje tako vsa cerkev samo ob kakem misijonu, pa še takrat le, če hodi med klopmi gor in doli p. Odilo in dirigira in se dere sam, da mora hočeš nočeš vsak za njim. . .

Gospod Slavko je končal evangelij, se obrnil izpred altarja in odprl sveto pismo. Blizu 15 minut je bral iz nekega lista svetega apostola Pavla.

Spet sem se čudil, toda pozneje sem zvedel, da dela tako vsako jutro. Vse svetopisemske knjige pridejo polagoma na vrsto in ljudje so veseli, da jih slišijo.

Maša se je nadaljevala in zopet so izmenjaje peli in molili do sv. obhajila. Ko je pozvonil strežnik za obhajilo, je bila spet na meni vrsta, da sem debelo gledal. Čudno veliko število navzočih se je dvignilo in romalo preko nerodnih stopnic na visoki oder pred “veliki” altar. Vsi so z zgledno pobožnostjo prejeli sveto obhajilo.

Spet sem tuhtal, če vendarle ni danes kak poseben praznik, pa pri najboljši volji nisem mogel najti drugega kot čisto vsakdanji torek. .

Preden je gospod Slavko po svoji maši zavil v zakristijo, je oznanil ljudem, da bo še ena sveta maša.

Odveč je to oznanilo, sem si mislil. Ljudem se pač po taki dolgi pobožnosti mudi domov in pri moji maši bo morda ostala le kaka stara ženica.

Pa glej, vsi so ostali! In med mojo mašo se je ponovilo petje in mo-

litev — vse od kraja do konca kot pri maši gospoda Slavkota!

Prišlo je obhajilo in strežnik je pozvonil. Neverno sem obstal in poslušal. Da bodo spet prišli k obhajilu? Pa menda vendar ne hodijo dvakrat na dan — — —?

Pa sem začul prihajajoče korake in vdal sem se. Obrnem se in pričnem "Misereatur". Kak tucat pobožnih je klečalo pred menoj. Takrat sem pa opazil, da gospod Slavko ravno stopa iz spovednice. Tedaj sem razumel.

Po molitvah po sveti maši sem odšel v zakristijo, pa sem se takoj med vrati obrnil, da bi videl, kake bodo ljudje zapuščali cerkev. Imel sem spet kaj videti.

Vsi so ostali na svojih mestih, gospod Slavko se je pa častitljivo pomikal iz ozadja dvorane pred altar. Pokleknil je in molil z ljudmi neke molitve, ki jih jaz nisem nikdar znal in jih še vedno ne znam. Celo strežnika, ki sta si dala opraviti okoli mene, sta jih glasno molila.

Ko so končali, se je obrnil gospod do njih in jih še enkrat blagoslovil. Nato šele so začeli odhajati.

Pozneje sem rekel Slavkotu:

"Tako se počutim, kot da sem zašel v Deveto Deželo."

"Zakaj?"

Smejal se je in nič nisem odgovoril na njegovo vprašanje. Tudi on ni več vprašal, samo smejal se je poln zadovoljnosti nad mojim počutjem.

Odvedel me je v gostilno k zajterku. Dobil sem kavo in žemljo, on pa seveda nič. Ni kazal, da bi se mu mudilo domov k košari jabolk pod posteljo — — —

Po zajterku sva se napravila pro-

ti domu. Pred gostilno je čakala gruča paglavcev, ki so hipoma naškočili gospoda.

"Kedaj bom jaz šel na kmete? Ali imate zame že pripravljen prostor? Kedaj bo odšla prihodnja truma?"

Tako so padli po njem. Pogovarjal jih je in jim našteval možnosti in nemožnosti. Prav do vrat stanovanja so ga spremljali in še tam počakali, da ga pozneje spet dobe v roke.

Jaz sem se pa obrnil do moža, ki je očitvidno tudi prihajal iz cerkve in se smešil predse ob pogledu na vljudno nadležne paglavce.

"Hej, očka, pri vas ste pa od sile pobožni. Kaj takega bi pa ne bil pričakoval v tem od Boga pozabljenem kotu!"

"Prav pravijo, gospod, kar prav pravijo," je prikimaval in se zadovoljno smehljal. "Od Boga pozabljenem, prav res. Tako je bilo tu pri nas dolgo let. Prav zares, da smo pozabili na Boga. Pa on nas ni pozabil. Poslal nam je tistega-le gospoda in sedaj je pri nas vse drugače, o, kako zelo drugače. Saj se povedati ne da. Ja, to so en poseben gospod."

"Hm, očka, ali se je ves trg tako prenaresil, ali samo tista stotina, ki sem jo videl v cerkvi?"

"O ne! Ne samo tista stotina, pa tudi ne ves trg. So še vedno taki, ki se norčujejo iz nas in jih bo ostalo nekaj, morebiti kar precej, notri do konca. Saj veste, kakšni smo ljudje. Ampak večina se ne more ustavljati. Prihajajo, prihajajo. Veste, to so en poseben gospod."

"Ampak, očka, cerkev mora biti ob nedeljah premajhna."

"Premajhna, premajhna, to jim rečem. Ja, da bi mi mogli postaviti novo cerkev v čast Kristusu Kralju, ja, da bi mogli! Pa bo že Bog dal, da jo bomo. Saj nas tudi dosedaj ni pozabil, pa nas tudi zanaprej ne bo."

"Tako, tako, očka, bo že Bog dal."

Kmalu sem odšel na postajo, ker moj vlak že imel biti skoraj tam.

Nič posebnega nisem rekel gospodu Slavkotu, ko je prihajal čas slovesa, mislil sem pa marsikaj. —

Četnik Somrak.

Bil je krepak mož ta trozvezdnik Bali so se ga rekruti, ker je znal učiti kozjih molitvic kot nobeden drugi četovodja. Veste, od kedar se ga bojijo? Čakajte, da vam povem. Lani je bilo, ko se je letnik dve napravljaj, da vstopi v kasarno in vojaško življenje. Besedo pohvale moraš dati Somraku za tako početje. Somrak je dobil nalogo, da poda novim vojakom prve pojme o vojaškem življenju in jim razloži dnevni red. Med drugim jim je tudi dejal, da bo treba v nedeljo k maši. Zaenkrat jim da še na prosto voljo za dober mesec, ali se hočejo udeležiti maše ali ne. Ali je bilo sram rekrute ali kaj? Veliko se jih ni oglasilo za ma-

šo. Vpraša jih: Ali nimate nobene vere? Odgovor je bil prostaški: "Nobene." Pa jih je takoj ozdravil četovodja Somrak. Dejal jim je, ker nobene vere nimate, tudi ni postave za vas, da ne smete v nedeljo delati. Eote pa v nedeljo vse konjske hleve osnažili in očistili. Ukaz. Kaj hočeš? Povelje je povelje. Prvo nedeljo so bili ves dan v hlevih, drugo nedeljo ravnotako. Tretjo nedeljo pa jim ni bilo treba več čistiti, zakaj medtem so zopet prestopili v katoliško cerkev. Somrak se je smejal. Vem, da se boš tudi ti smejal. Tudi takih misijonarjev je treba, kakoršen je bil ta Somrak.

Korajžni Hrvat.

Zgodba izza časa ogerske strahovlade na Hrvaškem. Trden kmet je bil klican k madjarskemu županu. Nalašč ga je dal poklicati v nedeljo, na Gospodov dan. Kmeta pa ni bilo, prišel je šele v ponedeljek. To je župana strašno razjarilo: "Zakaj nisi prišel včeraj, ali ne veš, da moraš svojo oblast poslušati in spolniti zahteve, ki ti jih daje." Kmet je mirno odvrnil: "Včeraj je bila nedelja zato nisem prišel, meni je Gospodov dan svet in drag." Župan se je

ponovno razburil: "Tukaj v tej vaši sem jaz gospod in bog." Nato je pa začel spraševati kmeta. "Ime". Molk. "Ime in povej, kje stanuješ?" Nobene besede. Župan je divjal: "Ali boš odgovarjal, ali ne boš? Zapreti te dam." Kmet je tedaj odpre usta in rekel: "Lep gospod in bog, ki še za moje ime ne ve." Da bi nam dal Bog še mnogo takih Hrvatov in takih Slovencev in takih Amerikancev.

Svarilo in zgled.

P. A.

Svarilo!

V Mehiki se je letos boj zoper cerkev razvnel nanovo. Ortiz Rubio, ki je bil naslednik Callesov, menda ni hotel plesati, kakor mu je ta nesrečni mehiški Neron godel, pa je moral v penzijo. Njegov naslednik Rodriguez pa pridno ubira korake za svojim varuhom Callesom. Že takoj ob nastopu vlade je pokazal svoje zobe in roge. Odobril je mnoge postave, ki so bile udarec v obraz Cerkve. Določil je, da se število duhovnikov zmanjša do najmanjšega števila. Tako da Cerkvi res ne bi bilo mogoče vršiti svojega poslanstva. Postavil se je za uboge pravice duhovnikov sam sveti Oče v posebnem pismu in protestu. Zadel je v živo. Predsednik je ožigosal papeža kot "lažnjivca, ki potvarja resnico". Ves svet je vedel, da je lažnjivec Rodriguez sam. Ni minil dober teden, pa je moral odposlanec sv. Očeta z aeroplanom čez mejo. Duhovništvo so ožigosali kot protidržavno in izdajniško svojat, ki pripada vatikanski državi. Napovedujejo tudi, da bodo vse cerkve spremenili v učilnice in javne zavode.

Leta in leta že preganjajo Cerkev s krvjo in mečem in Bog ve, kedaj bo cerkvi zasijala zopet doba miru in pokoja. Kolikokrat so škofje in duhovniki preprečili oborožen odpor, kolikokrat so pomirili ubogo ljudstvo, ki bi si rado s silo pomagalo in se otreslo težkega jarma prostozidarjev, za hvaležnost prejema Cerkev vedno več udarcev. Toda ljud-

stvo ni klonilo in ne bo klonilo, preganjanje bo Cerkev samo utrdilo. Deloma sprejemajo to kot šibo božjo za vso dolgotrajno nedelavnost in ono veliko pregreho, ki jo imajo še mnogi katoličani na duši, ne samo v Mehiki, tudi drugje. Zanašajo se samo na božjo prerokbo: "Vrata peklenska je ne bodo premagala." Treba je tudi osebnega truda in dela. Deloma jim je to preganjanje živ opomin in velika vzpodbuda za lepšo in svetejšo bodočnost. Z priprostim ljudstvom se probuja tudi katoliško izobraženstvo. Nikar ne mislimo, da je večina mehiškega naroda na framazonski strani. Ne. S katolicizmom drže. Tako množica, kakor treznejši izobraženci.

Ponavljja se pač vedno in vedno ista zgodba. Otroci teme so razumnejši od otrok luči. Peščica vlada s silo in armado. Ko bo sinil dan svobode, bo večina pometla s to degenerirano manjšino. Upajmo, da se bo to zgodilo v bližnji bodočnosti.

Verna sestra Mehiki je Španska.

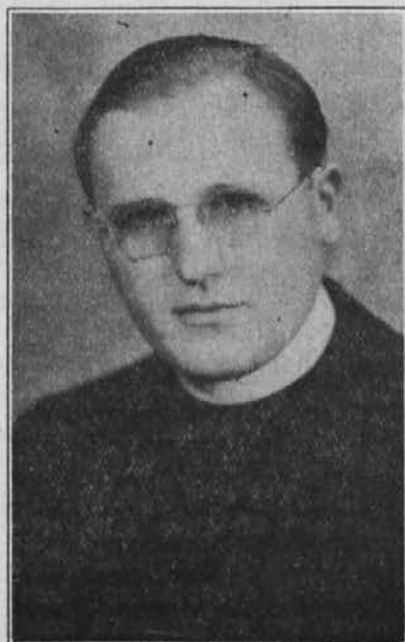
Predsednikom države je bil izvoljen dolgoletni predsednik uporne revolucionarne stranke Zamora. Toda, kakor je bil kot predsednik stranke neustrašen in samostojen v svojih početjih, tako da se tudi ni bal ječe in najhujšega preganjanja, je sedaj orodje v rokah najradikalnejših elementov, predvsem v roki ministerskega premijerja Azana.

Čeprav je v srcu katoličan, držati mora žakelj framazonom, ki pridno kradejo in ropajo cerkev. Molčati je moral, ko so pregnali cerkvenega dostojanstvenika nadškofa in primasa Španije, molčati je moral, ko so komunistične tolpe požigale samostane in svetišča, podpisati mora vse zlobne in krivične dekrete, ki mu jih predložijo v odobrenje, vse

Že dolgo so napovedovali te hude čase na Španskem. Samo čakali smo, kedaj bo izbruhnilo. Videti je, da revolucija ni toliko izraz španske duše, ki je bila sita burbonskih vladarjev, kakor sad framazonske gonje, ki je gledala v kralju zadnji temelj katolicizma. Zato so mu vrgli krono z glave in ga pregnali iz dežele. Ima sicer še mnogo pristašev,

Novomašnik Rev. Tomaž Hoge,
Bridgeport, Ohio.

Rev. J. Koren, novomašnik,
Milwaukee, Wis.

krivične dekrete, naperjene proti Cerkvi. Najkrivičnejši dekret je bil izgon jezuitov, dekret o zasegi cerkvenega premoženja in omejitve števila duhovnikov sta sledila. Sedaj celo napovedujejo zapor vseh cerkva in privatnih šol in sesterskih ustanov. Tako verno stopa po stopinjah s sestersko državo Mehiko katoliška Španija.

tudi v vrsti najvišjih armadnih poveljnikov, toda noben upor proti republikanski vladi doslej ni uspel. Še komaj pred dobrimi tremi meseci se je tak upor izjalovil. Povzročitelje upora so obsodili na pregnanstvo. Republikanska vlada ima velike težave s komunisti. Ne smemo pozabiti, da gleda ruski boljševizem v Španiji zrelo jabolko, ki si jo bo

prej ali slej utrgal. Že Ljenin je dejal: prva država, ki nam bo sledila, bo Španija.

Če iščemo za vzroki odvratnosti, ki jo je Španija pokazala in jo še kaže v teh zadnjih prekucijah proti Cerkvi, jih bomo hitro našli. Ravnotam jih lahko iščeš kakor v Mehiki. Framazonska propaganda na eni strani, na drugi strani otopelost španskih katoličanov, ki so sedeli na lavorikah katoliške zgodovine, ne da bi pomislili, da je treba danes delati, kakor so delali za katoliško stvar njihovi očetje, njihove mate-

re. Kovali so si denar iz kapitala, ki ni bil prislužen, ampak so ga poddedovali od svojih prednikov. Ne rečem, da se je Cerkev polenila, toda sončila se je raje v soncu prošlosti, kakor da bi se potila v potu lastnega truda. Kakor povsod, velja tudi pri delu za Cerkev: nobenega zastoja, vedno naprej, korak za korakom. Kdor obstoji, gre nazaj.

Zopet živ opomin božji: Milost božjo imate, toda zaslužite si jo z lastnim trudim. Bog pomaga, če si hočeš pomagati tudi sam.

In zgled!

Katolicizem deluje v Nemčiji izredno lepo. Katolicizem je klen in trden kakor nikjer drugje na svetu. Katoliške stranke se krepko držijo svojega programa. Mladina je organizirana v mladinskih organizacijah, ki so cvet nemškega katoličanstva, cvet in gorišče misijonskega dela. Upirajo se nacijonalizmu Hitlerjancev, ker je nacijonalizem sovražnik Cerkve, zato so ga skoraj vsi katoliški škofje obsodili in prepovedali vsem katoličanom pripadati ter prisegati Hitlerju in njegovi stranki. Nacijonalizem je izrodek paganizma in sovražnik mednarodnega miru. Kot tak je obsodbe vre-

den povsod. Računati pa mora katolicizem tudi s starim svojim sovražnikom, protestantizmom. Hugenberg, vodja vsenemških nacijonalcev, je hud in zagrizen sovražnik katoliške stranke in hoče obnoviti staro borbo proti vsemu, kar je katoliškega. Odločen pomagač mu je v tem tudi Bruno Doering, bivši cesarjev dvorni pridigar, ki naravnost izziva na boj proti katolicizmu s tem, ko hoče vsakega Nemca preobraziti v moža po vzorcu Martina Lutra.

Katoličani bodo tudi njemu kos.

Take krepe katoliške volje je treba vsem.

Mir božji živim, pokoj večni mrtvim.

P. Salezj.

Najodličnejši voditelji ameriških Slovencev so duhovniki. Zato smatra koledar Ave Marije za svojo prijetno dolžnost, da se spomni srebrnih in novih maš preteklega leta ter položi venec na grob tistih zaslužnih duhovnikov, ki so v tem letu odšli po večno plačilo.

Srebrnomašnika. V letu 1932 sta dva odlična duhovnika-profesorja praznovala svoj srebrnomašniški jubilej. Father Hugo Bren in Father John Gruden. Slednji je obhajal prav na tistem svojo petindvajsetletnico 12. junija, ko je njegov profesor-ski kolega in pridigar na novi maši, dr. Seliškar, ležal na mrtvaškem odru. Jubilanat Father Gruden je bil rojen 21. oktobra 1884 v Idriji na Notranjskem. Jeseni l. 1901 ga je pripeljal v Ameriko sedaj že pokojni Rev. Bajec. Modroslovne in bogoslovne študije je dovršil v St. Paulu, Minn. Novo mašo je pel četrti dan po ordinaciji, dne 16. junija 1907. Nekoliko časa je bil v dušnem pastirstvu, nato pa ga je nadškof poslal v Washington na katoliško vseučilišče, od koder se je po dveh letih diplomiran vrnil in nastopil službo profesorja na šent-pavelskem bogoslovnem učilišču. Sedaj je že čez dvajset let pri šoli. Naj še dolgo bistri glave duhovniškimi kandidatom! — Drugi srebrnomašnik l. 1932 je frančiškan P. Hugo Bren. Rojen je bil 5. decembra 1881 na Roviših pod Sv. Goro nad Zagorjem. Po končanih gimnazijskih študijah in po končanem tretjem letu bogoslovja ga je kot frančiškanskega klerika posvetil v mašnika goriški nadškof dr. Fr. Sedej. Prihodnje leto je še končal bogoslovje, nato pa so ga njegovi predstojniki poslali v Friburg, kjer je promoviral za doktorja bogoslovja. Ko se je vrnil z univerze, so ga pridejali šoli, na kateri je bil vedno izborna moč. L. 1919 je postal provincijalni definitor, a že prihodnje leto se je odločil za Ameriko, za tukajšnji frančiškanski komisariat. Seveda je bila tukaj njegova pisateljska sposobnost nad vse dobrodošla. Kmalu je postal urednik Ave Marije in urejeval jo je do konca l. 1924. L. 1922 je poleg tega postal še komisar. Kot tak je 9. decembra 1923 v imenu komisarijata podpisal kupno pogodbo za farmo v Lemontu, kamor se je iz Chicage preselil 24. junija 1924. Dne 24. maja iste

ga leta je ustoličil Marijo Pomagaj. Dne 14. junija pa je Monsignor Rempe blagoslovil cerkev in samostan. L. 1925 je Father Hugo otvoril v Lemontu domače bogoslovje. L. 1926. se je vrnil v domovino, kjer je učil na bogoslovju. L. 1928 je bil generalni vizitator bosenske frančiškanske provincije. L. 1929 je postal urednik Cvetja. Isto leto je prišel drugič v Ameriko in sicer na vseslovenski katoliški shod v Lemontu. Prihodnje leto je došel sem kaj tretjič, to pot kot direktor naš filozofski inštitut. Kakor v starem kraju, tako tudi tukaj veliko piše. 17. julija 1932 je v navzočnosti lepega števila ljudstva ter raznih odličnih gostov slavil svoj srebrnomašniški jubilej. Bog daj, da bi še dolgo vrsto let deloval v svojem vzvišenem poklicu!

Novomašniki. Letos jih je ameriška Slovenija dala izredno lepo število. Šest jih je zapelo prvo glorio, štirje svetni in dva redovna duhovniki. Izmed štirih svetnih sta dva prvotno namenila korak k slovenskim frančiškanom in tudi drug redovnik je najprej študiral pri nas. Če bi pozneje ne prišlo drugače, bi letos imeli novo mašo štirje frančiškanski in le dva svetna duhovniki.

Prvi med novomašniki je pel novo mašo Father Ciril Gosar in sicer že 27. decembra 1931 v prekmurski cerkvi sv. Križa, Bridgeport, Conn. Mislim, da zato tamkaj, ker je pri župniku Fathru Golobu za kuharico njegova sestra Vida. Oče novomašnika je precej upoštevan slikar Gosar, ki je poslikal tudi par slovenskih cerkva v Ameriki. Novomašnik se je rodil 23. oktobra 1890 v Pazinu, v Istriji. Leta 1903 je prišel z materjo k očetu v Ameriki. Višje šole je končal pri frančiškanih v Callicoonu, nato pa je nastopil leto novicijata v Patterson, N. Y. Zavratna malarija mu je prekrizala načrte, da bi postal frančiškan. Po zdravnikovem nasvetu je moral domov k staršem, da si utrdi zdravje. Med tem je bil železniški in pozneje bančni uradnik. S prihranjenim denarjem je nadaljeval študije pri benediktinih v Atchison. Bogoslovje je dovršil na St. Bonaventure's Seminary, Allegany, N. Y. Ordiniral ga je 19. decembra 1931 za ško-

fijo Kansas škof Turner v Buffalo. Sedaj City, Mo. Naj ga Bog obilo blagoslovlja je azistent pri Holy Cross Church, Kansas pri njegovem dušnopastirskem delu! — 2. aprila 1932 je čikaški kardinal Mundelein posvetil v mašnika Rev. Jurija Kuzme, drugega novomašnika po kronološkem redu. Le-ta je bil rojen 16. septembra 1904 na Tančigori, fara Dragatuš, Belokranjsko. L. 1921 je došel s svojo drugo materjo v Ameriko. Z očetom eno sestro in dvema bratoma so bivali v Jolietu. Father Kuzma se je najprej pet let šolal pri benediktinih v Peru, Ill., nadaljnjih šest let pa na St. Mary of the Lake Seminary, Mundelein, Ill. Svojo prvo slovesno mašo je pel v cerkvi sv. Jožefa v Jolietu, ka-

Vincent College, kjer je postal M. A. V semenišču v Latrobe, Pa. je dovršil bogoslovje. Novo mašo je pel v cerkvi sv. Neže v Forest City. Sedaj je kaplan pri cerkvi sv. Cecilije, Wyoming, Pa. Želimo mu obilo sreče! — Father Koren je bil rojen v starem kraju, v Šošanju na Štajerskem, dne 27. maja 1905. Pozneje se je s starši preselil v Ameriko, v Milwaukee, Wis. Potem ko je končal farno šolo s prav izvrstnim uspehom, so mu nakazali ustanovo za prost štirileten pouk v St. John's Cathedral High School. Nato je vstopil v St. Francis Seminary. Novo mašo je pel v slovenski cerkvi sv. Janeza Evangelista v Milwaukee, kjer je njegova sestra organistinja. Father Koren je sedaj v

Rev. Ciril Gosar, novomašnik,
Bridgeport, Conn.

mor je po končanih študijah prišel tudi za azistenta. Naj ga spremlja božji blagoslov na njegovih duhovniških potih! — Trije novomašniki so bili posvečeni v soboto dne 21. maja, in ti so: Rev. John Paul Kameen, Rev. Louis F. Koren in Rev. H. P. Stragisher. Prvega je posvetil v scrantonski katedrali škof O'Reilly, drugega v milwauski tamkajšnji nadškof Strich, tretjega v altoonski stolnici škof McCort. Naj sledijo sedaj življenski podatki vsakega izmed teh treh novomašnikov. Father Kameen je bil rojen v Forest City dne 8. julija 1906. Na prigovarjanje Fathra Drevsa se je po končani ljudski šoli podal v St. Joseph's College, Callicoon, N. Y. Nato je nadaljeval študije v St.

dušnem pastirstvu, na neki angleški fari. Mnogo sreče in uspeha! — Father Stragisher je član regularnega tretjega reda s središčem v Loretto, Pa. Njegov rojstni kraj je vas Stražišče, fara St. Vid pri Cirknici. Ko je bil star devet mesecev so ga prinesli njegovi starši s seboj v Ameriko. Ljudsko šolo je dovršil v Beaverdale, Pa., višjo šolo pa na St. Joseph's Seminary, Callicoon, N. Y. Na St. Francis College, Loretto, Pa. je prejel l. 1930 akademsko stopnjo M.S. Ko je končal tretje leto bogoslovja je bil ordiniran za duhovnika in novo mašo je pel v novi cerkvi sv. Vida v Clevelandu, O. Sedaj uči kemijo na lo-rettskem kolegiju. Naj ga Bog podpira pri njegovem delu! — Še enega novomaš-

nika moram omeniti, namreč frančiškana Fathra Tomaža. Dala ga je ugledna družina Hoge v Bridgeportu, O. in je brat našega Fathra Benedikta, sedanjega gvardijana v Lemontu. Father Tomaž je bil ro-

to je študiral svoje modroslovne predmete. Teologijo je šel študirat v stari kraj, da se obenem priuči slovenskemu jeziku. Dne 5. julija 1932 je prejel mašniško posvečenje iz rok ljubljanskega škofa Rožmana.

Novomašnik Rev. J. Kuzma,
Joliet, Ill.

jen 12. marca 1908. L. 1922, ko je izvršil Prvo slovesno mašo je imel v svojem farno šolo v rojstnem mestu, je nastopil rojstnem kraju v Ameriki dne 7. avgusta svoje višje-šolske študije, na raznih kole in pridigal mu je Father Oman. Bog ga gijih. Novicijat je delal v Patersonu. Na-živi in podpiraj v njegovem poklicu!

Novomašnik Rev. Kameen,
Forest City, Pa.

Umrli duhovniki. Kar štiri je pobrala neizprosna smrt v l. 1932. Vsi so bili močni kakor hrastje, pa so tako hitro in nepričakovano padli. Vsi štirje so bili odlični in zaslužni ameriški duhovniki, Father Leskovec, dr. Seliškar, Father Ažbe in Father Klopčič.

Na "Spominski dan" je v Duluthu odšel v tamkajšnji bolnišnici po plačilo slovenski župnik na Evelethu, Minn. Rev. Anton Leskovec. Rojen je bil junija 1871 v Celju, v mašnika posvečen v Mariboru 25. junija 1897. Po trinajstletnem pastirovanju v lavantinski škofiji je prišel l. 1916 v Ameriko. Dobil je župnijo v Kansas City, ki jo je vzorno opravljal okrog šest let. L. 1916 je odšel na Eveleth in je ostal tam za župnika do svoje smrti. Ker je bil mirna in blaga duša, so ga povsod ljubili. Pokopal ga je sam duluthski škof in pogreba se je udeležilo veliko ljudstva. Naj počiva v miru v tuji zemlji! — Dne 8. junija, komaj kakih deset dni za Fatherom Leskovcem, je zatisnil oči Rev. Dr. John Seliškar, profesor na šentpavelskem bogoslovju, St. Paul, Minn. Rodil se je 16. decembra v Polhovem gradu ter je bil nečak pokojnega škofa Trobca, bratranec

obeh Rev. Trobcev, Johna in Josepha kakor tudi Fathra Bernarda, našega komisarja. V Ameriko je prišel že kot dijak, v dobi, ko so bili pod pokroviteljstvom nadškofa Irelanda za Slovence v St. Paulu zlati časi. Po dovršenih modroslovnih in teoloških študijah ga je nadškof poslal na luvansko univerzo v Belgiji, kjer mu je bil med drugimi za profesorja tudi znameniti kardinal Mercier. Kot doktor filozofije se je l. 1901 vrnil nazaj in je nato celih trideset let vzgajal nadškofiji duhovniški naraščaj. Zato ni čuda, če se je žalnih obredov v šentpavelski stolnici, ki jih je opravil nadškof sam, udeležilo okoli 250 duhovnikov; 53 duhovnikov, med njimi 19 slovenskih, pa je prihitelo v Brockway, mu izkazat zadnjo čast, na čelu jim šentklavdski škof Busch s štirimi monsignori. Naj sladko počiva v zemlji s slovenskim potom prepojeni! — V dobrem mesecu za Rev. Leskovcem in Rev. Dr. Seliškarjem je odšel v večnost tretji odlični ameriški duhovnik, Rev. Ažbe. Šel se je okrepit v domovino, pa je moral tamkaj leči na bolniško posteljo, iz katere ni več vstal. Umrli so ga v Škofji Loki, v njegovem rojstnem kraju položili k večnemu počit-

Novomašnik Rev. H. P. Stragisher,
Cleveland, Ohio.

ku. Dr. M. Opeka mu je govoril v slovo, pogreba pa se je udeležilo zraven starokrajških tudi nekaj tamkaj se mudečih ameriških duhovnikov. Rojen je bil pokojni Ažbe 13. oktobra 1875. V Ameriko je prišel l. 1893. Svoje študije je dovršil v St. Paul's Seminary ter v l. 1902. zapel novo sv. mašo. Svoje duhovniške delovanje je zastavil v hrvatsko-slovenski župniji steeltonski in je nadaljeval v samoslovenski župniji istotam. L. 1914 je vstopil v čikaško nadškofijo in prevzel slovensko župnijo v Waukegan, Ill. Tu si je s krasno župnijsko šolo postavil najtrajnejši spomenik. V tej dobi je bil dvakrat duhovni vodja K.S.K.J. Po povratku iz domovine je bival pri Fathru Plevniku v Jolietu, kjer si je radi svoje vneme v spovednici in zgovornosti na prižnici pridobil mnogo simpatij. Bog mu bodi obilni plačnik! — Dne 26. septembra je smrt pokosila četrtega ameriškega duhovnika, Fathra Klopčiča, župnika calumetskega. Podlegel je posledicam navidezne lahke operacije na slepiču. Nihče ni slutil, da bo imela tak usodni izid. Zato je pa tudi presenetila in globoko užalostila ne samo njegove farane, ampak tudi vse, ki so kedaj kaj slišali o njem ali ga na lastne oči videli. Rajni se je rodil 4. oktobra 1880 v Železnikih na Gorenjskem. Bil je že v ljubljanskem semenišču, ko se je odločil za Ameriko. V Št. Paulu je končal bogoslovje, na Calumetu pa je l. 1904 pel novo mašo. Nekaj tednov zatem je Father Pakiž odšel na slovensko župnijo v West Allis, calumetsko sv. Jozefa pa je prepuštil novomašniku Rev. Klopčiču. Tam je ostal vsa svoja duhovniška leta. Ne samo pri svojih faranih, temveč tudi pri višjih je užival zaupanje. Sam škof Nussbaum je bil eden izmed njegovih številnih prijateljev, ki ga je tudi ob številni udeležbi ljudstva in duhovščine dne 29. septembra, tri dni po njegovi prežgodnji smrti pokopal. R.I.P.

Še enega pokojnika ne smemo pozabiti. Leben Jožef, župnik v župniji Corpus Christi v Texas v Severni Ameriki, je umrl 15. dec. 1931. Rojen 17. marca 1879 v Preski je vstopil v salezijansko družbo in bil l. 1903 posevčen v mašnika v Vene-

zueli. Radi malarije je se l. 1912 povrnil domov in živel nekaj časa na Šmarni gori, potem kot kaplan v Košani (1913), v Slavini (1914), v Trnovem na Notr. (1918), v Idriji (1919) kot katehet in učitelj latinsčine do 1922, kot podpravnatelj v Malem se-

Ludwig L. Skala,
dobroznani baritonist iz Chicago, Ill.

menišču v Gorici v najtežjih letih, dokler se ni l. 1925 umaknil v Ameriko, kjer je bival nekaj časa pri škofu (Čehu) Ledvina in potem kot župnik v župniji Corpus Christi v Texas.

Predragi rojaki, molite za pokoj umrlih in za blagoslov živih svojih duhovnikov!

Imenik slov. duhovnikov v Sev. Ameriki.

- V. Rev. Ambrožič Bernard O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Basnik Alban O.S.B.,
2127 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.
- Rt. Rev. Bilban Mat.,
St. Joseph's Church,
Gilbert, Minn.
- Rev. Blažič J.,
61 N. Mt. Vernon Ave.,
Uniontown, Pa.
- Rev. Bozja A.,
St. Mathias' Church,
Hampton, Minn.
- Rev. Bombach A.,
881 E. 222nd St.
Cleveland (Euclid), Ohio.
- V. Rev. Bren Hugo O.F.M., D.D.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Butala M.,
510 W. 10th St.,
Waukegan, Ill.
- Rev. Čagran Jožef O.F.M.,
386 Geneva Ave.,
Detroit, Mich.
- Rev. Černe J.,
810 New Jersey St.,
Sheboygan, Wis.
- Rev. Esser Paškal O.F.M.,
452 Crosat Str.,
La Salle, Ill.
- Rev. Ferjančič J.,
St. Martin's Church,
Tower, Minn.
- Rev. Ferlin John O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Gabrenja Edvard O.F.M.,
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.
- Rev. Gabrijan Jožef,
4820 Lakeview Ave.,
Detroit, Mich.
- Rev. Gladek Luka,
501 Mineral St.,
Milwaukee, Wis.
- Rev. Glavnik Salezij O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Gnidovec A.,
116 Fourth St.,
Rock Springs, Wyo.
- Rev. Golob M.,
450 Pine St.,
Bridgeport, Conn.
- Rev. Gosar Ciril,
Holy Cross Church,
Kansas City, Mo.
- Rev. Hajnšek Odilo O.F.M.,
386 Geneva Ave.,
Detroit, Mich.
- Rev. Hiti M. J.,
810 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.
- Rev. Hoge Benedikt O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Hoge Thomas O.F.M.,
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.
- Rev. Homar Roman O.S.B.,
St. Joseph's Mission,
Beaulieu, Minn.
- Rev. Horvath Egidij,
416 East 5th St.,
Bethlehem, Pa.
- Rev. Hribar V.,
15519 Holmes Ave.
Cleveland, O.
- Rev. Jager F.,
Our Lady of the Lake Church,
Mound, Minn.
- Rev. Jager Matija,
1114 Norwood Road,
Cleveland, O.
- Rev. Jerše J.,
St. Martin's Church,
Tower, Minn.
- Rev. Jevnik F. A.,
741 Delaware St.,
Forest City, Pa.
- Rev. Jošt K. O.S.M.,
4820 Lakeview Ave.,
Detroit, Mich.

- Rev. Judnič John,**
4670 Pearl St.,
Denver, Colo.
- Rev. Judnič John,**
Holy Trinity Church,
Gary, Ind.
- Rev. Kebe M.,**
715 Shaw Ave.,
McKeesport, Pa.
- Rev. Kamin P.,**
St. Cecilia Church,
Scranton, Pa.
- Rev. Koren J.,**
Racine, Wis.
- Rev. Kraker J.,**
1709 E. 31st St.
Lorain, Ohio.
- Rev. Kristoff Roman O.F.M.,**
174 Ramsay St.,
Paterson, N. J.
- Rev. Kuzma J.,**
810 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.
- Rev. Lampe Simon O.S.B.,**
Immaculate Conception Church,
Red Lake, Minn.
- Rev. Ločnikar Florijan O.S.B.**
Immaculate Conception Church,
Red Lake, Minn.
- Rev. Mažir F.,**
Vojni kurat v ameriški armadi.
- Rev. Mertel J.,**
R. F. D. No. 1,
Alison Park, Pa.
- Rev. Mihelčič F.,**
St. Anthony de Padua's Church,
Ely, Minn.
- V. Rev. Mikš A.,**
St. Michael's Church,
St. Michael, Minn.
- Rev. Missia F.,**
St. Paul's Seminary,
St. Paul, Minn.
- Rev. Moder Albin,**
St. Barbara's Church,
Bridgeville, Pa.
- Rev. Mohorko Stefan O.S.B.,**
St. Peter's Abbey,
Muenster, Sask., Canada.
- Rev. Murn Anzelm O.F.M.,**
Začasno na bolniškem dopustu v
Evropi.
- Rev. Novak J.,**
Holy Family's Church,
Willard, Wis.
- Rev. Novitski Leo O.F.M.,**
9546 Ewing Ave.,
So. Chicago, Ill.
- Rt. Rev. Msgr. Ogulin M.,**
547 Thomas St.,
St. Paul, Minn.
- Rev. Oman J.,**
3547 E. 80th St.,
Cleveland, O.
- Rev. Perše J.,**
274 Orchard St.,
Kansas City, Kans.
- Rev. Pirnat Alojzij,**
307 Adams St.,
Eveleth, Minn.
- Rev. Pirnat Anton,**
806 Wheeling St.,
Toledo, Ohio.
- Rev. Pirnat John,**
405 Adler St.,
Anaconda, Mont.
- Rev. Pirnat Mihael,**
1901 Leatherwood St.,
Butte, Mont.
- Rev. Platiša F.,**
Perryville, Mo.
- Rev. Plaznik J.,**
1812 E. North St.,
Morris, Ill.
- Rev. Plevnik J.,**
810 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.
- Rev. Podgoršek A.,**
Box 165,
Ellinwood, Kansas.
- Rev. Podgoršek F.,**
4746 Carey St.,
E. Chicago, Ind.
- Rev. Podgoršek Hijacint O.F.M.,**
62 St. Mark's Place,
New York, N. Y.
- Rev. Ponikvar J. B.,**
1114 Norwood Rd.,
Cleveland, O.

- Rev. Potočnik R.,
446 — 52nd Ave.,
West Allis, Wis.
- Rev. Požek F. LLD.,
West Newton R. 1,
New Elm, Minn.
- Rev. Remškar P.,
Church of the Ascension,
Norwood, Minn.
- Rt. Rev. Rezek A. J. LLD.,
Box 757,
Houghton, Mich.
- Rev. Roitz Anton O.S.B.,
Benedictine Abbey,
Atchinson, Kansas.
- Rev. Schiffrer A.,
St. Mary's Hospital,
Milwaukee, Wis.
- Rev. Schiffrer John,
St. Joseph's Church,
Chisholm, Minn.
- Rev. Schiffrer V.,
St. Boniface's Church,
St. Bonifacius, Minn.
- Rev. Schweiger F.,
Hibbing, Minn.
- Rev. Sedej F.,
St. Bridget's Church,
Greaney, Minn.
- Rev. Slapšak Julij,
3547 E. 80th St.,
Cleveland, O.
- Rev. Slaje Milan,
15519 Holmes Ave.,
Cleveland, O.
- Rev. Stragisher J.,
St. Francis College,
Loretto, Pa.
- Rev. Smoley J.,
Na bolniškem dopustu v Sloveniji.
- V. Rev. Snoj Benigen O.F.M.,
B. 481, Decker Ave.,
Johnstown, Pa.
- Rev. Svete Augustine O.F.M.,
B. 481, Decker Ave.,
Johnstown, Pa.
- V. R. Šavs M.,
St. Mark's Church,
Shakopee, Minn.
- Rev. Škur J.,
223 — 57th St.,
Pittsburgh, Pa.
- Rev. Šolar Wencel,
St. Bede's Abbey,
Peru, Ill.
- Rev. Šolar John,
Catholic University,
Washington, D. C.
- Rev. Šprajcer P.,
St. Joseph's Church,
Calumet, Mich.
- Rev. Štefanič J. A.,
2415 Mahoning Rd.,
Canton, Ohio.
- Rev. Štukel M.,
727 — 10th St.,
Virginia, Minn.
- Rev. Štukel J.,
6001 S. Marshfield Ave.,
Chicago, Ill.
- Rev. Trobec John,
St. Stephen's Church,
Rice, Minn.
- Rev. Trobec Jožef,
St. Andrew's Church,
Elk River, Minn.
- Rev. Trunk J.,
424 W. 2nd Street,
Leadville, Colo.
- Rev. Turk F.,
245 Linden Ave.,
San Francisco, Calif.
- Rev. Urankar Aleksander O.F.M.,
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.
- Rev. Vrhunec J.,
326 Munson Ave.,
McKees Rocks, Pa.
- Rev. Vilman A.,
8th and 2nd Ave.,
Faribault, Minn.
- Rev. Virant L.,
1709 E. 31st St.,
Lorain, Ohio.
- Rev. Winkler Benvenut O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Zaplotnik J., J.C.D.,
Holy Trinity Church,
Lindsay, Nebraska.
- Rev. Zupan Ciril O.S.B.,
217 East Mesa Ave.,
Pueblo, Colo.
- Rev. Zupan Peter O.S.B.,
Summerhill, Pa.
- Rev. Žagar A.,
1326 E. Ohio St.,
Pittsburgh, Pa.

Slovenske župnije in šole v Sev. Ameriki.

- Anaconda, Mo.** — Župnija sv. Petra in Pavla (škofija Helena). Župnik: Rev. J. Pirnat.
405 Adler St., Anaconda, Mont.
- Barberton, Ohio.** — Župnija presv. Srca (škofija Cleveland). Župnik: Rev. J. Medin.
Ph. D., Sr. Heart Church, Barberton, O.
- Bethlehem, Pa.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Filadelfija). Župnik: Rev. Egidij Horvath, 416 E. 5th Street, Bethlehem, Pa.
- Šola sv. Jožefa. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Frančiška iz Lemonta. Gojencev: 350.
- Bridgeport, Conn.** — Župnija sv. Križa (škofija Hartford). Župnik: Rev. Michael Golob.
450 Pine Street, Bridgeport, Conn.
- Bridgeville, Pa.** — Župnija sv. Barbare (škofija Pittsburgh). Župnik: Rev. Albin Moder.
St. Barbara's Church, Bridgeville, Pa.
- Calumet, Mich.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Marquette). Župnik: Rev. F. Šprajcar.
St. Joseph's Church, Calumet, Mich.
- Chicago, Ill.** — Župnija sv. Štefana (škofija Chicago). Župnik: Rev. A. Urankar, O.F.M.
1852 W. 22nd Pl. Azistent: Rev. Edvard Gabrenya, O.F.M.
- Šola sv. Štefana. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Frančiška iz Lemonta. Gojencev: 360.
- Župnija sv. Jurija (škofija Chicago). Župnik: Rev. Leon Novitski, O.F.M.,
9546, Ewing Avenue, So. Chicago, Ill.
- Chisholm, Minn.** — Cerkev sv. Jožefa (škofija Duluth). Župnik: Rev. J. Schiffret.
St. Joseph's Church, Chisholm, Minn.
- Cleveland, O.** — Župnija sv. Marije (škofija Cleveland). Župnik: Rev. V. Hribar,
15519 Holmes Avenue, Cleveland, O. — Azistent: Rev. M. Slaje.
- Šola sv. Marije Vnebovz. Učiteljice: sestre kongregacije Uršulink (5), tri svet-ske učiteljice. Gojencev: 450.
- Župnija sv. Vida (škofija Cleveland). Župnik: Rev. J. Ronikvar,
1114 Norwood Rd., Cleveland, O. — Azistent: Rev. M. Jager.
- Šola sv. Vida. — Učiteljice: sestre kongregacije Noterdamk (18). Gojencev: 1700.
- Denver, Colo.** — Župnija Marije Rožnivenske (škofija Denver). Župnik: Rev. J. Judnich,
4670 Pearl Street, Denver, Colo.
- Detroit, Mich.** — Župnija sv. J. Vianca (škofija Detroit). Župnik: Rev. Odilo Hajnšek,
O.F.M., 368 Geneva Ave., Highland Park. — Azistent: Rev. Joseph Čagran.
- Ely, Minn.** — Župnija sv. Antona (škofija Duluth). Župnik: Rev. John Mihelčič.
St. Anthony's Church, Ely, Minn.
- Euclid, O.** — Župnija sv. Kristine (škofija Cleveland). Župnik: Rev. A. L. Bombach,
881 E. 22nd Street, Euclid, O.
- Šola sv. Kristine. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Frančiška iz Lemonta (5).
Gojencev: 200.
- Eveleth, Minn.** — Župnija sv. Družine (škofija Duluth). Župnik: Rev. L. Pirnat,
307 Adams Street, Eveleth, Minn.
- Forest City, Pa.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Scranton). Župnik: Rev. F. A. Jevnik,
741 Delaware Street, Forest City, Pa.
- Greaney, Minn.** — Župnija sv. Brigitte (škofija Duluth). Župnik: Rev. F. Sedey,
St. Bridget's Church, Greaney, Minn.

- Gilbert, Minn.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Duluth). Župnik: Rev. R. T. Bilban, St. Joseph's Church, Gilbert, Minn.
- Indianapolis, Ind.** — Župnija sv. Trojice (škofija Indianapolis). Župnik: Rev. V. Rogulj, O.M.C., St. Trinity's Church, Indianapolis, Ind.
- Šola presv. Trojice. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Franciška (8). Gojencev: 350.
- Johnstown, Pa.** — Župnija sv. Terezije (škofija Altoona). Župnik: V. Rev. Benignus Snoj, O.F.M., 481 Decker Ave., Johnstown, Pa. — Azistent: Rev. Augustine Svete.
- Joliet, Ill.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Chicago). Župnik: Rev. J. Plevnik, 810 North Chicago Street, Joliet, Ill. — Azistenti: Rev. M. J. Hiti; Rev. M. Kuzma.
- Šola sv. Jožefa. — Učiteljice: sestre kongregacije Brezmadežne (19). Gojencev: 830.
- Kansas City, Kans.** — Župnija sv. Družine (škofija Leavenworth). Župnik: Rev. J. Pershe, 274 Orchard Street, Kansas City, Kansas.
- Šola sv. Družine. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Franciška iz Lemonta. Gojencev: 200.
- La Salle, Ill.** — Župnija sv. Roka (škofija Peoria). Župnik: Rev. Paschal Esser, OFM., 452 Crosat Street, La Salle, Ill.
- Šola sv. Roka. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Benedikta. Gojencev: 119.
- Leadville, Colo.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Denver). Župnik: Rev. G. Trunk, 424 W. 2nd Street, Leadville, Colo.
- Lemont, Ill.** — Višja šola modroslovja za frančiškanske klerike.
- Naslov: St. Mary's Seminary, Box 608, Lemont, Ill.
- Višja dekliška šola za kandidatkinje šolskih sester sv. Franciška.
- Naslov: Mount Assisi, 7 A Road 1, Lemont, Ill.
- Lorain, O.** — Župnija sv. Cirila in Metoda (škofija Cleveland). Župnik: Rev. L. Virant, 1709 E. 31st Street, Lorain, O.
- Šola sv. Cirila in Metoda. — Učiteljice: sestre kongregacije Noterdamk. Gojencev: 180.
- Milwaukee, Wis.** — Župnija sv. Janeza (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. L. Gladek, 501 Mineral Street, Milwaukee, Wis.
- Meadsville, Mont.** — Župnija Božjega Odrešenika (škofija Helena). Župnik: Rev. M. Pirnat, 1901 Leatherwood Street, Butte, Mont.
- Newburgh, O.** — Župnija sv. Lavrencija (škofija Cleveland). Župnik: Rev. John Oman, 3547 E. 80th Street, Newburgh, O. — Azistent: Rev. J. Slapšak.
- Šola sv. Lavrencija. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Dominika. Gojencev: 650.
- New Duluth, Minn.** — Župnija sv. Elizabete (škofija Duluth). Ime župnika nam ni še znano.
- New York, N. Y.** — Župnija sv. Cirila (škofija New York). Župnik: Rev. Hijacint Podgoršek, O.F.M., 62 St. Mark's Place, New York, N. Y.
- Pittsburgh, Pa.** — Župnija Matere Božje (škofija Pittsburgh). Župnik: Rev. J. Škur, 225 — 57th Street, Pittsburgh, Pa.
- Šola Matere Božje. — Učiteljice: sestre kongregacije Noterdamk. Gojencev: 340.
- Pueblo, Colo.** — Župnija Marije Pomagaj (škofija Denver). Župnik: Rev. C. Zupan, O. S.B., 217 E. Messa Avenue, Pueblo, Colo.
- Šola Marije Pomagaj. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Benedikta. Gojencev: 350.
- Rock Springs, Wyo.** — Župnija sv. Cirila in Metoda (škofija Cheyenne). Župnik: Rev. A. Gnidovec, 116 — 4th Street, Rock Springs, Wyo.

- Rice, Minn.** — Župnija sv. Štefana (škofija St. Cloud). Župnik: Rev. J. Trobec, St. Stephen's Church, Rice, Minn.
- San Francisco, Calif.** — Župnija Rojstva G. (škofija San Francisco). Župnik: Rev. F. R. Turk, 545 Linden Avenue, San Francisco, Calif.
- Sheboygan, Wis.** — Župnija sv. Cirila in Metoda (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. J. Cherne, 810 New Jersey Street, Sheboygan, Wis.
- Šola sv. Cirila in Metoda. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Franciška iz Lemonta. Gojencev: 230.
- Steelton, Pa.** — Župnija sv. Petra (škofija Harrisburgh). Ime župnika ni znano. 386 So. 3rd Street, Steelton, Pa.
- Šola sv. Petra. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Franciška iz Lemonta. Gojencev: 350.
- Tower, Minn.** — Župnija sv. Martina (škofija Duluth). Župnik: Rev. J. Jershe, St. Martin's Church, Tower, Minn.
- Waukegan, Ill.** — Župnija Matere Božje (škofija Chicago). Župnik: Rev. M. Butala, 510 W. 10th Street, Waukegan, Ill.
- Šola Matere Božje. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Benedikta. Gojencev: 345.
- West Allis, Wis.** — Župnija Marije Pomagaj (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. R. Potočnik, 446 W. 52nd Avenue, West Allis, Wis.
- Willard, Wis.** — Župnija sv. Družine (škofija Green Bay). Župnik: Rev. J. Novak, Holy Family Church, Willard, Wis.

Postojanke slovenskih frančiškanov v Sev. Ameriki.

Glavni stan komisarijata:

Samostan Marije Pomagaj, Box 608, Lemont, Illinois.
 Very Rev. Bernard Ambrožich, prov. predstojnik; Rev. Benedikt Hoge; Rev. John Ferlin; Rev. Hugo Bren; Rev. Benvenut Winkler; Rev. Salezij Glavnik.
 Bogoslovci: Rev. Vianney Trinko; Rel. Pij Petrič; Rel. Gabrijel Estok; Rel. Marcel Marinšek; Rel. Lenard Bogolin; Rel. Andrew Svete; Rel. Ciril Šircel; Rel. Alojzij Madic; Rel. Bonaventura Borgola; Rel. Klement Ladjak.
 Novinci: Rel. Anton Pink; Rel. Rafael Stragishar; Rel. Lavrencij Ponikvar; Rel. Francišek Papež.
 Bratje: Ven. Bonifacij Dimnik; Ven. Pavel Bogolin; Ven. Peter Tomazin; Ven. Teofil Rudman; Ven. Silvester Požun; Ven. Metod Fedran.

Podružnica sv. Cirila, 62 St. Mark's Place, New York.

Rev. Hijacint Podgoršek. Brat Humil Šavelj.

Podružnica sv. Štefana, 1852 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Rev. Aleksander Urankar; Rev. Edward Gabrenja; Rev. Tomaž Hoge; Brat Antonin Šega.

Podružnica sv. Jurija, 9546 Ewing Avenue, So. Chicago, Ill.

Rev. Leo Novitski; Brat Serafin Vene.

Podružnica sv. Janeza Vianeja, 386 Geneva Avenue, Detroit, Mich.

Rev. Odilo Hajnšek; Rev. Jožef Čagran; Brat Fidel Jagodic.

Podružnica sv. Terezije, B. 481 Decker Avenue, Johnstown, Pa.

Rev. Benigen Snoj; Rev. Avguštin Svete; Brat Akurzij Somrak.

Podružnica sv. Roka, 452 Crosat Street, La Salle, Ill.

Rev. Paškal Esser.

Podružnice šolskih sester provincije sv. Frančiška.

Lemont — Griček Asizij, 7 A. R. 1, Lemont, Ill.

Višja deklinška šola in novincijati.

S. M. Poženel, prov. prednica; S. M. Sebastijana Neuvirth; S. M. Sabina Rebolj; S. M. Febronija Kos; S. M. Kalista Kršmanc; S. M. Salvatora Jama; S. M. Evfracija Strgar; S. M. Marcijana Sinković; S. M. Alma Kožar; S. M. Antonija Golubič; S. Borgija Jančarič; S. Krescencija Urh; S. Cecilija Adamič; S. Miriam Donchez; S. Angela Kavaš; S. Stela Durič; S. Estera Žilavec; S. Leticija Baznik; S. Adnives Marolt; S. Doroteja Jurković; S. Serafika Bojc; S. Alvernija Potočnik; S. Stanislava Bambič; S. Egidija Koprivšek; S. Rafaela Kness. — V šoli v Winoni, Minnesota.

Podružnica — Kansas City, Kansas (720 N. 4th St.)

Hrvatsko-angleška šola.

S. M. Sibila Zorko, prednica; S. M. Arhangela Roškar; S. M. Božena Lončar; S. M. Emilijana Čurin; S. M. Remigija Božič; S. M. Leonija Nagode; S. M. Julija Kalinska; S. M. Ancila Jaklevič; S. M. Petronila Kožar; S. M. Prakseda Arnšek; S. M. Klaudija Tomažič; S. M. Velemira Šimonjak; S. M. Ana Bambič; S. M. Agneza Fabac; S. M. Silverija Zaplatar; S. M. Silvija Malner; S. Virginija Lakmer; S. Terezija Sušan; S. Davorina Fabac; S. Odorika Stragisher; S. Florjana Rahija.

Podružnica — Kansas City, Kansas. (515 Ohio Ave., Kansas City.)

Slovensko-angleška šola.

S. M. Saba Pestotnik, prednica; S. M. Loreta Drčar; S. M. Baldomira Kamničar; S. M. Evalda Stragisher; S. Anuncijata Žerdin; S. Maristela Slapnik.

Podružnica — Joliet, Illinois. (906 Boradway, Joliet, Ill.)

Hrvatsko-angleška šola.

S. M. Kristofina Grom, prednica; S. M. Salesija Čečko; S. M. Serafina Tonja; S. M. Gema Zidar; S. M. Silvana Kos; S. Dolorosa Omerzel; S. Geraldina Bambič.

Podružnica — So. Chicago, Illinois. (2906 E. 96th St.)

Hrvatsko-angleška šola.

S. M. Bertranda Vimpolšek, prednica; S. M. Edita Koštomaj; S. M. Konsolata Kremesec; S. Filomena Jakofčič; S. M. Mehtilda Štefanič; S. Blanka Šircej.

Podružnica — Cleveland, Ohio. (1375 E. 40th St.)

Hrvatsko-angleška šola.

S. M. Imakulata Ovník, prednica; S. M. Emerika Šilc; S. M. Damijana Goltnik; S. M. Karmelita Šuma; S. M. Metodija Pirnat; S. M. Brigita Hribar.

Podružnica — Chicago, Illinois. (1840 Throop St.)

Hrvatsko-angleška šola.

S. M. Irma Cvetko, prednica; S. M. Gizela Škrbinc; S. M. Adolorata Piber; S. M. Krizanta Trinko; S. Roza Ovca; S. Martina Lakmer; S. Klementina Hecimovič; S. Bogomira Glad.

Podružnica — Sv. Štefan, Chicago, Illinois. (1846 W. 22nd Place.)

Slovensko-angleška šola.

S. M. Mihaela Kos, prednica; S. M. Pavla Svetlin; S. M. Terezija Tonja; S. M. Frančiška Marinič; S. Cirila Završnik; S. Suzana Stepanič; S. Kerubina Adamič; S. Dominika Grčar; S. Norberta Dragovan.

Podružnica — Sheboygan, Wis. (217 N. 9th St.)

S. M. Lavoslava Turk, prednica; S. M. Vladimira Čampa; S. M. Maksimilijana Jezernik; S. M. Ildefonza Pirnat; S. M. Vianaja Oman; S. Ludovika Žilavec.

Podružnica — Steelton, Pa. (384 So. 3rd St.)

Slovensko-angleška šola.

S. M. Berta Perčuh, prednica; S. M. Pulherija Ambrožič; S. Siena Trstenjak; S. Samuela Stragisher; S. Marija Drčar; S. Lucija Markelc.

Podružnica — Bethlehem, Pa. (410 E. 5th St.)

Slovensko-angleška šola.

S. M. Decolata Žel, prednica; S. M. Otilija Žveglič; S. M. Avita Trstenjak; S. M. Elizabeta Košir; S. M. Venancija Jakofčič; S. Olga Glad; S. Gabrijela Hajdinjak; S. Magdalena Bučar.

Podružnica — Gary, Indiana. (2254 Adams St.)

Hrvatsko-angleška šola.

S. M. Klotilda Strnad, prednica; S. M. Vendelina Kravcar; S. M. Judita Vogel;
S. Julita Veselič; S. Teodora Golubič.**Podružnica — Euclid, Ohio.** (855 E. 222nd St.)

Slovensko-angleška šola.

S. M. Kordula Grmek, prednica; S. M. Margareta Bambič; S. M. Evlalija Rednak;
S. Bernardika Gunde.**Podružnica — Millvale, Pa.** (24 Maryland Ave.)

Hrvatsko-angleška šola.

S. M. Amata Esenko, prednica; S. M. Cita Dulčič; S. Klara Horvatič; S. Ljudmila
Fraus; S. Paškaliya Simonelič.**Podružnica — Pittsburgh, Pa.** (1314 E. Ohio St.)

Hrvatsko-angleška šola.

S. M. Romana Šoter, prednica; S. M. Bonaventura Kunst; S. M. Hugolina Zupan;
S. M. Davijana Majer; S. M. Angelika Riedl; S. Beata Gunde; S. Marta Trinko;
S. Bernardina Hecimovič.**SHOE SHOP**

— SHOE SHOP —

Popravlja čevlje. — Vse vrste čevlje
na prodaj.

Gilbert,

Minnesota.

JOHN ŠPEH*Slovenska Grocerija*

— Fina postrežba. —

1100 E. 63rd St., Cleveland, Ohio

SLAPNIK & SONS

6102 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Slovenska Cvetličarna

Fine cvetlice za vse prilike.

Tel. Henderson 1126

L. CIMERMAN— *Slovenska Grocerija* —Vedno sveže blago
in po nizki ceni.

6128 Glass Ave., Cleveland, Ohio

A. I. LOPPStaple and Fancy
Groceries

— Fresh and Salt Meats —

Phone 78-79

Gilbert, Minn.

JOHN FABIAN— *Slovenski krojač* —Popravljamo, čistimo in barvamo
obleke.

1932 W. 22nd Street, Chicago, Ill.

Phone Roosevelt 3655

M. KOHLER*DEALER IN COAL**Draying*

Phone 10

Gilbert, Minn.

ABSETZ & CO.— *COAL* —*Flour, Hay and Feeds*

Phone 170

Gilbert, Minn.

*Poklon***DRUŠTVA SV. ALOJZIJA**

šte. 47, K.S.K.J.

CHICAGO, ILLINOIS.

Randolph 8141

FRANCES KRASOVICModerno urejena dvorana za razne
prilike kakor: Igre, koncerte, svatbe,
krste, društvene seje in druge enake
prilike. — Se priporočam.

6025 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Organist France.

Bil je organist v samostanski cerkvi. Tako lepo je orgljal, da so vse dobre ženice hodile petkrat k maši vsako nedeljo, samo za to, da so slišale lepe pesmi, ki jih je orgljal organist France. Skoraj bi rekel, da jim maše niso bile vštete v dobro, zakaj samo radi orgljanja so šle v cerkev. Ali je to prav? Pa to ni, kar sem hotel povedati. Povedati sem hotel tole in vprašati, kaj je neki mislil oni imenitni muzikant, ki je zadnjič prišel v samostan v goste? Zgodilo se je, da ga je gvardijan peljal po kosilu na kor in je tam France pokazal svojo umetnost. Kar srce se mu je tajalo veselja in pričakovanja, kako ga bo imenitni muzikant pohvalil. In res ga je pohvalil. Še celo lep naslov mu je dal. Dejal je: "France je pravi pravcati svetopisemski organist." In pošepetal je še svojemu spremljevalcu: "tak, ki mu levica ne ve, kaj dela desnica." Kaj je neki mislil s to besedo? Ali bi kdo Francetu hotel pojasniti?

Beseda o šminki.

Izgovoril jo je imenitni škof De La Motte. Odlična dama ga je hotela v neki družbi podražiti in ga je vprašala, kaj on sodi o šminki? Škof naj bi imel odločilno besedo o tej zadevi, kakor ima odločilno besedo vsepovsod. Škof pa je mirno odvrnil: "Da, odločilno besedo, imejte jo. Ne strinjam se z onimi, ki pravijo, da je šminkanje greh. Ni greh. Zopet se pa ne strinjam z onimi, ki šminkanje kar tako slepo odobravajo. Držimo se zlate srede. Vam svetujem, plemenita gospa, da

S. P. D. Sv. MOHORJA

Ustanovljena 31. decembra 1921.

SEDEŽ: CHICAGO, ILLINOIS

Odbor za leto 1932:

Leo Mladic st., predsednik
1941 W. 22nd Street.

And. Glavach, podpredsednik,

Jos. J. Kobal, fin. tajnik,

1923 W. 23rd Street.

Jos. Beribak, blagajnik,

Jos. Oblak ml., zapisnikar,

Frank Kozjek, Therezija Chernich
in William Bogolin, nadzorni odbor.

John Mlakar, John Jerich in John
Falle, porotni odbor.

Anton Zidarich, vratar.

Dr. Jos. E. Ursich, dr. zdravnik.

Rev. A. Urankar OFM., duh. vojda.

Uradno Glasilo: Amer. Slovenec.

Družba zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu od pol dveh popoldan, ima nad \$9000.00 v blagajni in šteje nad 500 članov in članic. — Za nadaljna pojasnila se obrnite na predsednika ali tajnika.

Phone Canal 6319

Math Kremesec

— Dealer in —

FRESH, SALT AND
SMOKED MEAT

Poultry on Hand

1912 Twenty-Second Street
CHICAGO, ILL.

Aug. Kollander Co.

(poprej Mihelich Co.)

6419 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio
v Slovenskem Narodnem Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse
prekomorske parnike;

POŠILJA denar v staro domovino
točno in po dnevnih cenah;

IZDELUJE vsakovrstne notarske
listine, kakor: izjave, kupne po-
godbe, pooblastila in testamente.

Cene zmerne, postrežba točna. Po-
služite se tega slovenskega podjetja.

MOŽJE in FANTJE

Pristopajte k društvu

Najsvetejšega Imena

pri sv. Štefanu, Chicago, Illinois.

Za pojasnila se obrnite na
Rev. Aleksander O.F.M., duh. vodja
1852 W. 22nd Place.

Lud. Kosnik, predsednik.
1913 West 21st Place.

Victor Kremesec, tajnik,
1912 West 22nd Street.

Phone Canal 7172-3

Park View Wet Wash Laundry Co.

FRANK GRILL

1727-31 W. 21st Street,

CHICAGO, ILL.

Častitka

Dr. Marije Pomagaj

štev. 78, K. S. K. J.

CHICAGO, ILL.

si šminkate samo eno stran obraza." Plemenita gospa je baje imela do-
volj, ker tisti večer ni več govorila
s škofom.

Modri škof.

O nekem škofu pripovedujejo, da
je sovraštva, ki so nastala po nje-
govih župnijah, vedno povoljno po-
ravnal. En sam zgled, ki potrjuje
to. Prišel je v vas, kjer je župan
sovražil župnika kakor kaj. Teden
za teden so romale delegacije v ško-
fijsko prestolnico s prošnjo, naj
župnika prestavijo. Škof se ni dal
pregovoriti, pa je sam šel v oni kraj.
Župan ves vesel, da bo zmaga nje-
gova, je škofa povabil na svečani
banket. Toda škof se je udeležil ban-
keta samo pod tem pogojem, da bo
tudi župnik navzoč. Župan je ugo-
dil škofu, že iz olike. Saj bo itak
zadnji njegov banket v tej fari. Ko
so se pričeli govori in govorniške
ceremonije, je pa škof slovesno po-
vzel besedo: "Dragi navzoči gostje.
Čast Vašemu županu, ponosni ste
lahko, da ga imate. . ." In tako da-
lje. Ko mu je precej kadila natro-

Svoji k svojim!

Kadar rabite čevlje, dobite jih pri

JOSEPH ZUPANCICH

1904 West 22nd Street
CHICAGO, ILL.

Sunshine
and good

Fresh Air
Pure Milk

Balance Your Daily Diet with

WENCEL'S DAIRY Products

— Good Milk —

It Protects Your Family's Health
Daily.

2380-82 Blue Island Avenue
Phone Roosevelt 3673

sil na ogenj, je pa dejal: "Končam samo z eno prošnjo, ki jo stavljam županu in upam, da mi je ne bo odrekel visokorodni župan." Župan je seveda hitel z odgovorom: "Prosim milostljivi, takoj vam ustrežem." Škof pa vstane, objame župana, ga poljubi in reče: "Ta poljub miru dajte naprej svojemu sosеду in naprej sosedom." Kri je šla županu v glavo. Na njegovi levi je bil župnik. Toda ugodil je škofu, čeprav s težavo. In pravijo, da sta si bila župan in župnik odslej velika prijatelja.

Pristavljam. Ko bi danes bil tak obred še v navadi, to bi bilo banketov po farah in prisiljenega poljubovanja.

Že zopet kolekta.

Kaj bo danes oznanil župnik? Kaj drugega, kakor zopet kolekto. Vsako nedeljo zbirka, vsak praznik denar, denar, denar. Oznanil pa je župnik to-le: "Ljubi farani, tako ste dobri vsi od kraja. Danes bo zopet stopil kolektor od klopi do klopi in bo kolekto. Ali bi bil kateri izmed vas tako dober in bi vrgel v košarico dobro in trdno iglo, pa nekaj niti, da bi si lahko gumbe, ki ste mi jih zadnje nedelje dajali, prišil na svojo suknjo?"

Druga tatvina.

V fari je bilo najimenitnejšemu faranu pokradeno veliko denarja. Duhovnik je porabil to priliko in je v svoji nedeljski pridigi zelo ožigosal grdobijo tatvine, končal je svoj govor s besedami: kdor je ukradel ta denar, naj nikar ne da centa od ukradenega denarja v puščico da-

nes, ko bo cerkovnik pobral zbirko. Zabeležil je tisti dan duhovnik v knjigo dohodkov: "Kolekta dvakrat tolikera kakor druge nedelje."

Papeževe nogavice.

Papež Pij, deveti, je bil bolan na nogah. Pa mu piše nekoč ena odličnih plemenitaških dam naslednje vrstice: "Vaša Svetost, sporočiti Vam moram veselo novico. Zgodil se je čudež. Dolgo nisem mogla hoditi, pa sem si dala priskrbeti eno Vaših nogavic. Kaj se mi je zgodilo? Zahvaljen Bog. Zdaj že lahko hodim." Papež ji je odgovoril v pismu: "Odlična gospa. Vesel sem, da ste ozdraveli. Samo čudim se, jaz imam vsako jutro dve svoji nogavici na sebi, pa vendar komaj hodim."

Phone Canal 2521

Joseph Perko

SHOES FOR THE
WHOLE FAMILY

2101 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

Pameten katoliški oče.

J. Z.

- bo učil otroka prave ljubezni do Boga in
Mater Jezusove, Device Marije;
bo učil otroka spoznavati voljo božjo v
deseterih zapovedih božjih;
bo učil otroka, da ljubi Boga le, kdor ljubi
tudi bližnjega in ljubi sovražnika;
bo učil otroka, kako biti prijazen in po-
strežljiv do vsakega, ki ga pozna;
bo učil otroka, da ne sme biti sebičen, tem-
več mora žrtvovati vse svoje v dobro
drugih;
bo učil otroka, da je vera podlaga pošteno-
sti in znamenje dobrega državljanstva;
bo učil otroka, da mora spoštovati pred-
stojnike in slušati volji avtoritete;
bo učil otroka, da mora z dobrim zgledom
navajati druge k plemenitosti;
bo učil otroka, da mora ceniti snago, red
in čistočo telesa, ki je svetišče duše;
bo učil otroka, da ne bo potraten in razsi-
pen s svojimi dobrinami in premože-
njem;
bo učil otroka, da bo pošten v vseh svojih
mislih, željah in dejanjih;
bo učil otroka, da se mora dodobra in te-
meljito priučiti v svetskem znanju;
bo učil otroka, da bo mislil, predno bo go-
voril;
bo učil otroka, da bo vkljuden in dobrega
obnaga obnašanja;
bo učil otroka, kako naj rade volje spreje-
ma nauke bližnjega;
bo učil otroka, kako mora imeti v sebi čut
odgovornosti;
bo učil otroka, kako mora in more biti
vedno mož beseda;
bo učil otroka, kako gledati v lepoto stvar-
stva podobo Stvarnika in duše;
bo učil otroka, kako je treba človeku tudi
spanja in počitka;
bo učil otroka, da so jedi dar božji in jih
je treba z zmernostjo uživati;
bo učil otroka, da je treba čuvati zdravje
kot največji zaklad;
bo učil otroka, da je voda najpotrebnejši
element narave;
bo učil otroka, kako je treba govoriti raz-
ločno, razumljivo in razumno;
bo učil otroka, kako se je treba varovati
slabih knjig, ker je kuga duhovnosti;
bo učil otroka, kako je treba ljubiti in ce-
niti vse lepo, dobro in resnično;
bo učil otroka, kako je treba posvetiti vse
življenje službi duše in Boga.

Phone Ontario 7760

Joseph J. Nemanich

OZNANJA OTVORITEV

NOVEGA POGREBNEGA ZAVODA

COR. TENTH & LENOX STREETS

Waukegan, Illinois

Pogrebni zavod in trgovina s pohištvom

Naša trgovina obstoji že nad enaindvajset let. V tem času smo storili vse, kar je bilo v naših močeh, da smo zadovoljili svoje odjemalce. — Vedno smo pazili na to, da je vsak odjemalec dobil najboljše blago za svoj denar in da je bil vsak točno in pošteno postrežen. Vse naše blago je najboljše, pa primeroma po nizki ceni.

Napredovali smo samo radi tega, ker smo odjemalce vedno zadovoljili in ker je naša zaloga blaga moderna, postrežba pa kolikor mogoče točna.

A. Grdina & Sons

Podjetje, ki vam zanesljivo postreže.

6019 ST. CLAIR AVENUE,

CLEVELAND, OHIO

Tel. Henderson 2088

JOSEPH DRAŠLER

SLOVENSKA TRGOVINA Z GROCERIJSKIM BLAGOM

V zalogi dobite vedno najboljše grocerijsko blago po zmernih cenah. Imam vedno sveže in suho meso ter domače kranjske klobase.

Joseph Drashler

je obenem zastopnik listov:

"AVE MARIA", "AMERIKANSKEGA SLOVENCA",
"DOMOLJUBA" in "BOGOLJUBA".

Pri njem dobite tudi

poučne in zabavne knjige, slovensko-angleški Abecednik in Katekizem.

SLOVENSKE MOLITVENIKE

Joseph Drashler

66 — 10th STREET

-:-

NORTH CHICAGO, ILL.

Najbolj liberalne podpore plačuje
JUGOSLOVANSKA KATOL. JEDNOTA
ELY, MINNESOTA.

Posluje v 17. državah ameriške Unije. Ima svoja krajevna društva skoro po vseh slovenskih naselbinah. Zavaruje proti boleznim, nezgodam in smrti. Plačuje podporo po \$1.00 dnevno in po 50 centov dnevno. Plačuje celotno bolniško podporo šest mesecev, polovično šest mesecev in za tem po deset dolarjev mesečno za dve leti. Izdaja zavarovalniške police po \$250.00, \$500.00, \$1000.00, \$1500.00 in \$2000.00. Izdaja dosmrtnice police (Whole Life), dvajset-letne plačilne police (20-year Payment Life in dvajset-letne ustanovne police (20-year Endowment). Člani v mladinskem oddelku plačujejo samo po 15 centov na mesec in lahko ostanejo v mladinskem oddelku do 18. leta njih starosti.

ČLANOV 20,000

PREMOŽENJA NAD \$1,500,000.00

Za vstanovitev novega društva je treba samo OSEM novih članov. Vprašajte za podrobnejša pojasnila lokalnega tajnika, ali pišite na **ANTON ZBAŠNIK, glavni tajnik JKJ., ELY, MINNESOTA.**

Trinerjevo Grenko Vino

je bilo tekom zadnjih 43 let najpopularnejše zdravilo proti zaprtju, ščipanju, slabemu apetitu, nervoznosti, nepokojnim nočem.

Za zrahljane živce in popolno živčno oslabeledost je najboljši lek Trinerjevo zdravilo, napravljeno iz čistega Muškata z drugimi ingredijencami, ki so tako lečilni v živčnih slučajih. To zdravilo je...

Trinerjevo Kala-Fornia Tonic

JOSEPH TRINER COMPANY

1333-45 So. Ashland Avenue -:- Chicago, Illinois.